

Caracteristica numerică și calitativă a speciilor de animale periclitate, vulnerabile, rare

MAMIFERE/MAMMALS

1.	 <p>Denumirea speciei: Crocidura leucodon (Chițcan-de-câmp)</p>
2.	<p>Statutul: Specie vulnerabilă [Vulnerable (VU)].</p>
3.	<p>Răspândirea: În Republica Moldova se întâlnește pe cea mai mare parte a teritoriului. Peste hotarele țării este răspândită în Europa de Vest, cu excepția Marii Britanii și a Spaniei, din Europa de Est până în Asia Mică.</p>
4.	<p>Habitatul: Biotopii de tip deschis cu vegetație ierboasă abundentă sau cu cea lemnoasă rară; luncile; malurile apelor; pădurile rare; terenurile defrișate cu trunchiuri doborâte; luminișurile, lăstărișurile, lizierele. Poate fi întâlnită în agrocenoze și în localități.</p>
5.	<p>Aspectul efectivului: Specie puțin numeroasă (1), cu densitatea de până la 4 ind./ha. În habitatele optime atinge 10-12 ind./ha.</p>
6.	<p>Factorii limitativi: Distrugerea habitatelor; pășunatul; amenajările silvice; poluarea.</p>
7.	<p>Particularitățile biologice: Animal solitar, nocturn, activ pe tot parcursul anului. Își construiește cuibul cu o singură intrare printre rădăcinile copacilor sau în frunziș. Se reproduce de 2-3 ori pe an în perioada martie–septembrie; femela naște 5-8 pui. Consumă nevertebrate, uneori și rozătoare mici.</p>
8.	<p>Reproducerea în captivitate: Rezistă bine în captivitate. În condiții favorabile atinge vârsta de 3 ani. Este utilizată în experiențe de laborator, în special etologice.</p>
9.	<p>Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în: Anexa III a Convenției de la Berna, 1979; Anexa IV a Directivei Habitate.</p>
10.	<p>Măsurile de protecție: Ocrotirea habitatelor naturale ale speciei; limitarea pășunatului și a cositului.</p>
11.	<p>Bibliografia: Cartea Roșie A Republicii Moldova, ediția a III-a, 1. Лозан, 1975; 2. Nisteanu, 2011; 3. Nisteanu et al., 2011.</p>

1.	 <p>Denumirea speciei: <i>Neomys anomalus</i> (Chițcan-de-mlaștină/Chițcan-mic-de-apă)</p>
2.	Statutul: Specie periclitată [En dangered (EN)].
3.	Răspândirea: În Republica Moldova se întâlnește în păduri și în luncile râurilor. (3) Peste hotarele ei este răspândită în Europa de Vest cu limita nordică în sudul Germaniei și limita sudică în Grecia, iar în est ajunge până în Ucraina și vestul Asiei Mici.
4.	Habitatul: Habitatele înmlăștinite; malurile bazinelor acvatice cu vegetație hidrofilă; luncile umede cu vegetație de subarboret; văile umede din păduri.
5.	Aspectul efectivului: Specie comună în trecut (1); în prezent există câteva populații în luncile râurilor cu efectiv redus, având tendințe de diminuare.
6.	Factorii limitativi: Degradarea habitatelor acvatice; poluarea solului; defrișările; amenajările silvice; pășunatul.
7.	Particularitățile biologice: Este un animal solitar, activ ziua și noaptea pe parcursul anului. Vizinile sunt dispuse în malurile bazinelor acvatice cu intrare mai sus de nivelul apei sau sub grămezile de vreascuri, în locurile cu sol afânat și umed. (1) Are două perioade de reproducere; femela naște 4-7 pui. Hrana și-o dobândește în apă și pe uscat, care constă din nevertebrate acvatice și terestre, mormoloci, broaște mici, peștișori.
8.	Reproducerea în captivitate: Poate rezista în captivitate, însă nu pentru mult timp.
9.	Starea de protecție: Specie inclusă în: Anexa III a Convenției de la Berna, 1979; Anexa IV a Directivei Habitate.
10.	Măsurile de protecție: Ocrotirea habitatelor acvatice; conservarea habitatelor naturale; interzicerea amenajărilor silvice.
11.	Bibliografia: Cartea Roșie A Republicii Moldova, ediția a III-a, 1. Лозан, 1975; 2. Nisteanu et al., 2010; 3. Nisteanu, 2011.

1.	 <p>Denumirea speciei: <i>Neomys fodiens</i> (Chițcan-de-apă)</p>
2.	Statutul: Specie critic periclitată [Critically Endangered (CR)].
3.	Răspîndirea: În Republica Moldova este o specie foarte rară, semnalată în secolul trecut în zonele centrală și de nord. Peste hotarele țării se întâlnește în majoritatea țărilor europene până la Marea Ohotsk și insula Sahalin. Limita sudică trece prin nordul munților Caucaz, Kazahstan și sud-vestul Chinei.
4.	Habitatul: Biotopii umezi; malurile apelor cu ierburi înalte; lăstărișurile din luncile apelor curgătoare; cursurile de apă din păduri; sectoarele de pădure inundabile.
5.	Aspectul efectivului: Are un efectiv foarte redus cu tendințe de diminuare. Prezintă, probabil, 1-2 populații mici și izolate.
6.	Factorii limitativi: Degradarea și poluarea habitatelor acvatice.
7.	Particularitățile biologice: Animal solitar, activ ziua și noaptea pe tot parcursul anului. Este un înotător excelent. Culcușurile le face din frunze, ierburi, mușchi, situate în scorburile trunchiurilor de pe malurile apelor la cel mult jumătate de metru de la sol sau în galerii subterane situate deasupra nivelului apei. Perioada de reproducere durează din aprilie până în septembrie, femela naște 5-7 pui. Hrana constă din nevertebrate de apă dulce și vertebrate mărunte – pești, tritoni, mormoloci, broaște, rozătoare mici.
8.	Reproducerea în captivitate: Poate rezista în captivitate, însă nu pentru mult timp.
9.	Starea de protecție: Specie inclusă în: Anexa III a Convenției de la Berna, 1979; Anexa IV a Directivei Habitate.
10.	Măsurile de protecție: Protecția habitatelor acvatice.
11.	Bibliografia: Cartea Roșie a Republicii Moldova, ediția a III-a, 1. Аверин et al., 1979; 2. Зубков, 1981; 3. Munteanu et al., 2013.

1.	 <p>Denumirea speciei: <i>Rhinolophus ferrumequinum</i> (Liliac-mare-cu-potcoavă)</p>
2.	<p>Statutul: Specie critic periclitată [Critically Endangered (CR)].</p>
3.	<p>Răspândirea: În Republica Moldova a fost semnalată prezența în apropierea s. Cosăuți (Soroca) și s. Bâcioc (Anenii Noi). Peste hotarele țării este răspândită din nordul Africii și Portugalia, Europa de Sud-Vest și Centrală până în sud-estul Chinei și Japonia.</p>
4.	<p>Habitatul: Este o specie de peșteră. Vara se adăpostește uneori în podurile caselor și în cavitățile subterane, unde hibernează iarna.</p>
5.	<p>Aspectul efectivului: Efectivul speciei s-a redus simțitor în ultimii 100 de ani; în unele țări se înregistrează o creștere ușoară. În Republica Moldova efectivul speciei a fost estimat la cca 20 de exemplare.</p>
6.	<p>Factorii limitativi: Degradarea ecosistemelor silvice de luncă; impactul turismului în habitatele de refugiu; utilizarea pesticidelor.</p>
7.	<p>Particularitățile biologice: Se împerechează toamna; femela naște 1 pui pe la mijlocul lui iulie. Hibernarea durează de la începutul lui noiembrie până în martie. Vânează în apropierea adăposturilor, la înălțimi mici. Se hrănește cu insecte de dimensiuni mari.</p>
8.	<p>Reproducerea în captivitate: -----</p>
9.	<p>Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în: Anexa II a Convenției de la Berna, 1979; Anexa II a Convenției de la Bonn, 1979; Anexa II a Directivei Habitate; Cartea Roșie a Europei; Cartea Roșie a Republicii Moldova (ed. a II-a).</p>
10.	<p>Măsurile de protecție: Monitorizarea stării populațiilor; protejarea habitatelor de hibernare și reproducere; reducerea exploatării forestiere; evitarea folosirii insecticidelor și pesticidelor.</p>
11.	<p>Bibliografia: Cartea Roșie A Republicii Moldova, ediția a III-a, 1. Andreev, Bondarenco, 2006; 2. Vasiliev, Corcimaru, 1995; 3. Васильев, Андреев, 1998; 4. Decu et al., 2003.</p>

1.	 <p>Denumirea speciei: Rhinolophus hipposideros (Liliac-mic-cu-potcoavă)</p>
2.	Statutul: Specie periclitată [En- dangered (EN)].
3.	Răspândirea: În Republica Moldova se întâlnește în lunca Nistrului. Peste hotarele țării arealul speciei acoperă Irlanda, Anglia, Europa Centrală, ajungând până în Turkestan, cu limita nordică în Polonia și Ucraina; la sud este răspândită până în Africa de Nord.
4.	Habitatul: Populează pădurile; vânează deasupra pajiștilor, a perdelelor forestiere, a terenurilor agricole, în apropierea localităților, de-a lungul autostrăzilor. Hibernează în diverse tipuri de cavități subterane.
5.	Aspectul efectivului: Are un efectiv nu prea mare, care se menține la un nivel relativ stabil.
6.	Factorii limitativi: Distrugerea habitatelor de iernare; nimicirea directă de către om; utilizarea pesticidelor.
7.	Particularitățile biologice: Este o specie colonială, însă nu formează colonii mari. Împerecherea are loc toamna; la sfârșitul lunii aprilie și în mai femelele nasc 1, mai rar 2 pui. Hibernarea durează din octombrie–noiembrie până la începutul lui aprilie. Iese la vânătoare după apusul soarelui, zboară la înălțimi mici, vânează insecte de talie mică.
8.	Reproducerea în captivitate: Poate rezista în captivitate, însă nu pentru mult timp.
9.	Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în: Anexa II a Convenției de la Berna, 1979; Anexa II a Convenției de la Bonn, 1979; Anexa II a Directivei Habitate.
10.	Măsurile de protecție: Ocrotirea habitatelor de hibernare și de vară; conservarea habitatelor naturale forestiere; interzicerea utilizării pesticidelor.
11.	Bibliografia: Cartea Roșie A Republicii Moldova, ediția a III-a, 1. Васильев, Андреев, 1998; 2. Andreev, Bondarenco, 2006; 3. Аверин et al., 1979; 4. Munteanu et al., 2013.

1.	 <p>Denumirea speciei: Barbastella barbastellus (Liliac-cârn)</p>
2.	Statutul: Specie critic periclitată [Critically Endangered (CR)].
3.	Răspândirea: În Republica Moldova a fost semnalată în grotile Saharnei. Peste hotarele țării este răspândită în cea mai mare parte a Europei, în Caucaz, parțial în nordul Africii.
4.	Habitatul: Populează diferite teritorii, de la zonele aride până la cele temperate, fiind legată de suprafețele împădurite. Vara se adăpostește în scorburi și în construcțiile umane. Hibernează în cavități subterane.
5.	Aspectul efectivului: Specie rară pe întreg arealul. Efectivul se estimează la doar câteva zeci de exemplare.
6.	Factorii limitativi: Dispariția pădurilor mature cu arbori bătrâni; deranjarea habitatelor de hibernare; utilizarea irațională a insecticidelor și pesticidelor; poluarea apelor.
7.	Particularitățile biologice: Vara formează colonii puțin numeroase de reproducere; hibernează în grupuri mici, uneori în colonii de peste 300 de indivizi. Împerecherea are loc toamna târziu și iarna. La începutul verii femela naște 1 pui. Iese la vânatoare devreme și vânează pe parcursul întregii nopți deasupra coroanei copacilor, în liziere sau la suprafața apei. Se hrănește cu insecte mici.
8.	Reproducerea în captivitate: -----
9.	Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în: Anexa II a Convenției de la Berna, 1979; Anexa II a Convenției de la Bonn, 1979; Anexa II a Directivei Habitate; Cartea Roșie a Europei; Cartea Roșie a Republicii Moldova (ed. a II-a).
10.	Măsurile de protecție: Încetarea utilizării pesticidelor în păduri; evitarea defrișărilor rase; interzicerea tăierii copacilor bătrâni.
11.	Bibliografia: Cartea Roșie A Republicii Moldova, ediția a III-a, 1. Васильев, Андреев, 1998; 2. Andreev, Bondarenco, 2006; 3. Munteanu et al.2013.

1.	 <p>Denumirea speciei: Myotis bechsteinii (Liliac-cu-urechi-mari)</p>
2.	Statutul: Specie critic periclitată [Critically Endangered (CR)].
3.	Răspîndirea: În Republica Moldova a fost semnalată în luncile r. Ichel și Răut. Peste hotarele țării poate fi întâlnită în Europa de la nordul Angliei și din Spania până în Caucaz.
4.	Habitatul: Populează pădurile de foioase. Se adăpostește în scorburile și sub scoarța copacilor, uneori în cavitățile subterane sau construcții. Ierneză în cavitățile subterane și în scorburile copacilor.
5.	Aspectul efectivului: Specie periclitată pe întreg arealul. În Republica Moldova sunt estimați circa 2030 de indivizi dispersați în grupuri mici.
6.	Factorii limitativi: Degradarea ecosistemelor silvice; extragerea copacilor scorburoși; utilizarea excesivă a pesticidelor; turismul neorganizat.
7.	Particularitățile biologice: Reproducerea are loc vara în colonii de maternitate de circa 10-30 de femele. De obicei, se naște un singur pui prin iunie. Din octombrie până în martie–aprilie hibernează. Iese la vânătoare seara târziu. Are un zbor încet, planând la înălțimi mici deasupra vegetației sau manevrând domol printre coroanele copacilor. Prinde insectele din zbor sau le colectează de pe substrat.
8.	Reproducerea în captivitate: -----
9.	Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în: Anexa II a Convenției de la Berna, 1979; Anexa II a Convenției de la Bonn, 1979; Anexa II a Directivei Habitate; Cartea Roșie a Europei; Cartea Roșie a Republicii Moldova (ed. a II-a).
10.	Măsurile de protecție: Evitarea defrișărilor rase; oprirea utilizării pesticidelor în păduri.
11.	Bibliografia: Cartea Roșie A Republicii Moldova, ediția a III-a.

1.	 <p data-bbox="220 952 1522 987">Denumirea speciei: Myotis blythii (Liliac comun mic / Liliac-mic-cu-urechi-ascuțite)</p>
2.	Statutul: Specie vulnerabilă [Vulnerable (VU)].
3.	Răspândirea: În Republica Moldova se întâlnește în centru și la nord. Peste hotarele ei este răspândită în zona mediteraneeană a Europei, ajungând până în China, la sud – până în nord-vestul Africii, Israel și Asia Mică.
4.	Habitatul: Populează zonele aride, dar și cele împădurite, unde se adăpostește în peșteri și alte cavități subterane. Se întâlnește în apropierea pădurilor, preferând spațiile deschise, pajiștile, luncile.
5.	Aspectul efectivului: Specie rară cu efectiv în descreștere.
6.	Factorii limitativi: Distrugerea habitatelor; nimicirea directă; utilizarea pesticidelor.
7.	Particularitățile biologice: Formează colonii mari de câteva mii de indivizi. Masculii stau împreună cu femelele; în timpul creșterii puilor se separă. Împerecherea are loc toamna și iarna. Fecundarea se produce primăvara; femela naște de obicei 1 pui. Hibernează în peșteri și în alte cavități subterane din octombrie–noiembrie până la mijlocul primăverii. Iese la vânătoare seara târziu. Zboară încet, dar iscusit la înălțimi mici, unde prinde insecte de talie mică sau le colectează ocazional de pe substrat.
8.	Reproducerea în captivitate: -----
9.	Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în: Anexa II a Convenției de la Berna, 1979; Anexa II a Convenției de la Bonn, 1979; Anexele II și IV ale Directivei Habitate; Cartea Roșie a Europei.
10.	Măsurile de protecție: Ocrotirea habitatelor de hibernare; protejarea coloniilor de vară; păstrarea pajiștilor și a sectoarelor de stepă.
11.	Bibliografia: Cartea Roșie A Republicii Moldova, ediția a III-a.

1.	 <p>Denumirea speciei: Myotis dasycneme (Liliac-de-iaz)</p>
2.	Statutul: Specie periclitată [En- danged (EN)].
3.	Răspândirea: În Republica Moldova se întâlnește în luncile râurilor. Peste hotarele țării este răspândită în nordul și centrul Europei, iar spre est – până la fl. Enisei în Siberia.
4.	Habitatul: Populează zonele de șes cu ape stătătoare și lin curgătoare, sectoarele inundabile din luncile râurilor. Vara se adăpostește în scorburile copacilor, în podurile caselor, nu mai departe de 2–3 km de apă, iarna – în cavități subterane.
5.	Aspectul efectivului: Este una dintre cele mai rare specii din Europa. În republică are un efectiv scăzut, se întâlnește foarte rar.
6.	Factorii limitativi: Poluarea habitatelor acvatice; distrugerea celor de hibernare; deranjul în timpul perioadei de reproducere.
7.	Particularitățile biologice: Formează colonii de maternitate din câteva zeci de femele. Împerecherea are loc toamna; fecundarea se produce primăvara; în mai– iunie femela naște 1 pui. Hibernează din noiembrie până în martie. Vânătoarea începe seara târziu până pe la miezul nopții și în zori. Vânează insecte deasupra bazinelor acvatice. În funcție de suprafața oglinzii apei, zborul este liniar sau circular.
8.	Reproducerea în captivitate: -----
9.	Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în: Anexa II a Convenției de la Berna, 1979; Anexa II a Convenției de la Bonn, 1979; Anexa II a Directivei Habitate; Cartea Roșie a Europei; Cartea Roșie a Republicii Moldova (ed. a II-a).
10.	Măsurile de protecție: Ocrotirea habitatelor de hibernare; protejarea coloniilor de vară.
11.	Bibliografia: Cartea Roșie A Republicii Moldova, ediția a III-a.

1.	 <p>Denumirea speciei: Myotis daubentonii (Liliac-de-apă)</p>
2.	Statutul: Specie vulnerabilă [Vulnerable (VU)].
3.	Răspândirea: În Republica Moldova se întâlnește aproape pretutindeni unde există bazine acvaticice și păduri. Peste hotarele țării este răspândită în toată Europa, Asia, în sudul Siberiei, pe insula Sahalin, în Japonia, Coreea, în părțile de est și de sud ale Chinei.
4.	Habitatul Populează zonele împădurite inundabile din luncile râurilor. Vara se adăpostește în scorburile copacilor, pe sub scoarță, în fisurile din stânci, în clădirile părăsite; iernează în cavitațiile subterane.
5.	Aspectul efectivului: Este o specie întâlnită destul de frecvent, cu tendințe relativ stabile ale efectivului.
6.	Factorii limitativi: Agricultura intensivă; gestionările iraționale ale bazinelor acvaticice; degradarea ecosistemelor acvaticice; perturbarea în timpul hibernării.
7.	Particularitățile biologice: Este o specie colonială. Împerecherea are loc toamna și iarna; fecundarea se produce primăvara devreme; la începutul verii femela naște 1 pui. Hibernează din noiembrie până la sfârșitul lui februarie. Vânătoarea începe odată cu apusul soarelui, aproape de suprafața apei; poate ajunge până la 10 km distanță de adăpost. În timpul unei nopți poate consuma până la 500 de insecte.
8.	Reproducerea în captivitate: -----
9.	Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în: Anexa II a Convenției de la Berna, 1979; Anexa II a Convenției de la Bonn, 1979; Anexa II a Directivei Habitate.
10.	Măsurile de protecție: Ocrotirea habitatelor de hibernare; protejarea coloniilor de vară și a ecosistemelor acvaticice.
11.	Bibliografia: Cartea Roșie A Republicii Moldova, ediția a III-a.

1.

Denumirea speciei: Myotis myotis (Liliac comun)

2. Statutul: Specie critic periclitată [Critically Endangered (CR)].

3. Răspândirea: În Republica Moldova a fost semnalată în zona centrală în preajma or. Cricova (mun. Chișinău), s. Mileștii Mici (Ialoveni), s. Brănești (Orhei). Peste hotarele țării arealul cuprinde vestul Europei, fiind răspândită din Anglia până în sud-vestul Ucrainei. Spre sud ajunge în Africa de Nord.

4. Habitatul: Preferă zonele împădurite, ocupând spațiile deschise, cu vegetație nu prea înaltă. Vara se adăpostește în locurile largi și calde; iernează în adăposturile subterane, în construcțiile din piatră.

5. Aspectul efectivului: Este o specie rară și cu tendințe de descreștere a efectivului.

6. Factorii limitativi: Distrugerea habitatelor stâncoase; defrișările; deranjul din partea populației; perturbarea procesului de hibernare.

7. Particularitățile biologice: Primăvara formează colonii de maternitate din câteva mii de femele. Împerecherea are loc la sfârșitul verii; fecundarea se produce primăvara; femela naște de obicei 1 pui. Iese la vânătoare seara târziu. Zborul este încet, însă foarte iscusit și abil. Vânează insecte nocturne de talie mare, la înălțimi mici deasupra coroanelor copacilor, arbuștilor sau aproape de suprafața solului.

8. Reproducerea în captivitate: -----

9. Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în: Anexa II a Convenției de la Berna, 1979; Anexa II a Convenției de la Bonn, 1979; Anexele II și IV ale Directivei Habitate; Cartea Roșie a Europei; Cartea Roșie a Republicii Moldova (ed. a II-a).

10. Măsurile de protecție: Ocrotirea habitatelor de hibernare; protejarea coloniilor de vară; oprirea utilizării pesticidelor; evitarea defrișărilor rase.

11. Bibliografia: Cartea Roșie A Republicii Moldova, ediția a III-a.

1.	 <p>Denumirea speciei: Myotis mystacinus (Liliac-cu-mustăți)</p>
2.	<p>Statutul: Specie vulnerabilă [Vulnerable (VU)].</p>
3.	<p>Răspândirea: În Republica Moldova se întâlnește destul de des. Peste hotarele țării este răspândită în toată Europa, inclusiv Irlanda și Peninsula Scandinavă, în sud ajunge până în Africa de Nord, Himalaya și în sudul Chinei.</p>
4.	<p>Habitatul: Populează zonele împădurite și montane, precum și cele de deșert. Preferă spațiile deschise; se întâlnește în păduri, liziere, în apropierea bazinelor acvatice, în localități. Vara se adăpostește în scorburi, fisurile din stânci, în podurile caselor; iernează în cavități subterane.</p>
5.	<p>Aspectul efectivului: Este o specie larg răspândită, însă are un efectiv scăzut, cu tendințe puțin cunoscute.</p>
6.	<p>Factorii limitativi: Distrugerea habitatelor de hibernare și de reproducere; defrișarea copacilor bătrâni; amenajările silvice.</p>
7.	<p>Particularitățile biologice: Este o specie colonială. Împerecherea are loc toamna; fecundarea se produce primăvara, iar la începutul verii femela naște 1 pui, mai rar 2. Hibernează din octombrie până în martie. Vânătoarea începe imediat după apusul soarelui, pe întuneric. Zboară foarte iscusit la înălțimi mici, capturând insecte de cele mai mici dimensiuni (fluturași, țânțari, musculițe).</p>
8.	<p>Reproducerea în captivitate: -----</p>
9.	<p>Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în: Anexa II a Convenției de la Berna, 1979; Anexa II a Convenției de la Bonn, 1979; Anexele II și IV ale Directivei Habitate.</p>
10.	<p>Măsurile de protecție: Ocrotirea habitatelor de hibernare; protejarea coloniilor de vară.</p>
11.	<p>Bibliografia: Cartea Roșie A Republicii Moldova, ediția a III-a.</p>

1.

Denumirea speciei: Myotis nattereri (Liliacul-lui-Natterer)

2. Statutul: Specie critic periclitată [Critically Endangered (CR)].

3. Răspândirea: În Republica Moldova au fost semnalate exemplare solitare în lunca Nistrului. Peste hotarele țării se întâlnește în Europa de Vest, spre sud – până în Africa de Nord și Peninsula Arabică, spre est – până în Ural.

4. Habitatul: Zonele împădurite, de deșert și cele din preajma omului; preferă teritoriile împădurite. Vara se adăpostește în scorburi și sub scoarța copacilor. Ierneză în diverse cavități subterane.

5. Aspectul efectivului: Specie larg răspândită, însă pretutindeni puțin numeroasă. În Republica Moldova se întâlnește solitar, în grupuri izolate – câteva zeci de indivizi.

6. Factorii limitativi: Degradarea ecosistemelor silvice; extragerea copacilor scorburoși; utilizarea excesivă a insecticidelor.

7. Particularitățile biologice: Împerecherea are loc toamna sau iarna. Femelele formează colonii de maternitate din 25-30 de indivizi; nasc, de regulă, un singur pui în iunie–iulie. Hiberneză din luna noiembrie până în martie. Perioada de activitate începe noaptea târziu. Zboară încet și foarte abil la înălțimi mici. Se hrănește cu insecte de talie mică.

8. Reproducerea în captivitate: -----

9. Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în: Anexa II a Convenției de la Berna, 1979; Anexa II a Convenției de la Bonn, 1979; Anexa II a Directivei Habitate; Cartea Roșie a Republicii Moldova (ed. a II-a).

10. Măsurile de protecție: Ocrotirea adăposturilor de reproducere și hibernare; evitarea defrișărilor rase; oprirea utilizării pesticidelor în păduri.

11. Bibliografia: Cartea Roșie A Republicii Moldova, ediția a III-a.

1.

Denumirea speciei: Nyctalus lasiopterus (Liliac-mare-de-amur)

2. Statutul: Specie critic periclitată [Critically Endangered (CR)].

3. Răspîndirea: În Republica Moldova a fost semnalată în pădurile din împrejurimile Călărașului și în cele de luncă în apropierea s. Talmaz (Ștefan-Vodă). Peste hotarele țării se întâlnește sporadic în cea mai mare parte a Europei, spre sud – până în Africa de Nord și în Asia.

4. Habitatul: Este o specie silvicolă, preferă pădurile foioase de deal și de luncă cu copaci scorburoși pe tot parcursul anului.

5. Aspectul efectivului: Specia este distribuită neuniform, iar populațiile sunt puțin numeroase. În țară au fost depistate două colonii cu un număr de circa 10 indivizi.

6. Factorii limitativi: Degradarea ecosistemelor silvice; defrișarea copacilor seculari scorburoși, folosirea exagerată a insecticidelor. Există riscul dispariției din fauna republicii.

7. Particularitățile biologice: Formează colonii mici de până la 35 de indivizi, uneori în asociație cu alte specii. Biologia speciei este puțin cunoscută. Femelele formează colonii de maternitate mici și spre sfârșitul lui iunie nasc câte 1 pui. Iese la vânătoare îndată după apusul soarelui. Zboară agil și repede la înălțimi mari deasupra coroanei copacilor. Se hrănește cu insecte mari.

8. Reproducerea în captivitate: -----

9. Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în: Anexa II a Convenției de la Berna, 1979; Anexa II a Convenției de la Bonn, 1979; Anexa II a Directivei Habitare; Cartea Roșie a Europei; Cartea Roșie a Republicii Moldova (ed. a II-a).

10. Măsurile de protecție: Ocrotirea și monitorizarea coloniilor; păstrarea copacilor scorburoși; evitarea utilizării insecticidelor și pesticidelor.

11. Bibliografia: Cartea Roșie A Republicii Moldova, ediția a III-a.

1.	 <p>Denumirea speciei: Pipistrellus kuhlii (Liliacul-lui-kuhl)</p>
2.	Statutul: Specie vulnerabilă [Vulnerable (VU)].
3.	Răspîndirea: În Republica Moldova a fost descrisă recent, se întâlnește în lunca Nistrului. Peste hotarele țării este răspândită în cea mai mare parte a Europei de Sud-Vest, în Africa de Nord până la Sahara, iar la est ajunge până în Asia Mică, Afganistan, Israel.
4.	Habitatul: Preferă teritoriile deschise. Vara se adăpostește în construcțiile umane, în crăpăturile din stânci, mai rar în arbori. Iernezează în construcții din piatră.
5.	Aspectul efectivului: Este răspândită destul de uniform pe întreg arealul, însă tendința populațiilor este incertă. În țară starea populațiilor este foarte puțin cunoscută.
6.	Factorii limitativi: Utilizarea pesticidelor; deranjarea coloniilor; defrișarea copacilor scorburoși.
7.	Particularitățile biologice: În perioada împerecherii, ce are loc toamna și iarna, formează colonii de maternitate. Spre sfârșitul lui mai femela naște de obicei 2 pui. Efectuează migrații locale, din adăposturile de vară în cele de iarnă. Iese la vânătoare seara, odată cu apusul soarelui. Zboară repede și abil deasupra bazinelor acvatice, a poienilor. Preferă teritoriile deschise. Se hrănește cu insecte mici, pe care le prinde din zbor.
8.	Reproducerea în captivitate: -----
9.	Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în: Anexa II a Convenției de la Berna, 1979; Anexa II a Convenției de la Bonn, 1979; Anexa II a Directivei Habitate.
10.	Măsurile de protecție: Conservarea pădurilor riverane; protejarea arborilor bătrâni; oprirea utilizării pesticidelor în păduri.
11.	Bibliografia: Cartea Roșie A Republicii Moldova, ediția a III-a.

1.	 <p>Denumirea speciei: Pipistrellus nathusii (Liliacul-lui-Nathusius)</p>
2.	Statutul: Specie periclitată [En- dangered (EN)].
3.	Răspândirea: În Republica Moldova se întâlnește în pădurile bătrâne din luncile râurilor. Peste hotarele țării este răspândită în Europa continentală, Africa de Nord și în Peninsula Arabică.
4.	Habitatul: Populează zonele împădurite și de silvostepă. Se întâlnește preponderent în pădurile de luncă; preferă parcurile, perdelele forestiere, lizierele și pădurile rare. A fost semnalată și în localități.
5.	Aspectul efectivului: Specie rară și cu tendințe ușoare de descreștere a efectivului. Colonii de câteva zeci de indivizi au fost semnalate în pădurile de luncă.
6.	Factorii limitativi: Distrugerea habitatelor de iernare; defrișarea copacilor scorburoși; degradarea habitatelor forestiere.
7.	Particularitățile biologice: Primăvara formează colonii de maternitate. Împerecherea are loc în a doua jumătate a verii până în septembrie; femela naște 2 pui. Iese la vânătoare seara, odată cu apusul soarelui. Zboară agil și repede deasupra copacilor sau în spațiile libere din preajma lizierelor și perdelelor forestiere. Se hrănește cu insecte mici.
8.	Reproducerea în captivitate: -----
9.	Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în: Anexa II a Convenției de la Berna, 1979; Anexa II a Convenției de la Bonn, 1979; Anexa II a Directivei Habitate.
10.	Măsurile de protecție: Ocrotirea habitatelor de hibernare; protejarea coloniilor de vară; interzicerea defrișării copacilor bătrâni; conservarea pădurilor riverane.
11.	Bibliografia: Cartea Roșie A Republicii Moldova, ediția a III-a.

1.

Denumirea speciei: Plecotus auritus (Liliac-urecheat-brun)

2. Statutul: Specie periclitată [Endangered (EN)].

3. Răspândirea: În Republica Moldova se întâlnește pretutindeni, preferând zonele împădurite. Arealul speciei se întinde de la Insulele Britanice până la insula Sahalin și Japonia, la sud ajunge în Caucaz și Africa de Nord.

4. Habitatul: Este o specie de pădure; vara se adăpostește în scorburi, pe sub scoarța copacilor, în podurile clădirilor, mai rar în cavitățile subterane în care hibernează.

5. Aspectul efectivului: Specie cu frecvența de întâlnire medie; relativ uniform răspândită pe întreg arealul său și cu tendințe ușoare de descreștere a efectivului.

6. Factorii limitativi: Defrișarea pădurilor, în special a copacilor bătrâni, scorburoși.

7. Particularitățile biologice: Formează colonii de maternitate pe la începutul lunii aprilie. Împerecherea are loc din octombrie până în aprilie, iar la mijlocul lunii iunie femela naște 1 pui. Hibernarea – de la jumătatea lunii noiembrie până la sfârșitul lui martie. Iese la vânătoare seara târziu și este activă toată noaptea. Zboară foarte aproape de coroanele copacilor și arbuștilor, poate să se apropie de suprafața solului.

8. Reproducerea în captivitate: -----

9. Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în: Anexa II a Convenției de la Berna, 1979; Anexa II a Convenției de la Bonn, 1979; Anexa II a Directivei Habitate.

10. Măsurile de protecție: Ocrotirea habitatelor de hibernare; protejarea refugiilor; limitarea defrișărilor rase; interzicerea defrișării copacilor seculari.

11. Bibliografia: 1. Andreev, Bondarenco, 2006; 2. Аверин et al., 1979; 3. Munteanu et al., 2013.

1.	 <p>Denumirea speciei: Plecotus austriacus (Liliac-urecheat-cenușiu)</p>
2.	Statutul: Specie vulnerabilă [Vulnerable (VU)].
3.	Răspândirea: În Republica Moldova se întâlnește preponderent în lunca Nistrului și a afluenților acestuia. Peste hotarele țării este răspândită în Europa Centrală, de Sud-Vest, în nordul Africii, din Asia Mijlocie până în Asia Mică.
4.	Habitatul: Preferă zonele de stepă, habitatele de luncă, terenurile cultivate, precum și habitatele antropogene. Pe parcursul anului se adăpostește în cavități subterane și în construcții.
5.	Aspectul efectivului: Este o specie destul de frecventă în anumite zone ale țării, cu tendințe ușoare de descreștere a efectivului.
6.	Factorii limitativi: Distrugerea habitatelor de iernare, a adăposturilor de vară; deranjarea coloniilor de maternitate; atitudinea ostilă față de lilieci.
7.	Particularitățile biologice: Formează colonii de maternitate în aprilie–iunie. Se împerechează toamna, la sfârșitul primăverii–începutul verii femela naște 1 pui. Hibernează din noiembrie până în martie. Iese la vânătoare seara târziu pe întuneric, preferă spațiile deschise cu copaci solitari. Zboară cu viteză mică, însă cu mare îndemânare, poate să se oprească și să atârne în aer, fluturând des din aripi. Se hrănește cu insecte de dimensiuni mici.
8.	Reproducerea în captivitate: -----
9.	Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în: Anexa II a Convenției de la Berna, 1979; Anexa II a Convenției de la Bonn, 1979; Anexa II a Directivei Habitate.
10.	Măsurile de protecție: Ocrotirea habitatelor de hibernare; limitarea accesului în coloniile de maternitate; luarea sub protecție a coloniilor din construcțiile umane.
11.	Bibliografia: 1. Andreev, Bondarenco, 2006; 2. Munteanu et al., 2013; 3. Nistoreanu et al., 2013.

1.	 <p>Denumirea speciei: Vespertilio murinus (Liliac-bicolor)</p>
2.	Statutul: Specie critic periclitată [Critically Endangered (CR)].
3.	Răspândirea: În Republica Moldova se întâlnește în zona centrală. Peste hotarele ei este răspândită în brâul climatic temperat și subtropical al Eurasiei.
4.	Habitatul: Populează cele mai variate habitate, inclusiv localitățile umane. Drept adăposturi de vară îi servesc construcțiile umane, scorburile copacilor, precum și alte locuri.
5.	Aspectul efectivului: Specie larg răspândită, însă puțin numeroasă. În țară a fost întâlnită doar de câteva ori, efectivul populațiilor fiind imposibil de estimat.
6.	Factorii limitativi: Distrugerea adă- posturilor din construcțiile umane; deranjul din partea omului.
7.	Particularitățile biologice: Este solitară sau formează colonii nu prea mari de 20-30 de indivizi. Împerecherea are loc toamna sau la începutul iernii. Puii, în număr de 1-3, în cele mai dese cazuri 2, se nasc pe la începutul lui iulie. Iese la vânătoare seara devreme în amurg. Zboară la înălțimi mari, deasupra terenurilor deschise, mai rar deasupra pădurilor sau a bazinelor acvatice.
8.	Reproducerea în captivitate: -----
9.	Starea de protecție: Specie ocroti- tă de lege, inclusă în: Anexa II a Convenției de la Berna, 1979; Anexa II a Convenției de la Bonn, 1979; Anexa II a Directivei Habitate.
10.	Măsurile de protecție: Este indicată ocrotirea coloniilor, în special în timpul lucrărilor de mentinere sau reparație a caselor și blocurilor locative; protejarea căilor de migrație; educația ecologică a populației.
11.	Bibliografia: Andreev, Bondarenco, 2006; 2. Аверин et al., 1979; 3. Munteanu et al., 2013.

1.	 <p>Denumirea speciei: Spermophilus citellus (Popândău comun)</p>
2.	Statutul: Specie vulnerabilă [Vulnerable (VU)].
3.	Răspândirea: În Republica Moldova este localizată în 23 de populații izolate în zonele centrală și de nord, reprezentând limita de est a arealului. Peste hotarele țării este răspândită în Europa de Sud-Est și în Europa Centrală.
4.	Habitatul: Specie comună stepelor. Populează pășunile acoperite cu tufărișuri răzlețe, deseori versanții fl. Nistru, r. Răut și ai afluenților Cula și Cogâlnic.
5.	Aspectul efectivului: Reprezintă o densitate de la 2-6 la 25-30 ind./ha, astfel specia este estimată la 900- 1 200 de indivizi.
6.	Factorii limitativi: Degradarea ecosistemelor de stepă; pășunatul excesiv; condițiile climatice nefavorabile; saltul numeric al prădătorilor.
7.	Particularitățile biologice: Mamifer cu activitate diurnă, sapă galerii verticale pentru hibernare și culcușuri la adâncime de 65–100 cm. În perioada reproductivă există și o rețea de galerii temporare. Masculii ies primii din hibernare în martie, apoi femelele, urmând împerecherea. După o gestație de 25-28 de zile, femela naște 5-7 pui. Animalele tinere apar la suprafață în iunie, iar peste o lună colonizează sectoarele libere. Trofica speciei este reprezentată de componentele vegetale, dar include și un procent mare de insecte.
8.	Reproducerea în captivitate: Menajeriile din Poznan și Praga întrețin colonii-rezervații.
9.	Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în: Lista Roșie a IUCN; Anexa II a Convenției de la Berna, 1979; Anexa II a Directivei Habitate; Cartea Roșie a Republicii Moldova (ed. a II-a).
10.	Măsurile de protecție: Organizarea rezervațiilor; reglementarea pășunatului în aceste zone; combaterea prădătorilor.
11.	Bibliografia: 1. Пантелеев, 1998; 2. Новак, 1999.

1.	 <p>Denumirea speciei: Spermophilus suslicus (Popândău-cu-pete)</p>
2.	Statutul: Specie vulnerabilă [Vulnerable (VU)].
3.	Răspândirea: În Republica Moldova este semnalată pe tot teritoriul, reprezentând extremitatea de vest a arealului. Peste hotarele țării este răspândită în stepă și silvostepă de la r. Prut până la fl. Volga. La sud trece pe litoralul Mării Negre și până la fl. Nipru.
4.	Habitatul: Preferă pășunile de deal; în condițiile aridizării coboară în lunci, uneori în lanurile de lucernă; lizierele perdelelor forestiere.
5.	Aspectul efectivului: Specie cu efectiv în scădere. În Republica Moldova reprezintă grupuri izolate cu o densitate de la 4-6 la 20-25 ind./ha, numărând circa 5-7 mii de specimene.
6.	Factorii limitativi: Degradarea ecosistemelor de stepă; pășunatul nereglementat; condițiile climatice nefavorabile; creșterea excesivă a numărului prădătorilor.
7.	Particularitățile biologice: Specie colonială cu activitate diurnă. Hibernarea ține 180-200 de zile. Coloniile reprezintă galerii temporare la adâncimi de 30–40 cm, folosite în perioada de reproducere, și permanente, care duc vertical la adâncimi de 70–120 cm, terminându-se cu o cameră de adăpost. Reproducerea începe peste 8-10 zile după hibernare și după o gestație de 22-25 de zile femela naște 6-8 pui. Peste 35-40 de zile, animalele tinere sapă galerii pe sectoarele învecinate. Spectrul trofic cuprinde circa 50 de specii de plante, uneori și insecte.
8.	Reproducerea în captivitate: Se reproduce în captivitate, însă în menajerii se întâlnește rar.
9.	Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în: Lista Roșie a IUCN; Anexa III a Convenției de la Berna, 1979; Anexa IV a Directivei Habitare.
10.	Măsurile de protecție: Reglementarea pășunatului; reglarea numerică a prădătorilor; protecția habitatelor.
11.	Bibliografia: 1. Лобков, 1999; 2. Hutchins, 2003; 3. Munteanu, 2004.

1.	 <p>Denumirea speciei: Myoxus glis (Pârș comun)</p>
2.	Statutul: Specie vulnerabilă [Vulnerable (VU)].
3.	Răspândirea: În Republica Moldova se întâlnește mai frecvent în zona Codrilor Centrali. (2) Peste hotarele țării este răspândită în majoritatea țărilor europene, începând de la nordul Spaniei până la țărmul Mării Baltice, la est – în unele regiuni ale Rusiei, Ucrainei și Bielorusiei, la sud – în zona mediteraneană, în Turcia de Nord, Turkmenistan.
4.	Habitatul: Pădurile de stejar și fag în zonele de deal; pădurile cu copaci fructiferi scorburoși, dar și livezile bătrâne, parcurile și grădinile.
5.	Aspectul efectivului: Centrală se întâlnesc 4-5 ind./ha. (1, 3) În Republica Moldova specia este în declin numeric progresiv, cu densitatea de 2-3 ind./ha.
6.	Factorii limitativi: Degradarea eco- sistemelor de pădure; lipsa adăposturilor temporare și de hibernare; saltul numeric al prădătorilor.
7.	Particularitățile biologice: Specie activă noaptea pe un sector de 15–20 ha. Din noiembrie până în aprilie hibernează uneori în grupuri de 4-8 sp. Hrana constă din componente vegetale, ocazional consumă moluște și insecte. Toamna se alimentează cu ghinde, alune sau nuci. Perioada de împerechere începe la 10-15 zile după trezirea din hibernare și poate dura până în august. După o gestație de 25 de zile femela naște 4-6 pui, care la 40-45 de zile părăsesc adăpostul, dispersându-se grupat în împrejurimi. Se reproduc la al doilea-al treilea an de viață.
8.	Reproducerea în captivitate: Se reproduce în captivitate în menajeriile din Europa de Vest și din Rusia.
9.	Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în: Lista Roșie a IUCN; Anexa III a Convenției de la Berna, 1979.
10.	Măsurile de protecție: Păstrarea arborilor scorburoși; crearea condițiilor artificiale de adăpost; reglarea numerică a prădătorilor.
11.	Bibliografia: 1. Hutchins, 2003; 2. Munteanu, 2004; 3. Баскевич, 2005.

1.	 <p>Denumirea speciei: Cricetus cricetus (Hârciog)</p>
2.	Statutul: Specie vulnerabilă [Vulnerable (VU)].
3.	Răspândirea: În Republica Moldova populează mai frecvent zona centrală. Peste hotarele țării este răspândită insular în Europa Centrală, ajungând până în China și Mongolia.
4.	Habitatul: Este caracteristică ecosistemelor de stepă și silvostepă. Preferă terenurile virane de tip mezofil: liziera pădurilor și a perdelelor forestiere, haturile culturilor agricole.
5.	Aspectul efectivului: În biotopii optimi numără 0,5-3 ind./ha (1, 2), astfel efectivul speciei este apreciat la circa 3-4 mii de specimene.
6.	Factorii limitativi: Agresivitatea rezidenților; trecerea la agricultura intensivă; condițiile aride din ultimele decenii; creșterea numerică a prădătorilor.
7.	Particularitățile biologice: Specie crepusculară și nocturnă, solitară. Masculii sunt poligami; fiind activi pe 0,5–2 ha, cuprind sectoarele (0,1–0,6 ha) câtorva femele. Hrana include cereale, boboase, rădăcini, părți verzi, rar insecte și vertebrate mici. Toamna, înainte de hibernare, consumă semințe și tuberculi, depozitându-le în camerele de provizii. Împerecherea are loc în aprilie; după o sarcină de trei săptămâni femela naște 6-8 pui, care devin de sine stătători peste 4-5 săptămâni.
8.	Reproducerea în captivitate: Grupări reproductive au menajeriile din Rotterdam, Moscova, Sankt-Petersburg.
9.	Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în: Anexa III a Convenției de la Berna, 1979; Anexa IV a Directivei Habitate.
10.	Măsurile de protecție: Crearea ariilor protejate; cultivarea lucernei pe haturi; utilizarea limitată a toxinelor; reglarea numerică a prădătorilor.
11.	Bibliografia: 1. Пантелеев, 1998; 2. Weinhold, 2006; 3. Munteanu, Lozanu, 2004.

1.	 <p>Denumirea speciei: <i>Micromys minutus</i> (Șoarece-pitic)</p>
2.	Statutul: Specie vulnerabilă [Vulnerable (VU)].
3.	Răspândirea: În Republica Moldova populează zonele centrală și de nord, la sud – luncile fl. Nistru și r. Prut. Peste hotarele țării este răspândită din nordul Spaniei până în sudul Japoniei și estul Chinei.
4.	Habitatul: Stufărișurile, lizierele pădurilor cu vegetație ierboasă înaltă. Prezentă pe haturi în preajma câmpurilor de graminee, dacă există refugii (stoguri de graminee, grămezi de strujeni).
5.	Aspectul efectivului: Se constată o depresie numerică în populațiile europene, inclusiv în cele din Republica Moldova. În unele ecosisteme din luncile fl. Nistru și r. Prut se întâlnesc 1-3 ind./ha. Posibil să existe în republică o populație de 10-15 mii de exemplare.
6.	Factorii limitativi: Degradarea habitatelor palustre; inundațiile frecvente; incendierea miriștilor și a pârloagelor; lipsa refugiilor de iarnă; saltul numeric al prădătorilor.
7.	Particularitățile biologice: Se întâlnesc perechi în perioada reproductivă și grupat în refugiu. Se deplasează pe tulpinile plantelor, ajutându-se de coada prehensilă. Este activă pe sectoarele individuale de 300–400 m ² . Cuibul de vară, amenajat pe plante la o înălțime de 40–150 cm, destinat reproducerii, este construit de femelă. Hrana constă din semințe, fructe, uneori insecte și larvele lor. După împerechere și o gestație de 17-18 zile femela naște 2-6 pui, care se dezvoltă repede și la 15-16 zile părăsesc cuibul.
8.	Reproducerea în captivitate: Se reproduce în condițiile volierelor spațioase în diverse menajerii.
9.	Starea de protecție: Specie inclusă în Lista Roșie a IUCN, ocrotită în unele țări europene, în Rusia și Japonia.
10.	Măsurile de protecție: Ocrotirea ecosistemelor palustre; interzicerea incendiarii miriștilor și a stufărișurilor; reglarea numerică a prădătorilor.
11.	Bibliografia: 1. Spitzenberger, 1999; 2. Haberl, Kryštufek, 2003; 3. Munteanu, Lozanu, 2004.

1.

Denumirea speciei: Felis silvestris (Pisică sălbatică)

2.	Statutul: Specie vulnerabilă [Vulnerable (VU)].
3.	Răspândirea: În Republica Moldova se întâlnește în pădurile din zonele centrală și de nord și în bălțile fl. Nistru și r. Prut. Peste hotarele țării are un areal discontinuu, situat în Europa Centrală și de Sud-Est, Asia Mică și în Caucaz.
4.	Habitatul: Diferite tipuri de păduri de deal și de zăvoaie; bălțile.
5.	Aspectul efectivului: În anii '80 ai sec. XX, populau cca 60 de pisici sălbatice, în prezent – 120-140 de indivizi. S-a înregistrat o creștere a efectivului speciei.
6.	Factorii limitativi: Lipsa coridoarelor de conexiune dintre ecosistemele silvice; braconajul și degradarea genofondului în urma hibridizării cu pisica domestică.
7.	Particularitățile biologice: Specie răpitoare activă în amurg și noaptea. Pentru adăpost folosește golurile de la baza tulpinilor, scorburile arborilor și vizuinile abandonate de bursuc. Este un animal solitar, în căutarea permanentă a hranei. Împerecherea are loc în a doua jumătate a iernii–începutul primăverii. După două luni de gestație femela naște 3-5 pui. Maturitatea sexuală este atinsă la 10 luni. Vânează preponderent rozătoare mici, uneori păsări.
8.	Reproducerea în captivitate: Se reproduce în captivitate.
9.	Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în: Anexa II a CITES; Anexa II a Convenției de la Berna, 1979; Cartea Roșie a Republicii Moldova (ed. a II-a).
10.	Măsurile de protecție: Păstrarea habitatelor naturale, excluzând deranjul din partea omului.
11.	Bibliografia: 1. Munteanu, Lozanu, 2004; 2. Аверин, Ганя, 1977; 3. Munteanu et al., 2001; 4. Munteanu et al., 2013.

1.	 <p>Denumirea speciei: Lutra lutra (Vidră)</p>
2.	Statutul: Specie vulnerabilă [Vulnerable (VU)].
3.	Răspândirea: În Republica Moldova populează bazinele fl. Nistru, r. Prut și ale unor afluenți, bălțile, lacurile de acumulare. Peste hotarele țării este răspândită pe continentul eurasiatic, din Portugalia până în Japonia și în nordul Africii.
4.	Habitatul: Populează bazinele acvatice bogate în hrană. Uneori poate fi observată și în pădure, vânând șoareci, amfibieni, reptile.
5.	Aspectul efectivului: În anii '80 ai sec. XX, în bazinul r. Prut populau cca 20 de femele reproducătoare. Actualmente numărul speciei în bazinele acvatice a crescut până la 200250 de indivizi.
6.	Factorii limitativi: Poluarea bazinelor acvatice; deficitul de hrană; capturarea în plase.
7.	Particularitățile biologice: Este activă în amurg și noaptea. Vizuina și-o construiește în malurile abrupte cu intrare prin apă. Reproducerea are loc pe la sfârșitul iernii–începutul primăverii. Gestația este de două luni. Femela naște 2, mai rar 3-4 pui. Mortalitatea puilor este mare. La vârsta de un an supraviețuiește doar unul din progenitură. Hrana este constituită din pește, raci, moluște, păsări, rozătoare, amfibieni, reptile.
8.	Reproducerea în captivitate: Se reproduce ușor.
9.	Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în: Anexa I a CITES; Anexa II a Convenției de la Berna, 1979; Cartea Roșie a Republicii Moldova (ed. a II-a).
10.	Măsurile de protecție: Interzicerea pescuitului cu plase în locurile de reproducere a animalului; combaterea braconajului în iazurile arendate.
11.	Bibliografia: 1. Аверин et al., 1979; 2. Munteanu et al., 2001; 3. Munteanu, Lozanu, 2004.

1.	 <p>Denumirea speciei: Martes martes (Jder-de-pădure)</p>
2.	Statutul: Specie vulnerabilă [Vulnerable (VU)].
3.	Răspîndirea: În Republica Moldova se întâlnește în pădurile Codrilor Centrali și în cele din lunca fl. Nistru și a r. Prut. Peste hotarele țării este răspândită în pădurile Europei, la est trece de munții Ural, populează Podișul Anatoliei până la Elbrus.
4.	Habitatul: Pădurile bătrâne cu sub- arboret dens, adăpostindu-se în scorburi, crăpăturile stâncilor, în grămezile de vreascuri. În perioadele geroase se retrage în subteran.
5.	Aspectul efectivului: Populațiile speciei semnaleză o ușoară creștere. În Republica Moldova populația are o densitate 1-3 ind./1 000 ha și numără circa 400 - 450 de specimene.
6.	Factorii limitativi: Degradarea pădurilor seculare; fragmentarea populației; concurența altor prădători.
7.	Particularitățile biologice: Animalul este activ în amurg și noaptea. Masculii au sectoare de 80–250 ha, femelele – de 50– 140 ha. Hrana preferată o constituie rozătoarele; consumă și păsări, broaște, reptile, nevertebrate, vara și toamna resursele vegetale constituie 30%. Împerecherea din iulie–august este urmată de o perioadă de implantare tardivă, care durează circa 240 de zile, iar gestația propriu-zisă – 30-35 de zile. Puii (2-5) apar în martie–aprilie și la 7-8 săptămâni părăsesc vizuina, devenind independenți la vârsta de 12-16 săptămâni.
8.	Reproducerea în captivitate: Se reproduce în parcurile zoologice din orașele Hankensbiittel (Germania) și Innsbruck (Austria).
9.	Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în: Lista Roșie a IUCN; Anexa III a Convenției de la Berna, 1979; Anexa V a Directivei Habitare; Cartea Roșie a Republicii Moldova (ed. a II-a).
10.	Măsurile de protecție: Păstrarea arborilor scorburoși; reglarea numerică a prădătorilor invazivi; contracararea vânării ilicite.
11.	Bibliografia: 1. Overskaug et al., 1994; 2. Clevenger, 1994; 3. Munteanu, Lozanu, 2004.

1.	 <p>Denumirea speciei: Mustela erminea (Hermelină)</p>
2.	Statutul: Specie vulnerabilă [Vulnerable (VU)].
3.	Răspândirea: În Republica Moldova se întâlnește în luncile din cursul inferior al fl. Nistru și din cursul medial și cel inferior al r. Prut, rareori în pădurile Codrilor Centrali. Peste hotarele țării este răspândită în părțile de nord și centrală ale Europei, în Asia și America de Nord.
4.	Habitatul: Pădurile cu arbori scorburoși; frecventă în preajma apelor. Se adăpostește în galeriile rozătoarelor; în scorburi; iarna și în locuințe.
5.	Aspectul efectivului: Depresiile numerice actuale ale speciei acoperă porțiuni vaste ale arealului. În țară animalul este puțin numeros și se întâlnesc circa 100 de specimene.
6.	Factorii limitativi: Insuficiența trofică ca urmare a inundațiilor; degradarea ecosistemelor silvice și palustre; creșterea numerică a concurenților și dușmanilor.
7.	Particularitățile biologice: Animal crepuscular și nocturn, uneori activ ziua. Comportament teritorial pronunțat; patrulează un teritoriu de 10–20 ha, uneori de 120–160 ha. Se hrănește prioritar cu rozătoare, dar vânează și păsări, pești, broaște și chiar animale mai mari decât ea. Masculii devin maturi la un an, femelele după 2-4 luni. La sfârșitul primăverii, după împerechere și o gestație latentă de 280 de zile, se nasc 5-8 pui, care peste 2 luni își pot dobândi singuri hrana.
8.	Reproducerea în captivitate: Poate suporta condițiile de captivitate, selectându-se specimenele tinere.
9.	Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în: Lista Roșie a IUCN; Anexa III a Convenției de la Berna, 1979; Anexa V a Directivei Habitare; Cartea Roșie a Republicii Moldova (ed. a II-a).
10.	Măsurile de protecție: Ocrotirea ecosistemelor silvice de luncă; reglarea numerică a concurenților trofici și a dușmanilor; contracararea vânării ilicite.
11.	Bibliografia: 1. Аристов, Барышников, 2001; 2. Purdey et al., 2004; 3. Munteanu, Lozanu, 2004.

1.	 <p>Denumirea speciei: Mustela eversmannii (Dihor-de-step)</p>
2.	Statutul: Specie critic periclitată [Critically Endangered (CR)].
3.	Răspîndirea: În Republica Moldova se întâlnește sporadic în Stepa Bălțiului și în zona de sud. Peste hotarele țării populează ecosistemele de stepă și cele aride din estul Europei, Kazahstan până în Mongolia și China.
4.	Habitatul: Se menține în apropierea coloniilor de popândăi, amplasate pe pășuni, alunecări de teren, margine de drumuri.
5.	Aspectul efectivului: Posibil există vreo 100 de indivizi.
6.	Factorii limitativi: Degradarea habitatelor și reducerea efectivului populațiilor de popândăi, hrana principală a speciei.
7.	Particularitățile biologice: Are o activitate circadiană. În perioada activă a popândăilor, dihorul-de-stepă își capturează prada ziua, iar în restul timpului devine animal crepuscular și nocturn. La sfârșitul iernii–începutul primăverii se împerechează. Perioada de gestație este de o lună și jumătate. Femela naște 6-8 pui golași, care pe la sfârșitul lunii mai–începutul lui iunie apar la suprafață lângă vizuină, iar peste vreo două săptămâni încearcă să vâneze popândăi tineri. Spre toamnă animalele tinere devin de sine stătătoare.
8.	Reproducerea în captivitate: -----
9.	Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în: Anexa II a Convenției de la Berna, 1979; Cartea Roșie a Republicii Moldova (ed. a II-a).
10.	Măsurile de protecție: Organizarea microrezervațiilor de păstrare a habitatelor, cu colonii viabile de popândăi și prezența dihorului-de-stepă.
11.	Bibliografia: 1. Аверин et al., 1979; 2. Munteanu et al., 2001; 3. Корчмарь, 1967; 4. Munteanu, Lozanu, 2004.

1.	 <p>Denumirea speciei: Mustela lutreola (Nurcă-europeană)</p>
2.	Statutul: Specie critic periclitată [Critically Endangered (CR)].
3.	Răspîndirea: În Republica Moldova se întâlnește sporadic în sectoarele inferioare ale fl. Nistru și r. Prut. Este observată și în zona de nord a țării pe r. Prut și afluentul Vilia. Specie endemică europeană. În prezent arealul animalului este restrâns.
4.	Habitatul: Râurile și afluenții lor; limanele, deltele și bălțile bogate în resurse de hrană și vegetație ierboasă; arborii și arbuștii; zona de mal.
5.	Aspectul efectivului: Posibil există vreo 100 de indivizi.
6.	Factorii limitativi: Poluarea și degradarea habitatelor acvatice; insuficiența hranei; braconajul.
7.	Particularitățile biologice: Specie activă în amurg și noaptea. Vizuina și-o sapă în malul râului, al bălții, cu intrare pe sub apă. Se împerechează în februarie– martie. Perioada de gestație continuă aproximativ o lună și jumătate, după care naște 3-7 pui, ce sunt alăptați până la două luni. Animalul vânează pește, amfibieni, reptile, insecte. Uneori își dobândește hrana și în zona de mal, capturând rozătoare mici. Iarna se menține în zona izvoarelor, unde apa nu îngheață. Se deplasează ușor pe sub zăpadă în căutarea hranei.
8.	Reproducerea în captivitate: Se reproduce în captivitate.
9.	Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în: Anexa II a Convenției de la Berna, 1979; Cartea Roșie a Republicii Moldova (ed. a II-a).
10.	Măsurile de protecție: Menținerea habitatelor populate în stare naturală, prin organizarea microrezervațiilor.
11.	Bibliografia: 1. Аверин et al., 1979; 2. Munteanu, Lozanu, 2004; 3. Uspenschi, Munteanu, 2001.

PĂSĂRI/BIRDS

1.	
	Denumirea speciei: Phalacrocorax pygmaeus (Cormoran-mic).
2.	Statutul: Specie critic periclitată [Critically Endangered (CR)].
3.	Răspîndirea: În Republica Moldova a fost semnalată în cursul Prutului Inferior, cuibărind în colonii mixte. În jur de 75% din arealul speciei este localizat în Europa.
4.	Habitatul: Lacurile și iazurile extinse, cu vegetație arboricolă (sălcii), folosite drept locație pentru cuiburi. În timpul iernii stă pe lacurile de acumulare și iazurile piscicole abandonate.
5.	Aspectul efectivului: În Republica Moldova efectivul constituie 250300 de perechi cuibăritoare, cea mai mare parte concentrându-se în bazinul Prutului Inferior (lacul Manta, bălțile din preajma localităților Colibași, Brânza, Văleni și Rezervația Științifică „Prutul de Jos”). Populația europeană reprezintă 27 000- 30 000 de perechi cuibăritoare.
6.	Factorii limitativi: Asanarea mlaștinilor din sectorul inferior al Prutului și Nistrului; campaniile de distrugere a păsărilor ihtiofage; devastarea ilegală a cuiburilor; împușcarea păsărilor ce se hrănesc din pescării.
7.	Particularitățile biologice: Cuibărește în colonii mixte cu cormoranul-mare, stârcul, egretele și rareori cu țigănușul, în sălcii, câteodată în stuf. Maturitatea sexuală o atinge la vârsta de 2 ani. Hrana este alcătuită din pește, dar în mod ocazional poate consuma și lipitori, crustacee, insecte acvaticе, gasteropode.
8.	Reproducerea în captivitate: -----
9.	Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în: Directiva Păsări (Anexa I); Convenția de la Berna, 1979 (Anexa II); Convenția de la Bonn, 1979 (Anexa II).
10.	Măsurile de protecție: Protecția coloniilor; restaurarea habitatelor; administrarea eficientă a arealelor; eliminarea plaselor pescărești.
11.	Bibliografia: 1. Gache, 2000; 2. Munteanu, 1999; 3. Munteanu et al., 2006.

1.	 <p>Denumirea speciei: Pelecanus crispus (Pelican-creț)</p>
2.	<p>Statutul: Specie critic periclitată [Critically Endangered (CR)].</p>
3.	<p>Răspândirea: În Republica Moldova sosește pentru oferta de hrană în bălțile de pe r. Prut, pe lacurile Congaz, Taraclia din lunca r. Ialpug. Peste hotarele țării cuibărește în Muntenegru, Grecia, Albania, România, Bulgaria, spre est – pe Marea Azov, Marea Caspică, pe unele lacuri în Kazahstan și Mongolia, în Asia Mică.</p>
4.	<p>Habitatul: Bazinele acvatice mari, bogate în pește și stufărișuri. În funcție de sursa de hrană, poate să fie prezentă în același habitat timp de 2-3 săptămâni, apoi se deplasează spre alt bazin acvatic.</p>
5.	<p>Aspectul efectivului: Pentru hrană apare în lunile mai–iunie în grupuri de zeci de păsări care se țin aparte sau împreună cu pelicanul comun.</p>
6.	<p>Factorii limitativi: Lipsa locurilor de cuibărit și reducerea resurselor piscicole.</p>
7.	<p>Particularitățile biologice: Oaspete de vară în căutarea hranei. Cuibărește în Delta Dunării în colonii mici. Ponta din 2, mai rar – 1-3 ouă. Durata clocitului este de 30-32 de zile. Puii stau în cuib aproape două luni și sunt hrăniți cu pește. La vârsta de trei luni devin independenți. Maturitatea sexuală specia o atinge la patru ani. În octombrie părăsește Delta Dunării, în dreptându-se spre cartierele de iernat în Delta Nilului.</p>
8.	<p>Reproducerea în captivitate: Se reproduce în menajerii.</p>
9.	<p>Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în: Directiva Păsări (Anexa I); Convenția de la Berna, 1979 (Anexa II); Convenția de la Bonn, 1979 (Anexa II); Cartea Roșie a Republicii Moldova (ed. a II-a).</p>
10.	<p>Măsurile de protecție: Evitarea deranjului în timpul aflării în căutarea hranei pe teritoriul republicii; combaterea braconajului.</p>
11.	<p>Bibliografia: 1. Munteanu et al., 2006; 2. Munteanu, 2009; 3. Korodi, 1964.</p>

1.	 <p>Denumirea speciei: Pelecanus onocrotalus (Pelican comun).</p>
2.	<p>Statutul: Specie periclitată [En- dangedered (EN)].</p>
3.	<p>Răspîndirea: În Republica Moldova sosește pentru oferta de hrană în bălțile și lacurile din zona de sud în lunile de vară. Peste hotarele țării cuibărește în sud-estul Europei, în nord-estul Africii și în Asia de SudEst. Păsările eurasiatice sunt migratoare, cele africane – sedentare.</p>
4.	<p>Habitatul: Bazinele acvatice mari, bogate în pește. Cuibărește în Delta Dunării pe plauri și stufării imense. Face deplasări în căutarea hranei pe lacul Beleu, bălțile de la Manta (Cahul) și pe lacurile de la Congaz și Taraclia.</p>
5.	<p>Aspectul efectivului: Sosesc în scopul găsirii hranei în număr a câte va sute de păsări. În Delta Dunării cuibăresc aproximativ 3 600 de perechi.</p>
6.	<p>Factorii limitativi: Reducerea locurilor de cuibărit și a sursei de hrană.</p>
7.	<p>Particularitățile biologice: Sosește în Delta Dunării în martie–aprilie. Cuibărește în colonii mari. Femela depune 2 ouă într-un cuib masiv, construit din fragmente de trestie, papură. Incubația durează cinci săptămâni. Primele zile puii sunt hrăniți de părinți prin regurgitare. Unul din adulți se află în cuib pentru a proteja puii de dușmani și de razele solare. La 60-70 de zile ei sunt apleți de zbor. Pe la mijlocul toamnei pasărea se îndreaptă spre cartierele de iernat din Delta Nilului.</p>
8.	<p>Reproducerea în captivitate: Se reproduce în menajerii.</p>
9.	<p>Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în: Directiva Păsări (Anexa I); Convenția de la Berna, 1979 (Anexa II); Cartea Roșie a Republicii Moldova (ed. a II-a).</p>
10.	<p>Măsurile de protecție: Păstrarea bălților mari cu stufărișuri și a lacurilor bogate în pește.</p>
11.	<p>Bibliografia: 1. Munteanu, 2009; 2. Munteanu et al., 2006; 3. Radu, 1988.</p>

1.	 <p>Denumirea speciei: Ardea purpurea (Stârc-roșu)</p>
2.	Statutul: Specie vulnerabilă [Vulnerable (VU)].
3.	Răspândirea: În Republica Moldova este frecventă în bălțile din cursul inferior al Prutului și Nistrului, uneori populează stufărișurile din zonele centrală și de nord. Peste hotarele țării este răspândită în Europa Centrală și de Sud, spre est – până în Asia Centrală, Extremul Orient, India, China, în estul Africii, Madagascar.
4.	Habitatul: Bălțile cu stufărișuri sau pâlcuri de salcie de înălțime medie, situate în acvatoriile cu adâncimi mici. În perioada postnidelă, poate fi observată și pe iazuri în căutarea hranei.
5.	Aspectul efectivului: În anii '70 ai sec. XX, efectivul speciei era de câteva sute de păsări, la același nivel cu stârcul-cenușiu, iar în prezent este în declin, constituind aproximativ 20-30 de perechi clocitoare.
6.	Factorii limitativi: Asanarea bălților și dispariția suprafețelor masive de stufărișuri.
7.	Particularitățile biologice: În decada a doua a lunii aprilie, își construiește cuibul în stufăriș, mai rar în sălcii. Ponta este constituită din 4-5 ouă de culoare albăstrui-verzui-deschis. Incubația durează aproximativ 4 săptămâni. Puii eclozați sunt încălziți și protejați de femelă, iar masculul îi asigură cu hrană. În continuare ambii părinți îi alimentează cu pește mărunț, amfibieni, insecte. Puii încep să zboare la o lună și jumătate, însă la două luni se despart de părinți. Specia părăsește meleagurile noastre toamna.
8.	Reproducerea în captivitate: -----
9.	Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în: Convenția de la Berna, 1979 (Anexa II).
10.	Măsurile de protecție: Ocrotirea habitatelor de reproducere și hrană.
11.	Bibliografia: 1. Cartea Roșie a vertebratelor din România, 2005; 2. Аверин et al., 1971; 3. Munteanu et al., 2006; 4. Ignat, 2009.

1.	 <p>Denumirea speciei: Ardeola ralloides (Stârc-galben).</p>
2.	Statutul: Specie periclitată [Endangered (EN)].
3.	Răspândirea: În Republica Moldova cuibărește în bălțile din cursul inferior al Prutului și Nistrului. În timpul pasajului se întâlnește și în alte zone la hrană și odihnă. Peste hotarele țării este răspândită în Europa de Sud-Est, Transcaucazia, Asia Mică, Asia Centrală, Africa de Nord și Madagascar.
4.	Habitatul: Bălțile cu ape mici, vegetație acvatică (stuf, papură, rogoz) și sălcișuri din cursul inferior al Prutului și Nistrului.
5.	Aspectul efectivului: În anii ' 90 ai sec. XX, în colonia mixtă de lângă Combinatul piscicol de la Cahul cuibăreau cca 140 de perechi. În prezent se reproduc aproximativ 1520 de perechi.
6.	Factorii limitativi: Degradarea ecosistemelor acvatice, exprimată prin deficitul de hrană și/sau al locurilor de cuibărit.
7.	Particularitățile biologice: Sosește mai târziu decât alte ardeide, în prima jumătate a lunii aprilie. De obicei, cuibărește în colonii împreună cu celelalte specii de ardeide pe sălcii sau pe stuf. Cuiburile sunt amplasate la etajul de jos al coloniei lângă cele ale stârcului- cenușiu sau ale egretei-mici. Ponta deplină este constituită din 4-5 ouă de culoare albăstruie-verzuie. Incubația durează 23-24 de zile. Puii sunt hrăniți cu insecte, pești mici și broaște. Încep să zboare la vârsta de 40 de zile. Migrează de la sfârșitul lunii august până în octombrie.
8.	Reproducerea în captivitate: -----
9.	Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în: Convenția de la Berna, 1979 (Anexa II); Cartea Roșie a Republicii Moldova (ed. a II-a).
10.	Măsurile de protecție: Ocrotirea habitatelor acvatice bogate în locuri de cuibărit și hrană.
11.	Bibliografia: 1. ИВАНОВ, 1976; 2. Ганя, Зубков, 1989; 3. Munteanu et al., 2006.

1.	 <p>Denumirea speciei: Botaurus stellaris (Buhai-de-baltă)</p>
2.	Statutul: Specie vulnerabilă [Vulnerable (VU)].
3.	Răspîndirea: În unele areale din Europa, inclusiv în Republica Moldova, pe timpul iernii, pot rămâne exemplare solitare, dacă găsesc condiții de supraviețuire și resurse trofice.
4.	Habitatul: Suprafețele acvatice cu ape nu prea adânci; stufăriile întinse și compacte; tufișurile și subarboretul.
5.	Aspectul efectivului: Efectivul european este estimat la 34-54 mii de perechi cuibăritoare. În România sunt înregistrate 1 500-2 000 de perechi cuibăritoare, iar în Ucraina – 10- 15 mii. Pe teritoriul Republicii Moldova se găsesc 40-50 de perechi, mai ales în văile lacurilor din cursul inferior al Prutului și pe fl. Nistru.
6.	Factorii limitativi: Distrugerea habitatelor acvatice, secarea suprafețelor acvatice, precum și poluarea apelor stagnante și lin curgătoare.
7.	Particularitățile biologice: Pasăre solitară ce cuibărește în stufării întinse, fiind foarte rar văzută de om. Sezonul de reproducere începe primăvara devreme. Masculul este poligam. În caz de pericol, își întinde ciocul îndreptat în sus, într-o postură rigidă, fiind greu de observat, deoarece dungile verticale de pe corp imită perfect tulpinile stufărișului. Se hrănește cu peștișori, mormoloci, crustacee acvatice, insecte acvatice și icre de pește.
8.	Reproducerea în captivitate: -----
9.	Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în: Directiva Păsări (Anexa I); Convenția de la Berna, 1979 (Anexa II); Convenția de la Bonn, 1979 (Anexa II); SPEC 3.
10.	Măsurile de protecție: Conservarea habitatelor acvatice; interzicerea arderii stufului; tăierea sălciișului, răchitișului și a păpurișului; prevenirea poluării apelor.
11.	Bibliografia: 1. Burfield, van Bommel, 2004; 2. Cojan, Munteanu, 2009; 3. Cojan, Bogdea, 2009; 4. Munteanu, 1999.

1.	 <p>Denumirea speciei: Casmerodius (Egretta) alba (Egretă-mare).</p>
2.	Statutul: Specie periclitată [Endangered (EN)].
3.	Răspândirea: Specie cosmopolită din tipul faunistic chinez. În Republica Moldova este întâlnită prin mai multe bazine acvatice. Peste hotarele ei este răspândită în zonele temperate și tropicale ale globului. În Europa are un areal discontinuu.
4.	Habitatul: Bălțile și iazurile cu ape puțin adânci, cu vegetație palustră, bogate în hrană.
5.	Aspectul efectivului: Aproximativ 30-50 de perechi. Are tendința de lărgire a ariei.
6.	Factorii limitativi: Degradarea și reducerea habitatelor.
7.	Particularitățile biologice: Apare în pasajul de primăvară în prima jumătate a lunii martie. În aprilie își construiește cuibul în stufărișuri, pe sălcii joase în colonii mixte cu alte specii de stârci: stârcul-cenușiu, egreta-mică, stârcul-galben, stârcul-roșu. Ponta este constituită din 3-4 ouă de culoare albastră-verzuie. Clocesc alternativ ambii părinți, timp de 25-27 de zile. În prima jumătate a lui mai apar primii pui. Timp de 6 săptămâni puii sunt hrăniți de păsările adulte cu pești, broaște, insecte. În luna iulie puii împreună cu părinții părăsesc cuibul. Spre sfârșitul verii începe formarea stolurilor de migrație. Unii indivizi se rețin și în lunile de toamnă.
8.	Reproducerea în captivitate: -----
9.	Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în: Directiva Păsări (Anexa I); Convenția de la Berna, 1979 (Anexa II); Cartea Roșie a Republicii Moldova (ed. a II-a).
10.	Măsurile de protecție: Crearea condițiilor necesare pentru reproducere.
11.	Bibliografia: 1. Munteanu et al., 2010(2); 2. Munteanu et al., 2006.

1.	 <p>Denumirea speciei: Ciconia ciconia (Barză-albă).</p>
2.	<p>Statutul: Specie vulnerabilă [Vulnerable (VU)].</p>
3.	<p>Răspândirea: În Republica Moldova se întâlnește în preajma localităților ce au biotopi acvatici. Peste hotarele ei este răspândită în Europa, Asia, Extremul Orient, Japonia și în Africa de Nord.</p>
4.	<p>Habitatul: Cuibărește în localitățile din apropierea apelor, pe acoperișuri, pe cumpăna fântânilor, pe pilonii de telegraf și ai liniilor electrice, mai rar pe arbori.</p>
5.	<p>Aspectul efectivului: Prin anii '80 ai sec. XX, efectivul numeric constituia circa 800-900 de perechi. În prezent, populația este în declin numeric, cuprinzând cca 400-600 de perechi clocitoare.</p>
6.	<p>Factorii limitativi: Procesul de modernizare și transformare a biotopilor antropizați, ceea ce a contribuit la reducerea bazei trofice.</p>
7.	<p>Particularitățile biologice: Sosește în a doua decadă a lunii martie. Cuibul este construit de ambii parteneri. Cuibăresc solitar. Ponta este formată din 3-4 ouă albe mate, depuse la un interval de 2-3 zile. Puii sunt hrăniți prin regurgitare de ambii părinți, apoi aceștia se alimentează de sine stătător cu broaște, șerpi, insecte, rozătoare mici. Pe la finele lunii august își iau zborul spre sudul Africii.</p>
8.	<p>Reproducerea în captivitate: -----</p>
9.	<p>Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în: Directiva Păsări (Anexa I); Convenția de la Berna, 1979 (Anexa II).</p>
10.	<p>Măsurile de protecție: Crearea condițiilor propice pentru nutriție și reproducere în preajma localităților unde sunt prezenți biotopi acvatici.</p>
11.	<p>Bibliografia: 1. Munteanu, 1999; 2. Ganea, 1987; 3. Munteanu et al., 2010(1).</p>

1.	 <p>Denumirea speciei: Ciconia nigra (Barză-neagră).</p>
2.	<p>Statutul: Specie critic periclitată [Critically Endangered (CR)].</p>
3.	<p>Răspândirea: În Republica Moldova se întâlnește în perioada de cuibărit atât în apropierea pădurilor din zonele centrală și de nord, cât și în bălțile din zona de sud. Peste hotarele țării arealul include transpalearticul cuprins între 30⁰ și 60⁰ lat. N., este răspândită de la Oceanul Atlantic până la Oceanul Pacific. Iernezează în Africa și sudul Asiei.</p>
4.	<p>Habitatul: Pădurile cu copaci înalți; apele curgătoare, izolate de prezența omului. Cuibărește și în plopți înalți, înconjurați cu brâie de stuf, nemijlocit în mlaștina bogată în hrană.</p>
5.	<p>Aspectul efectivului: Până în anii '50 ai sec. XX cuibăreau câteva perechi în apropierea s. Cioburciu (Ștefan Vodă). În prezent cuibăresc 4-5 perechi.</p>
6.	<p>Factorii limitativi: Deranjul în perioada de cuibărit; tăierea copacilor seculari și reducerea resurselor de hrană.</p>
7.	<p>Particularitățile biologice: Sosește pe la mijlocul lunii aprilie. De obicei, păsările adulte se întorc în perechi la cuiburile din anii precedenți, amplasate în vârful coronamentului arborilor înalți. Pe la sfârșitul lunii aprilie–începutul lui mai, femela depune 3-5 ouă albe cu nuanțe verzui. Incubația durează 35-40 de zile. Masculul asigură puii cu hrană (pești, amfibieni, insecte). În migrația de toamnă se adună în stoluri zeci de indivizi în bălțile din sudul republicii.</p>
8.	<p>Reproducerea în captivitate: -----</p>
9.	<p>Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în: Directiva Păsări (Anexa I); CITES (Anexa II); Convenția de la Berna, 1979 (Anexa II); Convenția de la Bonn, 1979 (Anexa II); Cartea Roșie a Republicii Moldova (ed. a II-a).</p>
10.	<p>Măsurile de protecție: Excluderea deranjului în raza de 100 m de la cuib în perioada de reproducere; protecția arborilor în care sunt amplasate cuiburile.</p>
11.	<p>Bibliografia: 1. Munteanu, 2009; 2. Ганя, Зубков, 1989; 3. Munteanu et al., 2006.</p>

1.	 <p>Denumirea speciei: Platalea leucorodia (Lopătar)</p>
2.	Statutul: Specie critic periclitată [Critically Endangered (CR)].
3.	Răspândirea: În Republica Moldova cuibărește în bălțile din cursul inferior al Prutului și Nistrului. Fiind specie paleartică, are răspândire discontinuă în Europa și Asia.
4.	Habitatul: Bălțile și lacurile cu stufăriș sau sălcii de înălțime medie și ape puțin adânci.
5.	Aspectul efectivului: Aproximativ 10-20 de perechi.
6.	Factorii limitativi: Degradarea habitatelor acvatice prin arderea stufului; deranjarea păsărilor în perioada de reproducere; reducerea suprafețelor inundabile.
7.	Particularitățile biologice: Apare pe la sfârșitul lunii martie–începutul lunii aprilie în stoluri a câte 15-20 de păsări. Cuibărește în colonii monospecifice sau mixte în stufăriș uscat ori în sălcii mici. Ponta deplină constituie 3-4 ouă albicioase, cu pete roșii, de formă ovoidă. Clocesc alternativ ambii părinți timp de 23-24 de zile. La 7 săptămâni, puii sunt apti de zbor. Datorită adaptării ciocului, prin mișcări de la stânga la dreapta și viceversa, pasărea filtrează o parte de organisme de zooplancton și fitoplancton din apele mici. Folosește, de asemenea, pești mici, broaște. În luna august se adună în stoluri de zeci și sute de păsări pentru pasajul de toamnă și migrează spre sud.
8.	Reproducerea în captivitate: -----
9.	Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în: Directiva Păsări (Anexa I); Convenția de la Berna, 1979 (Anexa II); Cartea Roșie a Republicii Moldova (ed. a II-a).
10.	Măsurile de protecție: Trecerea habitatelor de cuibărit în arii protejate de stat; excluderea incendiilor stufărișului, a deranjului și combaterea braconajului.
11.	Bibliografia: 1. Munteanu, 2009; 2. Munteanu et al., 2006; 3. Munteanu et. al., 2010 (2); 4. Ignat, 2009.

1.	 <p>Denumirea speciei: Plegadis falcinellus (Țigănuș).</p>
2.	<p>Statutul: Specie critic periclitată [Critically Endangered (CR)].</p>
3.	<p>Răspândirea: În Republica Moldova cuibărește în bălțile Prutului de Jos. În căutarea hranei frecventează și bălțile din cursul inferior al Nistrului. Are un areal vast; se întâlnește pe cinci continente. Peste hotarele țării este răspândită din sudul Europei până în Asia Centrală și de Est, în Filipine, Indonezia, Australia, sudul Africii, Madagascar și în America Centrală.</p>
4.	<p>Habitatul: Bălțile întinse cu ape puțin adânci, stufărișuri și sălcișuri. Se hrănește în luncile inundabile.</p>
5.	<p>Aspectul efectivului: Aproximativ 5-10 perechi la cuibărit în bălțile Prutului de Jos. În scopul găsirii hranei, apare și pe apele din lunca Nistrului Inferior.</p>
6.	<p>Factorii limitativi: Degradarea și reducerea suprafețelor zonelor umede.</p>
7.	<p>Particularitățile biologice: Specie de origine mediteraneeană. Sosește în prima jumătate a lunii aprilie. La mijlocul lunii mai cuiburile cu ponta din 3-4 ouă albăstrui-verzui sunt amplasate în sălcii la înălțimea de 4 m, la periferia coloniei, compuse din stârci, egrete, cormorani-mici și lopătari. Clocesc alternativ femela și masculul timp de 21 de zile. Puii sunt hrăniți de părinți timp de 48-50 de zile cu insecte acvatice, melci, pești mici. În luna august formează stoluri împreună cu păsările adulte, iar pe la sfârșitul lunii migrează spre sud.</p>
8.	<p>Reproducerea în captivitate: -----</p>
9.	<p>Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în: Directiva Păsări (Anexa I); Convenția de la Berna, 1979 (Anexa II); Cartea Roșie a Republicii Moldova (ed. a II-a).</p>
10.	<p>Măsurile de protecție: Ocrotirea habitatelor de reproducere și de hrană; excluderea deranjului în perioada de reproducere și combaterea braconajului.</p>
11.	<p>Bibliografia: 1. Munteanu, 2009; 2. Munteanu et al., 2010(2); 3. Munteanu, et al., 2006; 4. Ignat, 2009.</p>

1.	 <p>Denumirea speciei: Anser erythropus (Gârliță-mică).</p>
2.	Statutul: Specie vulnerabilă [Vulnerable (VU)].
3.	Răspândirea: În Republica Moldova se întâlnește în cursul inferior al Prutului, ca oaspete de iarnă, mai ales pe terenurile agricole. Iernează în Bulgaria, România, Ucraina, Grecia și Peninsula Balcanică.
4.	Habitatul: Pajiștile ce conțin culturi agricole de toamnă. Noaptea o petrece în stufăriile bălților din Prutul Inferior, în stolurile mixte cu alte specii de gâște.
5.	Aspectul efectivului: Populația estimată în cartierele de iernare este de circa 1 900 de exemplare. Specia cuibăritoare europeană este foarte mică (circa 240 de perechi), înregistrându-se un declin permanent. Păsările prezente în timpul iernii în Republica Moldova sunt estimate la 30-35 de exemplare.
6.	Factorii limitativi: Distrugerea habitatelor prin construirea acumulărilor de apă pentru producerea energiei electrice; deranjul din zonele de cuibărit și cele de iernare; mortalitatea produsă de vânatoarea accidentală și braconajul.
7.	Particularitățile biologice: Se hrănește cu grâu și orz de toamnă, cu vegetație fragedă și semințe rămase în urma lucrărilor agricole.
8.	Reproducerea în captivitate: -----
9.	Starea de protecție: Protejată teritorial în rezervațiile științifice „Prutul de Jos”, „Pădurea Domnească”. A fost inclusă în: Directiva Păsări (Anexa I); Convenția de la Berna, 1979 (Anexa II); Convenția de la Bonn, 1979 (Anexa II); SPEC 1.
10.	Măsurile de protecție: Desemnarea zonelor protejate; stoparea vânării; reducerea deranjului generat de activitățile agricole, turistice, precum și combaterea braconajului atât în zonele de cuibărit, cât și în cele de iernare.
11.	Bibliografia: 1. Burfield, van Bommel, 2004; 2. Gache, 2000; 3. Munteanu, 1999; 4. Munteanu et al., 2006.

1.	 <p>Denumirea speciei: <i>Aythya nyroca</i> (Rață-roșie)</p>
2.	Statutul: Specie critic periclitată [Critically Endangered (CR)].
3.	Răspîndirea: În Republica Moldova se întâlnește în bălțile Prutului Inferior. Peste hotarele țării populează un teritoriu vast, însă discontinuu, din sud-vestul Europei până în Asia Centrală. Iernează în Marea Mediterană și în Africa.
4.	Habitatul: Bălțile mari cu ape adânci și vegetație emersă bogată (stuf, papură); în special insulele plutitoare.
5.	Aspectul efectivului: Până în anii '70 ai sec. XX era o specie comună. Prin anii '90 ai sec. trecut, numărul păsărilor s-a redus considerabil în populația vestică a speciei. În prezent cuibăresc 30-40 de perechi.
6.	Factorii limitativi: Degradarea habitatelor naturale; reducerea suprafețelor de stufăriș; deranjul în perioada de cuibărit.
7.	Particularitățile biologice: Primele păsări sosesc în bălțile din sudul țării pe la mijlocul lunii martie. În a doua jumătate a lui aprilie rața începe să-și construiască cuibul din fire de plante uscate, căptușit cu puf, la marginea apei pe sol sau pe insulițe plutitoare, camuflat în vegetație, cu ieșire spre apă. Ponta este compusă din 10-12 ouă. Fiind foarte prudentă, în caz de pericol părăsește pe neobservate cuibul acoperit cu puf. Femela clocește după depunerea ultimului ou timp de 25-26 de zile. (1) Puii eclozați, după câteva ore, părăsesc cuibul, urmând femela în locuri mai retrase. Pe la mijlocul lunii august, majoritatea puilor încep să zboare.
8.	Reproducerea în captivitate: -----
9.	Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în: Directiva Păsări (Anexa I); Convenția de la Berna, 1979 (Anexa III); Cartea Roșie a Republicii Moldova (ed. a II-a).
10.	Măsurile de protecție: Ocrotirea habitatelor cu ape adânci și insule bogate în vegetație emersă.
11.	Bibliografia: 1. Аверин et al., 1981; 2. Cartea Roșie a vertebratelor din România, 2005.

1.	 <p data-bbox="220 936 1102 974">Denumirea speciei: <i>Branta ruficollis</i> (Gâscă-cu-gât-roșu).</p>
2.	Statutul: Specie vulnerabilă [Vulnerable (VU)].
3.	Răspândirea: Specie endemică pentru spațiul Rusiei. În perioada de reproducere arealul este restrâns și se întâlnește în tundrele Rusiei siberiene. Iernează în zona de vest a Mării Negre, în România, Bulgaria, Ucraina și în Republica Moldova.
4.	Habitatul: Zonele umede din bazinul Prutului Inferior (s. Colibași, Brânza, Văleni (Cahul), lacurile Man- ta și Beleu).
5.	Aspectul efectivului: Populația speciei este estimată în cartierele de iernare la circa 30 000 de exemplare. Pe plan global, cu toate acțiunile privind conservarea habitatelor de cuibărit și iernat, acestea relevă o creștere nesemnificativă a efectivului.
6.	Factorii limitativi: Accesul omului în locurile de înoptat și refugiu; utilizarea irațională a substanțelor chimice pe suprafețele agricole; distrugerea habitatului; coliziunea cu firele de înaltă tensiune; braconajul și turbinele eoliene.
7.	Particularitățile biologice: Cuplurile se formează pentru toată viața, iar maturitatea sexuală o ating la vârsta de 3 ani. Se hrănește cu vegetale, insecte, dar și cu semințe de cereale (grâu, porumb, ovăz, secară, orz).
8.	Reproducerea în captivitate: -----
9.	Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în: Directiva Păsări (Anexa I); CITES (Anexa II); Convenția de la Berna, 1979 (Anexa II); Convenția de la Bonn, 1979 (Anexa II); SPEC 1.
10.	Măsurile de protecție: Utilizarea rațională a pesticidelor și insecticidelor; combaterea braconajului, a vânării ilegale; limitarea accesului omului în locurile de înoptare și hrănire.
11.	Bibliografia: 1. Burfield, van Bommel, 2004; 2. Cojan, 2008; 3. Cojan, Munteanu, 2009; 4. Munteanu et al., 2006.

1.	 <p>Denumirea speciei: <i>Cygnus cygnus</i> (Lebădă-de-iarnă).</p>
2.	Statutul: Specie vulnerabilă [Vulnerable (VU)].
3.	Răspîndirea: În Republica Moldo- va este oaspete de iarnă, preferând lacurile puțin adânci cu apă stătătoare sau lin curgătoare. Este răspândită în regiunile nordice ale Eurasiei (Rusia, Scandinavia, Islanda), migrând spre zonele temperate din sudul Europei și Asiei unde iernează.
4.	Habitatul: Lacurile cu ape stătătoare sau lin curgătoare din cursul inferior al Prutului, cu precădere Belev și Manta, dar și fl. Nistru.
5.	Aspectul efectivului: În cartierele de iernare sunt circa 68 mii de păsări. Populația din România este inventariată la 3 000-4 500 de exemplare, în Ucraina – la 1 000-5 000 de exemplare, în Republica Moldova – la 25-30 de indivizi, mai ales pe suprafețele acvatice de la Dubăsari (UATSN), dar și în cursul inferior al Prutului și pe văile Nistrului.
6.	Factorii limitativi: Distrugerea habitatelor prin construirea lacurilor de acumulare pentru producerea energiei electrice; deranjul; vânătoarea și braconajul.
7.	Particularitățile biologice: Durata vieții ajunge la circa 8 ani. Este în general o specie vegetariană, consumând plante acvatice (tulpini, frunze, rădăcini, muguri), dar poate folosi ca hrană și nevertebrate mici. Cuibărește pe lângă lacurile de stepă cu ape puțin adânci, lacurile naturale și iazurile de tundră, unde nu sunt deranjate de bărci și activitatea umană.
8.	Reproducerea în captivitate: -----
9.	Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în: Directiva Păsări (Anexa I); Convenția de la Berna, 1979 (Anexa II); Convenția de la Bonn, 1979 (Anexa II); Cartea Roșie a Republicii Moldova (ed. a II-a).
10.	Măsurile de protecție: Combaterea vânării ilegale și a braconajului; utilizarea rațională a fertilizanților; instalarea semnalelor sonore pe liniile de înaltă tensiune.
11.	Bibliografia: 1. Burfield, van Bommel, 2004; 2. Ciochia, 2001; 3. Munteanu et al., 2006; 4. Tucker et al., 1997.

1.	 <p>Denumirea speciei: Cygnus olor (Lebădă-de-vară).</p>
2.	Statutul: Specie vulnerabilă [Vulnerable (VU)].
3.	Răspîndirea: În Republica Moldova se întâlnește în cursul inferior al Prutului și pe fl. Nistru. În iernile blânde, unele exemplare rămân la noi pe suprafețele acvatice neînghețate. Peste hotarele țării este întâlnită cu precădere în nordul Europei și Asia. Iarna migrează spre sudul Mării Caspice, în Delta Nilului și în estul Mării Mediterane.
4.	Habitatul: Lacurile cu ape adânci, bogate în vegetație pentru cuibărit și refugiu.
5.	Aspectul efectivului: Efectivul european al speciei reprezintă 86 000 - 120 000 de exemplare. În România specia este estimată la 750 - 1000 de perechi cuibăritoare, în Ucraina – la 950 - 1550, iar în Republica Moldova – la 70 - 120.
6.	Factorii limitativi: Înmulțirea excesivă a câinilor-enoți și a vulpilor care distrug pontele sau chiar mănâncă puii; lipsa locurilor de cuibărit; pășunatul în zonele acvatice; utilizarea irațională a chimicalelor și pesticidelor.
7.	Particularitățile biologice: Consumă preponderent vegetale și în proporții mai mici hrană de origine animală. Este specie monogamă, formând perechile pentru toată viața. Maturitatea sexuală este atinsă la vârsta de 3 ani.
8.	Reproducerea în captivitate: Fiind îmblânzită, se poate reproduce în captivitate.
9.	Starea de protecție: Este ocrotită de lege în rezervațiile științifice „Prutul de Jos”, „Pădurea Domnească”. A fost inclusă în: Directiva Păsări (Anexa II); Convenția de la Berna, 1979 (Anexa III); Convenția de la Bonn, 1979 (Anexa II); Cartea Roșie a Republicii Moldova (ed. a II-a).
10.	Măsurile de protecție: Limitarea pășunatului în habitatele acvatice; utilizarea rațională a chimicalelor și formarea platformelor artificiale (a plaurilor artificiali) pentru cuibărit.
11.	Bibliografia: 1. Burfield, van Bommel, 2004; 2. Cojan, Munteanu, 2009; 3. Munteanu et al., 2006.

1.	 <p>Denumirea speciei: Netta rufina (Rață-cu-ciuf).</p>
2.	<p>Statutul: Specie vulnerabilă [Vulnerable (VU)].</p>
3.	<p>Răspândirea: În Republica Moldo- va a fost înregistrată la cuibărit în anii '70 ai sec. XX în bălțile din cursul inferior al Prutului. Peste hotarele țării populează zonele de stepă și de deșert din Europa, spre est – până în Mongolia, la sud – până în Tadjikistan. În Europa cuibărește sporadic.</p>
4.	<p>Habitatul: Bălțile mari cu vegetație acvatică bogată; plaurii care alternează cu suprafețe de ape având adâncime diferită.</p>
5.	<p>Aspectul efectivului: Prin anii '70 ai secolului trecut au cuibărit 5-7 perechi. În prezent se observă într-un număr mic în pasaj.</p>
6.	<p>Factorii limitativi: Bălțile sunt lipsite de insule plutitoare (plauri) și de stufărișuri.</p>
7.	<p>Particularitățile biologice: În pasajul de primăvară sosește în a doua jumătate a lunii martie. Își construiește un cuib relativ mare, din tulpinițe de plante uscate, la marginea apei pe un suport tare, camuflat cu vegetație. Cuibul este căptușit cu puf. Ponta constă din 6-8 ouă de culoare maroniu-deschis. Clocește numai femela. Masculul, după prima perioadă de incubație, se îndepărtează spre locurile de năpărlit. Peste 24-25 de zile puii eclozează. În primele zile de viață se țin în sectoarele acvatice dosite. Se hrănesc cu plante și insecte acvatice. În cep să zboare până la mijlocul lui august. Migrează în septembrie–octombrie.</p>
8.	<p>Reproducerea în captivitate: -----</p>
9.	<p>Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în: Convenția de la Berna, 1979 (Anexa III); Convenția de Bonn, 1979 (Anexa II).</p>
10.	<p>Măsurile de protecție: Ocrotirea habitatelor de reproducere și hrană.</p>
11.	<p>Bibliografia: 1. Аверин et. al., 1981; 2. Munteanu, 2009; 3. Мунтяну, 1971.</p>

1.	 <p>Denumirea speciei: <i>Oxyura leucocephala</i> (Rață-cu-cap-alb).</p>
2.	<p>Statutul: Specie critic periclitată [Critically Endangered (CR)].</p>
3.	<p>Răspîndirea: În Republica Moldova se întâlnește în bălțile Prutului Inferior – lacurile Manta, Belev, Iezer și fostele ferme piscicole de la Crihana Veche (Cahul). Peste hotarele țării este prezentă în sud-estul Europei. Iernează în Africa de Nord și pe coastele Mării Mediterane.</p>
4.	<p>Habitatul: Lacurile stătătoare cu ape puțin adânci, bogate în nămol.</p>
5.	<p>Aspectul efectivului: În Republica Moldova, în cartierele de iernare există circa 25 de indivizi. Populația cuibăritoare europeană constituie 400-550 de perechi, în timp ce populația hiemală, prezentă în cartierele de iernare – 1 400 de perechi.</p>
6.	<p>Factorii limitativi: Degradarea zonelor umede; arderea și tăierea stufului; deranjul provocat de activitățile piscicole, agricole și hibridizarea cu rața-jamaicană.</p>
7.	<p>Particularitățile biologice: Este o specie monogamă doar în perioada sezonului de cuibărit. Pasăre solitară ce se adăpostește în cuiburi construite din stuf și papură, folosind uneori și cuiburile altor specii de rațe și de lișiță, chiar și cutiile artificiale. Se hrănește în special cu chironomide și larvele acestora, dar și cu alte insecte acvaticе, cu gasteropode și vegetație acvatică.</p>
8.	<p>Reproducerea în captivitate: Puii crescuți artificial sunt eliberați în natură pentru repopularea speciei.</p>
9.	<p>Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în: Directiva Păsări (Anexa I); CITES (Anexa II); Convenția de la Berna, 1979 (Anexa II); Convenția de la Bonn, 1979 (Anexa II); SPEC 1.</p>
10.	<p>Măsurile de protecție: Crearea spațiilor de cuibărit prin instalarea cuiburilor și a coșurilor artificiale din nuiele; interzicerea tăierii și a arderii stufăriilor; folosirea rațională a pesticidelor și fertilizanților.</p>
11.	<p>Bibliografia: 1. Burfield, van Bommel, 2004; 2. Ciochia, 2001; 3. Gache, 2000.</p>

1.	 <p>Denumirea speciei: Tadorna ferruginea (Călifar-roșu).</p>
2.	Statutul: Specie vulnerabilă [Vulnerable (VU)].
3.	Răspîndirea: În Republica Moldova se reproduce în apropierea lacurilor Congaz și Taraclia din lunca r. Ialpug. Peste hotarele țării populează palearcticul din sud-estul Europei până în China Răsăriteană.
4.	Habitatul: Lacurile din zona de stepă, cu condiții favorabile pentru construirea cuibului protejat de răpitori.
5.	Aspectul efectivului: În ultimii ani cuibăresc 3 perechi.
6.	Factorii limitativi: Deficitul locurilor de cuibărit; pășunatul excesiv al ovinelor; numărul mare de vulpi și câini vagabonzi.
7.	Particularitățile biologice: Apare în perechi în prima jumătate a lunii martie. Pasărea folosește mult timp în căutarea vizuinilor părăsite de vulpi, bursuci sau cavități subterane convenabile pentru cuibărit, amplasate în apropierea bazinelor acvatice. Ponta constituie 8-12 ouă de culoare albă-crem. Incubația este realizată de femelă timp de cca 27 de zile. Masculul stă de veghe în apropiere, anunțând femela în caz de pericol. După eclozare, pe la mijlocul lunii iunie, femela cu puii se îndreaptă grăbiți spre apă. Adulții se hrănesc atât pe apă, cât și pe uscat cu vegetale și insecte. La mijlocul lunii august puii încep să zboare. Se îndreaptă spre sud pe la mijlocul toamnei.
8.	Reproducerea în captivitate: Se reproduce în menajerii.
9.	Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în: Directiva Păsări (Anexa I); Convenția de la Berna, 1979 (Anexa II); Convenția de la Bonn, 1979 (Anexa II).
10.	Măsurile de protecție: Ocrotirea habitatelor de reproducere și hrană.
11.	Bibliografia: 1. Munteanu, 2009; 2. Munteanu et al., 2006; 3. Munteanu et. al., 2010(2).

1.

Denumirea speciei: Tadorna tadorna (Călifar-alb).

2. Statutul: Specie vulnerabilă [Vulnerable (VU)].

3. Răspândirea: În Republica Moldova apare sporadic pe diferite lacuri și bălți din interiorul țării. Peste hotarele țării, populații mai numeroase se află în Marea Britanie. În România se întâlnește în mod special în Delta Dunării și în câteva porțiuni ale cursului r. Prut.

4. Habitatul: Biotopii acvatici în apropierea cărora se află arbori înalți; văile râurilor mari; lacurile și iazurile cu malurile lutoase și nisipoase.

5. Aspectul efectivului: Populația europeană este de circa 65 000 de perechi cuibăritoare. În Republica Moldova există 25-30 de perechi de păsări, mai ales în s. Văleni, Colibași (Cahul), în Rezervația Științifică „Prutul de Jos” și pe lacurile de la Congaz și Taraclia. În România – mai mult de 220 de perechi, în Ucraina – 1 400-1 700.

6. Factorii limitativi: Degradarea mediului și distrugerea habitatelor acvatice; poluarea cu chimicale; construirea barajelor; deranjul și mortalitatea produsă de vânarea accidentală și braconaj; stresul din perioada cuibăritului.

7. Particularitățile biologice: Se hrănește în special cu insecte acvatice, chironomide, viermi, scoici, alge, diferite plante acvatice, crustacee mici și cu unele gasteropode.

8. Reproducerea în captivitate: -----

9. Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în: Convenția de la Berna, 1979 (Anexa II); Convenția de la Bonn, 1979 (Anexa II).

10. Măsurile de protecție: Reducerea deranjului; desemnarea zonelor protejate în care cuibărește specia și crearea condițiilor optime de cuibărit, refugiu și odihnă.

11. Bibliografia: 1. Burfield, van Bommel, 2004; 2. Cojan, Bogdea, 2009; 3. Cojan, 2008; 4. Munteanu et al., 2006.

1.	 <p>Denumirea speciei: Aquila chrysaetos (Acvilă-de-munte).</p>
2.	<p>Statutul: Specie critic periclitată [Critically Endangered (CR)].</p>
3.	<p>Răspândirea: Specie politipică. În Republica Moldova se întâlnește neregulat în timpul migrațiilor. Peste hotarele ei este răspândită în America de Nord, Africa de Nord și în Eurasia.</p>
4.	<p>Habitatul: Pădurile riverane din Codrii Centrali; luncile Prutului și Nistrului. Preponderent populează zonele montane sau cele submontane cu păduri mature, care alternează cu terenuri deschise.</p>
5.	<p>Aspectul efectivului: În sec. XX era o specie clocitoare foarte rară, dar obișnuită în perioada migrației. În prezent a fost observată în sezonul estival, se presupune că ar cuibări în pădurea de la Cornești (Ungheni).</p>
6.	<p>Factorii limitativi: Tăierea arborilor din pădurile seculare; micșorarea bazei trofice; braconajul și deranjul în timpul reproducerii.</p>
7.	<p>Particularitățile biologice: Cuiburile sunt construite la înălțimi considerabile pe copaci. Ponta este depusă în luna martie și constă din 1-3 ouă. Clocește în mare parte femela timp de 43 de zile. Consumă pradă de dimensiuni relativ mari și hrănește puii cu cele mai diverse specii de animale, predominând mamiferele și păsările de mărime medie, rareori mamiferele mici sau leșurile.</p>
8.	<p>Reproducerea în captivitate: Poate fi reprodușă în menajerii și crescătorii.</p>
9.	<p>Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în: Lista Roșie a IUCN; CITES (Anexa II); Convenția de la Berna, 1979 (Anexa II); Convenția de la Bonn, 1979 (Anexa II); Cartea Roșie a Republicii Moldova (ed. a II-a).</p>
10.	<p>Măsurile de protecție: Interzicerea tăierii copacilor înalți în pădurile seculare; combaterea braconajului; crearea zonelor strict protejate temporar în perioada de reproducere.</p>
11.	<p>Bibliografia: 1. Cartea Roșie a Republicii Moldova, 2001; 2. Snow, Perrins, 1998; 3. Zubcov et al., 2014; 4. Галушин et al., 2000.</p>

1.	 <p>Denumirea speciei: Aquila clanga (Acvilă-țipătoare-mare).</p>
2.	<p>Statutul: Specie critic periclitată [Critically Endangered (CR)].</p>
3.	<p>Răspândirea: În Republica Moldova se întâlnește în zona centrală și în lunca râurilor. Peste hotarele țării este răspândită în zonele de pădure și silvostepă ale Europei de Est, ajungând până în China de Nord.</p>
4.	<p>Habitatul: În țară se întâlnește în pădurile de luncă ale Nistrului și Prutului. Preferă pădurile în zonele inundabile, în special cu pajiști, cu resurse trofice abundente.</p>
5.	<p>Aspectul efectivului: În sec. XX cuibăreau 5 perechi ale speciei. (1) În prezent este întâlnită rar, inclusiv în sezonul de reproducere.</p>
6.	<p>Factorii limitativi: Modificarea structurii pădurilor; degradarea habitatelor naturale; tăierea arborilor înalți; reducerea resurselor trofice de bază; braconajul și factorul de deranj în perioada de cuibărit.</p>
7.	<p>Particularitățile biologice: Construiește cuibul pe copaci înalți. Ponta de obicei constă din 2 ouă. Durata incubației cuprinde aproximativ 42 de zile. Pui încep să zboare la vârsta de 2-2,5 luni. Păsările adulte și puii se hrănesc cu diferite animale (popândăi).</p>
8.	<p>Reproducerea în captivitate: Se reproduce în menajerii.</p>
9.	<p>Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în: Lista Roșie a IUCN; CITES (Anexa II); Convenția de la Berna, 1979 (Anexa II); Convenția de la Bonn, 1979 (Anexa II); Cartea Roșie a Republicii Moldova (ed. a II-a).</p>
10.	<p>Măsurile de protecție: Interzicerea tăierii copacilor înalți în pădurile seculare; combaterea braconajului; crearea zonelor strict protejate temporar pe parcursul perioadei de reproducere; educarea ecologică a populației prin mass-media.</p>
11.	<p>Bibliografia: 1. Ганя, Зубков, 1989; 2. Snow, Perrins, 1998; 3. Zubcov et al., 2014.</p>

1.	 <p>Denumirea speciei: Aquila heliaca (Acvilă-imperială).</p>
2.	<p>Statutul: Specie critic periclitată [Critically Endangered (CR)].</p>
3.	<p>Răspândirea: În Republica Moldova este semnalată în timpul migrațiilor de primăvară și toamnă în Codrii Centrali. Peste hotarele țării populează zonele de stepă, silvo- stepă și de deșert ale Europei de Sud, nord-vestul Africii, ajungând până în China.</p>
4.	<p>Habitatul: Pădurile de luncă și cele insulare; Codrii; luncile Prutului și Nistrului. Preferă pădurile cu teritorii riverane, unde populează colonii viabile de popândăi și alte specii de vertebrate terestre.</p>
5.	<p>Aspectul efectivului: În trecut, în țară au fost înregistrate circa 10 perechi ale acestei specii. În ultimele decenii, nu a fost semnalată în perioada de reproducere.</p>
6.	<p>Factorii limitativi: Tăierea pădurilor seculare; reducerea resurselor trofice; utilizarea substanțelor chimice în agricultură pentru stârpirea rozătoarelor și a popândăilor; braconajul și deranjul în perioada reproducerii și vânarea ilegală.</p>
7.	<p>Particularitățile biologice: Cuibul este amplasat în coronamentul arborilor înalți. În aprilie, femela depune 1-3 ouă albe. Puii eclozează cu diferența de o săptămână. Înainte de plecarea din cuib, supraviețuiesc 1 sau 2 pui. Pasărea adultă se hrănește în mod special cu popândăi, alte rozătoare etc.</p>
8.	<p>Reproducerea în captivitate: Este menținută în captivitate.</p>
9.	<p>Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în: Lista Roșie a IUCN; CITES (Anexa II); Convenția de la Berna, 1979 (Anexa II); Convenția de la Bonn, 1979 (Anexa II); Cartea Roșie a Republicii Moldova (ed. a II-a).</p>
10.	<p>Măsurile de protecție: Combaterea braconajului; crearea zonelor strict protejate temporar pe parcursul perioadei de reproducere.</p>
11.	<p>Bibliografia: 1. Ганя, Зубков, 1989; 2. Snow, Perrins, 1998; 3. Zubcov et al., 2014.</p>

1.

Denumirea speciei: Aquila pomarina (Acvilă-țipătoare-mică).

2. Statutul: Specie critic periclitată [Critically Endangered (CR)].

3. Răspândirea: În Republica Moldova populează Codrii Centrali, de asemenea pădurile de luncă din cursurile r. Prut și fl. Nistru. Peste hotarele țării este răspândită în Europa de Est, Asia Mică, Caucaz, Asia Centrală și parțial în India.

4. Habitatul: Zonele de pădure și silvostepă din limitele arealului. Populează pădurile din luncă pe cursurile r. Prut și fl. Nistru precum și cele din Codri.

5. Aspectul efectivului: În sec. XX se înregistrau câteva perechi în pădurile din lunca Nistrului. Efectivul speciei s-a redus mult. Actualmente cuibăresc 2-5 perechi în lunca Prutului Medial, a Nistrului Inferior și în Codrii Centrali.

6. Factorii limitativi: Degradarea habitatelor; tăierea arborilor înalți; deficitul sursei de hrană; deranjul în perioada de reproducere.

7. Particularitățile biologice: Cuibul este situat pe copacii înalți. În aprilie, femela depune 2 ouă albe; incubatia durează circa 40 de zile. Puii eclozează cu diferența de o săptămână. Supraviețuiește, de obicei, un singur pui. Hrana de bază a păsărilor adulte și a puilor sunt popândăii și rozătoarele mici.

8. Reproducerea în captivitate: Se reproduce în menajerii.

9. Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în: CITES (Anexa II); Convenția de la Berna, 1979 (Anexa II); Convenția de la Bonn, 1979 (Anexa II); Cartea Roșie a Republicii Moldova (ed. a II-a).

10. Măsurile de protecție: Interzicerea tăierii copacilor înalți în pădurile seculare; combaterea braconajului; crearea zonelor strict protejate pe parcursul perioadei de reproducere.

11. Bibliografia: 1. Snow, Perrins, 1998; 2. Ганя, Зубков, 1989; 3. Munteanu et al., 2010 (2).

1.	 <p>Denumirea speciei: Aquila rapax (Acvilă-de-stepă).</p>
2.	Statutul: Specie critic periclitată [Critically Endangered (CR)].
3.	Răspîndirea: Pe teritoriul Republicii Moldova au fost înregistrate păsări solitare în anii 1953, 1958, 1959 (1), 1962 și 1963. Apare sporadic în perioada de migrație. Limita vestică a zonei de reproducere trece prin estul regiunii Rostov (Rusia).
4.	Habitatul: Stepele naturale întinse populate cu popândăi. În trecut avea condiții favorabile de cuibărit în zona de stepă a țării.
5.	Aspectul efectivului: Până în anii '70 ai sec. XX au fost observate exemplare solitare. În ultimele decenii nu a fost înregistrată.
6.	Factorii limitativi: Reducerea considerabilă a suprafețelor de stepă și a coloniilor de popândăi – sursa principală de hrană.
7.	Particularitățile biologice: Sosește în a doua jumătate a lunii martie odată cu ieșirea din hibernare a popândăilor. În prima jumătate a lunii aprilie își construiește cuibul pe sol la marginea unei vâlcele din tulpini groase de plante, tizic și cârpe. Uneori își instalează cuibul pe claie de paie. Ponta constă din 2-4 ouă, mai frecvent – din 2-3, de culoare albă cu pete roz. Clocitul durează aproape o lună și jumătate. Primele zile puii sunt protejați de femelă, iar masculul îi asigură cu hrană. Progenitura se află în cuib mai bine de o lună.
8.	Reproducerea în captivitate: Se reproduce în menajerii.
9.	Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în: CITES (Anexa II); Convenția de la Berna, 1979 (Anexa II); Convenția de la Bonn, 1979 (Anexa II); Cartea Roșie a Republicii Moldova (ed. a II-a).
10.	Măsurile de protecție: Interzicerea strictă a vânării păsărilor răpitoare.
11.	Bibliografia: 1. Пузанов, Назаренко, 1962; 2. Аверин et al., 1971; 3. Ганя, Зубков, 1989; 4. Munteanu et al., 2006.

1.	 <p>Denumirea speciei: Circaetus gallicus (Șerpar).</p>
2.	<p>Statutul: Specie critic periclitată [Critically Endangered (CR)].</p>
3.	<p>Răspândirea: În Republica Moldova se întâlnește în timpul migrației de-a lungul văilor fl. Nistru și r. Prut. Peste hotarele țării este răspândită în sudul Europei de Vest, Africa, China, în munții Himalaya, Asia de Vest și Centrală, Mongolia, Siberia de Sud-Vest.</p>
4.	<p>Habitatul: Cuibărește în apropierea lizierei de pădure și a potecilor, unde se întâlnesc reptile – hrana de bază a acestor păsări; a fost semnalată în pădurile de luncă, în cele insulare din luncile r. Prut și fl. Nistru.</p>
5.	<p>Aspectul efectivului: La mijlocul secolului trecut, în țară cuibăreau 5-6 perechi ale speciei. În ultimii ani, în sezonul de reproducere nu a fost observată.</p>
6.	<p>Factorii limitativi: Transformarea peisajelor; tăierea pădurilor seculare; reducerea resurselor trofice din cauza capturării șerpilor în scopuri comerciale.</p>
7.	<p>Particularitățile biologice: Specia are o fertilitate foarte scăzută. Ponta este formată dintr-un ou alb sau albastru. Pasărea adultă se hrănește, în principal, cu reptile, amfibieni și alte animale. Este sensibilă la acțiunea veninului de șarpe; înainte de a înghiți șerpii capturați, le rupe capul.</p>
8.	<p>Reproducerea în captivitate: Este menținută în captivitate.</p>
9.	<p>Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în: CITES (Anexa II); Convenția de la Berna, 1979 (Anexa II); Convenția de la Bonn, 1979 (Anexa II); Cartea Roșie a Republicii Moldova (ed. a II-a).</p>
10.	<p>Măsurile de protecție: Combaterea braconajului, a capturării și distrugerii masive a șerpilor; crearea crescătoriilor de șerpi.</p>
11.	<p>Bibliografia: 1. Snow, Perrins, 1998; 2. Ганя, Зубков, 1989; 3. Zubcov et al., 2014.</p>

1.	 <p>Denumirea speciei: Circus cyaneus (Erete-vânător).</p>
2.	<p>Statutul: Specie critic periclitată [Critically Endangered (CR)].</p>
3.	<p>Răspândirea: În Republica Moldova se întâlnește în zonele centrală și de sud, în luncile Nistrului și Prutului. Peste hotarele țării este răspândită în America de Nord, Europa (în afara zonei mediteraneene), în Asia de Nord, inclusiv China de NordVest și în Mongolia de Nord.</p>
4.	<p>Habitatul: Teritoriile deschise: sectoarele de stepă, câmpurile, poienile, terenurile neprelucrate, văile râurilor, lizierele unde sunt răspândite resurse trofice abundente. În țară populează teritorii în luncile fl. Nistru și r. Prut.</p>
5.	<p>Aspectul efectivului: În sec. XX, pasărea a fost observată în mod regulat în sezonul de reproducere în luncile fl. Nistru și r. Prut. Actualmente, în timpul migrației și în unii ani din perioada de iernare, au fost observați câțiva indivizi, în principal în lunca Nistrului.</p>
6.	<p>Factorii limitativi: Arderea vegetației primăvara și toamna în habitatele eretelui-sur; reducerea bazei trofice, a numărului de popândăi; braconajul.</p>
7.	<p>Particularitățile biologice: Cuiburile sunt plasate pe sol în vegetația din iarbă uscată și în apropierea bazinelor acvatice. Ponta constă din 4-6 ouă albe. Femela clocește timp de o lună. Puii sunt hrăniți de ambii părinți timp de 35-45 de zile. Hrana lor constă din rozătoare mici, șopârle, broaște, păsări mici și insecte.</p>
8.	<p>Reproducerea în captivitate: -----</p>
9.	<p>Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în: Directiva Păsări (Anexa I); CITES (Anexa II); Convenția de la Berna, 1979 (Anexa II); Convenția de la Bonn, 1979 (Anexa II); Cartea Roșie a Republicii Moldova (ed. a II-a).</p>
10.	<p>Măsurile de protecție: Crearea zonelor de protecție temporare în habitatul de reproducere a speciei; combaterea braconajului.</p>
11.	<p>Bibliografia: 1. Snow, Perrins, 1998; 2. Ганя, Зубков, 1989; 3. Zubcov et al., 2014.</p>

1.	 <p>Denumirea speciei: Circus macrourus (Erete-alb).</p>
2.	<p>Statutul: Specie critic periclitată [Critically Endangered (CR)].</p>
3.	<p>Răspândirea: Pe teritoriul Republicii Moldova în ultimii ani nu a fost observată. Peste hotarele ei se întâlnește pe spațiile deschise din stepa și silvostepa luncii fl. Dunărea (România); este răspândită până în Siberia de Vest și de Est, în nord-vestul Mongoliei, Crimeea, Caucaz, Iran.</p>
4.	<p>Habitatul: Terenurile și câmpiile neprelucrate; landșafturile aride de tip deschis; pășunile, câmpurile agricole cu suficiente resurse trofice.</p>
5.	<p>Aspectul efectivului: În prima jumătate a sec. XX, pasărea se întâlnea pe teritoriul dintre fl. Nistru și r. Prut. În ultimele decenii este o specie foarte rară la cuibărit.</p>
6.	<p>Factorii limitativi: Arderea vegetației primăvara și toamna în habitatele speciei; reducerea bazei trofice; braconajul.</p>
7.	<p>Particularitățile biologice: Cuiburile sunt amplasate în iarba deasă și înaltă, uneori pe ridicăturile de teren. Depunerea ouălor are loc în prima jumătate a lunii mai; ponta constă din 3-5 ouă pestrice, care sunt clocite preponderent de femelă timp de o lună. Puii care eclozează au vârste diferite. Pe la mijlocul lui iulie, primii juvenili părăsesc cuibul. Pasărea adultă se hrănește cu diferite specii de animale, mai ales cu rozătoare mici, popândăi, uneori consumă păsări mici, șopârle.</p>
8.	<p>Reproducerea în captivitate: -----</p>
9.	<p>Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în: Lista Roșie a IUCN; CITES (Anexa II); Convenția de la Berna, 1979 (Anexa II); Convenția de la Bonn, 1979 (Anexa II); Cartea Roșie a Republicii Moldova (ed. a II-a).</p>
10.	<p>Măsurile de protecție: Combaterea braconajului.</p>
11.	<p>Bibliografia: 1. Zubcov et al., 2014; 2. Ганя, Зубков, 1989; 3. Snow, Perrins, 1998.</p>

1.	 <p>Denumirea speciei: <i>Circus pygargus</i> (Erete-sur).</p>
2.	<p>Statutul: Specie critic periclitată [Critically Endangered (CR)].</p>
3.	<p>Răspândirea: În Republica Moldova specia a fost observată în luncile inundabile din zonele fl. Nistru și râurilor țării. Peste hotarele ei este răspândită în Europa Centrală și de Sud, în nord-vestul Africii, sudul Siberiei de Vest, ajungând până la fl. Enisei, în Asia Mică și Centrală.</p>
4.	<p>Habitatul: Cuibărește în luncile umede, în apropierea lacurilor de acumulare și a iazurilor cu desigurii de arbuști, pe terenurile agricole. În Republica Moldova se întâlnește în luncile fl. Nistru și r. Prut.</p>
5.	<p>Aspectul efectivului: La sfârșitul sec. XX, pasărea se întâlnea în luncile fl. Nistru și r. Prut în perioadele de reproducere și migrații. În ultimii ani a fost observată în mod regulat în văile acestor râuri. Pe teritoriul țării cuibăresc 2-4 perechi.</p>
6.	<p>Factorii limitativi: Desecarea zonelor inundabile și utilizarea lor în agricultură; arderea vegetației primăvara în habitatele lor; braconajul; reducerea resurselor trofice de bază; deranjul în perioada de reproducere.</p>
7.	<p>Particularitățile biologice: Cuibul este plasat pe suprafața solului în preajma lacurilor, în pajiști umede, uneori în stufăriș. Ponta conține de la 3 până la 5 ouă albe. Puii sunt de vârste diferite, la fel ca și la alte specii de ereți. Se hrănesc cu rozătoare mici, 30% dintre acestea constituind șoarecele-de-câmp.</p>
8.	<p>Reproducerea în captivitate: -----</p>
9.	<p>Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în: Directiva Păsări (Anexa I); CITES (Anexa II); Convenția de la Berna, 1979 (Anexa II); Convenția de la Bonn, 1979 (Anexa II); Cartea Roșie a Republicii Moldova (ed. a II-a).</p>
10.	<p>Măsurile de protecție: Crearea zonelor de protecție temporare în habitatul de reproducere a speciei; combaterea braconajului.</p>
11.	<p>Bibliografia: 1. Snow, Perrins, 1998; 2. Ганя, Зубков, 1989; 3. Zubcov et al., 2014.</p>

1.	 <p>Denumirea speciei: Haliaeetus albicilla (Codalb).</p>
2.	Statutul: Specie critic periclitată [Critically Endangered (CR)].
3.	Răspândirea: În Republica Moldova este observată în pasaj în zonele inferioară și medială ale fl. Nistru și r. Prut. Peste hotarele țării este răspândită în Eurasia, din Europa de Vest până în Extremul Orient.
4.	Habitatul: Pădurile de pe malurile bazinelor acvatice mari. În Republica Moldova se întâlnește în pădurile de luncă din bazinul Prutului.
5.	Aspectul efectivului: În sec. XX, pe teritoriul țării cuibăreau circa 15 perechi. În deceniile ulterioare nu a mai fost întâlnită la cuibărit. În 2012–2013 au fost găsite 2 cuiburi în Rezervația științifică „Pădurea Domnească” și lângă lacul de acumulare Costești–Stânca.
6.	Factorii limitativi: Tăierea arborilor înalți, în special a plopilor din pădurile riverane; reducerea resurselor trofice de bază; braconajul; deranjul în perioada de reproducere.
7.	Particularitățile biologice: Cuibul este amplasat la înălțimea de 15–25 m. Păsările alcătuiesc perechi permanente. Ponta este timpurie, formată din 2 ouă albe. Un loc important în alimentarea păsării ocupă peștele, dar se poate hrăni și cu găște sălbatice, rațe și alte păsări, mai rar iepuri, bizami, popândăi. În timpul iernii poate deveni necrofagă.
8.	Reproducerea în captivitate: Este menținută în captivitate.
9.	Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în: CITES (Anexa II); Convenția de la Berna, 1979 (Anexa II); Convenția de la Bonn, 1979 (Anexa II); Cartea Roșie a Republicii Moldova (ed. a II-a).
10.	Măsurile de protecție: Interzicerea tăierii copacilor înalți în pădurile de luncă; crearea zonelor strict protejate temporar pe parcursul perioadei de reproducere; construirea platformelor artificiale.
11.	Bibliografia: 1. Zubcov et al., 2014; 2. Snow, Perrins, 1998; 3. Ганя, Зубков, 1989; 4. Галушин, 2005.

1.	 <p>Denumirea speciei: Hieraaetus pennatus (Acvilă-pitică).</p>
2.	Statutul: Specie critic periclitată [Critically Endangered (CR)].
3.	Răspîndirea: În Republica Moldova se întâlnește în pădurile de luncă și în cele insulare din zona de nord. Peste hotarele țării este răspândită în regiunile de sud ale Europei, în Africa de Nord-Vest, Asia Centrală.
4.	Habitatul: Diverse tipuri de păduri în luncile râurilor, în zonele montane până la înălțimi de 1 500– 1 980 m. Pe teritoriul Republicii Moldova se întâlnește în pădurile de luncă și în cele insulare, mai rar în Codrii Centrali.
5.	Aspectul efectivului: La sfârșitul sec. XX, densitatea în păduri era de 1-2 perechi la 100 km ² . (3) În prezent cuibăresc circa 15-25 de perechi.
6.	Factorii limitativi: Transformarea biotopilor din cauza tăierii arborilor înalți; reducerea resurselor trofice de bază; utilizarea substanțelor chimice în agricultură; vânătoria ilegală și deranjul în perioada de reproducere.
7.	Particularitățile biologice: Cuiburile sunt amplasate pe copaci la 50–100 m de la liziera pădurii în bifurcațiile trunchiului. La sfârșitul lunii aprilie–începutul lui mai femela depune 2 ouă alb-verzui cu pistrui roșietici. Spectrul trofic este divers, prada o constituie păsările și mamiferele de talie medie (turturele, grauri, popândăi și rozătoare mici ș.a.).
8.	Reproducerea în captivitate: Se reproduce în menajerii.
9.	Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în: Directiva Păsări (Anexa I); CITES (Anexa II); Convenția de la Berna, 1979 (Anexa II); Convenția de la Bonn, 1979 (Anexa II); Cartea Roșie a Republicii Moldova (ed. a II-a).
10.	Măsurile de protecție: Păstrarea copacilor înalți în pădurile mature; combaterea braconajului; crearea zonelor strict protejate temporar pe parcursul perioadei de reproducere.
11.	Bibliografia: 1. Snow, Perrins, 1998; 2. Ганя, Зубков, 1989; 3. Zubcov et al., 2014. 4. Munteanu et al., 2010(2).

1.

Denumirea speciei: *Milvus migrans* (Gaie-neagră).

2. Statutul: Specie vulnerabilă [Vulnerable (VU)].

3. Răspândirea: În Republica Moldova cuibărește în luncile fl. Nistru și r. Prut, parțial în zona centrală. Peste hotarele țării este răspândită în toată Europa, Africa de Nord-Vest, Kazahstan, Asia Mică, Mongolia, India, China și în sudul Australiei.

4. Habitatul: Pădurile din luncile râurilor, din apropierea diferitor tipuri de bazine acvatice, adiacente cu pășuni. Pe teritoriul Republicii Moldova se întâlnește în pădurile din luncile fl. Nistru și r. Prut, în Codrii Centrali.

5. Aspectul efectivului: În sec. XX, cea mai mare parte a populației cuibărea în pădurile riverane de-a lungul fl. Nistru cu densitatea 90 de perechi la 100 km². În prezent, efectivul s-a redus considerabil și cuibăresc circa 30-50 de perechi.

6. Factorii limitativi: Tăierea pădurilor de luncă; nivelul mare al deranjului recreațional în lunca râurilor în perioada de reproducere; reducerea resurselor trofice.

7. Particularitățile biologice: La sfârșitul lui aprilie construiește sau ocupă cuiburile altor specii (cioară-grivă, stârc-cenușiu, corb). Ponta constituie 2-3 ouă albe cu pete maronii. Pasărea consumă pești, păsări, mamifere mici ș.a. Migrează în septembrie–octombrie.

8. Reproducerea în captivitate: Se reproduce în menajerii.

9. Starea de protecție: Este ocrotită de lege, inclusă în: Anexa II a CITES; Anexa II a Convenției de la Berna, 1979; Anexa II a Convenției de la Bonn, 1979.

10. Măsurile de protecție: Interzicerea tăierii copacilor înalți în pădurile de luncă; combaterea braconajului; crearea zonelor strict protejate temporar pe parcursul perioadei de reproducere.

11. Bibliografia: 1. Munteanu et al., 2006; 2. Аверин et al., 1981; 3. Munteanu et al., 2010(2).

1.	 <p>Denumirea speciei: <i>Milvus milvus</i> (Gaie-roșie).</p>
2.	Statutul: Specie critic periclitată [Critically Endangered (CR)].
3.	Răspândirea: În Republica Moldova se întâlnește în zona de sud a țării. Peste hotarele ei este răspândită în Africa de Nord-Vest, Europa Centrală și de Sud, spre est – până în Ucraina, Asia Mică, Iranul de Nord.
4.	Habitatul: Pădurile bătrâne cu luminișuri, intermitente cu spații deschise. Este mai mult atașată de peisajul montan, și nu de luncă, precum <i>M. migrans</i> .
5.	Aspectul efectivului: Pentru Republica Moldova este o specie extrem de rară. În anii '50–'60 ai secolului trecut cuibărea în lunca inundabilă a Nistrului de Jos, în Plaurii Talmazieni. În ultimele decenii n-a fost observată la cuibărit. În prezent se întâlnește foarte rar în perioada migrației ca specie accidentală.
6.	Factorii limitativi: Reducerea spațiului de habitat, a obiectelor necesare pentru cuibărit și a resurselor trofice, precum și concurența cu gaia-neagră, adaptată mai bine la condițiile locale.
7.	Particularitățile biologice: Cuibărește la marginea pădurilor bătrâne. Își face cuib pe ramurile groase ale copacilor sau ocupă cuiburile asemănătoare ale altor specii de păsări. Se hrănește cu leșuri, vertebrate de mărimi mici și nevertebrate. Din punct de vedere trofic, e mai puțin legată de bazinele acvatice în comparație cu <i>M. migrans</i> .
8.	Reproducerea în captivitate: -----
9.	Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în: Lista Roșie a IUCN; CITES (Anexa II); Convenția de la Berna, 1979 (Anexa II); Convenția de la Bonn, 1979 (Anexa II); Cartea Roșie a Republicii Moldova (ed. a II-a).
10.	Măsurile de protecție: Ocrotirea habitatelor.
11.	Bibliografia: 1. Аверин et al., 1971; 2. Деметъев, 1951.

1.	 <p>Denumirea speciei: Neophron percnopterus (Hoitar).</p>
2.	<p>Statutul: Specie critic periclitată [Critically Endangered (CR)].</p>
3.	<p>Răspândirea: În Republica Moldova se întâlnește sporadic în zonele fl. Nistru și r. Răut. Peste hotarele țării este răspândită în Europa de Sud, Africa, Asia Mică, Centrală și de Sud, inclusiv în India, iar spre est ajunge până în China.</p>
4.	<p>Habitatul: Terenurile cu relief mozaicat, cu stânci și coaste abrupte aproape de apă; zonele de stepă, deșert și semideșert.</p>
5.	<p>Aspectul efectivului: Populația europeană ajunge la 3 500-5 600 de perechi. (1) În Republica Moldova, în prima jumătate a sec. al XX-lea, populau stâncăriile fl. Nistru și r. Răut 15 perechi. La sfârșitul anilor '60, efectivul ajungea la 5-6 (2), iar în anii '70 – doar la 1-2 perechi, care cuibăreau lângă s. Butuceni. În prezent este o specie rar întâlnită în perioada migrației.</p>
6.	<p>Factorii limitativi: Lipsa condițiilor necesare, exprimate prin deficitul hranei de bază, de exemplu, al leșurilor; deranjul prin practicarea turismului și alte forme de recreare.</p>
7.	<p>Particularitățile biologice: Cuibul este instalat în grote pe stânci, în maluri abrupte și, mai rar, pe copaci, astfel ca să nu-l atingă soarele. Este construit din crengi, căptușit cu lână. Se hrănește cu leșuri, mai puțin cu pradă vie. Necesită prezența bazinelor acvatice atât pentru băut, cât și pentru scăldat, unde își găsește de asemenea resursele de hrană.</p>
8.	<p>Reproducerea în captivitate: -----</p>
9.	<p>Starea de protecție: Specie inclusă în: Lista Roșie a IUCN; CITES (Anexa II); Convenția de la Berna, 1979 (Anexa II); Convenția de la Bonn, 1979 (Anexa II); Cartea Roșie a Republicii Moldova (ed. a II-a).</p>
10.	<p>Măsurile de protecție: Ocrotirea habitatelor.</p>
11.	<p>Bibliografia: 1. Burfield, van Bommel, 2004; 2. Аверин et al., 1971; 3. ДЕМЕНТЬЕВ, 1951.</p>

1.	 <p>Denumirea speciei: Pernis apivorus (Viespar)</p>
2.	<p>Statutul: Specie periclitată [Endangered (EN)].</p>
3.	<p>Răspândirea: În Republica Moldova se întâlnește sporadic și inegal. Peste hotarele ei este răspândită în toată Europa, Asia Mică, din regiunea nord-vestică a Iranului până în Altai.</p>
4.	<p>Habitatul: Pădurile de foioase și de amestec cu terenuri deschise și luncile râurilor. Pe teritoriul Republicii Moldova se întâlnește în pădurile din lunca râurilor și în zona centrală.</p>
5.	<p>Aspectul efectivului: La sfârșitul anilor '70, densitatea păsărilor clocitoare în zona Codrilor Centrali era de 0,3 perechi la 100 km². În prezent, efectivul speciei variază între 5 și 10 perechi.</p>
6.	<p>Factorii limitativi: Tăierea arborilor înalți în pădurile riverane; utilizarea produselor chimice în agricultură; vânarea ilegală de păsări și deranjul în timpul reproducerii.</p>
7.	<p>Particularitățile biologice: Hrana de bază o reprezintă himenopterele. Larvele de viespi și bondari constituie aproximativ 90% din rația alimentară a speciei în perioada nidicolă. Are o proprietate unică de a depista cuiburile insectelor sociale, de a urmări direcția de zbor a insectelor în trecere. Pasărea părăsește meleagurile noastre în septembrie.</p>
8.	<p>Reproducerea în captivitate: Se reproduce în menajerii.</p>
9.	<p>Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în: CITES (Anexa II); Directiva Păsări (Anexa I); Convenția de la Berna, 1979 (Anexa II); Convenția de la Bonn, 1979 (Anexa II); Cartea Roșie a Republicii Moldova (ed. a II-a).</p>
10.	<p>Măsurile de protecție: Păstrarea copacilor înalți în pădurile seculare; combaterea braconajului; crearea zonelor strict protejate temporar pe parcursul perioadei de reproducere.</p>
11.	<p>Bibliografia: 1. Snow, Perrins, 1998; 2. Ганя, Зубков, 1989; 3. Zubcov et al., 2014.</p>

1.	 <p>Denumirea speciei: Pandion haliaetus (Uligan-pescar).</p>
2.	Statutul: Specie critic periclitată [Critically Endangered (CR)].
3.	Răspândirea: În Republica Moldova, actualmente este semnalată în perioada nidicolă și în timpul migrațiilor preponderent în văile fl. Nistru și r. Prut. Specia are o răspândire cosmopolită și populează toate continentele, cu excepția Antarctidei.
4.	Habitatul: Populează pădurile din apropierea bazinelor acvatice mari bogate în pește, mai frecvent cu apă limpede. Cuibărește pe copaci înalți sau pe stânci.
5.	Aspectul efectivului: În sec. XX, pe teritoriul Republicii Moldova cuibăreau circa 5-7 perechi. În prezent este întâlnită în fiecare an în timpul migrației, precum și în perioada de cuibărit pe fl. Nistru lângă s. Lopatna.
6.	Factorii limitativi: Tăierea arborilor înalți din pădurile de luncă; folosirea substanțelor chimice; vânarea ilegală a păsărilor și deranjul în perioada de reproducere.
7.	Particularitățile biologice: Cuibul are un diametru destul de mare – circa 100 cm și o înălțime de 50–70 cm, fiind amplasat pe copaci înalți. Este o specie stenofagă-ichtiofagă. Atacă peștele din aer, îl apucă cu ghearele puternice ale ambelor picioare. Primăvara consumă și alte animale, în particular popândăi, șoareci, rațe, stâncuțe, broaște.
8.	Reproducerea în captivitate: Este menținută în menajerii.
9.	Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în: Directiva Păsări (Anexa I); CITES (Anexa II); Convenția de la Berna, 1979 (Anexa II); Convenția de la Bonn, 1979 (Anexa II); Cartea Roșie a Republicii Moldova (ed. a II-a).
10.	Măsurile de protecție: Interzicerea tăierii arborilor înalți din pădurile de luncă; combaterea braconajului; crearea zonelor temporare de protecție în locurile de cuibărit; amplasarea platformelor de cuibărit artificiale.
11.	Bibliografia: 1. Zubcov et al., 2014; 2. Ганя, Зубков, 1989.

1.	 <p>Denumirea speciei: Falco cherrug (Șoim-dunărean).</p>
2.	Statutul: Specie critic periclitată [Critically Endangered (CR)].
3.	Răspândirea: În Republica Moldova se întâlnește în pădurile de luncă și în cele insulare de pe Nistru și Prut și în Codri. Peste hotarele țării este răspândită în sudul Europei Centrale și de Est, în Caucaz, Siberia de Vest, Asia Centrală și de Sud-Est.
4.	Habitatul: Sectoarele diferitor tipuri de păduri. Pe teritoriul Republicii Moldova se întâlnește în zona de păduri, iar în ultimele decenii – în cuiburile de corbi de pe pilonii electrici din sudul țării.
5.	Aspectul efectivului: În sec. XX, specia a fost răspândită într-un număr mic în pădurile de luncă și zonele stâncoase de-a lungul fl. Nistru. În prezent, numărul de perechi și distribuția teritorială variază de la an la an (2-15 perechi), în funcție de numărul coloniilor și de densitatea popândăilor.
6.	Factorii limitativi: Transformarea antropică a habitatului inițial al speciei cu modificarea structurii pădurilor și tăierea arborilor înalți; declinul puternic al popândăilor; capturarea ilegală și împușcarea păsărilor; deranjul în timpul cuibăritului.
7.	Particularitățile biologice: Ocupă cuibul altor specii (de șorecari, ciori), din coronamentul arborilor sau de pe pilonii liniilor de tensiune înaltă. Hrana de bază o constituie mamiferele (popândăii, șoarecii), precum și păsările (cioara-de-semănătură ș.a), rareori insectele.
8.	Reproducerea în captivitate: Se reproduce în menajerii.
9.	Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în: CITES (Anexa II); Convenția de la Berna, 1979 (Anexa II); Convenția de la Bonn, 1979 (Anexa II); Cartea Roșie a Republicii Moldova (ed. a II-a).
10.	Măsurile de protecție: Interzicerea distrugerii coloniilor de popândăi în sectoarele de reproducere a speciei, a tăierii arborilor înalți din pădurile unde se află cuiburi de corbi.
11.	Bibliografia: 1. Snow, Perrins, 1998; 2. Zubcov et al., 2014; 3. Munteanu et al., 2007; 4. Munteanu et al., 2010(2).

1.	 <p>Denumirea Speciei: Falco Naumanni (Vânturel-Mic).</p>
2.	<p>Statutul: Specie critic periclitată [Critically Endangered (CR)].</p>
3.	<p>Răspândirea: În Republica Moldova se întâlnește în zonele de sud și de centru, în lunca r. Răut. În ultimii ani nu a fost semnalată. Peste hotarele țării este răspândită în Europa de Sud, Africa de Nord-Vest, Asia Mică, Europa de Est, parțial în Asia Centrală.</p>
4.	<p>Habitatul: Terenurile deschise; văile râurilor cu sectoare stâncoase și maluri abrupte, lutoase, precum și pădurile insulare xerofile cu copaci scorburoși.</p>
5.	<p>Aspectul efectivului: În sec. XX a fost o specie clocitoare rară pe teritoriul țării. Mai târziu, efectivul s-a micșorat brusc nu doar în Moldova, dar și în Ucraina și în alte regiuni. În prezent nu se cunosc date despre cuibărit.</p>
6.	<p>Factorii limitativi: Degradarea habitatelor; reducerea principalei surse de hrană – grupele de insecte de stepă (ortoptere); folosirea insecticidelor; braconajul; deranjul în perioada de reproducere.</p>
7.	<p>Particularitățile biologice: Deseori cuibărește împreună cu vânturelul-roșu. Ponta constă din 4-5 ouă. Incubează ouăle ambii adulți circa 28 de zile. Puii eclozează în luna iulie; spre sfârșitul lunii ei se pot ridica pe coatele aripilor, totodată se mențin în preajma cuibului.</p>
8.	<p>Reproducerea în captivitate: Este menținută în menajerii.</p>
9.	<p>Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în: Lista Roșie a IUCN; CITES (Anexa II); Convenția de la Berna, 1979 (Anexa II); Convenția de la Bonn, 1979 (Anexa II); Cartea Roșie a Republicii Moldova (ed. a II-a).</p>
10.	<p>Măsurile de protecție: Crearea zonelor strict protejate temporar pe parcursul perioadei de reproducere; combaterea braconajului; reproducerea în menajerii cu eliberarea în habitatele ce au condiții optimale.</p>
11.	<p>Bibliografia: 1. Snow, Perrins, 1998; 2. Ганя, Зубков, 1989.</p>

1.

Denumirea Speciei: Falco peregrinus (Șoim-călător).

2. Statutul: Specie critic periclitată [Critically Endangered (CR)].

3. Răspândirea: Specie cosmopolită. În Republica Moldova este întâlnită în Codri, în luncile fl. Nistru și r. Prut. Zonele pe care le ocolește sunt Antarctida, stepa sud-americană, stepele Eurasiei, pădurile umede subtropicale.

4. Habitatul: Diverse tipuri de biotopi inaccesibili pentru om; masivele de pădure de pe malurile stâncoase ale râurilor; cuiburile vechi ale altor specii.

5. Aspectul efectivului: În sec. XX a fost considerată un oaspete de iarnă rar, fiind observată și în perioada migrațiilor în Republica Moldova. În ultimele decenii s-a micșorat efectivul nu doar pe teritoriul țării, dar și al Ucrainei și în alte zone.

6. Factorii limitativi: Agricultură intensivă; deficitul locurilor de cuibărit și al resurselor de hrană; prădarea cuiburilor de către jderi; poluarea cu pesticide; transformarea antropică a habitatelor; braconajul; colectarea ilegală a ouălor și puilor.

7. Particularitățile biologice: Ponta constă din 2-4 ouă cafeniu-deschis cu pete. Clocește mai mult femela. Incubația durează circa o lună. Păsările își apără cu multă agresivitate cuibul. La vârsta de două luni puii încep să zboare, însă mai stau în apropierea părinților.

8. Reproducerea în captivitate: Se reproduce în menajerii.

9. Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în: CITES (Anexa II); Convenția de la Berna, 1979 (Anexa II); Convenția de la Bonn, 1979 (Anexa II).

10. Măsurile de protecție: Combaterea braconajului; crearea zonelor strict protejate temporar pe parcursul perioadei de reproducere.

11. Bibliografia: 1. Snow, Perrins, 1998; 2. Ганя, Зубков, 1989.

1.	 <p>Denumirea Speciei: Falco vespertinus (Vânturel-de-seară).</p>
2.	<p>Statutul: Specie vulnerabilă [Vulnerable (VU)].</p>
3.	<p>Răspîndirea: În Republica Moldova se află la cuibărit preponderent în zona sudică și de-a lungul fl. Nistru și r. Prut. Peste hotarele țării este răspândită în stepa și silvostepa Europei Centrale și de Est, în Asia, Extremul Orient și în China de Nord-Est.</p>
4.	<p>Habitatul: Populează mai frecvent fâșiile forestiere, livezile bătrâne și pădurile insulare. Pe teritoriul Republicii Moldova este întâlnită în coloniile ciorilor-de-semăntură, în pădurile și livezile mici din preajma râurilor, în plopii piramidali din terenurile deschise.</p>
5.	<p>Aspectul efectivului: În sec. XX a fost considerată o specie comună. În unele fâșii forestiere densitatea a fost de 25 de indivizi la 25 ha. În prezent, în țară se înregistrează 70-90 de perechi clocitoare.</p>
6.	<p>Factorii limitativi: Tăierea fâșiilor forestiere; pășunatul intensiv; reducerea numărului insectelor de stepă; deranjul în timpul cuibăritului.</p>
7.	<p>Particularitățile biologice: Sosește în cartierul de reproducere pe la sfârșitul lui aprilie. Ocupă cuiburile altor specii de păsări, își construiește rar de sine stătător cuibul. Ponta este depusă în a doua jumătate a lunii mai. Incubația durează 23 de zile. Pe la sfârșitul lui iulie puii părăsesc cuiburile. Hrana de bază o reprezintă insectele. Mai consumă rozătoare mici, chițcani, șopârle și, rareori, păsări.</p>
8.	<p>Reproducerea în captivitate: Se reproduce în captivitate.</p>
9.	<p>Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în: CITES (Anexa II); Convenția de la Berna, 1979 (Anexa II); Convenția de la Bonn, 1979 (Anexa II).</p>
10.	<p>Măsurile de protecție: Păstrarea fâșiilor forestiere; combaterea braconajului.</p>
11.	<p>Bibliografia: 1. Snow, Perrins, 1998; 2. Аверин et al., 1971; 3. Аверин et al., 1981.</p>

1.	 <p>Denumirea Speciei: Crex crex (Cristel-de-câmp).</p>
2.	Statutul: Specie periclitată [Endangered (EN)]
3.	Răspândirea: În Republica Moldova este observată la cuibărit într-un număr redus în luncile cu vegetație bogată. Peste hotarele țării este răspândită în toată Europa, de la vest spre est ajunge până la munții Ural, în continuare – până în vestul Chinei.
4.	Habitatul: Luncile umede din apropierea râurilor, a pâraielor, iazurilor; câmpurile cu lucernă.
5.	Aspectul efectivului: În ultimii 50-60 de ani s-a redus considerabil efectivul speciei. Actualmente, enumeră aproximativ 100-150 de perechi
6.	Factorii limitativi: Degradarea și transformarea pajiștilor naturale în culturi agricole; pășunatul excesiv.
7.	Particularitățile biologice: Sosește în prima jumătate a lunii aprilie. Masculul se recunoaște prin emiterea sunetului specific de „crex-crex”. Păsările de ambele sexe duc un mod de viață ascuns. Într-o adâncitură captușită cu fire de plante uscate femela depune 6-9 ouă. Incubația durează trei săptămâni. Puii eclozează în aceeași zi și după câteva ore femela pornește în căutarea hranei. Consumă diferite insecte și larvele lor, râme, moluște terestre, semințe de plante spontane și de cultură. În luna septembrie migrează spre cartierele de iernat. În unii ani se reține până în octombrie.
8.	Reproducerea în captivitate: -----
9.	Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în: Directiva Păsări (Anexa I); Convenția de la Berna, 1979 (Anexa II); Cartea Roșie a Republicii Moldova (ed. a II-a).
10.	Măsurile de protecție: Restabilirea covorului vegetal de luncă și menținerea unor suprafețe necosite din apropierea râurilor și lacurilor; protecția habitatelor de reproducere.
11.	Bibliografia: 1. Munteanu et al., 2006; 2. Munteanu, 2009; 3. Аверин et al., 1981.

1.	 <p>Denumirea Speciei: Porzana parva (Cresteț-cenușiu).</p>
2.	Statutul: Specie vulnerabilă [Vulnerable (VU)].
3.	Răspândirea: În Republica Moldova se întâlnește sporadic pe întreg teritoriul. Peste hotarele ei este prezentă în Africa de Nord, în cea mai mare parte a Europei până la Marea Caspică, Asia Mică și în zona de stepă.
4.	Habitatul: Zonele umede cu multă vegetație și în special cu stuf; bazinele acvatice de luncă inundabilă cu nivel mic de apă; bazinele stagnante, evitând pe cele curgătoare.
5.	Aspectul efectivului: În sec. XX era o specie obișnuită și larg răspândită. În primii ani ai sec. XXI, efectivul oscila în jurul a 150-200 de perechi, iar în anul 2010 existau deja 80-150 de perechi. În prezent se observă diminuarea bruscă a densității numerice a populației.
6.	Factorii limitativi: Distrugerea și degradarea zonelor umede; micșorarea spațiilor palustre cu vegetație dezvoltată; activitățile gospodărești și de recreație.
7.	Particularitățile biologice: Cuibărește în desigururi ierboase, pe substrat plutitor; la cuib vine înotând, rareori pe sol. Perechile cuibăresc solitar, uneori aproape unele de altele. Foarte bine înoată și se deplasează pe frunzele așezate pe apă. Zboară numai la distanțe foarte mici. Se hrănește cu nevertebrate și semințe, nu pleacă prea des de pe teritoriul de cuibărire.
8.	Reproducerea în captivitate: -----
9.	Starea de protecție: Specie inclusă în: Anexa II a Convenției de la Berna, 1979; Anexa II a Convenției de la Bonn, 1979.
10.	Măsurile de protecție: Ocrotirea habitatelor.
11.	Bibliografia: 1. Burfield, van Bommel, 2004; 2. Munteanu et al., 2010(2); 3. Аверин, Ганя, 1970; 4. Дементаев et al., 1951.

1.	 <p>Denumirea Speciei: Porzana porzana (Cresteț-pestriț).</p>
2.	Statutul: Specie vulnerabilă [Vulnerable (VU)].
3.	Răspîndirea: În Republica Moldova se întâlnește sporadic pe întreg teritoriul. Peste hotarele țării este prezentă în cea mai mare parte a Europei, în nordul Africii și în Asia spre fl. Enisei, inclusiv în Asia Mică.
4.	Habitatul: Terenurile de luncă; bazinele cu nivelul mic al apei și vegetație bine dezvoltată de-a lungul malurilor, cum sunt bălțile, lacurile, iazurile, golfurile.
5.	Aspectul efectivului: În sec. XX a fost o specie obișnuită și larg răspândită. În anii precedenți efectivul ajungea la 200-300 de perechi. Iar în prezent se observă scăderea bruscă a populației.
6.	Factorii limitativi: Distrugerea și degradarea zonelor umede; micșorarea locurilor de reproducere și înrăutățirea condițiilor necesare ale mediului; diferite activități ale omului în habitatul speciei.
7.	Particularitățile biologice: Cuibul este instalat pe movilițe sau mușuroaie în apropierea apei, în locurile umede ierboase, mai rar în stufărișuri. Manifestă activitate nocturnă. Zboară nu prea bine și rareori, se mișcă de obicei în fugă printre buruieni. Înoată mai rar ca alte ralide. Se hrănește cu nevertebrate și semințele plantelor acvatice.
8.	Reproducerea în captivitate: -----
9.	Starea de protecție: Specie inclusă în: Anexa II a Convenției de la Berna, 1979; Anexa II a Convenției de la Bonn, 1979.
10.	Măsurile de protecție: Ocrotirea habitatelor.
11.	Bibliografia: 1. Burfield, van Bommel, 2004; 2. Munteanu et al., 2010(2); 3. Аверин, Ганя, 1970; 4. Деметьев et al., 1951.

1.	 <p>Denumirea Speciei: Porzana pusilla (Crestet-mic).</p>
2.	Statutul: Specie vulnerabilă [Vulnerable (VU)].
3.	Răspândirea: În Republica Moldova se întâlnește sporadic. Peste hotarele ei este larg răspândită în toată Europa, Asia, Africa, Australia.
4.	Habitatul: Zonele umede cu adâncime mică și vegetație ierboasă dezvoltată; diferite bazine acvatic; similar cu alte specii din familie, populează zonele cu stuf și papură.
5.	Aspectul efectivului: În anii '60–'70 ai sec. XX era o specie obișnuită, puțin numeroasă. Actualmente se înregistrează o scădere bruscă a populației. Efectivul atinge valori de până la 30-60 de perechi.
6.	Factorii limitativi: Distrugerea și degradarea zonelor umede; micșorarea zonelor de reproducere și înrăutățirea condițiilor necesare ale mediului; diferite activități ale omului în habitatul speciei.
7.	Particularitățile biologice: Cuibul îl instalează în apropierea apei între vegetație, mai des pe mușuroaie, înconjurată de apă, și mai rar pe tulpinile vegetației uscate, la care ajunge prin înot. Uneori cuibul poate fi la o înălțime mică deasupra apei. Se hrănește cu nevertebrate, pe care le strânge la suprafața apei sau de pe vegetație. Este un bun înotător și scufundător. Cu agerime se mișcă pe obiectele de pe suprafața apei. Zboară greu, încet, rar și numai la distanțe mici.
8.	Reproducerea în captivitate: -----
9.	Starea de protecție: Specie inclusă în: Anexa II a Convenției de la Berna, 1979; Anexa II a Convenției de la Bonn, 1979.
10.	Măsurile de protecție: Ocrotirea habitatelor.
11.	Bibliografia: 1. Burfield, van Bommel, 2004; 2. Аверин, Ганя, 1970; 3. Деметъев, 1951.

1.	 <p>Denumirea Speciei: Otis tarda (Dropie).</p>
2.	Statutul: Specie critic periclitată [Critically Endangered (CR)].
3.	Răspândirea: În Republica Moldova a cuibărit până în anii '60 ai sec. XX în zona de stepă a Bălțiului și în cea de sud. Apare sporadic în pasajul de toamnă din Ucraina. Fiind specie transpaleartică, este răspândită din Europa de Vest până în Asia Centrală. În Europa arealul este de tip insular, în proces de restrângere. Cuibărește în Portugalia, Spania, Austria, Slovacia, Ungaria, Ucraina, Rusia, Kazahstan și în Turcia.
4.	Habitatul: Pajiștile cu vegetație ierboasă naturală și tufarii răzleți; uneori cerealele păstăioase, lucerna etc.
5.	Aspectul efectivului: Specie pe cale de dispariție. Sporadic apar păsări solitare sau în grupuri mici în pasajul de toamnă.
6.	Factorii limitativi: Deștelenirea stepei; braconajul.
7.	Particularitățile biologice: În majoritatea locurilor de reproducere este o specie sedentară. Numai în perioada de iarnă poate efectua deplasări în căutarea hranei. În luna martie masculii, „îmbrăcând” haina nupțială, devin agresivi și încep lupta între ei pentru accesul la femele. După împerechere, femela depune 2-3 ouă într-o adâncitură pe sol, cu puțină vegetație uscată și clocește timp de patru săptămâni. În primele zile după eclozare, puii stau în apropierea cuibului. Consumă preponderent insecte. Adulții folosesc pentru hrană semințe, rozătoare, insecte, șopârle.
8.	Reproducerea în captivitate: -----
9.	Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în: CITES (Anexa II); Convenția de la Berna, 1979 (Anexa II); Convenția de la Bonn, 1979 (Anexa I); Cartea Roșie a Republicii Moldova (ed. a II-a).
10.	Măsurile de protecție: Organizarea unui centru de reproducere și a ariei protejate, destinate colonizării cu dropii.
11.	Bibliografia: 1. Munteanu et al., 2006; 2. Alonso et al., 1995.

1.	 <p>Denumirea Speciei: Himantopus himantopus (Piciorong).</p>
2.	<p>Statutul: Specie vulnerabilă [Vulnerable (VU)].</p>
3.	<p>Răspîndirea: În Republica Moldova se întâlnește în zona de sud și mai rar în cea de nord pe unele bazine salmastre. Peste hotarele țării populează teritoriul Europei, cu excepția zonelor nordice, Africa, Australia, jumătatea sudică a Americii, Asia, ajungând până în China, Mongolia și Oceanul Indian.</p>
4.	<p>Habitatul: Malurile bazinelor dulcicole, sărate și salmastre, cu grinzi, bancuri, limbi nisipoase și înnămolite, năpădite de hidrofite. Specie caracteristică zonelor cu ape puțin adânci.</p>
5.	<p>Aspectul efectivului: Efectivul este de circa 20-30 de perechi. În secolul trecut se întâlnea ca specie accidentală în perioada migrației. La începutul sec. al XXI-lea a sporit numărul perechilor în timpul migrației. Unele cuibăreau în luncile Nistrului de Jos și Prutului Inferior, însă pe parcursul anilor ulteriori se observă scăderea bruscă a populației.</p>
6.	<p>Factorii limitativi: Deficitul terenurilor inundabile cu lunci de mlaștină. Pericolul activităților gospodărești, cum sunt pășunatul și cositul fânului.</p>
7.	<p>Particularitățile biologice: Este o specie sociabilă, cuibărește în colonii mici. Cuibul este așezat pe sol și căptușit superficial cu vegetație. Se hrănește cu nevertebrate acvatice, pești mici și semințe.</p>
8.	<p>Reproducerea în captivitate: -----</p>
9.	<p>Starea de protecție: Specie inclusă în: Convenția de la Berna, 1979 (Anexa II); Convenția de la Bonn, 1979 (Anexa II).</p>
10.	<p>Măsurile de protecție: Păstrarea și ocrotirea habitatelor; reducerea deranjului.</p>
11.	<p>Bibliografia: 1. Munteanu et al., 2010(2); 2. Аверин et al., 1971; 3. Деметъев, 1951.</p>

1.	 <p>Denumirea Speciei: Recurvirostra avosetta (Cioc-întors).</p>
2.	<p>Statutul: Specie vulnerabilă [Vulnerable (VU)].</p>
3.	<p>Răspîndirea: În Republica Moldova cuibărește în bălțile Prutului Inferior. În timpul verii este observată pe lacurile Congaz, Taraclia din lunca r. Ialpug. Peste hotarele țării populează sudul și vestul regiunii palearctice și regiunea etiopeană. În Europa cuibărește pe coastele mărilor Nordului, Negre și Caspice, spre est ajunge până în Pakistan și centrul Chinei.</p>
4.	<p>Habitatul: Mlaștinile cu ape puțin adânci; luncile umede; marginea lacurilor cu vegetație săracă; insulițele din prundiș; sectoarele izolate dintre bălți și râu.</p>
5.	<p>Aspectul efectivului: Cuibăresc până la 10 perechi.</p>
6.	<p>Factorii limitativi: Degradarea habitatelor; deranjul în perioada de reproducere.</p>
7.	<p>Particularitățile biologice: Sosește în grupuri mici. Cuibărește în colonii împreună cu alte limicole și chire. Femela depune 3-4 ouă. Clocesc ambii parteneri. În luna mai are loc eclozarea puilor. Peste scurt timp, puii împreună cu părinții se țin în apropiere de alte familii, respingând atacurile păsărilor răpitoare. La vârsta de 35-40 de zile, puii încep să zboare. Adulții sunt adaptați la dobândirea hranei în apele puțin adânci. Hrana constă din nevertebrate acvatice (crustacee, moluște, insecte). La începutul toamnei se adună în stoluri și pleacă în cartierele de iernat.</p>
8.	<p>Reproducerea în captivitate: -----</p>
9.	<p>Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în: Convenția de la Berna, 1979 (Anexa II); Convenția de la Bonn, 1979 (Anexa II).</p>
10.	<p>Măsurile de protecție: Ocrotirea habitatelor de reproducere și hrană.</p>
11.	<p>Bibliografia: 1. Munteanu, 1999; 2. Munteanu et al., 2010(2); 3. Munteanu et al., 2006.</p>

1.

Denumirea Speciei: Haematopus ostralegus (Scoicar).

2.	Statutul: Specie vulnerabilă [Vulnerable (VU)].
3.	Răspândirea: În Republica Moldova se înregistrează numai în regiunea sudică ca specie accidentală. Peste hotarele ei este răspândită sporadic pe toate continentele, cu excepția Antarctidei. Cea mai apropiată zonă de cuibărire de țara noastră se află pe malurile Mării Negre.
4.	Habitatul: Malurile mării și foarte rar apele interne ce au litoraluri bogate cu moluște.
5.	Aspectul efectivului: Se întâlnește sporadic ca specie accidentală în număr de 2-3 indivizi și mai des solitar. În secolul trecut era mai răspândită și des întâlnită.
6.	Factorii limitativi: Înrautățirea condițiilor ecologice ale bazinelor din regiunea sudică; micșorarea efectivului în zonele învecinate din Ucraina.
7.	Particularitățile biologice: Se întâlnește în timpul migrației și în perioada după reproducere. Cuibul este amplasat în teren deschis pe sol și constă dintr-o mică scobitură în nisip sau pietriș. Se hrănește predominant cu scoici, precum și cu diferite nevertebrate și pești mici, pe care le găsește în apă și în mâl.
8.	Reproducerea în captivitate: -----
9.	Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în: Directiva Păsări (Anexa I); Convenția de la Berna, 1979 (Anexa II).
10.	Măsurile de protecție: Ocrotirea habitatelor.
11.	Bibliografia: 1. Burfield, van Bommel, 2004; 2. Аверин et al., 1971; 3. Деметьев, 1951.

1.

Denumirea Speciei: Glareola pratincola (Ciovlică-ruginie).

2.	Statutul: Specie vulnerabilă [Vulnerable (VU)].
3.	Răspândirea: În Republica Moldova se întâlnește numai în regiunea sudică ca specie accidentală în perioada migrației. Peste hotarele țării populează sudul și estul Europei, Africa, zona sud-vestică a Asiei Centrale, teritoriul plasat între Oceanul Indian și mările Mediterană, Neagră și Caspică, spre est ajungând până în India.
4.	Habitatul: Zonele deschise sărăturoase, nisipoase, cu puțină vegetație, din apropierea lagunelor.
5.	Aspectul efectivului: În trecut, în perioada migrației se observau sute de păsări și posibil că specia cuibărea. La mijlocul sec. al XX-lea erau deja rar văzute – până la o sută de indivizi la migrație. În prezent se întâlnește sporadic și foarte rar – nu mai mult de 10 indivizi.
6.	Factorii limitativi: Reducerea habitatelor în urma activității omului și sub influența factorilor climatici.
7.	Particularitățile biologice: Specie colonială, deseori cuibărește împreună cu alte limicole. Cuibul reprezintă o mică adâncitură în sol fără așternut sau este format din resturi de plante uscate. Este o pasăre foarte vioaie și se hrănește cu insecte, majoritatea cărora le prinde din zbor, asemănător rândunelelor.
8.	Reproducerea în captivitate: -----
9.	Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în: Convenția de la Berna, 1979 (Anexa II); Convenția de la Bonn, 1979 (Anexa II).
10.	Măsurile de protecție: Conservarea habitatelor hidrofiele ale zonei de stepă.
11.	Bibliografia: 1. Аверин et al., 1971; 2. Деметъев, 1951.

1.	 <p>Denumirea Speciei: Gallinago media (Becațină-mare).</p>
2.	Statutul: Specie vulnerabilă [Vulnerable (VU)].
3.	Răspîndirea: În Republica Moldova se întâlnește de obicei numai toamna în regiunea sudică. Peste hotarele țării este prezentă în nordul Europei.
4.	Habitatul: Este caracteristică zonelor deschise de pășune din regiunea arctică. Populează terenurile mlăștinoase, prioritar luncile umede cu bălți ierboase, mărginite de terenuri cu mușuroaie și răchitiș.
5.	Aspectul efectivului: Specie extrem de rară în Republica Moldova. Cândva avea un statut stabil, însă în ultimii ani se întâlnește cu mult mai rar comparativ cu deceniile trecute. Scăderea numerică a populațiilor se observă în Rusia, Ucraina și în țările baltice. Oarecare stabilitate există în Belarus, Polonia și în țările scandinave.
6.	Factorii limitativi: Scăderea numerică a populațiilor din arealul de cuibărire. Înrautățirea stării ecologice a habitatelor din zonele umede ale republicii.
7.	Particularitățile biologice: Își face cuibul în depresiunile solului, pe gazon, în adăposturi. Manifestă activitate nocturnă. Are un zbor relativ lin, greoi, scund și frontal. Se hrănește cu diferite nevertebrate și semințe în locurile gloduroase ale bazinelor.
8.	Reproducerea în captivitate: -----
9.	Starea de protecție: Specie inclusă în: Lista Roșie a IUCN; Anexa I a Directivei Păsări; Anexa II a Convenției de la Berna, 1979; Anexa II a Convenției de la Bonn, 1979.
10.	Măsurile de protecție: Conservarea habitatelor prielnice în perioada migrațiilor.
11.	Bibliografia: 1. Burfield, van Bommel, 2004; 2. Аверин et al., 1971; 3. Деметъев, 1951.

1.	 <p>Denumirea Speciei: Columba oenas (Porumbel-de-scorbură).</p>
2.	Statutul: Specie critic periclitată [Critically Endangered (CR)].
3.	Răspîndirea: În Republica Moldova se întâlnește sporadic în pădurile din zona Prutului, din zonele centrală și de sud ale văii Nistrului. Peste hotarele țării arealul speciei cuprinde toată Europa, Africa de Nord-Vest, Asia Mică, Irakul, Iranul, China de Vest, Kazahstanul și sudul Siberiei de Vest.
4.	Habitatul: Pădurile de foioase din luncile râurilor; zonele de câmpie și cele de colină, cu arbori seculari, în ale căror scorbururi sunt amplasate cuiburile.
5.	Aspectul efectivului: Prin anii '50 ai sec. XX, densitatea speciei în habitatele optime constituia 2-3 perechi la 1 km ² . În prezent cuibăresc cca 5-10 perechi.
6.	Factorii limitativi: Presiunea antropică excesivă; defrișarea pădurilor; împușcarea speciei în timpul migrației.
7.	Particularitățile biologice: Sosește la sfârșitul lunii februarie. Cuibul este construit în scorbururi. Ponta constă din 2 ouă albe, fără luciu. Clocitul durează 1820 de zile. După eclozare puii sunt hrăniți cu „lăptișor”, mai târziu cu semințe ale culturilor agricole și ale plantelor spontane. Migrează în septembrie–octombrie spre sud.
8.	Reproducerea în captivitate: -----
9.	Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în: Directiva Păsări (Anexa I); Convenția de la Berna, 1979 (Anexa II); Cartea Roșie a Republicii Moldova (ed. a II-a).
10.	Măsurile de protecție: Interzicerea vânării speciei.
11.	Bibliografia: 1. Munteanu et al., 2006; 2. Munteanu, 1999; 3. Ганя, Зубков, 1989; 4. Munteanu et al., 2010(1).

1.	 <p>Denumirea Speciei: Tyto Alba (Strigă).</p>
2.	Statutul: Specie vulnerabilă [Vulnerable (VU)].
3.	Răspîndirea: În Republica Moldova se întâlnește în cantonul silvic din pădurea Hârbovăț; a fost semnalată în mun. Chișinău și Tiraspol. Peste hotarele țării arealul speciei cuprinde preponderent Europa de Vest, Africa de Nord-Vest și parțial Peninsula Arabică.
4.	Habitatul: Populează mai ales localitățile (podurile clădirilor abandonate, acoperișul diferitor construcții), mai rar scorburile arborilor; sectoarele silvice și de stepă.
5.	Aspectul efectivului: Prin anii '90 ai sec. XX, efectivul speciei constituia 1-2 perechi. În prezent enumeră aproximativ 2-5 perechi.
6.	Factorii limitativi: Distrugerea cuiburilor de către om, precum și de pisici și jderul-de-piatră.
7.	Particularitățile biologice: Este o pasăre răpitoare de noapte, sedentară. Începe perioada de reproducere în luna aprilie. Femela depune 6-8 ouă albe; clocește circa 33 de zile. Prolificitatea și numărul de ouă în pontă depind de efectivul rozătoarelor mici. Specia este tipic miofagă. Vânează mai frecvent din ambuscadă. Hrana de bază o constituie animalele de talie mică, preponderent rozătoarele: șoarecii-de câmp, șoarecii-de-pădure.
8.	Reproducerea în captivitate: -----
9.	Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în: Convenția de la Berna, 1979 (Anexa II); Cartea Roșie a Republicii Moldova (ed. a II-a).
10.	Măsurile de protecție: Înregistrarea locurilor de cuibărire a speciei; crearea ariilor naturale protejate de stat.
11.	Bibliografia: 1. Munteanu, 1999; 2. Burfield, van Bommel, 2004; 3. Munteanu et al., 2010(1).

1.	 <p>Denumirea Speciei: Asio flammeus (Ciuf-de-câmp).</p>
2.	<p>Statutul: Specie critic periclitată [Critically Endangered (CR)].</p>
3.	<p>Răspândirea: În Republica Moldova este semnalată foarte rar în luncile Prutului și Nistrului Inferior. Peste hotarele țării populează majoritatea continentelor, în afară de Australia și Antarctida. Este larg răspândită în regiunea holarctică, la nord de paralela 40, dar în ținuturile sudice distribuția sa este discontinuă.</p>
4.	<p>Habitatul: Terenurile de pajiști, de mlaștini cu vegetație ierboasă abundentă și hrană în cantitate mare, în special constituită din rozătoare.</p>
5.	<p>Aspectul efectivului: Aproximativ 2-3 perechi de păsări.</p>
6.	<p>Factorii limitativi: Degradarea ecosistemelor de luncă, exprimată prin desecare; pășunatul excesiv și densitatea exagerată a dăunătorilor (vulpi și câini vagabonzi).</p>
7.	<p>Particularitățile biologice: Specie sedentară, care își începe perioada de reproducere prin formarea cuplului în prima jumătate a lunii aprilie. Este unica specie din bufnițe care își construiește cuibul amplasat, de obicei, pe sol în vegetație sau la baza tufarilor. Ponta este constituită din 4-5 ouă, iar în anii cu număr mare de rozătoare poate ajunge până la 10 ouă. La vârsta de patru săptămâni, puii pot să zboare, însă continuă să fie hrăniți de adulți cu rozătoare (șoareci, șobolani-de-apă). Hrana este vânată din zbor la mici înălțimi.</p>
8.	<p>Reproducerea în captivitate: -----</p>
9.	<p>Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în: Convenția de la Berna, 1979 (Anexa II); Cartea Roșie a Republicii Moldova (ed. a II-a).</p>
10.	<p>Măsurile de protecție: Instalarea indicatoarelor de protecție a cuiburilor în perioada lucrărilor agricole.</p>
11.	<p>Bibliografia: 1. Cartea Roșie a vertebratelor din România, 2005; 2. Аверин et al., 1971; 3. Аверин et al., 1981.</p>

1.

Denumirea Speciei: Bubo bubo (Buhă).

2.	Statutul: Specie critic periclitată [Critically Endangered (CR)].
3.	Răspîndirea: În Republica Moldova se întâlnește pe întreg teritoriul în diferite tipuri de habitate (stâncării, păduri, vâlcele) de pe fl. Nistru, r. Prut, r. Răut, din Codri. Peste hotarele țării cuibărește în toată Europa, Asia și în nordul Africii, cu excepția Insulelor Britanice, a insulelor din Marea Mediterană, și în Siberia de Nord.
4.	Habitatul: Sectoarele din stâncării ferite de deranj și bogate în hrană.
5.	Aspectul efectivului: Dacă în anii '60 ai sec. XX existau aproximativ 30-40 de perechi, în prezent foarte rar sunt semnalate în stâncării 3-4 perechi.
6.	Factorii limitativi: Deranjul în perioada de cuibărit și braconajul. Puii deranjați se îndepărtează de cuib și sunt uciși de stâncuțe, ce cuibăresc în apropiere.
7.	Particularitățile biologice: Specie sedentară. În prima jumătate a lunii aprilie, pasărea își alege locul de cuibărit într-o cavitate din stâncărie, pe sol, în partea superioară a pantei unui canion, în scorburi sau în cuiburi de ciori. Ponta este compusă din 2-3, uneori ajungând până la 5 ouă albe, rotunjite la ambele poluri. În timpul clocitului, femela este asigurată cu hrană de către mascul. Incubația durează cca 30-35 de zile. Fiind pasăre de amurg și nocturnă, vânează șoareci, șobolani, hâr ciogi, iepuri care sunt activi în această perioadă. Iernează în zona de cuibărit.
8.	Reproducerea în captivitate: -----
9.	Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în: Convenția de la Berna, 1979 (Anexa II); Cartea Roșie a Republicii Moldova (ed. a II-a).
10.	Măsurile de protecție: Respectarea legislației privind protecția animalelor în perioada de reproducere; combaterea braconajului.
11.	Bibliografia: 1. Cartea Roșie a vertebratelor din România, 2005; 2. Аверин et al., 1971; 3. Munteanu et al., 2006.

1.	 <p data-bbox="220 969 1082 1010">Denumirea Speciei: Coracias garrulus (Dumbrăveancă).</p>
2.	Statutul: Specie vulnerabilă [Vulnerable (VU)].
3.	Răspîndirea: În Republica Moldova se întâlnește pe întreg teritoriul ei. Peste hotarele țării arealul speciei include Eurasia și Africa de Nord. Ierneză în Africa, mai la sud de deșertul Sahara.
4.	Habitatul: Dumbrăvile și pâlcurile izolate de pădure, cu arbori seculari, scorburoși; livezile; pantele stâncoase ale râurilor, râpilor adânci; sectoarele cu alunecări de teren; pădurile de luncă.
5.	Aspectul efectivului: Prin anii '90 ai sec. XX, efectivul constituia 50-80 de perechi. În prezent, populația este în declin numeric, constituind cca 30-60 de perechi clocitoare.
6.	Factorii limitativi: Degradarea habitatelor naturale și folosirea extensivă a pesticidelor.
7.	Particularitățile biologice: Sosește pe teritoriul Republicii Moldova în cea de-a treia decadă a lunii aprilie sau în prima decadă a lunii mai. Își sapă cuibul în galerii. Ponta constă din 3-5 ouă albe lucioase. Clocește preponderent femela timp de 18-20 de zile. Puii sunt hrăniți cu insecte (gândaci, fluturi, coșai, lăcuste, viermi etc.). Migrația de toamnă începe în a treia decadă a lunii august și continuă până la sfârșitul lunii septembrie.
8.	Reproducerea în captivitate: -----
9.	Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în: Directiva Păsări (Anexa I); Convenția de la Berna, 1979 (Anexa II).
10.	Măsurile de protecție: Ocrotirea habitatelor de reproducere și hrană.
11.	Bibliografia: 1. Munteanu et al., 2006; 2. Аверин et al., 1981; 3. Burfield, van Bommel, 2004; 4. Munteanu et al., 2010(1).

1.	 <p>Denumirea Speciei: Dendrocopos medius (Ciocănitoare-de-stejar).</p>
2.	Statutul: Specie vulnerabilă [Vulnerable (VU)].
3.	Răspîndirea: În Republica Moldova este întâlnită în Codrii Centrali, văile fl. Nistru și r. Prut. Peste hotarele țării arealul speciei cuprinde centrul și sudul Europei și Asia.
4.	Habitatul: Pădurile mature de foioase, în special cele de stejar și carpen; pădurile din lunci, cele insulare și montane. Preferă diversele tipuri de păduri de stejar, în special cele de luncă cu o cantitate suficientă de copaci adulți și seculari, cu abundență de copaci uscați.
5.	Aspectul efectivului: Specia are un efectiv numeric mic – 120-200 de perechi.
6.	Factorii limitativi: Insuficiența pădurilor bătrâne și seculare, a dumbravelor de stejar umede cu copaci putrezi și uscați.
7.	Particularitățile biologice: Reproducerea începe la sfârșitul lui martie–începutul lui aprilie. Pentru a face scorbura, alege copaci din esențele moi și cu lemnul puțin putred. Depunerea ouălor are loc la sfârșitul lui aprilie–începutul lui mai. Este o pasăre insectivoră: puii și păsările adulte consumă preponderent diverse specii de insecte (furnici, omizile diferitor fluturi, pupele și larvele dăunătorilor lemnului). Toamna târziu și în perioada de iarnă consumă hrană vegetală: ghinde, nuci, sămburi de prune, alune etc.
8.	Reproducerea în captivitate: -----
9.	Starea de protecție: Specie inclusă în: Directiva Păsări (Anexa I); Convenția de la Berna, 1979 (Anexa II).
10.	Măsurile de protecție: Interzicerea tăierii arborilor maturi și uscați.
11.	Bibliografia: 1. Burfield, van Bommel, 2004; 2. Munteanu et al., 2010(1); 3. Munteanu et al., 2006; 4. Аверин, Ганя, 1970.

1.

Denumirea Speciei: Dryocopus martius (Ciocănițoare-neagră).

2. Statutul: Specie periclitată [Endangered (EN)].

3. Răspândirea: În Republica Moldova se întâlnește în pădurile din lunca Prutului și în zona Codrilor. Specia aparține tipului faunistic paleartic.

4. Habitatul: Pădurile seculare de conifere și de foioase cu copaci înalți și pădurile de stejar cu carpen și frasin; goruneturile cu fag.

5. Aspectul efectivului: Pe teritoriul țării, în anii '60-'80 ai sec. XX, specia a fost semnalată în sezonul autumnal și hiernal în Codrii Centrali. Începând cu anul 1990, a fost observată la cuibărit și cu extinderea ariei de răspândire spre sud și sud-est. În prezent, pe teritoriul Republicii Moldova se înregistrează 5-10 perechi.

6. Factorii limitativi: Tăierea copacilor înalți, precum și curățarea completă a pădurilor de buturugi și copaci uscați sau bolnavi.

7. Particularitățile biologice: Pentru săparea scorburilor, alege copaci înalți cu lemn moale. Intrarea în scorbură are o formă dreptunghiulară și mare. Uneori perechile cuibăresc în scorburi vechi. Spectrul trofic constă din insecte xilofage, larvele și pupele acestora etc. Toamna târziu, uneori și iarna pe timp fără zăpadă, păsările caută hrană în mușuroaie, consumând furnici.

8. Reproducerea în captivitate: -----

9. Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în: Directiva Păsări (Anexa I); Convenția de la Berna, 1979 (Anexa II); Cartea Roșie a Republicii Moldova (ed. a II-a).

10. Măsurile de protecție: Interzicerea tăierii copacilor uscați în pădurile mature de foioase și colectarea arborilor bolnavi, a buturugilor.

11. Bibliografia: 1. Glăvan, 2004; 2. Munteanu et al., 2010(2); 3. Munteanu et al., 2006.

1.

Denumirea Speciei: *Picus viridis* (Ghionoaie-verde).

2.	Statutul: Specie periclitată [Endangered (EN)].
3.	Răspândirea: În Republica Moldova a fost semnalată în pădurile din nordul țării și în Codrii Centrali. Peste hotarele ei este răspândită în toată Europa, Asia Centrală și Asia Mică, în regiunea Mării Negre și în cea a Mării Caspice.
4.	Habitatul: Diversele tipuri de păduri; sectoarele rarefiate și luminoase cu copaci de diferite vârste; livezile și grădinile.
5.	Aspectul efectivului: Pe teritoriul țării, până în anii '60 ai sec. XX a fost observată în perioada migrației și în cea postnidelică. Începând cu anii '80, au fost înregistrate 3 perechi clocitoare în sectorul Unguri–Rudi. Cercetările ulterioare au dus la identificarea speciei în cursul medial și cel sudic ale fl. Nistru. În prezent, se înregistrează circa 5-10 perechi cuibăritoare.
6.	Factorii limitativi: Degradarea habitatelor de cuibărit; deficitul bazei trofice; deranjul în perioada de reproducere.
7.	Particularitățile biologice: Își construiește cuibul preponderent în plopi, cireși sălbatici, scobind scorburi cu orificiul de intrare rotund sau oval. Depunerea ouălor are loc la sfârșitul lui aprilie– începutul lui mai. Consumă și hrănește puii cu diverse insecte, însă cel mai frecvent cu furnici și larvele acestora.
8.	Reproducerea în captivitate: -----
9.	Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în: Convenția de la Berna, 1979 (Anexa II); Cartea Roșie a Republicii Moldova (ed. a II-a).
10.	Măsurile de protecție: Crearea zonelor de protecție în locurile de cuibărit al speciei; interzicerea tăierii arborilor maturi și uscați.
11.	Bibliografia: 1. Burfield, van Bommel, 2004; 2. Munteanu et al., 2006; 3. Glăvan, 2004; 4. Аверин, Ганя, 1970.

1.	 <p>Denumirea Speciei: Melanocorypha calandra (Ciocârlie-de-bărăgan).</p>
2.	Statutul: Specie vulnerabilă [Vulnerable (VU)].
3.	Răspândirea: În Republica Moldova se întâlnește preponderent în regiunile sudice. Peste hotarele țării este răspândită în regiunile de stepă și semideșert din Europa de SudVest, în bazinul Mării Mediterane, din nordul Africii până în Asia Centrală.
4.	Habitatul: Diversele zone de câmpie cu vegetație stepică și culturi agricole, chiar și zonele semideșertice, unde vegetația este rară.
5.	Aspectul efectivului: În prezent efectivul numeric este foarte scăzut. În anii '60–'70 ai sec. XX era o specie comună pentru zonele sudice ale Republicii Moldova. Începând cu anii '80, specia a înregistrat un declin moderat.
6.	Factorii limitativi: Deștelenirea stepelor și transformarea lor în lanșaft agricol.
7.	Particularitățile biologice: Cântecul și jocurile nupțiale încep în prima decadă a lunii martie. Pasărea își construiește cuibul din fire de iarbă și rădăcini subțiri, puf vegetal; depune 4-5 ouă verzui cu pete brune. Pe parcursul perioadei de reproducere depune două ponte. În iernile fără zăpadă sau cu zăpadă puțină pasărea rămâne la iernat. Se hrănește preponderent cu vegetale, însă în perioada cuibăritului consumă și cantități mari de insecte.
8.	Reproducerea în captivitate: -----
9.	Starea de protecție: Specie inclusă în: Directiva Păsări (Anexa I); Convenția de la Berna, 1979 (Anexa II).
10.	Măsurile de protecție: Reducerea folosirii insecticidelor în agricultură; interzicerea pășunatului excesiv.
11.	Bibliografia: 1. Ion et al., 2009; 2. Munteanu, 1999; 3. Burfield, van Bommel, 2004; 4. Mun- teanu et al., 2006.

1.	 <p>Denumirea Speciei: Monticola saxatilis (Mierlă-de-piatră).</p>
2.	Statutul: Specie critic periclitată [Critically Endangered (CR)].
3.	Răspândirea: În Republica Moldova se întâlnește rar, pe malurile stâncoase ale cursului medial al fl. Nistru și r. Răut. Peste hotarele țării arealul speciei cuprinde zonele montane ale Europei Centrale și Europei de Sud și regiunile de nord-est ale Africii.
4.	Habitatul: Biotopii stâncoși; carierele și dealurile pietroase, mai ales spațiile deschise fără păduri.
5.	Aspectul efectivului: În anii 2000, efectivul speciei constituia între 5 și 25 de perechi, aflându-se într-o descreștere continuă. În prezent, în stâncăriile de pe malul Nistrului, efectivul speciei este redus – 1-2 perechi.
6.	Factorii limitativi: Degradarea locurilor de trai ca rezultat al activității omului; deranjul în perioada de cuibărit.
7.	Particularitățile biologice: Sosește la începutul lui aprilie. În luna mai au fost semnalate ponte complete. Cuibul este amplasat între pietre, în malurile și nișele stâncoase, sub bolovani. Ponta este formată din 4-6 ouă albastrii, fiind clocite timp de două săptămâni. Puii sunt hrăniți cu insecte: gărgărițe, gândaci-de-băligar, dar și cu fructe de dud, cireșe. Migrația începe de la sfârșitul lui august până la sfârșitul lui septembrie.
8.	Reproducerea în captivitate: -----
9.	Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în: Convenția de la Berna, 1979 (Anexa II); Cartea Roșie a Republicii Moldova (ed. a II-a).
10.	Măsurile de protecție: Înregistrarea locurilor de cuibărire a speciei și crearea ariilor naturale protejate de stat.
11.	Bibliografia: 1. Munteanu, 1999; 2. Burfield, van Bommel, 2004; 3. Аверин, Ганя, 1970; 4. Munteanu et al., 2006.

1.	 <p>Denumirea Speciei: Ficedula hypoleuca (Muscar-negru).</p>
2.	Statutul: Specie vulnerabilă [Vulnerable (VU)].
3.	Răspândirea: În Republica Moldova se întâlnește pe întreg teritoriul unde există păduri nu prea dese. Peste hotarele ei este răspândită în zonele de pădure aproape în toată Europa și Siberia de Vest, precum și în Africa de Nord-Vest
4.	Habitatul: Pădurile luminoase cu copaci scorburoși și perdelele forestiere; parcurile în orașe; se instalează în colivii artificiale.
5.	Aspectul efectivului: În anii '60–'70 ai sec. XX era una dintre cele mai comune specii de muscari, înregistrându-se cu o densitate de 26-30 de perechi/km ² . Începând cu anii '90, efectivul speciei treptat s-a micșorat. În prezent este întâlnită în perioada migrațiilor de primăvară și de toamnă.
6.	Factorii limitativi: Reducerea arborilor cu scorburi, a celor uscați și cu esență moale. Un factor indirect este micșorarea densității ciocănitivilor, care sunt furnizorii de scorburi; de asemenea concurența interspecifică cu muscarul-gulerat pentru locul de cuibărit, care comportamental este mai agresiv.
7.	Particularitățile biologice: Sosește în aprilie, își instalează cuibul în scorburile vechi de ciocănitiv. Femela începe să depună pona, formată din 5-7 ouă de culoare albăstruie, la sfârșitul lui aprilie–începutul lui mai. Consumă insecte himenoptere, diptere, coleoptere, lepidoptere (omizi), precum și păianjeni și homoptere.
8.	Reproducerea în captivitate: -----
9.	Starea de protecție: Specie inclusă în: Directiva Păsări (Anexa I); Convenția de la Berna, 1979 (Anexa II); Convenția de la Bonn, 1979 (Anexa II).
10.	Măsurile de protecție: Interzicerea tăierii copacilor cu scorburi, a celor uscați și cu esențe moi; utilizarea rațională a insecticidelor în ecosistemele forestiere.
11.	Bibliografia: 1. Munteanu et al., 2006; 2. Burfield, van Bommel, 2004; 3. Ганя, Литвак, 1976.

1.	 <p>Denumirea Speciei: Luscinia svecica (Gușă-vânăță).</p>
2.	Statutul: Specie periclitată [Endangered (EN)].
3.	Răspîndirea: În Republica Moldova se întâlnește în zona digurilor lacurilor, heleșteilor și în lunca Prutului. Peste hotarele țării arealul se întinde din vestul și nordul Europei până în Asia Centrală și Extremul Orient.
4.	Habitatul: Regiunile joase cu întinderi mari, de mlaștină cu stufăriș; bazinele fermelor piscicole; malurile digurilor cu vegetație deasă.
5.	Aspectul efectivului: Se cunosc puține date despre cuibăritul acestei specii; este chiar foarte rar văzută. În anii 1950–1960 a fost semnalat doar un exemplar în perioada migrației. În ultimii ani, păsările adulte au fost observate în perioada de reproducere în lunca Bâcului (Buciuceanu, 2012), în preajma lacului Comrat (Cioflec, 2011).
6.	Factorii limitativi: Incendierea stufului primăvara; restrângerea ecosistemelor palustre din interiorul țării; folosirea insecticidelor în practicile agricole.
7.	Particularitățile biologice: Duce o viață ferită de vederea omului, își face cuibul ascuns pe sol, în vegetația umedă, care este căptușit cu frunze, rădăcini și păr de animale. În luna mai femela depune 5-6 ouă alb-verzui, cu puncte ruginii. Se hrănește cu insecte, melci, în sezonul rece – cu fructe, semințe.
8.	Reproducerea în captivitate: -----
9.	Starea de protecție: Specie inclusă în: Directiva Păsări (Anexa I); Convenția de la Berna, 1979 (Anexa II); Convenția de la Bonn, 1979 (Anexa II).
10.	Măsurile de protecție: Păstrarea zonelor umede cu vegetație joasă; reducerea deranjului în teritoriile de cuibărit.
11.	Bibliografia: 1. Burfield, van Bommel, 2004; 2. Аверин, Ганя, 1970; 3. Cartea Roșie a vertebratelor din România, 2005.

REPTILE/REPTILES

1.	
	Denumirea Speciei: <i>Emys orbicularis</i> (Broască-țestoasă-de-baltă).
2.	Statutul: Specie periclitată [Endangered (EN)].
3.	Răspândirea: În Republica Moldova populează întreg teritoriul, dar răspândirea are un caracter sporadic. Mai frecvent este întâlnită în luncile Prutului și Nistrului. Arealul speciei cuprinde Europa Centrală și de Sud, Asia Mică, nord-vestul Africii.
4.	Habitatul: Locurile acvaticе, lacurile, iazurile, canalele de irigație și drenaj.
5.	Aspectul efectivului: Specie cu declin pronunțat. În locurile favorabile densitatea relativă este de până la 15 ex./ha.
6.	Factorii limitativi: Fragmentarea și degradarea habitatelor; desecarea și poluarea acvatoriilor naturale; distrugerea locurilor de reproducere.
7.	Particularitățile biologice: Atât perioada activă, cât și hibernarea este legată de apă. Ierneză la fundul bazinelor acvaticе. Copularea are loc în martie–aprilie. În mai–iunie femela depune 4-15 ouă pe pantele nisipoase și bine însorite din apropierea apei. Puii ies din ou toamna sau primăvara următoare, în funcție de durata perioadei calde. Se hrănește cu nevertebrate acvaticе, puiet de pești și amfibieni.
8.	Reproducerea în captivitate: -----
9.	Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în: Lista Roșie a IUCN; Anexa IV a Directivei Habitate; Anexa III a Convenției de la Berna, 1979; Cartea Roșie a Europei; Cartea Roșie a Republicii Moldova (ed. a II-a).
10.	Măsurile de protecție: Crearea unor arii protejate noi; reducerea poluării bazinelor acvaticе; protecția locurilor de reproducere.
11.	Bibliografia: 1. Țurcan, 2013; 2. Цуркан, 2011; 3. Цуркан, 2013; 4. Банников et al., 1977.

1.

Denumirea Speciei: *Eremias arguta* (Șopârlă-multicoloră).

2. Statutul: Specie critic periclitată [Critically Endangered (CR)].

3. Răspîndirea: În Republica Moldova a fost înregistrată în Rezervația „Andriașevca Nouă” din UATSN și în vecinătatea s. Tocuz (Ștefan-Vodă). Arealul speciei cuprinde regiunea de stepă din sudul României până în Kazahstan.

4. Habitatul: Terenurile nisipos-argiloase cu aspect de semipustiu, cu vegetație ierboasă rară.

5. Aspectul efectivului: Specie cu declin pronunțat și efectiv mic. În locurile populate densitatea relativă este de până la 100 ex./km.

6. Factorii limitativi: Reducerea critică a habitatelor; suprapășunatul și transformarea sectoarelor de stepă.

7. Particularitățile biologice: Este activă din martie până la începutul lui octombrie, în funcție de durata perioadei calde. Se hrănește cu diverse insecte, preponderent cu coleoptere și ortoptere. Împerecherea are loc în martie–aprilie. Ponta de 3-5 ouă este depusă în mai–iunie. Puii apar la începutul lunii august.

8. Reproducerea în captivitate: -----

9. Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în: Anexa III a Convenției de la Berna, 1979; Cartea Roșie a Republicii Moldova (ed. a II-a).

10. Măsurile de protecție: Crearea unor arii protejate noi; reglarea pășunatului; educația populației prin propagarea cunoștințelor ecologice.

11. Bibliografia: 1. Țurcan, 2013; 2. Цуркан, 2013; 3. Банников et al., 1977; 4. Тофан, 1975.

1.

Denumirea Speciei: Podarcis taurica (Șopârlă-de-crimeea / Șopârlă-de-iarbă).

2.	Statutul: Specie periclitată [En-dangered (EN)].
3.	Răspândirea: În Republica Moldo- va este răspândită în raioanele de sud-vest, dar fragmentar. Arealul speciei cuprinde Peninsula Balcanică, vestul Turciei, Crimeea, sud-vestul Ucrainei.
4.	Habitatul: Sectoarele de stepă cu vegetație ierboasă rară. Ca rezultat al aridizării terenurilor și secetelor frecvente, are tendință de extindere spre nord.
5.	Aspectul efectivului: Are un efectiv mic (cu excepția unor terenuri restrânse, mai puțin afectate de activitatea antropică, unde densitatea specimenelor poate ajunge până la 300 ex./ha).
6.	Factorii limitativi: Degradarea habitatelor ca urmare a pășunatului excesiv; transformarea sectoarelor de stepă; poluarea cu pesticide.
7.	Particularitățile biologice: Este activă din martie până la începutul lui octombrie, în funcție de durata perioadei calde a anului. Se hrănește cu diferite insecte și păianjeni. Împerecherea are loc în aprilie–mai. În iunie–iulie femela depune 3-4 ouă. Puii apar la începutul lunii august.
8.	Reproducerea în captivitate: -----
9.	Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în: Anexa II a Convenției de la Berna, 1979; Anexele II și IV ale Directivei Habitate.
10.	Măsurile de protecție: Crearea unor arii protejate; re glarea pășunatului; educația populației prin propagarea cunoștințelor ecologice.
11.	Bibliografia: 1. Țurcan, 2013; 2. Банников et al., 1977; 3. Ганя, Тофан, 1981; 4. Тофан, 1975.

1.	 <p>Denumirea Speciei: Coluber caspius (Șarpe-cu-abdomen-galben).</p>
2.	<p>Statutul: Specie periclitată [En-dangered (EN)].</p>
3.	<p>Răspândirea: În Republica Moldova este răspândită în raioanele de sud, de-a lungul Nistrului și afluenților lui până la r. Ciorna. Distribuția are un caracter insular. Arealul speciei include nord-estul Peninsulei Balcanice, zonele de stepă ale Europei și Kazahstanului. Populații izolate au fost înregistrate în sud-estul Turkestanului și în nordul Iranului.</p>
4.	<p>Habitatul: Râpile împădurite și stâncăriile de pe versanții riverani. În zona de stepă poate fi întâlnită pe pantele erozionate, intersectate de râpi.</p>
5.	<p>Aspectul efectivului: Pe unele sectoare ale stâncăriilor riverane densitatea este de până la 5-7 ex./ha.</p>
6.	<p>Factorii limitativi: Pășunatul excesiv; transformarea sectoarelor de stepă; distrugerea locurilor de reproducere și hibernare.</p>
7.	<p>Particularitățile biologice: Hibernarea durează din octombrie până în aprilie. Copularea are loc în aprilie-mai. Spectrul trofic include diverse rozătoare mici, lacertide și păsări. Ponta din 5-18 ouă este depusă în iunie-iulie. Puii apar în august-septembrie.</p>
8.	<p>Reproducerea în captivitate: -----</p>
9.	<p>Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în: Anexele II și IV ale Directivei Habitat; Anexa II a Convenției de la Berna, 1979; Cartea Roșie a Republicii Moldova (ed. a II-a).</p>
10.	<p>Măsurile de protecție: Conservarea populațiilor locale prin crearea ariilor protejate noi; educația ecologică a populației.</p>
11.	<p>Bibliografia: 1. Țurcan, 2013; 2. Банников et al., 1977; 3. Мунтяну, Тофан, 1981; 4. Тофан, 1975.</p>

1.	 <p>Denumirea Speciei: <i>Coronella austriaca</i> (Șarpe-de-alun).</p>
2.	<p>Statutul: Specie periclitată [En-dangered (EN)].</p>
3.	<p>Răspândirea: În Republica Moldova este răspândită fragmentar pe întreg teritoriul. Populează centrul și nordul Europei, vestul Kazahstanului, nordul Asiei Mici, Caucazul, nordul Iranului, sudul Peninsulei Pirineice și Sicilia.</p>
4.	<p>Habitatul: Ecotonurile și poienile silvice; sectoarele de silvostepă; versanții împăduriți ai râurilor; viile și livezile mărginite de pădure; terasele împădurite etc.</p>
5.	<p>Aspectul efectivului: Specie cu declin accentuat. Densitatea relativă este de până la 2-3 ex./km.</p>
6.	<p>Factorii limitativi: Degradarea și fragmentarea habitatelor prin des pădurire; pășunatul excesiv și nimicirea directă.</p>
7.	<p>Particularitățile biologice: Hibernarea durează din octombrie până în aprilie. Copularea are loc în aprilie–mai. În august femela naște 6-15 pui. Hrana de bază o constituie șopârlele și puii de șerpi, iar în cazul în care acestea sunt insuficiente, include diverse mamifere și pui ai păsărilor de talie mică, amfibieni etc. Puii se hrănesc cu șopârle tinere. Pentru iernat folosește diverse galerii și goluri subterane.</p>
8.	<p>Reproducerea în captivitate: Se practică.</p>
9.	<p>Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în: Anexele II și IV ale Directivei Habitat; Anexa II a Convenției de la Berna, 1979; Cartea Roșie a Republicii Moldova (ed. a II-a).</p>
10.	<p>Măsurile de protecție: Conservarea populațiilor existente; educația ecologică a populației.</p>
11.	<p>Bibliografia: 1. Țurcan, 2003; 2. Цуркан, 2011; 3. Банников et al., 1977.</p>

1.

Denumirea Speciei: Elaphe quatuorlineata (Șarpe-cu-patru-dungi).

2. Statutul: Specie critic periclitată [Critically Endangered (CR)].

3. Răspândirea: În Republica Moldova este raspândită fragmentar în regiunea Bugeacului și în Stepa Bălțiului. Întreg arealul speciei include zona de stepă a Europei, Crimeea, Transcaucazia și nordul regiunii Caspice.

4. Habitatul: Sectoarele de stepă, ecotonurile și poienile pădurilor uscate; versanții râurilor; construcțiile învecinate cu habitatele naturale.

5. Aspectul efectivului: Specie cu declin grav.

6. Factorii limitativi: Pășunatul excesiv; defrișarea pădurilor; poluarea mediului etc.

7. Particularitățile biologice: Perioada de hibernare este cuprinsă între lunile octombrie și martie. Copularea are loc în mai. Ponta de 5-15 ouă este depusă în iunie, în diverse locuri umede, la o temperatură favorabilă pentru incubare. Puii apar la jumătatea lunii august. Hrana de bază o constituie lacertidele, păsările (inclusiv ouăle lor) și amiferele mici.

8. Reproducerea în captivitate: -----

9. Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în: Lista Roșie a IUCN; Anexa IV a Directivei Habitare; Anexa II a Convenției de la Berna, 1979; Cartea Roșie a Europei; Cartea Roșie a Republicii Moldova (ed. a II-a).

10. Măsurile de protecție: Conservarea populațiilor locale prin crearea ariilor protejate noi; educația ecologică a populației.

11. Bibliografia: 1. Țurcan, 2013; 2. Банников et al., 1977; 3. Мунтяну, Тофан, 1981; 4. Тофан, 1975.

1.	 <p>Denumirea Speciei: Zamenis longissimus (Șarpele-lui-esculap).</p>
2.	<p>Statutul: Specie periclitată [Endangered (EN)].</p>
3.	<p>Răspîndirea: În Republica Moldova se întâlnește sporadic în bazinul Nistrului. Arealul speciei include Europa Centrală și de Sud, regiunea Mării Negre, sud-vestul regiunii Caspice, Caucazul.</p>
4.	<p>Habitatul: Stâncăriile împădurite, viile, livezile și diverse construcții mărginite de acești biotopi.</p>
5.	<p>Aspectul efectivului: Specie cu declin. Pe unele sectoare ale versanților riverani densitatea este de până la 10 ex./ha.</p>
6.	<p>Factorii limitativi: Pășunatul ecotonurilor silvice; defrișarea pădurilor și distrugerea stâncăriilor adiacente; poluarea cu pesticide a mediului ambiant.</p>
7.	<p>Particularitățile biologice: Perioada de hibernare (octombrie–martie) variază în funcție de durata timpului cald. Copularea are loc în mai–iunie. Depunerea ponte de 4-8 ouă se produce în iunie–august. Baza spectrului trofic o constituie rozătoarele mici. Puii apar în septembrie și se hrănesc cu șopârle și șoareci tineri. Ierneză în diverse galerii subterane, deseori împreună cu speciile <i>N. natrix</i>, <i>N. tessellata</i>, <i>C. Jugularis</i>.</p>
8.	<p>Reproducerea în captivitate: -----</p>
9.	<p>Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în: Anexa IV a Directivei Habitate; Anexa II a Convenției de la Berna, 1979.</p>
10.	<p>Măsurile de protecție: Crearea ariilor protejate noi; educația ecologică a populației.</p>
11.	<p>Bibliografia: 1. Țurcan, Dănilă, 2003; 2. Банников et al., 1977; 3. Мунтяну, Тофан, 1981; 4. Тофан, 1975.</p>

1.

Denumirea Speciei: Vipera berus (Viperă comună).

2. **Statutul:** Specie periclitată [Endangered (EN)].

3. **Răspândirea:** În Republica Moldova extinderea actuală este legată de ecosistemele silvice. Peste hotarele țării se întâlnește din vestul Europei până în estul Asiei. Răspândirea spre sud este limitată de zona de stepă. Spre nord pătrunde și după Cercul Polar.

4. **Habitatul:** Sectoarele de pădure, în special ecotonurile lor. Uneori poate fi întâlnită în viile și livezile mărginite de pădure.

5. **Aspectul efectivului:** Distribuție neuniformă, tendință de declin. Unele populații au o densitate de până la 10 ex./ha.

6. **Factorii limitativi:** Defrișarea pădurilor; nimicirea directă și mortalitatea în traficul rutier; factorii de deranj.

7. **Particularitățile biologice:** E specifică ieșirea timpurie din hibernare (martie). Copularea are loc în aprilie–mai. Puii în număr de 5-16 apar în august–septembrie. Hrana principală o constituie rozătoarele mici, însă primăvara pot vâna diverse păsări mici și amfibieni. Perioada de hibernare începe în octombrie–noiembrie.

8. **Reproducerea în captivitate:** Se practică.

9. **Starea de protecție:** Specie ocrotită de lege, inclusă în: Anexa III a Convenției de la Berna, 1979; Cartea Roșie a Republicii Moldova (ed. a II-a).

10. **Măsurile de protecție:** Conservarea habitatelor existente și a populațiilor locale prin crearea și amenajarea ariilor protejate noi; educația ecologică a populației.

11. **Bibliografia:** 1. Țurcan, 2003; 2. Zinenko et al., 2010; 3. Банников et al., 1977.

1.

Denumirea Speciei: Vipera ursini (Viperă-de-stepă).

2. Statutul: Specie critic periclitată [Critically Endangered (CR)].

3. Răspândirea: În Republica Moldova se întâlnește pe unele sectoare de stepă din zona de sud (după informațiile locale). Peste hotarele țării este răspândită în regiunile de stepă și silvo- stepă din Europa, în sudul Siberiei și nord-vestul Asiei Mijlocii.

4. Habitatul: Biotopii de stepă și silvostepă, unde se ține la periferia depresiunilor cu vegetație ierboasă sau în vecinătatea pâlcurilor de arbuști.

5. Aspectul efectivului: Nu este cunoscut.

6. Factorii limitativi: Reducerea critică a habitatelor de stepă și pășunatul excesiv.

7. Particularitățile biologice: Hibernarea durează din octombrie până în martie. Reproducerea începe odată cu perioada de copulare, în aprilie–mai, și se termină cu apariția puilor în august–septembrie. Se hrănește cu diverse șopârle, insecte și rozătoare mici.

8. Reproducerea în captivitate: Se practică.

9. Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în: Anexa II a Directivei Habitate; Anexa I a CITES; Anexa II a Convenției de la Berna, 1979; Cartea Roșie a Europei; Cartea Roșie a Republicii Moldova (ed. a II-a).

10. Măsurile de protecție: Restabilirea și repopularea sectoarelor de stepă, potențiale pentru supraviețuirea speciei; reproducerea în captivitate pe baza experimentelor efectuate (2); educația ecologică a populației.

11. Bibliografia: 1. Țurcan, 2013; 2. Jurminschi, Țurcan, 1995; 3. Банников et al., 1977.

AMFIBIENI / AMPHIBIANS

1.	
	Denumirea Speciei: Triturus cristatus (Triton-cu-creastă).
2.	Statutul: Specie vulnerabilă [Vulnerable (VU)].
3.	Răspîndirea: În Republica Moldova este răspândită pe întreg teritoriul. Peste hotarele ei se întâlnește în Europa. Spre est ajunge până în Caucaz și Asia Centrală.
4.	Habitatul: Pădurile; luncile; mlaștinile; bazinele acvatice stătătoare și lin curgătoare.
5.	Aspectul efectivului: În Codrii Centrali densitatea speciei este de 2,14,7 ex./ha, pe când în nordul și sudul țării – de doar 0,6-1,3 ex./ha. Efectivul se reduce.
6.	Factorii limitativi: Distrugerea habitatelor în urma defrișărilor, a suprapășunatului și a turismului neorganizat; desecarea și poluarea mlaștinilor, a luncilor și a bazinelor acvatice.
7.	Particularitățile biologice: Ajunge la maturitate la al 3-lea–al 4-lea an de viață. Reproducerea are loc în martie–aprilie în lacuri puțin adânci. Femela depune de la 110 până la 320 de ouă în 3-4 reprize. Dezvoltarea embrionară este de 10-12 zile, cea larvară – de 75-80 de zile. Duce un mod crepuscular și nocturn de viață. Iernează pe uscat, în ascunzișuri subterane. În perioada activă a anului se hrănește cu nevertebrate terestre și acvatice mici, primăvara devreme – cu ouă și larve ale altor amfibieni.
8.	Reproducerea în captivitate: -----
9.	Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în: Anexa III a Convenției de la Berna, 1979; Directiva Habitate.
10.	Măsurile de protecție: Reducerea poluării bazinelor acvatice; majorarea numărului de arii protejate.
11.	Bibliografia: 1. Arnold, Burton, 1986; 2. Банников et al., 1977; 3. Cozari et al., 2003; 4. Cozari, Jalbă, 2009.

1.

Denumirea Speciei: Triturus vulgaris (Triton comun).

2.	Statutul: Specie vulnerabilă [Vulnerable (VU)].
3.	Răspândirea: În Republica Moldova este răspândită pe întreg teritoriul. Peste hotarele ei se întâlnește în Europa și Siberia de Vest. Spre est ajunge până în Caucaz și Asia Centrală.
4.	Habitatul: Pădurile; luncile; mlaștinile; bazinele acvatice stătătoare și lin curgătoare.
5.	Aspectul efectivului: În Codrii Centrali densitatea speciei este de 2,4-12,3 ex./ha, pe când în nordul și sudul țării – de doar 0,6-1,3 ex./ha. În ultimii zece ani au dispărut populații întregi; iar efectivul s-a redus de cca 2 ori.
6.	Factorii limitativi: Distrugerea sau degradarea habitatelor terestre în urma defrișărilor, a suprapășunatului și a turismului neorganizat; desecarea și poluarea mlaștinilor, a luncilor și a bazinelor acvatice.
7.	Particularitățile biologice: Ajunge la maturitate la al 3-lea–al 4-lea an de viață. Reproducerea are loc în lacurile puțin adânci. Femela depune cca 200-240 de ouă în 3-4 reprize. Dezvoltarea embrionară durează 8-12 zile, cea larvară – 60-70 de zile. Duce un mod crepuscular și nocturn de viață. Iernează pe uscat, în ascunzișuri subterane. În perioada activă a anului se hrănește cu nevertebrate, ouă și larve ale altor amfibieni.
8.	Reproducerea în captivitate: -----
9.	Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în Anexa III a Convenției de la Berna, 1979 etc.
10.	Măsurile de protecție: Reducerea poluării bazinelor acvatice; majorarea numărului de arii protejate.
11.	Bibliografia: 1. Arnold, Burton, 1986; 2. Банников et al., 1977; 3. Cozari et al., 2003; 4. Cozari, Jalbă, 2009.

1.

Denumirea Speciei: Pelobates fuscus (Broască-săpătoare-brună).

2. Statutul: Specie critic periclitată [Critically Endangered (CR)].

3. Răspândirea: În Republica Moldova se întâlnește sporadic. Peste hotarele țării este răspândită în Europa Centrală și de Est, Asia Apuseană.

4. Habitatul: Pădurile din luncile râurilor; sectoarele limitrofe bazinelor de apă.

5. Aspectul efectivului: În pădurile de luncă ale Nistrului au fost depistați până la 12-14 ind./km, iar în Rezervația științifică „Codru” – câte 1-2 ind./km. Efectivul speciei se reduce.

6. Factorii limitativi: Poluarea și desecarea bazinelor de apă; valorificarea suprafețelor din aria de răspândire a speciei.

7. Particularitățile biologice: Masculii ajung la maturitate la vârsta de 2 ani, iar femelele – la 3. (3) În martie-aprilie, în perioada depunerii ouălor, se stabilește în bazinele acvatice. Femela depune 1 200 - 4 500 de ouă în două șiraguri lungi de 0,7–1,5 m, pe care le fixează de plante. Peste 5-8 zile, din ouă eclozează larvele. Larvele se dezvoltă timp de 70-90 de zile, atingând înainte de metamorfoză lungimea de 75–165 mm. Adulții, după reproducere, trăiesc pe uscat – ziua se îngroapă în sol la adâncimea de 15–35 cm, iar în amurg și noaptea vânează animale nevertebrate. Toamna, când temperatura coboară mai jos de +5°C, se afundă în sol, căzând în hibernare.

8. Reproducerea în captivitate: -----

9. Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în: Anexa II a Convenției de la Berna, 1979; Directiva Habitate; Cartea Roșie a Republicii Moldova (ed. a II-a).

10. Măsurile de protecție: Reducerea distrugerii și poluării habitatelor; majorarea numărului de arii protejate; protecția luncilor Prutului și Nistrului.

11. Bibliografia: 1. Arnold, Burton, 1986; 2. Банников et al., 1977; 3. Cozari et al., 2003; 4. Cozari, 2013.

1.	 <p>Denumirea Speciei: Bufo bufo (Broască-râioasă-brună).</p>
2.	Statutul: Specie vulnerabilă [Vulnerable (VU)].
3.	Răspîndirea: Populează întreg teritoriul Republicii Moldova. Peste hotarele ei se întâlnește în Europa, Africa Nord-Occidentală și Asia Palearctică.
4.	Habitatul: Pădurile de foioase; spațiile cu tufișuri; luncile.
5.	Aspectul efectivului: În habitatele optime ale Codrilor Centrali formează populații cu un efectiv de până la 1,5–2 mii de indivizi. În ultimii ani efectivul speciei se află în des creștere continuă.
6.	Factorii limitativi: Desecarea sau poluarea bazinelor acvatice în care se reproduce specia; defrișarea pădurilor.
7.	Particularitățile biologice: Iernează în sol, iese din hibernare în martie–aprilie. Ajunge la maturitate la vârsta de 3-4 ani. (4) Perioada de reproducere este foarte scurtă (7-10 zile). Ponta, sub formă de 2 șiraguri (care conțin până la 12 000 de ouă), este fixată de vegetația submersă. Larvele eclozează peste 5-7 zile, iar dezvoltarea lor se încheie peste 55-65 de zile. Consumă în special nevertebrate. În octombrie–noiembrie pleacă la iernat în ascunzișurile subterane.
8.	Reproducerea în captivitate: -----
9.	Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în Anexa II a Convenției de la Berna, 1979.
10.	Măsurile de protecție: Reducerea distrugerii și a poluării habitatelor (în special a bazinelor acvatice folosite pentru reproducere); majorarea numărului de arii protejate.
11.	Bibliografia: 1. Arnold, Burton, 1986; 2. Банников et al., 1977; 3. Cozari et al., 2003; 4. Cozari, 2010.

1.

Denumirea Speciei: Bombina bombina (Buhai-de-baltă-cu-burta-roșie).

2. Statutul: Specie vulnerabilă [Vulnerable (VU)].

3. Răspândirea: Este răspândită pe întreg teritoriul Republicii Moldova. Peste hotarele ei se întâlnește în Europa de Est și Centrală.

4. Habitatul: Pădurile de foioase; luncile; sectoarele de stepă și cele colinare.

5. Aspectul efectivului: În toate habitatele formează populații puțin numeroase, densitatea reproducătorilor fiind de 3-5 ind./m². Efectivul speciei se reduce.

6. Factorii limitativi: Desecarea luncilor; poluarea bazinelor; defrișarea pădurilor, în special a celor de luncă.

7. Particularitățile biologice: Iernează în sol, iese din hibernare în martie–aprilie. Ajunge la maturitate la vârsta de 2-3 ani. (3) Se reproduce în bazinele acvatice puțin adânci. Perioada de reproducere este îndelungată (aprilie–iunie). Depune cca 500-900 de ouă în reprize a câte 15-30. Dezvoltarea embrionară durează 7-10 zile, cea larvară – 60-70 de zile. Se hrănește cu nevertebrate, în special cu insecte. În octombrie–noiembrie pleacă la iernat în ascunzișuri subterane.

8. Reproducerea în captivitate: -----

9. Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în: Anexa III a Convenției de la Berna, 1979; Directiva Habitare.

10. Măsurile de protecție: Reducerea distrugerii și poluării habitatelor; majorarea numărului de arii protejate.

11. Bibliografia: 1. Arnold, Burton, 1986; 2. Банников et al., 1977; 3. Cozari et al., 2003; 4. Cozari, 2013.

1.	 <p>Denumirea Speciei: Bombina variegata (Buhai-de-baltă-cu-burta-galbenă).</p>
2.	<p>Statutul: Specie periclitată [En- dangered (EN)].</p>
3.	<p>Răspîndirea: În Republica Moldova se întâlnește doar în raioanele de nord și parțial în cele centrale. Peste hotarele țării populează cea mai mare parte a Europei Meridionale și Centrale.</p>
4.	<p>Habitatul: Bazinele permanente și temporare; apele lin curgătoare și locurile înmlăștinite din preajma lor.</p>
5.	<p>Aspectul efectivului: În toate habitatele formează populații dispersate și puțin numeroase – densitatea indivizilor nu depășește valoarea de 7-9 ind./100 m de mal al lacurilor. Efectivul speciei se reduce.</p>
6.	<p>Factorii limitativi: Distrugerea sau poluarea habitatelor acvatice; defrișarea pădurilor, în special a celor de luncă.</p>
7.	<p>Particularitățile biologice: Iernează în sol, iese din hibernare în martie–aprilie. Ajunge la maturitate la vârsta de 2-3 ani. (3) Perioada de reproducere este îndelungată (aprilie–iulie). Femela depune 350-400 de ouă în reprize a câte 15-30. Dezvoltarea embrionară durează 5-12 zile, cea larvară – 7080 de zile. După reproducere adulții rămân în bazinele acvatice. Este activă în timpul zilei și în amurg. Se hrănește cu nevertebrate. Toamna, când temperatura coboară mai jos de +6°C, pleacă la iernat în ascunzișurile subterane.</p>
8.	<p>Reproducerea în captivitate: -----</p>
9.	<p>Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în: Anexa III a Convenției de la Berna, 1979; Directiva Habitate.</p>
10.	<p>Măsurile de protecție: Reducerea distrugerii și poluării bazinelor acvatice; majorarea numărului de arii protejate.</p>
11.	<p>Bibliografia: 1. Arnold, Burton, 1986; 2. Банников et al., 1977; 3. Cozari et al., 2003.</p>

1.

Denumirea Speciei: Hyla arborea (Brotăcel).

2.	Statutul: Specie vulnerabilă [Vulnerable (VU)].
3.	Răspândirea: În Republica Moldova populează întreg teritoriul. Peste hotarele ei este răspândită în Europa Centrală și de Sud, în nord-vestul Africii, Caucaz, Crimeea.
4.	Habitatul: Pădurile; luncile; mlaștinile; bazinele acvatice și sectoarele limitrofe lor.
5.	Aspectul efectivului: Specie cu un efectiv în descreștere – în Codrii Centrali densitatea medie a speciei este de cca 53 ex./ha, pe când în nordul și sudul țării – de doar 12- 19 ex./ha.
6.	Factorii limitativi: Distrugerea sau degradarea habitatelor în urma de frișărilor, a desecării și poluării mlaștinilor și a luncilor.
7.	Particularitățile biologice: Masculii ajung la maturitate la vârsta de 2-3 ani, iar femelele – la 3. Duce un mod crepuscular și nocturn de viață. Reproducerea (martie–iunie) are loc în lacurile puțin adânci și bine insolate. Femela depune 870-1 187 de ouă în 15-21 de reprize. Dezvoltarea embrionară durează 9-14 zile, iar cea larvară – 45-55 de zile. Se hrănește cu nevertebrate. În octombrie–noiembrie pleacă la iernat în sol.
8.	Reproducerea în captivitate: -----
9.	Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în: Anexa II a Convenției de la Berna, 1979; Directiva Habitate.
10.	Măsurile de protecție: Reducerea distrugerii și poluării habitatelor; majorarea numărului de arii protejate.
11.	Bibliografia: 1. Arnold, Burton, 1986; 2. Банников et al., 1977; 3. Cozari et al., 2003; 4. Cozari, Jalbă, 2009.

1.	 <p>Denumirea Speciei: Rana dalmatina (Broască-roșie-de-pădure).</p>
2.	Statutul: Specie vulnerabilă [Vulnerable (VU)].
3.	Răspândirea: În Republica Moldova este răspândită în regiunile centrală și de nord. Peste hotarele ei se întâlnește în Europa Occidentală și Centrală.
4.	Habitatul: Pădurile de foioase; luncile; bazinele acvatice stătătoare (în perioada de reproducere).
5.	Aspectul efectivului: În toate habitatele formează populații puțin numeroase. Efectivul speciei se reduce.
6.	Factorii limitativi: Distrugerea sau degradarea habitatelor terestre și acvatice în urma defrișărilor, a desecării și poluării mlaștinilor, a luncilor și a bazinelor acvatice.
7.	Particularitățile biologice: Ajunge la maturitate la vârsta de 3-4 ani. Duce un mod crepuscular și nocturn de viață. Reproducerea (martie–aprilie) are loc în sectoarele puțin profunde ale lacurilor (0,2–0,5 m) și bine insolate. Femelele depun de la 300 până la 1 560 de ouă. Dezvoltarea embrionară durează 9-14 zile, iar cea larvară – 78-93 de zile. Se hrănește cu nevertebrate. În octombrie–noiembrie pleacă la iernat în ascunzișuri subterane.
8.	Reproducerea în captivitate: -----
9.	Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în: Anexa II a Convenției de la Berna, 1979; Directiva Habitate.
10.	Măsurile de protecție: Reducerea distrugerii și poluării habitatelor silvice și a celor acvatice folosite pentru reproducere; majorarea numărului de arii protejate.
11.	Bibliografia: 1. Arnold, Burton, 1986; 2. Банников et al., 1977; 3. Cozari et al.,2003; 4. Cozari, 2010.

1.

Denumirea Speciei: Rana temporaria (Broască-roșie-de-munte).

2.	Statutul: Specie vulnerabilă [Vulnerable (VU)].
3.	Răspândirea: În Republica Moldova este răspândită în raioanele de nord și parțial în cele centrale. Peste hotarele țării arealul speciei cuprinde aproape întreaga Europă.
4.	Habitatul: Populează zonele silvice, umbroase și umede.
5.	Aspectul efectivului: În toate habitatele formează populații puțin numeroase. Efectivul speciei se reduce.
6.	Factorii limitativi: Defrișarea sau degradarea habitatelor silvice; poluarea lacurilor; desecarea mlaștinilor, a luncilor și a bazinelor acvatice.
7.	Particularitățile biologice: Este activă în amurg și noaptea. Ajunge la maturitate la vârsta de 3 ani. Reproducerea este timpurie (martie) și are loc în mlaștini, bălți și în lacurile puțin profunde și bine insolate. Prolificitatea speciei este de 1 200-2 800 de ouă. Dezvoltarea embrionară durează 8-10 zile, cea larvară – 45-50 de zile. Se hrănește cu nevertebrate. În octombrie–noiembrie pleacă la iernat în ascunzișuri subterane.
8.	Reproducerea în captivitate: -----
9.	Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în: Anexa II a Convenției de la Berna, 1979; Directiva Habitat.
10.	Măsurile de protecție: Reducerea distrugerii și poluării habitatelor; majorarea numărului de arii protejate.
11.	Bibliografia: 1. Arnold, Burton, 1986; 2. Банников et al., 1977; 3. Cozari et al., 2003.

PEȘTI / FISHES

1.	
	Denumirea Speciei: Acipenser güeldenstäedtii (Nisetru).
2.	Statutul: Specie critic periclitată [Critically endangered (CR)].
3.	Răspândirea: În Republica Moldova se întâlnește numai în cursul inferior al fl. Nistru. Populează bazinele Mării Negre, Mării Azov și Mării Caspice. În Marea Neagră este răspândită de-a lungul litoralului nord-estic și sudic.
4.	Habitatul: Zonele îndepărtate de coastele maritime, locurile adânci din fluvii ce au curenți puternici ai apei și facies pietros-nisipos.
5.	Aspectul efectivului: Efectivul este la nivel critic. Se află pe cale de dispariție.
6.	Factorii limitativi: Fragmentarea fluviului; micșorarea suprafețelor de depunere a icrelor; poluarea cu ape reziduale și menajere.
7.	Particularitățile biologice: Pește marin, migrator, bentonic, reofil, litofil. Migrează în fluvii pentru reproducere, în lunile martie–aprilie și august–septembrie. Atinge maturitatea sexuală la 8-17 ani. Prolificitatea este de până la 800 mii de icre. Puietul se hrănește în fluviu cu diferite nevertebrate bentonice, apoi migrează în mare. Hrana adulților constă din pești mărunți.
8.	Reproducerea în captivitate: Se înmulțește pe cale artificială. La inițiativa cercetătorilor Institutului de Zoologie al Academiei de Științe a Moldovei, în anul 2009, fluviul Nistru a fost populat cu 50 mii de exemplare de puiet, a cărui masă medie constituia 76 g.
9.	Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în: Anexa II a CITES; Anexa III a Convenției de la Berna, 1979; Cartea Roșie a Republicii Moldova (ed. a II-a).
10.	Măsurile de protecție: Interzicerea extragerii nisipului și pietrișului; organizarea reproducerii artificiale; combaterea braconajului.
11.	Bibliografia: 1. Беpr, 1948; 2. Bănărescu, 1964; 3. Cartea Roșie a Republicii Moldova, 2001; 4. Lumea animală a Moldovei, vol. 2, 2003.

1.

Denumirea Speciei: *Acipenser ruthenus* (Cegă).

2. Statutul: Specie vulnerabilă [Vulnerable (VU)].

3. Răspândirea: În Republica Moldova se întâlnește în cursurile mijlociu și inferior ale fl. Nistru și r. Prut, rar în sectoarele superioare ale lacurilor de acumulare Dubăsari și Costești–Stâncă. Populează râurile bazinelor Mării Negre, Mării Azov, Mării Caspice, Mării Baltice și unele râuri din Siberia.

4. Habitatul: Apele adânci și limpezi cu facies nisipos și pietros cu bolovani, în preajma pragurilor. Toamna se retrage în cele mai adânci sectoare ale fluviilor pentru iernare.

5. Aspectul efectivului: Efectivul este în declin continuu.

6. Factorii limitativi: Înnămolirea habitatelor și poluarea lor cu ape reziduale și menajere; micșorarea suprafețelor de depunere a icrelor; bolile parazitare; braconajul.

7. Particularitățile biologice: Pește autohton, bentonic, reofil, litofil, zoobentofag. Este cel mai mic reprezentant al familiei Acipenseridae și unica specie adaptată la viață în apele dulci. Atinge maturitatea sexuală la 4-8 ani, la o lungime de 40–60 cm și masa corporală de 1,5–4 kg, rar 5–7 kg. Prolificitatea variază între 37 și 116 mii de icre. Reproducerea are loc în lunile mai–iunie. Icrele sunt depuse pe un substrat de pietriș-prundiș. Larvele se hrănesc cu crustacee superioare, amfipode, mizide, larve de insecte acvatice. Adulții consumă moluște și pești mărunți.

8. Reproducerea în captivitate: Se înmulțește pe cale artificială în scopuri comerciale.

9. Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în: Anexa II a CITES; Anexa III a Convenției de la Berna, 1979; Cartea Roșie a Republicii Moldova (ed. a II-a).

10. Măsurile de protecție: Stoparea lucrărilor de extragere a nisipului și prundișului; reproducerea artificială și popularea ecosistemelor acvatice naturale cu puiet; combaterea braconajului.

11. Bibliografia: 1. Берг, 1948; 2. Bănărescu, 1964; 3. Lumea animală a Moldovei, vol. 2, 2003.

1.

Denumirea Speciei: *Acipenser stellatus* (Păstrugă).

2. **Statutul:** Specie periclitată [Endangered (EN)].

3. **Răspîndirea:** În Republica Moldova se întâlnește în cursul inferior al fl. Nistru și în r. Prut, în zona confluentei cu Dunărea. Peste hotarele țării a fost semnalată în bazinele Mării Negre, Mării Azov, Mării Caspice, rareori în partea de nord a Mării Adriatice.

4. **Habitatul:** Zonele de litoral. Iernează la adâncimi de până la 100 m. În cursul inferior al Nistrului se înregistrează în locurile adânci cu facies pietros și nisipos.

5. **Aspectul efectivului:** Efectiv în continuă descreștere, rareori se întâlnesc indivizi izolați în albiile fl. Nistru și r. Prut.

6. **Factorii limitativi:** Blocarea traseului de migrație din mare în fluviu după edificarea barajului de la Dubăsari; micșorarea suprafețelor pentru depunerea icrelor; poluarea fluviilor; bolile parazitare și braconajul.

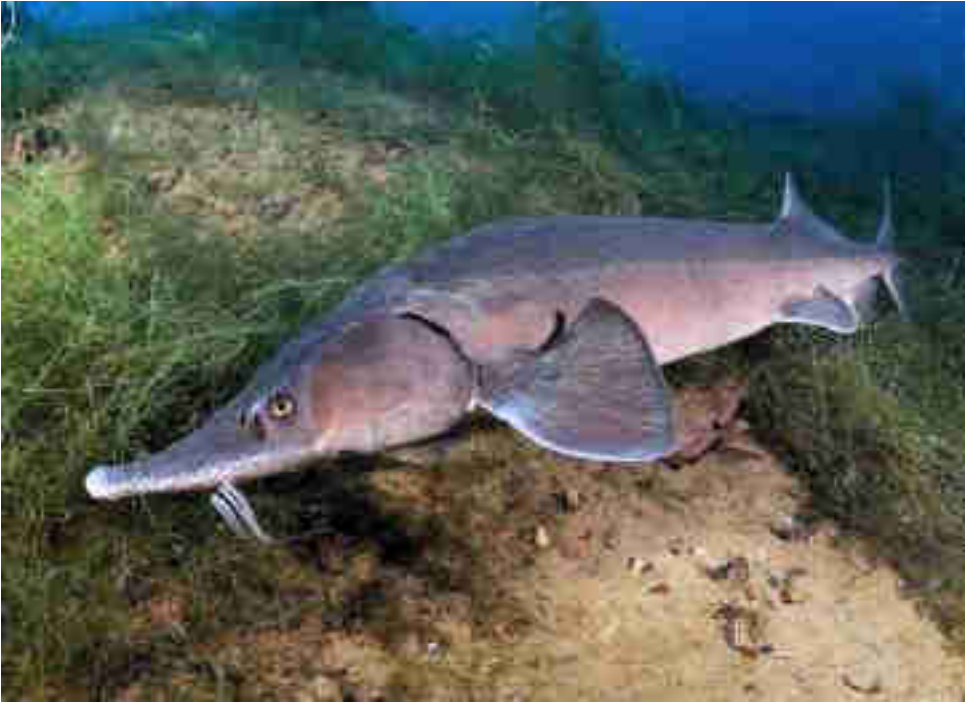
7. **Particularitățile biologice:** Pește bentonic, litofil, migrator, zoobentofag, răpitor facultativ. Atinge maturitatea sexuală la vârsta de 9-17 ani. Prolificitatea ajunge până la 79-90 mii de icre. Se reproduce vara în iunie–iulie la temperatura apei de 21–25°C. Puietul se hrănește cu crustacee, viermi și larve de insecte acvatică, iar adulții preferă moluște și pești mărunți. În natură formează hibrizi cu cega și viza.

8. **Reproducerea în captivitate:** Se înmulțește pe cale artificială în scopuri comerciale.

9. **Starea de protecție:** Specie ocrotită de lege, inclusă în: Anexa II a CITES; Anexa III a Convenției de la Berna, 1979; Cartea Roșie a Republicii Moldova (ed. a II-a).

10. **Măsurile de protecție:** Interzicerea extragerii prundișului și nisipului; organizarea reproducerii artificiale; combaterea braconajului.

11. **Bibliografia:** 1. Берг, 1948; 2. Bănărescu, 1964; 3. Cartea Roșie a Republicii Moldova, 2001; 4. Lumea animală a Moldovei, vol. 2, 2003.

1.	 <p>Denumirea Speciei: Huso huso (Morun).</p>
2.	<p>Statutul: Specie critic periclitată [Critically Endangered (CR)].</p>
3.	<p>Răspîndirea: În Republica Moldova se întâlnesc exemplare izolate numai în cursul inferior al Nistrului. Populează bazinele Mării Negre, Mării Azov, Mării Caspice și regiunea nordică a Mării Adriatice.</p>
4.	<p>Habitatul: Zonele litorale din sectorul nord-vestic al Mării Negre unde se hrănește. Iernează în gropile adânci ale mării.</p>
5.	<p>Aspectul efectivului: Efectivul este la nivel critic, se întâlnește extrem de rar.</p>
6.	<p>Factorii limitativi: Construcțiile hidrotehnice din albia fluviului; limitarea căilor de acces a reproducătorilor spre boiști; micșorarea suprafețelor pentru depunerea icrelor; poluarea cu ape reziduale și menajere.</p>
7.	<p>Particularitățile biologice: Pește marin migrator, litofil, bentonic, răpitor. Întreprinde migrații pentru reproducere în fl. Nistru. Maturitatea sexuală o atinge la vârsta de 12-18 ani. Prolificitatea poate ajunge până la 7,5 mil. de icre. (1, 2) Acestea sunt depuse în mai-iunie într-o singură repriză, pe pietre și prundiș, la adâncimi de 8–15 m, în locurile ce au curent rapid al apei la temperatura de 15–16 oC. Puietul migrează în mare, se hrănește în special cu crustacee, moluște, larve de insecte, larve de pești și pești de talie mică.</p>
8.	<p>Reproducerea în captivitate: Se înmulțește pe cale artificială în scopuri comerciale.</p>
9.	<p>Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în: Anexa II a CITES; Anexa III a Convenției de la Berna, 1979; Cartea Roșie a Republicii Moldova (ed. a II-a).</p>
10.	<p>Măsurile de protecție: Interzicerea extragerii pietrișului și prundișului; organizarea reproducerii artificiale.</p>
11.	<p>Bibliografia: 1. Беpr, 1948; 2. Bănărescu, 1964; 3. Cartea Roșie a Republicii Moldova, 2001; 4. Lumea animală a Moldovei, vol. 2, 2003.</p>

1.

Denumirea Speciei: Umbra krameri (Țigănuș).

2. Statutul: Specie periclitată [En- dangered (EN)].

3. Răspîndirea: În Republica Moldova populează bălțile cursurilor inferioare ale Nistrului și Prutului. Peste hotarele țării a fost întâlnită în bazinele fluviilor Dunărea și Nistru.

4. Habitatul: Zonele cu multă vegetație; lacurile mici, bălțile și gârlele înnămolite.

5. Aspectul efectivului: Specia este foarte rar întâlnită.

6. Factorii limitativi: Deteriorarea habitatului prin amenajările hidrotehnice și asanarea mlaștinilor.

7. Particularitățile biologice: Pește autohton, dulcicol, de talie mică, răpitor facultativ. Suportă bine insuficiența de oxigen în apă. Se hrănește cu larve de insecte acvatice, moluște și larve mici de pește. Reproducerea are loc în martie–aprilie la temperatura apei de 13–15 °C. Femela pregătește la fund o gropiță cu substrat, îl așterne cu resturi de plante și depune în el pontă. Prolificitatea unei femele poate ajunge până la 1 500 de icre. După resorbția sacului vitelin larvele trec la nutriție activă, utilizând zooplancton, larve de chironomide și alte organisme bentonice.

8. Reproducerea în captivitate: Au fost elaborate metode de reproducere în condiții de acvariu.

9. Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în Cartea Roșie a Republicii Moldova (ed. a II-a).

10. Măsurile de protecție: Restabilirea habitatelor din luncile inundabile ale fl. Nistru și r. Prut.

11. Bibliografia: 1. Берг, 1949; 2. Bănărescu, 1964; 3. Cartea Roșie a Republicii Moldova, 2001; 4. Lumea animală a Moldovei, vol. 2, 2003.

1.

Denumirea Speciei: Hucho hucho (Lostrita).

2. Statutul: Specie critic periclitată [Critically endangered (CR)].

3. Răspândirea: În Republica Moldova populează numai sectorul superior al r. Prut. Specie endemică a bazinului Dunării, se întâlnește doar în afluenții ei.

4. Habitatul: Râurile mari de munte cu apă adâncă și curent puternic.

5. Aspectul efectivului: Pe teritoriul țării se întâlnește sporadic.

6. Factorii limitativi: Deteriorarea habitatului; poluarea apei; modificarea regimului hidrologic; bolile parazitare și braconajul.

7. Particularitățile biologice: Specie autohtonă, de apă dulce, litofilă, răpitoare. Masculii se maturizează la 3-4 ani, femelele – la 4-5 ani. Reproducerea are loc în lunile martie-mai la temperatura apei de 6–10°C. Femela depune până la 5-20 mii de icre în gropițele făcute în prundiș pe pragurile din zona muntoasă cu adâncimea de 0,3– 1,2 m. Perioada de incubație durează mai mult de o lună. Larvele consumă rezervele din sacul vitelin. Puietul se hrănește cu nevertebrate, iar ulterior trece la consumul peștilor și spre toamnă atinge lungimea de 15 cm și masa de 140 g. În hrana lostritei mai mult predomină peștii de talie mică, însă pot fi întâlnite și broaște mici, puiet de mamifere și păsări acvatice.

8. Reproducerea în captivitate: -----

9. Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în: Anexa III a Convenției de la Berna, 1979; Cartea Roșie a Republicii Moldova (ed. a II-a).

10. Măsurile de protecție: Diminuarea efectelor de poluare a ecosistemelor acvatice; combaterea braconajului.

11. Bibliografia: 1. Бєрн, 1949; 2. Bănărescu, 1964; 3. Cartea Roșie a Republicii Moldova, 2001; 4. Lumea animală a Moldovei, vol. 2, 2003.

1.	 <p data-bbox="220 1014 1139 1055">Denumirea Speciei: <i>Anguilla anguilla</i> (Anghilă-europeană).</p>
2.	Statutul: Specie critic periclitată [Critically endangered (CR)].
3.	Răspândirea: În limitele Republicii Moldova este potențial prezentă în cursul inferior al fl. Nistru și r. Prut. Peste hotarele țării este răspândită în Oceanul Atlantic (Marea Sargaselor – zonele de reproducere) în râurile din bazinele Mării Baltice, Mării Mediterane, Mării Neagre și în fluviile europene ce se varsă în ocean.
4.	Habitatul: Sectoarele râurilor cu apă lin curgătoare; lacurile cu substrat mâlos sau nisipos.
5.	Aspectul efectivului: Efectiv extrem de scăzut. În ultimele decenii specia nu a mai fost întâlnită.
6.	Factorii limitativi: Degradarea hidrobiotopului caracteristic (fragmentarea cursurilor de apă, poluarea, colmatarea, eutrofizarea, extragerea nisipului și prundișului etc.).
7.	Particularitățile biologice: Specie eurihalină, reofilstagnofilă, bento-pelagică, monociclică, migratoare catadromă, răpitoare facultativă. Masculii ating maturitatea sexuală la vârsta de 5-7 ani, iar femelele – la 7-9 ani. Reproducerea are loc în ianuarie–mai în Marea Sargaselor.
8.	Reproducerea în captivitate: Se practică în unele țări din Europa.
9.	Starea de protecție: Specie ocrotită de lege.
10.	Măsurile de protecție: Diminuarea efectului de poluare și asigurarea continuității cursurilor de apă; implementarea metodelor de creștere în captivitate și repopulare a ecosistemelor acvatice naturale.
11.	Bibliografia: 1. Бєрг, 1948; 2. Bănărescu, 1964; 3. Lumea animală a Moldovei, vol. 2, 2003.

1.	 <p>Denumirea Speciei: Alburnoides bipunctatus (Beldiță comună).</p>
2.	<p>Statutul: Specie periclitată [Endangered (EN)].</p>
3.	<p>Răspîndirea: Pe teritoriul Republicii Moldova se întâlnește în albiile și gurile unor afluenți din sectorul de mijloc al fl. Nistru (barajul Novodnestrovsk–Soroca) și din sectorul de sus al r. Prut (Criva–Cuhnești). Populează bazinele acvatice ale Europei, Asiei Mici și Asiei Centrale.</p>
4.	<p>Habitatul: Râurile relativ mari și gurile afluenților; porțiunile cu apă curată și bine oxigenată, în care curentul este rapid sau mediu, fără sau cu puțină vegetație și cu facies pietros sau nisipos. Extrem de rar e semnalată în râuri mici, pâraie și lacuri.</p>
5.	<p>Aspectul efectivului: Prezență sporadică, efectiv numeric redus (în r. Prut abundența relativă este de 2,5, iar constanța – 25,8%).</p>
6.	<p>Factorii limitativi: Alterarea diversității hidromorfologice a râurilor; condițiile hidrologice inconstante; poluarea și eutrofizarea.</p>
7.	<p>Particularitățile biologice: Pește de cârd, diurn. Atinge maturitatea sexuală la vârsta de 2-3 ani. Perioada de reproducere durează de la sfârșitul lui aprilie până în iulie (la temperatura apei de 12°C). Se hrănește cu crustacee acvatice mici, alge, detritus, larve de insecte acvatice, insecte terestre și icre de pești.</p>
8.	<p>Reproducerea în captivitate: -----</p>
9.	<p>Starea de protecție: Specie inclusă în: Lista Roșie a IUCN; Lista Roșie a Europei; Anexa III a Convenției de la Berna.</p>
10.	<p>Măsurile de protecție: Interzicerea pescuitului; ameliorarea, redresarea ecologică și protecția habitatelor favorabile; crearea microrezervațiilor ihtiologice.</p>
11.	<p>Bibliografia: 1. Мовчан, Смірнов, 1983; 2. Kottelat, Freyhof, 2007; 3. Moshu et al., 2006; 4. Davideanu et al., 2008.</p>

1.

Denumirea Speciei: Barbus petenyi (Mreană-vânăță).

2. **Statutul:** Specie vulnerabilă [Vulnerable (VU)].
3. **Răspîndirea:** În Republica Moldova populează sectoarele superioare ale fl. Nistru și r. Prut. În perioada viiturilor puternice coboară în sectoarele mediale ale acestora. Peste hotarele țării se întâlnește în râurile bazinului Mării Negre, precum și în unele râuri din Muntenegru, Grecia, Albania, nordul Italiei, sudul Franței, Spania de Est, Polonia etc.
4. **Habitatul:** Râurile cu facies pietros sau nisipos, având curenți puternici de apă.
5. **Aspectul efectivului:** Efectiv în declin continuu. Este dispărută în cea mai mare parte a arealului.
6. **Factorii limitativi:** Modificarea regimului hidrologic; micșorarea suprafețelor de depunere a icrelor; poluarea și colmatarea excesivă a albiilor râurilor.
7. **Particularitățile biologice:** Pește dulcicol, potamodrom, litofil, zoobentofag. La începutul lunii mai, la temperaturi de circa 15oC, întreprinde migrații de reproducere. Atinge maturitatea sexuală la 3-4 ani. Prolificitatea femelelor constituie 17-18 mii de icre, care sunt depuse pe pietriș mărunț în sectoarele cu adâncimi mici și curenți moderați ai apei. (2, 3, 4) După eclozare, larvele și puietul se hrănesc cu crustacee, iar adulții – cu larve de insecte, alge, viermi, deseori cu icre și puiet de pești.
8. **Reproducerea în captivitate:** -----
9. **Starea de protecție:** Specie ocrotită de lege.
10. **Măsurile de protecție:** Ameliorarea și redresarea ecologică a habitatelor; reducerea colmatării; interzicerea extragerii nisipului și prundișului.
11. **Bibliografia:** 1. Бeрг, 1948; 2. Bănărescu, 1964; 3. Cartea Roșie a Republicii Moldova, 2001; 4. Lumea animală a Moldovei, vol. 2, 2003.

1.	 <p>Denumirea Speciei: <i>Carassius carassius</i> (Caracudă).</p>
2.	Statutul: Specie critic periclitată [Critically Endangered (CR)].
3.	Răspândirea: În limitele Republicii Moldova este întâlnită în lacuri, iazuri, bălți și canale de irigație situate în lunca râurilor. Specie eurasiatică. Este răspândită din Spania până în nordul Chinei. La sud, arealul speciei se întinde până în nord-vestul Asiei Mici.
4.	Habitatul: Apele dulci stagnante, bogate în vegetație submersă; substratul preponderent mâlos.
5.	Aspectul efectivului: Efectiv extrem de scăzut, cu populații izolate și discontinuu repartizate.
6.	Factorii limitativi: Efectul eliminativ al speciei invazive carasul argintiu; distrugerea zonelor umede; braconajul.
7.	Particularitățile biologice: Specie dulcicolă stenohalină, eurioxibiontă și euritermă, limnofilă, bento-pelagică, policiclică și fitofilă după substratul de reproducere, zoobentofagă (sau omnivoră). Masculii ating maturitatea sexuală la vârsta de 2-3 ani, iar femelele – la 3-4 ani. Reproducerea este porționată și durează din mai până în iulie, când temperatura apei atinge 18–20°C. Femela depune până la 300 mii de icre pe plante acvatice, în 3-5 reprize.
8.	Reproducerea în captivitate: -----
9.	Starea de protecție: Specie ocrotită conform legislației naționale, celei europene și internaționale.
10.	Măsurile de protecție: Conservarea habitatelor caracteristice și diminuarea efectului invaziv al speciilor alogene; organizarea reproducerii artificiale; interzicerea pescuitului.
11.	Bibliografia: 1. Bănărescu, 1964; 2. Lumea animală a Moldovei, vol. 2, 2003; 3. Kottelat, Freyhof, 2007.

1.	
	<p>Denumirea Speciei: Leuciscus idus (Văduviță).</p>
2.	<p>Statutul: Specie vulnerabilă [Vulnerable (VU)].</p>
3.	<p>Răspândirea: În limitele Republicii Moldova populează cursul inferior al fl. Nistru și r. Prut, lacurile Cuciurgan, Beleu și bălțile Manta. Peste hotarele țării este răspândită în majoritatea fluviilor din Europa și Asia, în bazinele Mării Negre, Mării Azov și Mării Caspice.</p>
4.	<p>Habitatul: Porțiunile râurilor mari cu apă lin curgătoare și substrat nisipos-mâlos. În timpul viiturilor de primăvară se deplasează în afluenți și lacurile de luncă.</p>
5.	<p>Aspectul efectivului: Efectiv redus, se întâlnesc doar exemplare izolate. În bălțile Manta și lacul Beleu prezintă un efectiv mai sporit în perioada de primăvară.</p>
6.	<p>Factorii limitativi: Reducerea suprafețelor zonelor inundabile; poluarea și fragmentarea ecosistemelor riverane; braconajul.</p>
7.	<p>Particularitățile biologice: Specie dulcicolă mixohalină, potamodromă, reofilă, bento- pelagică, solitară, policiclică și litofilă după substratul de reproducere, răpitor facultativ. Atinge maturitatea sexuală la vârsta de 3-5 ani. Reproducerea unitară are loc în martie-aprilie, la adâncimi de 0,5– 1,0 m în zonele bancurilor de nisip și prundiș ale luncii inundabile, când temperatura apei atinge 6–8°C. Prolificitatea ajunge până la 100 mii de icre.</p>
8.	<p>Reproducerea în captivitate: -----</p>
9.	<p>Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în Cartea Roșie a Republicii Moldova (ed. a II-a).</p>
10.	<p>Măsurile de protecție: Ocrotirea locurilor de depunere a icrelor; diminuarea efectului de poluare și asigurarea continuității ecosistemelor riverane; organizarea reproducerii artificiale; interzicerea pescuitului.</p>
11.	<p>Bibliografia: 1. Bănărescu, 1964; 2. Cartea Roșie a Republicii Moldova, 2001; 3. Lumea animală a Moldovei, vol. 2, 2003.</p>

1.	 <p>Denumirea Speciei: Pelecus cultratus (Sabiță).</p>
2.	Statutul: Specie vulnerabilă [Vulnerable (VU)].
3.	Răspândirea: În Republica Moldova se întâlnește în fl. Nistru și r. Prut. Specie eurasiatică. Este răspândită în lacurile de acumulare și fluviile ce se revarsă în Marea Baltică, Marea Neagră, Marea Caspică, Marea Azov și Marea Aral.
4.	Habitatul: Apele dulci și salmastre; zonele îndulcite ale mărilor; limanurile fluviilor și lacurile litorale; zonele de șes ale râurilor.
5.	Aspectul efectivului: Specia este foarte rar întâlnită, cu un efectiv scăzut.
6.	Factorii limitativi: Deteriorarea habitatelor; poluarea și modificarea regimurilor hidrologice ale fluviilor.
7.	Particularitățile biologice: Trăiește în cârduri în grosul apei al râurilor de șes. Reproducerea are loc în mai–iunie când temperatura apei depășește 12 oC. Atinge maturitatea sexuală la 3-4 ani. Prolificitatea femelelor constituie 1058 mii de icre, care după fecundare se hidratează, atingând în diametru până la 4–5 mm. Icrele sunt semipelagice și se depun în ape puțin adânci ce au curenți moderați. Durata dezvoltării acestora este de 3-4 zile, după care puietul consumă organisme planctonice, adulții – nevertebrate bentonice și insecte acvatice, iar exemplarele mature devin răpitori facultativi.
8.	Reproducerea în captivitate: -----
9.	Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în Anexa III a Convenției de la Berna, 1979.
10.	Măsurile de protecție: Regularizarea regimului hidrologic și monitorizarea calității apei; elaborarea metodelor eficiente de reproducere artificială; combaterea braconajului.
11.	Bibliografia: 1. Antipa, 1909; 2. Берг, 1948; 3. Bănărescu, 1964; 4. Атлас пресноводных рыб России, 2002.

1.

Denumirea Speciei: Petroleuciscus borysthenicus (Cernușcă).

2. Statutul: Specie vulnerabilă [Vulnerable (VU)].

3. Răspîndirea: În Republica Moldova populează sectorul inferior al r. Prut și al lacurilor de acumulare Dubăsari și Cuciurgan. Peste hotarele țării a fost semnalată în bazinele Mării Negre, Mării Azov, Mării Egee și Mării Marmara.

4. Habitatul: Apele dulci și salmastre (limanul Nistrului). Preferă apele curgătoare, dar se concentrează în lacuri și bălți.

5. Aspectul efectivului: Efectivul este scăzut. În prezent specia se întâlnește rar, cu excepția lacului de acumulare Cuciurgan, unde efectivul populației a crescut considerabil.

6. Factorii limitativi: Distrugerea habitatului prin fragmentarea cursurilor de apă, poluarea și modificarea regimului hidrologic; presingul speciilor răpitoare de pești.

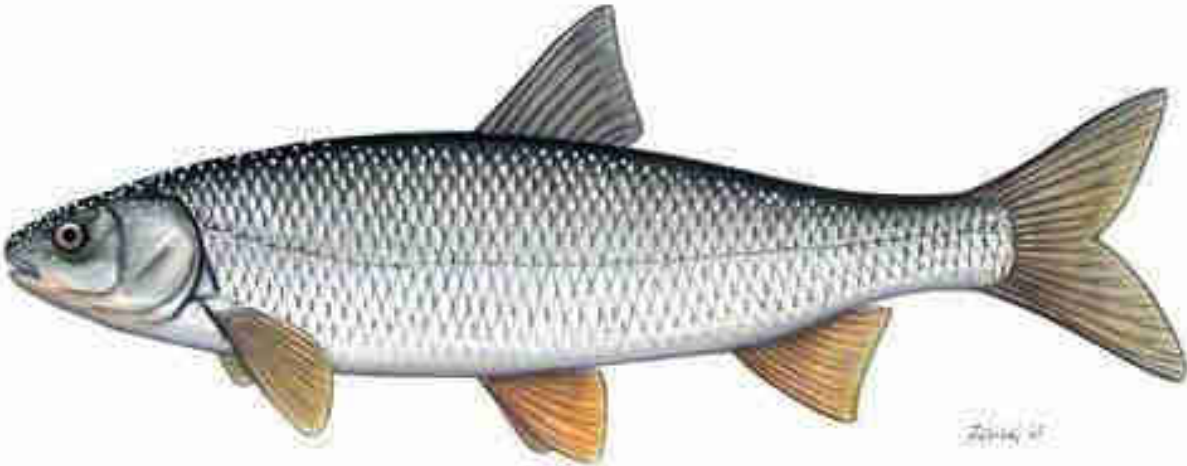
7. Particularitățile biologice: Pește stagnoreofil, bentofag, litofil, răpitor facultativ. Puietul duce un mod de viață de cârd, adeseori în comun cu roșioara. Indivizii maturi sunt solitari, ocupând o anumită zonă de fund și alungând alți pești. Preponderent se hrănește cu crustacee, larve de insecte, moluște mici, larve și puiet de pești. Atinge maturitatea sexuală la 2-3 ani, având o lungime corporală de 6,2–7,4 cm. Se reproduce în mai– iunie. Icrele se depun pe plante acvatice și pietriș, în locuri liniștite cu adâncimi mici din preajma malurilor. Prolificitatea este de până la 12 mii de icre. Are un ritm lent de creștere.

8. Reproducerea în captivitate: -----

9. Starea de protecție: Specie ocrotită conform legislației naționale, celei europene și internaționale.

10. Măsurile de protecție: Diminuarea poluărilor; restabilirea și ameliorarea habitatelor.

11. Bibliografia: 1. Берг, 1949; 2. Bănărescu, 1964; 3. Атлас пресноводных рыб России, 2002; 4. Стругуля, 2009.

1.	 <p>Denumirea Speciei: Rutilus frisii (Babușcă-pontică).</p>
2.	<p>Statutul: Specie vulnerabilă [Vulnerable (VU)].</p>
3.	<p>Răspândirea: În limitele Republicii Moldova populează cursurile mijlociu și inferior ale fl. Nistru, mai rar lacul de acumulare Cuciurgan. În lacul Dubăsari formează o populație sedentară izolată. Este răspândită în râurile din bazinele Mării Negre și Mării Azov, dar și în porțiunile îndulcite ale acestor mări.</p>
4.	<p>Habitatul: Locurile adânci ale râurilor mari cu viteză de curgere moderată și substrat nisipos sau pietros, cu apă curată; estuarele fluviilor și zona litorală a mărilor.</p>
5.	<p>Aspectul efectivului: Populațiile sedentare sunt puțin numeroase, iar cele migratoare au un efectiv foarte redus.</p>
6.	<p>Factorii limitativi: Degradarea hidrobiotopului caracteristic (fragmentarea cursurilor de apă, poluarea, colmatarea și eutrofizarea intensă, extragerea nisipului și prundișului din albi), braconajul.</p>
7.	<p>Particularitățile biologice: Specie mixohalină semimigratoare, reofilă, bento-pelagică, policiclică și litofilă, zoobentofagă. Atinge maturitatea sexuală la vârsta de 3-5 ani. Reproducerea unitară are loc în aprilie-începutul lui mai, când temperatura apei atinge 12–15°C. Prolificitatea maximă constituie 75- 285 mii de icre.</p>
8.	<p>Reproducerea în captivitate: -----</p>
9.	<p>Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în: Anexa III a Convenției de la Berna, 1979; Cartea Roșie a Republicii Moldova (ed. a II-a).</p>
10.	<p>Măsurile de protecție: Delimitarea și protejarea locurilor de reproducere; minimalizarea efectului de poluare și asigurarea continuității ecosistemelor riverane; organizarea reproducerii artificiale; interzicerea pescuitului.</p>
11.	<p>Bibliografia: 1. Животный мир Молдавии, 1981; 2. Cartea Roșie a Republicii Moldova, 2001; 3. Lumea animală a Moldovei, vol. 2, 2003.</p>

1.	 <p data-bbox="220 898 810 936">Denumirea Speciei: Tinca tinca (Lin).</p>
2.	Statutul: Specie vulnerabilă [Vulnerable (VU)].
3.	Răspândirea: În Republica Moldova se întâlnește în lacul de acumulare Cuciurgan și în zonele inundabile ale r. Prut, sporadic în lacurile de acumulare Dubăsari, Chișcăreni și în unele iazuri. Peste hotarele țării este răspândită în bazinele Mării Baltice, Mării Negre și Mării Caspice.
4.	Habitatul: Apele stătătoare bine încălzite, cu vegetație submersă și facies nămolit (golfurile râurilor, stărițe, lacuri și iazuri).
5.	Aspectul efectivului: În prezent specia este rar întâlnită.
6.	Factorii limitativi: Reducerea suprafețelor bălților și decolmatarea lacurilor în urma lucrărilor de ameliorare.
7.	Particularitățile biologice: Duce un mod de viață solitar și sedentar. Formează grupuri mici numai în perioada de reproducere și iernare. Nu este pretențioasă la conținutul redus de oxigen solvit în apă. Se hrănește cu larve de insecte, viermi, moluște. Peștii adulți consumă plante acvatice și detrit. Maturitatea sexuală o atinge la vârsta de 3-4 ani. Reproducerea are loc în mai– iulie; icrele pot fi depuse în 2-3 reprize. Eliminarea pontei are loc la adâncimi de 0,6–1,0 m pe vegetația subacvatică. Icrele sunt de dimensiuni mici, prolificitatea – mărită (până la 1 milion de icre). Are o imunitate sporită la cele mai răspândite boli ale peștilor.
8.	Reproducerea în captivitate: Sunt elaborate metode ecologo-industriale de reproducere.
9.	Starea de protecție: Specie ocrotită conform legislației naționale, celei europene și internaționale.
10.	Măsurile de protecție: Creșterea și reproducerea în gospodăriile piscicole specializate pentru repopulare.
11.	Bibliografia: 1. Берг, 1949; 2. Атлас пресноводных рыб России, 2002; 3. Lumea animală a Moldovei, vol. 2, 2003.

1.	 <p>Denumirea Speciei: Lota lota (Mihalț).</p>
2.	<p>Statutul: Specie vulnerabilă [Vulnerable (VU)].</p>
3.	<p>Răspândirea: În limitele Republicii Moldova populează cursurile mijlociu și inferior ale fl. Nistru și r. Prut, brațul Turunciuc, mai rar lacurile de acumulare Dubăsari și Costești– Stânca. Specie circumpolară. Este răspândită în Europa, nordul și centrul Americii de Nord, Siberia și în nord-estul Asiei.</p>
4.	<p>Habitatul: Locurile adânci cu apă rece și substrat nisipos, argilos sau pietros. Se concentrează în gropi în zonele izvoarelor subacvatice și ale neregularităților de fund (pietre, rădăcini etc.).</p>
5.	<p>Aspectul efectivului: În fl. Nistru și r. Prut are un efectiv foarte scăzut.</p>
6.	<p>Factorii limitativi: Degradarea hidrobiotopului caracteristic (fragmentarea multiplă a cursurilor de apă, poluarea, colmatarea și eutrofizarea intensă, extragerea nisipului și prundișului etc.); tendința încălzirii globale.</p>
7.	<p>Particularitățile biologice: Specie dulcicolă mixohalină, potamodromă, reofil-stagnofilă, bentonică, exemplarele adulte – solitare, policiclică și litofilă după substratul de reproducere, răpitoare facultativă. Atinge maturitatea sexuală la vârsta de 3-4 ani. Reproducerea porționată are loc în decembrie–februarie, când temperatura apei este de 0–3°C. Prolificitatea ajunge până la 3 mil. de icre.</p>
8.	<p>Reproducerea în captivitate:-----</p>
9.	<p>Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în Cartea Roșie a Republicii Moldova (ed. a II-a).</p>
10.	<p>Măsurile de protecție: Delimitarea și protejarea locurilor de reproducere; minimalizarea efectului de poluare și asigurarea continuității ecosistemelor riverane; organizarea reproducerii artificiale; interzicerea pescuitului.</p>
11.	<p>Bibliografia: 1. Bănărescu, 1964; 2. Lumea animală a Moldovei, vol. 2, 2003; 3. Cartea Roșie a Republicii Moldova, 2001.</p>

1.

Denumirea Speciei: Caspiosoma caspium (Caspiosomă).

2. Statutul: Specie periclitată [Endangered (EN)].

3. Răspândirea: În Republica Moldova se întâlnește numai în lacul de acumulare Cuciurgan. Peste hotarele țării a fost semnalată în deltele fluviilor care se revarsă în partea nord-vestică a Mării Negre, în Marea Azov și Marea Caspică.

4. Habitatul: Apele salmastre din zonele estuar-fluviale și din preajma limanurilor. În lacul de acumulare Cuciurgan preferă zona de litoral cu fund nisipos, împânzit de macrofite.

5. Aspectul efectivului: Specie întâlnită foarte rar.

6. Factorii limitativi: Degradarea habitatului și presingul răpitorilor.

7. Particularitățile biologice: Pește dulcicol, autohton, litofil, zoobentofag. Atinge maturitatea sexuală la vârsta de 1-2 ani. Ponta este depusă primăvara în lunile aprilie–mai în zonele cu adâncimi mici (0,5–0,8 m), unde sunt curenți de apă, și în cochiliile goale de moluște. Prolificitatea variază între 20 și 180 de icre. Larvele se hrănesc cu zooplancton mărunț, iar indivizii maturi consumă crustacee superioare, larve de insecte și viermi.

8. Reproducerea în captivitate:-----

9. Starea de protecție: Specie ocrotită de lege.

10. Măsurile de protecție: Elaborarea măsurilor de protecție a habitatului speciei.

11. Bibliografia: 1. Берг, 1949; 2. Световидов, 1964; 3. Атлас пресноводных рыб России, 2002; 4. Lumea animală a Moldovei, vol. 2, 2003.

1.

Denumirea Speciei: Knipowitschia longicaudata (Cnipovicia-cu-coadă-lungă).

2. Statutul: Specie vulnerabilă [Vulnerable (VU)].

3. Răspândirea: În Republica Moldova se întâlnește în lacul de acumulare Cuciurgan și lacul Cahul. Peste hotarele țării este răspândită în partea de vest și cea de nord-vest a Mării Negre (Bulgaria–Crimeea), în Marea Azov și Marea Caspică. Relict ponto-caspic.

4. Habitatul: Sectoarele cu substrat nisipos și vegetație acvatică submersă abundentă; zonele de mică adâncime.

5. Aspectul efectivului: Sunt înregistrate populații izolate și puțin numeroase.

6. Factorii limitativi: Schimbarea regimului hidrologic; înrăutățirea condițiilor de mediu și impactul antropic.

7. Particularitățile biologice: Pește dulcicol, salmastru, autohton, psamofil, zoobentofag. La vârsta de un an atinge lungimea de 2,5–4,8 cm și greutatea de 0,3–0,9 g. Masculii sunt mai mari decât femelele. În prima jumătate a lunii aprilie, la parametrii corporali respectivi și temperatura apei de 8–10°C, exemplarele sunt gata pentru reproducere. Icrele, în decurs de două luni, sunt depuse în două reprize. Prolificitatea constituie 210350 de icre. Acestea sunt depuse pe un substrat nisipos sau în cochiliile goale de moluște.

8. Reproducerea în captivitate:-----

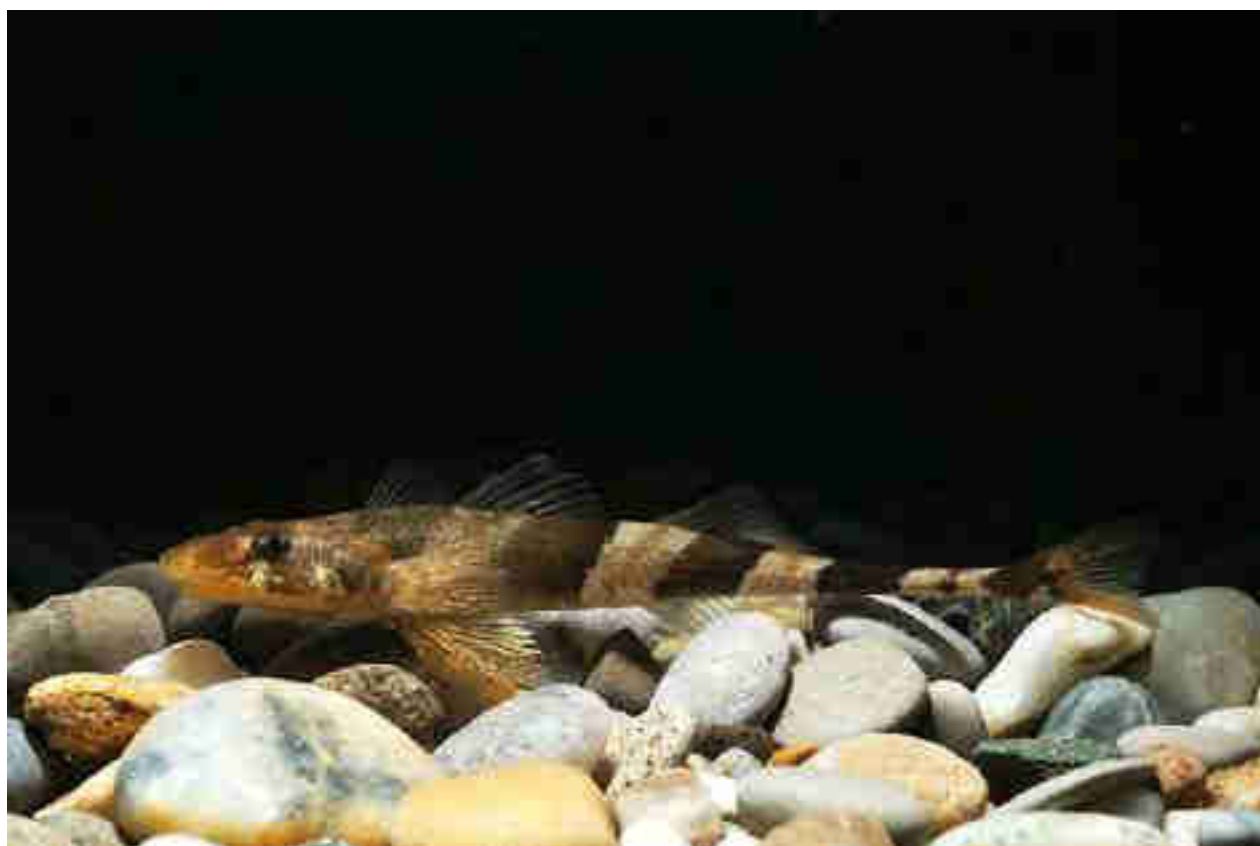
9. Starea de protecție: Specie ocrotită la nivel european.

10. Măsurile de protecție: Ameliorarea, redresarea ecologică și protecția habitatelor favorabile.

11. Bibliografia: 1. Берг, 1949; 2. Световидов, 1964; 3. Животный мир Молдавии, 1981.

1.	 <p>Denumirea Speciei: <i>Sander volgensis</i> (Șalău-vărgat).</p>
2.	Statutul: Specie periclitată [Endangered (EN)].
3.	Răspîndirea: În Republica Moldova se întâlnește în fl. Nistru, numai în cursul inferior, rar și extrem de rar în r. Prut. Peste hotarele țării populează fluviile din bazinele Mării Caspice, Mării Azov și Mării Negre.
4.	Habitatul: Locurile adânci din fluvii, râuri și lacuri mari cu puțină vegetație.
5.	Aspectul efectivului: Este semnalată în exemplare izolate
6.	Factorii limitativi: Deteriorarea habitatelor prin excavarea prundișului și nisipului din albiile minore; îndiguirea și secarea bălților din luncile inundabile ale fl. Nistru și r. Prut; deprecierea calității apei.
7.	Particularitățile biologice: Pește în exclusivitate de apă dulce. Ajunge la maturitatea sexuală la vârsta de 3-4 ani. Se reproduce în aprilie–mai la temperatura apei de 10–14°C. Prolificitatea este de până la 800 mii de icre. Larvele se hrănesc cu zooplancton, iar după atingerea lungimii de 4 cm – cu zoo- bentos. La modul răpitor de viață trece în al doilea an, consumând în exclusivitate pești (puiet de ghiborț, caras, obleț, guvid, babușcă). Mai intensiv se hrănește dimineața și seara.
8.	Reproducerea în captivitate: -----
9.	Starea de protecție: Specie ocrotită de lege.
10.	Măsurile de protecție: Interzicerea pescuitului în bazinele fl. Nistru și r. Prut; monitorizarea calității apei; ameliorarea locurilor naturale de reproducere și extinderea lor; organizarea reproducerii artificiale; creșterea puietului în crescătorii piscicole specializate.
11.	Bibliografia: 1. Antipa, 1909; 2. Берг, 1949; 3. Bănărescu, 1964; 4. Жизнь животных, 1971.

1.

Denumirea Speciei: Zingel streber (Fusar).

2.	Statutul: Specie vulnerabilă [Vulnerable (VU)].
3.	Răspândirea: În Republica Moldova populează cursurile mijlociu și inferior ale fl. Nistru și r. Prut. Specie endemică. Este răspândită în limita bazinului fl. Dunărea.
4.	Habitatul: Este asemănător cu cel al pietrarului. Sectoarele adânci ale râurilor cu maluri împădurite, apă lin curgătoare, facies nisipos, argilos sau pietros; gurile afluenților.
5.	Aspectul efectivului: Este semnalată în exemplare izolate.
6.	Factorii limitativi: Deteriorarea habitatelor prin excavarea prundișului și nisipului din albiile minore; îndiguirea și secarea bălților din luncile inundabile ale fl. Nistru și r. Prut; deprecierea calității apei.
7.	Particularitățile biologice: Specie dulcicolă stenohalină, reofilă, bentonică, policiclică și litofilă după substratul de reproducere, răpitoare facultativă. Atinge maturitatea sexuală la vârsta de 2-3 ani. Reproducerea unitară are loc în martie-mai. Se hrănește cu larve și forme adulte de insecte, viermi, crustacee, icre și puiet de pește.
8.	Reproducerea în captivitate: -----
9.	Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în: Anexa III a Convenției de la Berna, 1979; Cartea Roșie a Republicii Moldova (ed. a II-a).
10.	Măsurile de protecție: Delimitarea și protejarea habitatelor tipice; diminuarea influenței antropice negative; elaborarea metodelor de reproducere artificială.
11.	Bibliografia 1. Bănărescu, 1964; 2. Cartea Roșie a Republicii Moldova, 2001; 3. Lumea animală a Moldovei, vol. 2, 2003.

1.

Denumirea Speciei: Zingel zingel (Pietrar).

2. **Statutul:** Specie vulnerabilă [Vulnerable (VU)].

3. **Răspândirea:** În Republica Moldova se întâlnește în cursurile mijlociu și inferior ale fl. Nistru și r. Prut; este încă relativ numeros în sectorul inferior al Prutului. Specie endemică cu areal restrâns la bazinele Dunării și Nistrului.

4. **Habitatul:** Sectoarele adânci ale râurilor cu maluri împădurite, apă lin curgătoare, facies nisipos, argilos sau pietros.

5. **Aspectul efectivului:** Efectiv scăzut.

6. **Factorii limitativi:** Degradarea hidrobiotopului caracteristic (fragmentarea cursurilor de apă, poluarea, colmatarea, extragerea nisipului și prundișului, distrugerea fâșiilor forestiere de protecție etc.).

7. **Particularitățile biologice:** Specie dulcicolă stenohalină, reofilă, bentonică, policiclică și litofilă după substratul de reproducere, răpitoare facultativă. Atinge maturitatea sexuală la vârsta de 2-3 ani. Reproducerea unitară are loc în aprilie-mai. Se hrănește cu larve și forme adulte de insecte, viermi, crustacee, icre și puiet de pești.

8. **Reproducerea în captivitate:**-----

9. **Starea de protecție:** Specie ocrotită de lege, inclusă în: Anexa III a Convenției de la Berna, 1979; Cartea Roșie a Republicii Moldova (ed. a II-a).

10. **Măsurile de protecție:** Adoptarea măsurilor de conservare a habitatelor tipice; minimalizarea efectului de poluare a ecosistemelor; extinderea fâșiilor forestiere de-a lungul malurilor; elaborarea metodelor de reproducere artificială; interzicerea pescuitului.

11. **Bibliografia:** 1. Bănărescu, 1964; 2. Cartea Roșie a Republicii Moldova, 2001; 3. Lumea animală a Moldovei, vol. 2, 2003.

1.	 <p>Denumirea Speciei: Cottus poecilopus (Zglăvoacă-răsăriteană).</p>
2.	<p>Statutul: Specie vulnerabilă [Vulnerable (VU)].</p>
3.	<p>Răspîndirea: Pe teritoriul Republicii Moldova populează albia și afluenții sectorului de sus al r. Prut (până la lacul de acumulare Costești–Stânca) și ai sectorului de mijloc al fl. Nistru (Naslavcea–Unguri). Peste hotarele țării se întâlnește în apele dulcicole ale Europei și Asiei.</p>
4.	<p>Habitatul: Apele reci (1–16°C), limpezi, curate, bine oxigenate, în care curentul este rapid sau moderat; la praguri, sub pietre și alte obiecte scufundate; la adâncimi nu prea mari cu substrat tare de pietriș, amestecat cu nisip.</p>
5.	<p>Aspectul efectivului: Se întâlnește extrem de sporadic în exemplare unice.</p>
6.	<p>Factorii limitativi: Poluarea apelor; condițiile hidrologice instabile; eutrofizarea și deteriorarea habitatelor specifice; refacerea, adâncirile și înnămolirea albiilor râurilor.</p>
7.	<p>Particularitățile biologice: Pește bentonic sedentar, solitar, nocturn, foarte sensibil la orice formă de poluare a apei. Atinge maturitatea sexuală la vârsta de 2-3 ani. Reproducerea are loc în febru- arie–aprilie la temperatura apei de 5–12°C. Hrana este constituită din alge, larve de insecte și crustacee acvaticе, amfipode și alte nevertebrate bentonice mici: icre și puiet de pești.</p>
8.	<p>Reproducerea în captivitate:-----</p>
9.	<p>Starea de protecție: Specie inclusă în: Lista Roșie a IUCN; Lista Roșie a Europei; Anexa III a Convenției de la Berna, 1979; Directiva Habitate.</p>
10.	<p>Măsurile de protecție: Instalarea prohibiției de durată a pescuitului acestei specii; ameliorarea, redresarea ecologică și protecția habitatelor favorabile; crearea microrezervațiilor ihtiologice; asigurarea condițiilor hidrologice constante; oprirea poluării; reducerea colmatării.</p>
11.	<p>Bibliografia: 1. Kottelat, Freyhof, 2007; 2. Сиделева, Гото, 2009; 3. Смирнов, 1986; 4. Lumea animală a Moldovei, vol. 2, 2003.</p>

CICLOSTOMATE / CYCLOSTOMATES

1.	
	Denumirea Speciei: Eudontomyzon mariae (Chișcar-ucrainean).
2.	Statutul: Specie critic periclitată [Critically Endangered (CR)].
3.	Răspândirea: În Republica Moldova populează afluenții cursului superior al fl. Nistru și r. Prut, mai rar alte sectoare. Peste hotarele țării este răspândită în fluviile ce se revarsă în Marea Adriatică, Marea Egee, Marea Neagră și Marea Baltică.
4.	Habitatul: Larvele preferă sectoarele râurilor cu apă lin curgătoare, de adâncime mică și colmatate, unde se înfundă în nămol, iar adulții – habitatele râurilor cu o curgere rapidă și substrat nisipos sau pietros.
5.	Aspectul efectivului: Efectiv extrem de scăzut. În ultimele decenii specia nu a mai fost întâlnită.
6.	Factorii limitativi: Fragmentarea cursurilor de apă; distrugerea habitatelor caracteristice.
7.	Particularitățile biologice: Specie dulcicolă stenohalină, reofilă, bentonică, monociclică și potamodromă, litofilă după sub- stratul de reproducere, larvele – bentofage, adulții – hemofagi. Larvele sunt mai mari decât adulții, lungimea obișnuită fiind de 23–31cm, pe când la adulți este de 16–21 cm. Larvele pot trăi 5-6 ani, perioada de metamorfoză constituind 4-5 săptămâni, la adulți – 1 an. Atinge maturitatea sexuală după 6-7 luni de la metamorfoză. Reproducerea unitară are loc în martie–mai, când temperatura apei ajunge la 11–16°C; depune până la 7 mii de icre la adâncimea de 20– 30 cm.
8.	Reproducerea în captivitate: -----
9.	Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în Cartea Roșie a Republicii Moldova (ed. a II-a).
10.	Măsurile de protecție: Delimitarea și protejarea hidrobiotopilor caracteristici.
11.	Bibliografia: 1. Беpr, 1948; 2. Bănărescu, 1964; 3. Cartea Roșie a Republicii Moldova, 2001.

INSECTE / INSECTS

1.

Denumirea Speciei: *Satanas gigas* (Muscă-gigant).

2. Statutul: Specie critic periclitată [Critically Endangered (CR)].

3. Răspândirea: În Republica Moldova se întâlnește pe întreg teritoriul. Peste hotarele ei a fost înregistrată în Ucraina, Transcaucazia, Kazahstan, Asia Centrală, Africa de Nord, Iran, Mongolia, China de Nord.

4. Habitatul: Lizierele și poienile; teritoriile înțelenite, cu tufari rari; stepele, pustiurile și semipustiurile.

5. Aspectul efectivului: Locurile de trai ale speciei și numărul ei se micșorează. Pretutindeni se întâlnesc indivizi izolați.

6. Factorii limitativi: Distrugerea habitatelor acestei specii prin deșțelenirea stepelor.

7. Particularitățile biologice: După iarnat, insectele mature apar în aprilie. Activitatea lor durează până în august. Ouăle sunt depuse în sol. Peste 20 de zile din ouă apar larvele care se hrănesc cu insecte mici. Musca-gigant este un răpitor activ ce consumă diferite specii de insecte zburătoare. Trompa lungă și ascuțită străpunge tegumentul foarte chitinizat, chiar și al himenopterelor și carabidelor, apoi este eliminată saliva toxică, astfel omorând fulgerător victima. Anual are o singură generație. Biologia speciei necesită o studiere mai detaliată.

8. Reproducerea în captivitate: Se reproduce numai în condiții naturale.

9. Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în Cartea Roșie a Republicii Moldova (ed. a II-a).

10. Măsurile de protecție: Protejarea biotopilor caracteristici speciei; interzicerea tratamentelor chimice ale lizierelor, poienilor și ale terenurilor neproductive.

11. Bibliografia: 1. Гусев et al., 1962; 2. Рихтер, 1969; 3. Neculiseanu et al., 1993.

1.	 <p>Denumirea Speciei: Megascolia maculata (Viespe-gigant).</p>
2.	Statutul: Specie vulnerabilă [Vulnerable (VU)].
3.	Răspândirea: În Republica Moldova se întâlnește pe întreg teritoriul. Peste hotarele țării este răspândită aproape în toată Europa (cu excepția Scandinaviei), Asia Centrală, în regiunea mediteraneeană, Caucaz, India de Nord, Africa de Nord și Centrală.
4.	Habitatul: Simultan folosește două tipuri de habitate: (a) locurile deschise și uscate, unde adulții construiesc cuiburi și se hrănesc; (b) locurile cu scorburi și arbori doborâți la pământ, precum și grămezile de gunoi putred de grajd, unde dobândesc hrana pentru larvele sale.
5.	Aspectul efectivului: Se întâlnește relativ rar.
6.	Factorii limitativi: Reducerea efectivului larvelor-jertfe, care pe teritoriul țării sunt pe cale de dispariție; pășunatul excesiv.
7.	Particularitățile biologice: Adulții zboară în perioada aprilie–august. Preferă florile mari din familiile Asteraceae, Rosaceae (Rosa), Apiaceae etc., hrănindu-se cu nectarul și polenul acestora. Sunt activi în perioada însorită a zilei. Femela își dobândește larve de <i>Oryctes nasicornis</i> L. sau <i>Lucanus cervus</i> L. în resturile vegetale. Paralizându-le cu o înțepătură de ac, le transportă în camera-vizuină subterană și ulterior depune pe ele câte un ou. După eclozare, larvele se hrănesc cu țesuturile jertfei. Larvele hibernează într-un cocon și se transformă în pupe în luna aprilie a anului următor.
8.	Reproducerea în captivitate: -----
9.	Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în Cartea Roșie a Republicii Moldova (ed. a II-a).
10.	Măsurile de protecție: Stabilirea zonelor de protecție ale insectelor xilofage și desemnarea sectoarelor de management special pentru terenurile ierboase în ariile protejate.
11.	Bibliografia: 1. Синельщиков, 1973; 2. Червона книга України. Тваринний світ, 2009.

1.	 <p>Denumirea Speciei: <i>Scolia hirta</i> (Viespe-stepică / păroasă).</p>
2.	Statutul: Specie vulnerabilă [Vulnerable (VU)].
3.	Răspîndirea: În Republica Moldova se întâlnește pe întreg teritoriul. Peste hotarele ei a fost înregistrată aproape în toată Europa (cu excepția zonelor mai nordice), în regiunea mediteraneeană, Caucaz și Transcaucazia, Asia Mică și Centrală, în Kazahstan, Siberia de Sud și de SudEst.
4.	Habitatul: Simultan folosește două tipuri de habitate: (a) locurile deschise și uscate, unde adulții construiesc cuiburi și se hrănesc; (b) locurile cu scorburi și arbori doborâți la pământ, precum și grămezile de gunoi putred de grajd, unde își dobândesc hrana.
5.	Aspectul efectivului: Efectivul speciei este mic.
6.	Factorii limitativi: Pășunatul abuziv; etanșarea excesivă a solului și reducerea efectivului larvelor-jertfe, din cauza distrugerii buturugilor și a resturilor de arbori bătrâni.
7.	Particularitățile biologice: Adulții zboară în perioada aprilie–august, se hrănesc cu nectarul și polenul plantelor, preferând florile albastre și cele ale speciilor din familia Asteraceae. Viespile sunt active în perioada însorită a zilei. Femela își dobândește hrana sub suprafața solului în resturile vegetale. Paralizând larvele de scarabeide cu o înțepătură de ac, ea depune pe ele ouăle, care se dezvoltă pe parcursul a câteva zile. Larvele viespii se hrănesc cu țesuturile larvelor gândacilor din familiile Scarabaeidae și Cetoniidae, pătrunzând în jertfă. Peste câteva zile ele sapă în sol o galerie și la o adâncime de cca 40 cm își fac un cocon, unde hibernează.
8.	Reproducerea în captivitate: -----
9.	Starea de protecție: Specie ocrotită de lege.
10.	Măsurile de protecție: Stabilirea zonelor de protecție cu management special pentru complexele habitatelor respective în limitele ariilor protejate; dezvoltarea rețelei ecologice.
11.	Bibliografia: 1. Neculiseanu et al., 2000; 2. Синельци-ков, 1973; 3. Червона книга України. Тваринний світ, 1994.

1.

Denumirea Speciei: *Andrena bulgariensis* (Andrenă-bulgarică).

2. Statutul: Specie critic periclitată [Critically Endangered (CR)].

3. Răspîndirea: În Republica Moldova se întâlnește în zona de centru. Peste hotarele țării este răspândită în Bulgaria, România, Ucraina.

4. Habitatul: Lizierele și pădurile la începutul primăverii.

5. Aspectul efectivului: Efectivul speciei este mic.

6. Factorii limitativi: Deficitul locurilor de trai la începutul primăverii.

7. Particularitățile biologice: Specie insuficient studiată, probabil dezvoltă două generații pe parcursul anului. Femela sapă vizuina în pământ, colectează polen și depune ouăle pe bilele din polen și nectar, depozitându-le în adăpostul pregătit. Adulții din prima generație se întâlnesc în aprilie.

8. Reproducerea în captivitate: -----

9. Starea de protecție: Specie ocrotită de lege.

10. Măsurile de protecție: Protejarea habitatelor; dezvoltarea rețelei ecologice și reducerea pășunatului până la nivelul admisibil.

11. Bibliografia: 1. Fauna Europaea; 2. Осичнюк, 1977.

1.	 <p>Denumirea Speciei: Anoplius samariensis (Viespe-păianjen-din-Samara).</p>
2.	<p>Statutul: Specie critic periclitată [Critically Endangered (CR)].</p>
3.	<p>Răspândirea: În Republica Moldova a fost semnalată pe teritoriul dintre s. Cioburciu și Răscăieți (Ștefan-Vodă). Peste hotarele țării se întâlnește în regiunea mediteraneană (din Spania și Portugalia până în România), Africa de Nord, Asia Mică, inclusiv în Orientul Apropiat, Peninsula Sinai, Peninsula Arabică, Iran și Irak, Georgia, Armenia, Azerbaidjan, Ucraina, Belarus, în partea caucaziană și regiunile sudice și centrale din Federația Rusă, Asia Centrală și în Orientul Îndepărtat.</p>
4.	<p>Habitatul: Biotopii stepici și de luncă uscată.</p>
5.	<p>Aspectul efectivului: Efectivul speciei este minimal.</p>
6.	<p>Factorii limitativi: Habitatele în stare admisibilă sunt rare.</p>
7.	<p>Particularitățile biologice: Specie insuficient studiată, dezvoltă o generație pe an. Femela sapă vizuina în sol cu o cameră la adâncimea de până la 10–11 cm, caută o tarantulă pe care, immobilizând-o, o transportă în vizuină și depune pe ea ouăle. Larvele hibernează într-un cocon. Adulții sunt activi în iunie–septembrie, consumând diferite plante, preponderent din familia Apiacea.</p>
8.	<p>Reproducerea în captivitate: -----</p>
9.	<p>Starea de protecție: Nu este inclusă în Lista speciilor floristice și faunistice rare.</p>
10.	<p>Măsurile de protecție: Protejarea habitatelor; dezvoltarea rețelei ecologice și reducerea pășunatului până la nivelul admisibil.</p>
11.	<p>Bibliografia: 1. Малышев, 1966; 2. Тобиас, 1978; 3. Червона книга України. Тваринний світ, 2009.</p>

1.	 <p>Denumirea Speciei: <i>Bombus argillaceus</i> (Bondar-de-argilă).</p>
2.	Statutul: Specie vulnerabilă [Vulnerable (VU)].
3.	Răspândirea: În Republica Moldova se întâlnește în zonele de centru și de sud. Peste hotarele ei este răspândită aproape în toată Europa, cu excepția Spaniei, Marii Britanii, Germaniei, Scandinaviei și a regiunilor nordice ale Rusiei; a fost semnalată în Asia Mică, părțile nordice din Irak și Iran, Siberia de Sud și în estul SUA.
4.	Habitatul: Stepele, pajiștile uscate; lizierele; fâșiile forestiere.
5.	Aspectul efectivului: Efectivul speciei este mic.
6.	Factorii limitativi: Imposibilitatea de a schimba locul de trai după fondarea familiei; pășunatul excesiv; cositul ierbii; crearea plantațiilor de salcâm în locurile de trai.
7.	Particularitățile biologice: Se hrănește cu nectarul și polenul multor specii de plante din familiile Fabaceae, Lamiaceae, Borraginaceae etc. Primăvara femela reproducătoare creează un cuib din mușchi și iarbă uscată în vizuinile rozătoarelor; construiește primele celule din ceară, colectând nectar și polen. Ulterior ea depune ponta de ouă, din care se vor dezvolta femelele lucrătoare. Acestea (până la 50-100 de indivizi în cuib) formează celule, în care depozitează hrana adunată, iar femelele reproducătoare depun ouăle, ventilând cuibul etc. La sfârșitul verii–începutul toamnei în aceste celule apar masculi și femele reproducătoare tinere. Hibernează doar femelele fecundate, care primăvara următoare vor crea familii noi. Este o specie termofilă, totodată are nevoie de surse de apă.
8.	Reproducerea în captivitate: -----
9.	Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în Cartea Roșie a Republicii Moldova (ed. a II-a).
10.	Măsurile de protecție: Protejarea habitatelor; dezvoltarea rețelei ecologice și reglarea pășunatului.
11.	Bibliografia: 1. Atlas Нymenoptera; 2. Коновалова, 2010; 3. Андреев et al., 1991; 4. Червона книга України. Тваринний світ, 2009.

1.	 <p>Denumirea Speciei: Bombus fragrans (Bondar-de-stepă).</p>
2.	Statutul: Specie critic periclitată [Critically Endangered (CR)]
3.	Răspândirea: În Republica Moldova se întâlnește în zona de sud. Peste hotarele țării este răspândită în Slovacia, Ungaria, Turcia, Iranul de Nord, Ucraina, Transcaucazia, Kazahstan, China de Vest, Mongolia de Nord, Rusia – stepele și silvostepele.
4.	Habitatul: Stepele, pajiștile uscate; lizierele; fâșiile forestiere.
5.	Aspectul efectivului: Efectivul speciei este mic.
6.	Factorii limitativi: Deficitul locurilor de trai stepice în stare admisibilă; imposibilitatea de a schimba locul după fondarea familiei; pășunatul excesiv; crearea salcâmetelor; lipsa surselor de apă în apropierea teritoriului pe care trăiește; probabil și concurența cu apoidele mai mici.
7.	Particularitățile biologice: Specie polifagă, se hrănește cu nectarul și polenul multor specii de plante din familiile Asteraceae, Fabaceae, Lamiaceae etc. Femelele fecundate iernează în vizuinile rozătoarelor. Primăvara femela reproducătoare creează un cuib din mușchi și iarbă uscată în vizuinile rozătoarelor sau la suprafața solului. Ulterior ea depune ponta de ouă (în fiecare celulă câte un ou), din care se dezvoltă larvele și apoi (prin pupă) femelele lucrătoare. Acestea (până la 50100 de indivizi în cuib) construiesc celule, în care adună nectarul și polenul colectate, iar femelele reproducătoare depun ouăle, ventilând cuibul etc. La sfârșitul verii–începutul toamnei apar indivizi reproducători tineri: masculi și femele. Este o specie termofilă, totodată are nevoie de surse de apă.
8.	Reproducerea în captivitate: -----
9.	Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în Cartea Roșie a Republicii Moldova (ed. a II-a).
10.	Măsurile de protecție: Protejarea habitatelor; dezvoltarea rețelei ecologice.
11.	Bibliografia: 1. Atlas Нymenoptera; 2. Коновалова, 2010; 3. Андреев et al., 1991; 4. Червона книга України. Тваринний світ, 2009.

1.	 <p>Denumirea Speciei: Bombus muscorum (Bondar-de-mușchi).</p>
2.	Statutul: Specie vulnerabilă [Vulnerable (VU)].
3.	Răspândirea: În Republica Moldova a fost semnalată în părțile de centru și de nord. Peste hotarele ei este răspândită în toată Europa, Asia Mică și Centrală, Transcaucazia și Caucaz, Kazahstan, Mongolia, Siberia, China de Nord-Est.
4.	Habitatul: Luncile și poienile; lizierele cu iarbă înaltă, cu excepția terenurilor uscate și a celor cu umiditate excesivă.
5.	Aspectul efectivului: Efectivul speciei este mic.
6.	Factorii limitativi: Secetele; imposibilitatea de a schimba locul de trai după fondarea familiei; pășunatul excesiv și cositul haotic.
7.	Particularitățile biologice: Se hrănește cu nectarul și polenul multor specii de plante din familiile Fabaceae, Scrophulariaceae, Lamiaceae, Asteraceae. Primăvara femela reproducătoare creează un cuib din mușchi sau iarbă uscată la suprafața solului, în desișurile de iarbă; construiește primele celule, colectând nectar și polen. Ulterior ea depune ponta de ouă, din care se dezvoltă femelele lucrătoare. Acestea (până la 50-100 de indivizi în cuib) formează celule, în care depozitează hrana adunată, iar femelele reproducătoare depun ouăle, ventilând cuibul etc. La sfârșitul verii apar masculii și femelele reproducătoare tinere. Hibernează doar femelele reproducătoare. De obicei, densitatea cuiburilor (familiilor) este foarte mică. Ouăle se dezvoltă pe parcursul a 4 zile; perioada dezvoltării de la ou până la apariția adultului durează 20-27 de zile.
8.	Reproducerea în captivitate: Este cunoscută în Canada.
9.	Starea de protecție: Specie ocrotită de lege.
10.	Măsurile de protecție: Protejarea habitatelor; dezvoltarea rețelei ecologice și reducerea pășunatului, în special în lunci.
11.	Bibliografia: 1. Atlas Нymenoptera; 2. Коновалова, 2010; 3. Андреев et al., 1991; 4. Червона книга України. Тваринний світ, 2009.

1.	 <p>Denumirea Speciei: Bombus pomorum (Bondar-pomicol).</p>
2.	Statutul: Specie critic periclitată [Critically Endangered (CR)].
3.	Răspândirea: În Republica Moldova a fost semnalată în zona de nord. Peste hotarele țării este răspândită aproape în toată Europa (cu excepția unor regiuni mai sudice și mai nordice), în Federația Rusă ajungând până la Uralul de Sud, în părțile de nord și de est ale Turciei, în Caucaz și Transcaucazia. Se întâlnește mai des în zona de silvostepă.
4.	Habitatul: Luncile, stepele, pajiștile uscate; lizierele; fâșiile forestiere.
5.	Aspectul efectivului: Efectivul a scăzut considerabil.
6.	Factorii limitativi: Distrugerea resurselor trofice prin pășunatul și cositul excesiv.
7.	Particularitățile biologice: Specie antofilă, polifagă, se hrănește cu nectarul și polenul multor specii de plante din familiile Borraginaceae, mai puțin din Lamiaceae, Fabaceae, Asteraceae etc. Primăvara femela reproducătoare creează un cuib din mușchi și iarbă uscată în vizuinile rozătoarelor; construiește primele celule din ceară, colectând nectar și polen. Ulterior ea depune ponta de ouă, din care se dezvoltă femelele lucrătoare. Acestea (câteva zeci de indivizi în cuib) colectează nectar și polen, formează celule, în care depozitează hrana adunată, iar femelele reproducătoare depun ouăle, ventilând cuibul etc. La sfârșitul verii–începutul toamnei în aceste celule apar indivizi reproducători tineri: masculi și femele. Hibernează doar femelele fecundate, care primăvara următoare vor crea familii noi.
8.	Reproducerea în captivitate: -----
9.	Starea de protecție: Specie ocrotită de lege.
10.	Măsurile de protecție: Protejarea habitatelor; dezvoltarea rețelei ecologice și reducerea pășunatului până la nivelul admisibil.
11.	Bibliografia: 1. Atlas Нymenoptera; 2. Коновалова, 2010; 3. Андреев et al., 1991; 4. Червона книга України. Тваринний світ, 2009.

1.	 <p data-bbox="220 994 1098 1032">Denumirea Speciei: <i>Bombus ruderatus</i> (Bondar-roșiatic).</p>
2.	Statutul: Specie vulnerabilă [Vulnerable (VU)].
3.	Răspândirea: În Republica Moldova se întâlnește în zona de sud. Peste hotarele țării este răspândită aproape în toată Europa (în Scandinavia doar în părțile sudice ale Norvegiei și Suediei), în Africa de Nord. Specia a fost exportată în Noua Zeelandă și Australia, s-a înregistrat în Argentina.
4.	Habitatul: Luncile, stepele, pajiștile; lizierele; fâșiile forestiere.
5.	Aspectul efectivului: Efectivul speciei este foarte mic.
6.	Factorii limitativi: Pășunatul excesiv și fragmentarea resurselor trofice.
7.	Particularitățile biologice: Specie antofilă, polifagă, se hrănește cu nectarul și polenul multor specii de plante din familiile Lamiaceae, Asteraceae, Fabaceae, Boraginaceae, Caryophyllaceae etc. Primăvara femela reproducătoare creează un cuib din mușchi și iarbă uscată în vizuinile rozătoarelor; construiește primele celule din ceară, colectând nectar și polen. Ulterior ea depune ponta de ouă, din care se dezvoltă femelele lucrătoare. Acestea (până la 100 de indivizi în cuib) colectează nectar și polen, formează celule, în care depozitează hrana adunată, iar femelele reproducătoare depun ouăle, ventilând cuibul etc. La sfârșitul verii-începutul toamnei, în aceste celule apar indivizi reproducători tineri: masculi și femele. Hibernează doar femelele fecundate.
8.	Reproducerea în captivitate: -----
9.	Starea de protecție: Specie ocrotită de lege.
10.	Măsurile de protecție: Protejarea habitatelor; dezvoltarea rețelei ecologice și reglarea pășunatului.
11.	Bibliografia: 1. Atlas Нymenoptera; 2. Андреев et al., 1991; 3. Червона книга України. Тваринний світ, 2009.

1.	 <p>Denumirea Speciei: Megachile rotundata (Albină-megachilă).</p>
2.	<p>Statutul: Specie critic periclitată [Critically Endangered (CR)].</p>
3.	<p>Răspândirea: În Republica Moldova este o specie rară, cele mai favorabile condiții climatice de trai fiind în raioanele sudice. Peste hotarele țării este răspândită în Palearctica, America de Nord și în sud-estul Asiei.</p>
4.	<p>Habitatul: Biotopii de silvostepă și cei deschiși de stepă; lanurile, semincerii de lucernă.</p>
5.	<p>Aspectul efectivului: Efectivul este foarte mic; specia se întâlnește extrem de rar în habitatele unde se cultivă lucernă pentru semințe.</p>
6.	<p>Factorii limitativi: Uscarea bălților, în urma căreia dispar stufărișurile; incendierea plantelor uscate de pe suprafețele terenurilor neproductive, în tulpinile cărora se cuibărește specia.</p>
7.	<p>Particularitățile biologice: Specia dezvoltă o singură generație pe an. Insectele adulte apar la mijlocul lui iunie și activează timp de 2-3 luni. Femelele construiesc cuiburile în cavitățile tulpinilor de stuf uscat și ale altor plante, folosind bucăți oval-alungite de frunze, preponderent de lucernă. Albinele se hrănesc cu polenul și nectarul plantelor leguminoase. Datorită perioadei îndelungate de colectare a polenului amestecat cu nectar, coincidenței acesteia cu înflorirea lucernei semincere, specia e considerată cel mai efectiv polenizator al ei.</p>
8.	<p>Reproducerea în captivitate: Are loc în condiții artificiale pentru a fi folosită la polenizarea semincерilor de lucernă.</p>
9.	<p>Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în Cartea Roșie a Republicii Moldova (ed. a II-a).</p>
10.	<p>Măsurile de protecție: Introducerea pe lanurile de lucernă semincерă în timpul iernii a cuiburilor acestei specii înmulțite în captivitate; evitarea sau reducerea tratamentelor chimice ale lanurilor cu lucernă.</p>
11.	<p>Bibliografia: 1. Любенск et al., 1974; 2. Клостермейер, 1983; 3. Stratan, Andreev, 2007.</p>

1.	 <p>Denumirea Speciei: Rophites canus (Rofitoidă-cenușie).</p>
2.	Statutul: Specie periclitată [En- danged (EN)].
3.	Răspîndirea: În Republica Moldova se întâlnește pe întreg teritoriul. Peste hotarele țării a fost înregistrată în regiunea paleartică, cu excepția zonelor de nord și de nord-est.
4.	Habitatul: Stepele; lizierele uscate; câmpurile de lucernă; fâșiile forestiere de protecție.
5.	Aspectul efectivului: Efectivul a scăzut foarte mult pe parcursul a 20 de ani.
6.	Factorii limitativi: Distrugerea resurselor trofice prin pășunatul excesiv; fragmentarea ecosistemelor și pierderile în cadrul migrațiilor; scăderea suprafețelor câmpurilor de lucernă.
7.	Particularitățile biologice: Specia preferă construcția de celule-cuiburi în locuri deschise; ușor își schimbă locul de cuibărire. În decursul unei zile, doar câteva femele reușesc să construiască și să alimenteze până la două celule, vizitând cca 2,5 mii de flori. În primul cuib femela depune până la 25 de ouă și reușește să construiască încă 1-2 cuiburi, unde alveolele sunt de două ori mai puține. Adulții din prima generație apar la mijlocul lunii iunie, iar cei din a doua generație – peste o lună și zboară până la mijlocul lunii august; descendenții lor ierneză în stadiul de pupă. În republică perioada de zbor și reproducere coincide cu cea de înflorire a semincerilor de lucernă. La fel, sunt folosite florile plantelor din familiile Fabacea, Lamiaceae, dar uneori și din Asteracea.
8.	Reproducerea în captivitate: -----
9.	Starea de protecție: Specie ocrotită de lege.
10.	Măsurile de protecție: Protejarea habitatelor; dezvoltarea rețelei ecologice și reglarea pășunatului.
11.	Bibliografia: 1. Андреев et al., 1991; 2. Бондарчук, Радченко, 1985.

1.

Denumirea Speciei: Xylocopa violacea (Albină-violetă).

2.	Statutul: Specie periclitată [En- dangered (EN)].
3.	Răspândirea: În Republica Moldova se întâlnește pe întreg teritoriul. Peste hotarele țării este răspândită în Europa Centrală și de Sud.
4.	Habitatul: Biotopii de stepă și silvostepă.
5.	Aspectul efectivului: Efectivul este mic în țară și continuă să se reducă. În Italia această categorie de insecte, fiind numeroasă, vizitează 742 de specii de plante.
6.	Factorii limitativi: Reducerea în lanț a habitatului și a bazei trofice, mai ales în anii secetoși. Distrugerea copacilor bătrâni și lichidarea cioturilor arborilor în putrefacție, unde albina își construiește cuibul.
7.	Particularitățile biologice: Cuibul își face în lemnul arborilor bătrâni în stare de putrefacție. Cu ajutorul mandibulelor puternice, roade lemnul construind galerii până la 25 cm. Cuibul este format din faguri mici, având câte 4 celule, care sunt despărțite una de alta prin pereți. Aici femelele depun ouăle și își hrănesc larvele. Amplasarea cuiburilor are loc și pe stâlpii de lemn pentru telefoane, construcțiile vechi din lemn, crăpăturile stâncilor, în sectoarele de stepă – pe pante, în malurile abrupte ale râpilor. Specia joacă un rol important în polenizarea plantelor entomofile de cultură și spontane.
8.	Reproducerea în captivitate: -----
9.	Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în Cartea Roșie a Republicii Moldova (ed. a II-a).
10.	Măsurile de protecție: Crearea de arii entomologice naturale protejate și îmbogățirea lor cu o diversitate mare de specii ale plantelor entomofile.
11.	Bibliografia: 1. Vicidomini, 2007; 2. Friese, 1901; 3. Stratan, Andreev, 2007.

1.	 <p>Denumirea Speciei: Liometopum microcephalum (Furnică-liometopum).</p>
2.	Statutul: Specie critic periclitată [Critically Endangered (CR)].
3.	Răspândirea: În Republica Moldova a fost semnalată în partea de sud. Peste hotarele țării este răspândită în partea sudică a Europei, din Spania și Franța până în Ural.
4.	Habitatul: Pădurile bătrâne cu esențe foioase, în special pădurile de cvercinee din luncile râurilor.
5.	Aspectul efectivului: Densitatea populațiilor în colonie poate fi mare; specia domină în multe asociații de furnici, dar este foarte rară.
6.	Factorii limitativi: Deficitul arborilor potriviți pentru cuibărire și capacitatea mică de răspândire.
7.	Particularitățile biologice: Familia ocupă câțiva copaci, iar femelele lucrătoare vizitează circa 20 de arbori pe o suprafață de până la 300 m ² , colectând mana păduchilor-de-plante și invertebratele mici. Coloniile trăiesc în scorburile stejarilor bătrâni, în trunchiurile lor, dar uneori și în ale plopului etc. Femela-regină depune ouăle din luna mai până toamna, din care ies larvele ce se dezvoltă timp de 3 săptămâni. După aceasta apar furnicile lucrătoare care sunt sterile. O singură dată pe an, vara, apar practic simultan femelele și masculii aripați. Aceste furnici sunt mai mari decât indivizii lucrători și perioada pregătirii lor către zbor deseori întârzie. Când aripile se întăresc, femelele cu masculii zboară din cuib și se copulează. Deoarece partenerii nu sunt zburători buni, ei încep deplasarea în aer de pe crengile înalte în direcția vântului la distanțe mici.
8.	Reproducerea în captivitate: -----
9.	Starea de protecție: Specie ocrotită de lege.
10.	Măsurile de protecție: Protejarea habitatelor cu arbori seculari și scorburoși, în special în pădurile bătrâne.
11.	Bibliografia: 1. Cartea Roșie a Republicii Moldova, 2001; 2. http://www.faunaeur.org/ ; 3. Лиховидов, 1979; 4. Макаревич, 2003.

1.

Denumirea Speciei: Aglia tau (Fluture-aglia).

2. Statutul: Specie critic periclitată [Critically Endangered (CR)].

3. Răspândirea: În Republica Moldova se întâlnește pe întreg teritoriul. Peste hotarele ei este răspândită în zona pădurilor cu esențe foioase și în silvostepa din Eurasia de Nord, Siberia (până la fl. Amur), de asemenea există și populații izolate (munții Iranului de Nord și munții Apenini).

4. Habitatul: Pădurile cu esențe foioase și amestecate; stejăretele de luncă; în special pădurile de fag. Adulții zboară la liziera pădurilor, prin poieni.

5. Aspectul efectivului: Se întâlnește rar și izolat.

6. Factorii limitativi: Nu au fost determinați, dar este cunoscut că femelele nu sunt active, ceea ce reduce posibilitatea de răspândire. Cele mai favorabile habitate în republică sunt sau rare (păduri de fag), sau transformate (întreruperea succesiunii pădurii până la etapa de maturitate, cu sectoare rărite), sau practic distruse (dumbrăvi de luncă).

7. Particularitățile biologice: Specia dezvoltă o singură generație pe an. Adulții zboară în perioada aprilie–mai. Larvele apar în iunie–iulie; la început trăiesc în grup, după care duc un mod de viață solitar. Larvele se hrănesc cu frunze de fag, stejar, tei, salcie și de porumbar. Hibernează în stadiul de pupă.

8. Reproducerea în captivitate: Sunt cunoscute cazuri de reproducere în laborator.

9. Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în Cartea Roșie a Republicii Moldova (ed. a II-a).

10. Măsurile de protecție: Conservarea și protejarea biotopilor caracteristici.

11. Bibliografia: 1. Neculiseanu et al., 2000; 2. Pittaway, 2000–2014.

1.

Denumirea Speciei: Saturnia (Eudia) pavonia (Ochi-de-păun-mic / molie-împărat).

2. Statutul: Specie critic periclitată [Critically Endangered (CR)].

3. Răspândirea: În Republica Moldova se întâlnește în zonele de nord și de centru. Peste hotarele țării este răspândită în toată Europa și în Siberia.

4. Habitatul: Zona pădurilor de foioase; poienile și lizierele încălzite de soare din pădurile de foioase și amestecate; povârnișurile însoțite cu desigururi de arbuști.

5. Aspectul efectivului: Se întâlnește rar.

6. Factorii limitativi: Nu sunt determinați.

7. Particularitățile biologice: Specia dezvoltă o singură generație pe an. Adulții zboară în lunile aprilie–iunie. Larvele se dezvoltă în decursul perioadei mai–august, în special pe porumbel (*Prunus spinosa*), dar și pe alte specii de arbuști și arbori – *Rubus* sp., *Quercus* sp., *Betula* sp. etc., hrănindu-se cu frunzele acestora. Hibernează în stadiul de pupă.

8. Reproducerea în captivitate: Se cunosc cazuri de reproducere în laborator.

9. Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în Cartea Roșie a Republicii Moldova (ed. a II-a).

10. Măsurile de protecție: Conservarea și protejarea biotopilor caracteristici; interzicerea colecționării fluturilor; reducerea tratamentelor cu substanțe chimice toxice în ecosistemele forestiere.

11. Bibliografia: 1. Neculiseanu et al., 2000; 2. Pittaway, 2000–2014.

1.

Denumirea Speciei: Saturnia (Eudia) spini (Saturnia-spini).

2. Statutul: Specie critic periclitată [Critically Endangered (CR)].

3. Răspândirea: În Republica Moldova se întâlnește în partea de nord. Peste hotarele țării este răspândită în Europa de Sud-Est, Asia Mică, Caucaz, Kazahstan.

4. Habitatul: Locurile uscate și însorite; poienile și lizierele de pădure; printre tufișuri în zonele de stepă și silvostepă; pantele cu desişuri de porumbar.

5. Aspectul efectivului: Nu este cunoscut.

6. Factorii limitativi: Nu sunt determinați.

7. Particularitățile biologice: Pe parcursul anului se dezvoltă o singură generație. Fluturii zboară în lunile aprilie–iunie, fără să se hrănească. Larva este polifagă, consumă frunze de porumbar, păducel, ulm, arin, salcie, plop și măr. Omida se dezvoltă de la sfârșitul lunii mai până la începutul lui iulie. Hibernează în stadiul de pupă. Nimfa este tolerantă la condiții uscate și poate rămâne în acest stadiu mai mulți ani.

8. Reproducerea în captivitate: -----

9. Starea de protecție: Specie ocrotită de lege.

10. Măsurile de protecție: Conservarea și protejarea biotopilor caracteristici.

11. Bibliografia: 1. Pittaway, 2000–2014.

1.

Denumirea Speciei: Saturnia pyri (Ochi-de-păun-mare).

2. Statutul: Specie vulnerabilă [Vulnerable (VU)].

3. Răspândirea: În Republica Moldova se întâlnește pe întreg teritoriul. Peste hotarele ei este răspândită în partea vestică a Africii de Nord și de Vest, în Europa Centrală și de Sud, în Orientul Apropiat și Asia Mică (regiunea de munte), ajungând până în Iran, Caucaz și Transcaucazia.

4. Habitatul: Lizierele și poienile; pădurile de foioase rare și desișurile de arbuști; pantele acoperite cu arbuști; plantațiile decorative, uneori – livezile.

5. Aspectul efectivului: Se întâlnesc regulat, zburând la sursa de lumină.

6. Factorii limitativi: Prelucrarea chimică a pădurilor, livezilor și a fâșiilor forestiere. Perioada lungă de copulație favorizează capturarea fluturilor de către păsări și mamifere prădătoare.

7. Particularitățile biologice: Specia dezvoltă o singură generație pe an. Indivizii adulți zboară în amurg și noaptea începând cu luna aprilie și până în iunie. Larvele se dezvoltă în decursul perioadei mai–august pe diferiți pomi fructiferi (păr, măr, cireș etc.), dar și pe frasin (*Fraxinus excelsior*), porumbel (*Prunus spinosa*), hrănindu-se cu frunzele acestora. Ulterior omida construiește un cocon în care se împușcă. Hibernează în stadiul de pupă.

8. Reproducerea în captivitate: Se reproduce în captivitate.

9. Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în Cartea Roșie a Republicii Moldova (ed. a II-a).

10. Măsurile de protecție: Interzicerea colecționării fluturilor; reducerea tratamentelor cu substanțe chimice toxice în livezi și ecosistemele forestiere.

11. Bibliografia: 1. Neculiseanu et al., 2000; 2. Pittaway, 2000–2014; 3. Toderaș et al., 2007.

1.

Denumirea Speciei: *Acherontia atropos* (Fluture-cap-de-mort).

2. Statutul: Specie vulnerabilă [Vulnerable (VU)].

3. Răspândirea: În Republica Moldova a fost înregistrată pe întreg teritoriul. Patria fluturelui este considerată Africa tropicală, dar s-a extins spre nord până la regiunea mediteraneeană, Europa de Sud și Centrală. Se întâlnește pe Insulele Canare, Azore, Madeira și Madagascar.

4. Habitatul: Lizierele pădurilor; fâșiile forestiere de protecție; agrocenozele (în special culturile de cartof); locurile uscate și însorite.

5. Aspectul efectivului: Este o specie foarte rară.

6. Factorii limitativi: Tratarea terenurilor agricole cu pesticide; reducerea suprafețelor cu plante spontane din familia Solanaceae.

7. Particularitățile biologice: Specia dezvoltă două sau trei generații pe an. Hibernează în stadiul de pupă. Se întâlnește în perioadele mai–iunie și august–octombrie. Fluturii sunt nocturni. Consumă sucul arborilor; uneori pătrund în stupii albinelor, atrași de mirosul de miere. Larvele se alimentează cu frunzele solanaceelor (de cartof, roșii) și cu alte plante ierboase. Migrează în fiecare an din Europa de Sud spre nord. Specia a fost semnalată zburând la sursele de lumină.

8. Reproducerea în captivitate: Există cazuri de reproducere în laborator.

9. Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în Cartea Roșie a Republicii Moldova (ed. a II-a).

10. Măsurile de protecție: Protejarea biotopilor caracteristici; reducerea tratamentelor cu substanțe chimice; interzicerea colecționării fluturilor.

11. Bibliografia: 1. Cartea Roșie a Republicii Moldova, 2001; 2. Neculiseanu et al., 2000; 3. Pittaway, 1997–2014.

1.

Denumirea Speciei: Dolbina elegans (Porumbac-dolbina).

2. Statutul: Specie critic periclitată [Critically Endangered (CR)].

3. Răspândirea: În Republica Moldova se întâlnește pe întreg teritoriul. Peste hotarele țării este răspândită în Ucraina, estul României, estul și sudul Bulgariei, nordul Greciei, vestul și sudul Turciei, nordul Siriei, în Israel, nordul Irakului și în nordul Iranului.

4. Habitatul: Locurile destul de umede și luminoase, precum și pădurile cu arbori de frasin.

5. Aspectul efectivului: Efectivul speciei este mic.

6. Factorii limitativi: Nu sunt cunoscuți.

7. Particularitățile biologice: Pe parcursul anului specia dezvoltă două-trei generații. Adulții zboară din aprilie–mai până la începutul lunii septembrie. Larvele se hrănesc, probabil, pe specii de Fraxinus. Este o insectă puțin activă, adulții zboară doar pentru o scurtă perioadă după căderea nopții, de obicei destul de aproape de sol.

8. Reproducerea în captivitate: -----

9. Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în Cartea Roșie a Republicii Moldova (ed. a II-a).

10. Măsurile de protecție: Protejarea biotopilor caracteristici; reducerea tratamentelor cu substanțe chimice toxice în ecosistemele forestiere.

11. Bibliografia: 1. Cartea Roșie a Republicii Moldova, 2001; 2. Pittaway, 1997–2014.

1.

Denumirea Speciei: Marumba quercus (Porumbacul-stejarului).

2. Statutul: Specie vulnerabilă [Vulnerable (VU)].

3. Răspândirea: În Republica Moldova se întâlnește pe întreg teritoriul. Peste hotarele țării este răspândită în regiunea mediteraneeană, în Europa Centrală și de Sud-Est, Asia Mică, Caucaz, Transcaucazia; migrații ale speciei pot fi înregistrate pe o distanță lungă de la zona distribuției normale.

4. Habitatul: Locurile uscate, însorite; pădurile de stejar (în special tinere). În Republica Moldova este semnalată în gârnițe.

5. Aspectul efectivului: Se întâlnesc indivizi izolați.

6. Factorii limitativi: Transformarea habitatelor tipice, în primul rând prin crearea plantațiilor de salcâm în gârnițe; caracterul sedentar al vieții femelelor.

7. Particularitățile biologice: Zborul adulților are loc în luna iunie. Fluturii nu se hrănesc, ceea ce reduce posibilitățile de distribuire a populației. Larvele trăiesc pe copacii de stejar și consumă frunzele acestora. Se dezvoltă o singură generație pe an, în regiunile cu temperaturi mai ridicate – parțial două generații. Hibernează în stadiul de pupă în sol. Specie nocturnă; a fost semnalată zburând la sursele de lumină.

8. Reproducerea în captivitate: Se reproduce în captivitate.

9. Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în Cartea Roșie a Republicii Moldova (ed. a II-a).

10. Măsurile de protecție: Conservarea și protejarea biotopilor caracteristici (pădurile de cvercinee); reducerea tratamentelor cu substanțe chimice toxice în ecosistemele forestiere.

11. Bibliografia: 1. Neculiseanu et al., 2000; 2. Pittaway, 1997–2014.

1.

Denumirea Speciei: Proserpinus proserpina (Porumbac-proserpin).

2. Statutul: Specie critic periclitată [Critically Endangered (CR)].

3. Răspândirea: În Republica Moldova a fost înregistrată în părțile de nord și de centru. Peste hotarele țării este răspândită în centrul, sudul și sud-estul Europei, în Caucaz, Transcaucazia, Asia de Vest și, parțial, în Asia Centrală, Kazahstan.

4. Habitatul: Se întâlnește foarte rar.

5. Aspectul efectivului: Distrugerea habitatelor naturale, utilizarea pesticidelor.

6. Factorii limitativi: Distrugerea habitatelor naturale, utilizarea pesticidelor.

7. Particularitățile biologice: Pe parcursul anului specia dezvoltă o singură generație. Adulții zboară în perioada mai–iunie. Fluturii sunt activi în amurg și pe timp de noapte; se hrănesc cu nectarul florilor, fiind atrași de mirosul lor puternic, cum ar fi Jasminum și Echium. Larvele se dezvoltă din iulie până în august–septembrie pe răchitan, pufuliță etc. Hibernează în stadiul de pupă în sol.

8. Reproducerea în captivitate: -----

9. Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în Anexa II a Convenției de la Berna (1979).

10. Măsurile de protecție: Protejarea biotopilor caracteristici.

11. Bibliografia: 1. Pittaway, 1997–2014.

1.

Denumirea Speciei: Callimorpha dominula (Calimorfă-dominula).

2. Statutul: Specie critic periclitată [Critically Endangered (CR)].

3. Răspândirea: În Republica Moldova a fost semnalată în zonele de nord și de centru. Peste hotarele țării este răspândită în toată Europa, Caucaz, Transcauzia, Turcia.

4. Habitatul: Pădurile de foioase; poienile, lizierele cu arbuști; locurile umede.

5. Aspectul efectivului: Se întâlnește foarte rar.

6. Factorii limitativi: Defrișarea pădurilor; cositul fânului; utilizarea pesticidelor.

7. Particularitățile biologice: Specia dezvoltă o singură generație pe an. Fluturii sunt diurni și zboară în iunie–iulie (uneori până în august). Femelele depun ouăle pe urzici, nu-mă-uita, mure, zmeură, caprifoi, salcie etc. Larva hibernează și se transformă în pupă în luna mai.

8. Reproducerea în captivitate: Sunt cunoscute cazuri de reproducere în laborator.

9. Starea de protecție: Specie ocrotită de lege.

10. Măsurile de protecție: Protejarea pădurilor umede de foioase; interzicerea distrugerii subarbuștilor, a cositului fânului și a pășunatului animalelor în poieni, a utilizării pesticidelor.

11. Bibliografia: 1. Дубатолов, 2000–2001.

1.

Denumirea Speciei: Euplagia quadripunctaria (Arctiidă-hera).

2. Statutul: Specie vulnerabilă [Vulnerable (VU)].

3. Răspândirea: În Republica Moldova a fost semnalată pe întreg teritoriul. Peste hotarele țării este răspândită în Europa Centrală și de SudEst, în Asia Mică și Centrală, Caucaz, Transcaucazia, Turcia, Siria, Iran, Siberia de Sud.

4. Habitatul: Zona pădurilor de foioase; diferiți biotopi mezofili; lizierele pădurilor, poienile, desișurile de arbuști.

5. Aspectul efectivului: Specie rară, dar se întâlnește destul de regulat.

6. Factorii limitativi: Dispariția biotopilor caracteristici; valorificarea terenurilor virane din apropierea pădurilor; tratamentele chimice și pășunatul excesiv.

7. Particularitățile biologice: Pe parcursul anului specia dezvoltă o singură generație. Adulții zboară în decursul perioadei iulie–august, hrănindu-se cu nectar. Hibernează în stadiul de larvă. În primăvara următoare (aprilie–mai), larvele pot fi observate pe caprifoi, alun, zmeură, mure, urzică și pe alte specii de plante, consumând frunzele acestora. Adulții zboară atât ziua, cât și noaptea. Specia a fost semnalată zburând la sursele de lumină.

8. Reproducerea în captivitate: -----

9. Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în: Anexa II a Directivei Habitate; Cartea Roșie a Republicii Moldova (ed. a II-a).

10. Măsurile de protecție: Conservarea biotopilor caracteristici; interzicerea colecționării fluturilor; reducerea tratamentelor chimice.

11. Bibliografia: 1. Munteanu et al., 2011; 2. Toderaș et al., 2007.

1.	 <p>Denumirea Speciei: Pericallia matronula (Fluture-tigru-mare).</p>
2.	Statutul: Specie critic periclitată [Critically Endangered (CR)].
3.	Răspândirea: În Republica Moldova a fost înregistrată în Rezervația peisagistică „La Castel” (Edineț), în s. Cosăuți (Soroca), pădurea „Rosoșeni” și în s. Naslavcea (Ocnița). Peste hotarele țării este răspândită în Europa Centrală și de Est, Siberia meridională, Kazahstan, în nordul Mongoliei, regiunea Amur, ținutul Primorie din Rusia, pe insula Sahalin, în China de Nord și de Nord-Est, Coreea, Japonia.
4.	Habitatul: Poienile și lizierele de pădure în apropierea bazinelor acvatice.
5.	Aspectul efectivului: Efectivul speciei este mic.
6.	Factorii limitativi: Pășunatul și cositul fânului în poienile și lizierele pădurilor.
7.	Particularitățile biologice: Fluturii zboară de la mijlocul lunii iunie până la sfârșitul lui iulie. Omizile apar în august, hrănindu-se pe lăstarii arborilor de foioase, pe arbuști și plante erbacee – păpădie, vulturică, pătlagină etc. În acest stadiu, ierneză de două ori și se împupeză în luna mai.
8.	Reproducerea în captivitate: -----
9.	Starea de protecție: Specie ocrotită de lege.
10.	Măsurile de protecție: Interzicerea distrugerii habitatelor specifice naturale și a colecționării fluturilor.
11.	Bibliografia: 1. Dubatolov, Kishida, 2004.

1.	 <p>Denumirea Speciei: Carcharodus floccifera (Fluture-căpitan-al-ungurașului / cupensulă).</p>
2.	<p>Statutul: Specie critic periclitată [Critically Endangered (CR)].</p>
3.	<p>Răspândirea: În Republica Moldova a fost depistată în câteva puncte din regiunea centrală – s. Cărbuna (Ialoveni), s. Hagimus (Căușeni), or. Tighina, mun. Chișinău. Peste hotarele țării este răspândită în Europa Centrală și de Sud, în Caucaz, Asia Centrală și Mică.</p>
4.	<p>Habitatul: Poienile și lizierele de pădure.</p>
5.	<p>Aspectul efectivului: Specia se întâlnește local, iar efectivul ei este mic.</p>
6.	<p>Factorii limitativi: Pășunatul și cositul fânului în poienile și lizierele pădurilor.</p>
7.	<p>Particularitățile biologice: Omizile se hrănesc pe plante din genurile Marrubium, Stachys și Thymus. În acest stadiu insecta hibernează. Formarea coconului și împuparea are loc în frunzele sucite sau în sol. Specia dezvoltă două generații pe an: de la sfârșitul lunii mai până la sfârșitul lui iunie și de la a doua jumătate a lunii iulie până la sfârșitul lui august.</p>
8.	<p>Reproducerea în captivitate: -----</p>
9.	<p>Starea de protecție: Specie ocrotită de lege.</p>
10.	<p>Măsurile de protecție: Conservarea habitatelor specifice naturale.</p>
11.	<p>Bibliografia: 1. Rákosy, 2013.</p>

1.

Denumirea Speciei: *Carcharodus lavatherae* (Fluture-căpitan-de-nalbă).

2. **Statutul:** Specie critic periclitată [Critically Endangered (CR)].

3. **Răspîndirea:** În Republica Moldova a fost semnalată în preajma s. Budăi (Taraclia). Peste hotarele țării arealul speciei cuprinde sudul Europei, Africa de Nord și Asia Mică.

4. **Habitatul:** Locurile deschise, însoțite de arbuști.

5. **Aspectul efectivului:** Specia se întâlnește local, iar efectivul ei este mic.

6. **Factorii limitativi:** Pășunatul excesiv și cositul fânului în stațiile de înmulțire a fluturilor.

7. **Particularitățile biologice:** Specia dezvoltă o singură generație pe an. Fluturii zboară în lunile mai–iulie. Omizile se hrănesc pe plante din genul *Stachys* (*S. recta* etc.).

8. **Reproducerea în captivitate:** -----

9. **Starea de protecție:** Specie ocrotită de lege.

10. **Măsurile de protecție:** Conservarea habitatelor specifice naturale.

11. **Bibliografia:** 1. Некрутенко, 1985; 2. Коршунов, 2002.

1.

Denumirea Speciei: *Papilio machaon* (Fluture-mahaon / coada-rândunicii).

2. Statutul: Specie vulnerabilă [Vulnerable (VU)].

3. Răspândirea: În Republica Moldova se întâlnește pe întreg teritoriul. Peste hotarele țării este larg răspândită în toată Europa, Asia, Africa de Nord, America de Nord, inclusiv în unele regiuni tropicale.

4. Habitatul: Biotopii deschiși – luncile, sectoarele cu vegetație de stepă, crângurile.

5. Aspectul efectivului: Efectivul speciei este mic.

6. Factorii limitativi: Degradarea și distrugerea biotopilor prielnici pentru reproducerea speciei.

7. Particularitățile biologice: Specia dezvoltă două (mai la sud – 3-4) generații pe an. În lunile aprilie–mai din pupele care au iernat iese și zboară fluturii primei generații. Adulții din a doua generație apar în iulie–august. Femela depune ouăle pe plantele-gazdă ale omizilor – reprezentanții genurilor *Daucus*, *Prangos*, *Ferula* din familia Umbelliferae.

8. Reproducerea în captivitate: Au fost întreprinse încercări de reproducere a speciei în condiții de captivitate de către amatori, cu rezultate pozitive.

9. Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în Cartea Roșie a Republicii Moldova (ed. a II-a).

10. Măsurile de protecție: Interzicerea distrugerii habitatelor specifice naturale și a colecționării fluturilor.

11. Bibliografia: 1. Rákosy, 2013; 2. Махаон (*Papilio machaon*), 2014.

1.

Denumirea Speciei: Parnassius mnemosyne (Fluture-Apolon-negru).

2. Statutul: Specie vulnerabilă [Vulnerable (VU)].

3. Răspândirea: În Republica Moldova a fost semnalată în zonele de centru și de nord. Peste hotarele țării este răspândită în Europa, Asia Centrală și în Kazahstanul de Est.

4. Habitatul: Locurile însorite, poienile uscate, lizierele, dar și câmpurile cu vegetație ierboasă în floare.

5. Aspectul efectivului: Efectivul speciei este mic.

6. Factorii limitativi: Pășunatul și cositul fânului în poienile și lizierele pădurilor.

7. Particularitățile biologice: Specia dezvoltă o singură generație pe an. Fluturii zboară de la începutul lunii mai până la jumătatea lui iunie. Omizile se hrănesc pe diferite specii de brebenei din genul *Corydalis*. Hibernează în stadiul de larve tinere, care nu au părăsit încă ouăle.

8. Reproducerea în captivitate: Au fost întreprinse încercări de reproducere a speciei în condiții de captivitate de către amatori, cu rezultate pozitive.

9. Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în: Anexa II a Convenției de la Berna, 1979; Anexa IV a Directivei Habitats; Cartea Roșie a Republicii Moldova (ed. a II-a).

10. Măsurile de protecție: Interzicerea distrugerii habitatelor specifice naturale și a colecționării fluturilor.

11. Bibliografia: 1. Neculiseanu et al., 1992; 2. Székely, 2008.

1.

Denumirea Speciei: *Zerynthia polyxena* (Fluture-polixena / fluture-bijuterie).

2. Statutul: Specie vulnerabilă [Vulnerable (VU)].

3. Răspîndirea: În Republica Moldova se întâlnește pe întreg teritoriul. Peste hotarele ei arealul speciei cuprinde Europa Centrală, de Sud și Sud-Est, Caucazul de Vest și Asia Mică. Relict din era terțiară.

4. Habitatul: Tufărișurile, livezile, terenurile agricole (unde crește planta-gazdă – cucurbețica).

5. Aspectul efectivului: Efectivul speciei este mic.

6. Factorii limitativi: Degradarea locurilor de trai; utilizarea produselor chimice toxice la îngrijirea culturilor în agrocenoze.

7. Particularitățile biologice: Specia dezvoltă o singură generație pe an. Adulții apar din pupele care au hibernat la sfârșitul lui aprilie și zboară până în iunie. Omizile sunt monofage și se hrănesc numai pe cucurbețică *Aristolochia clematitis*.

8. Reproducerea în captivitate: Au fost întreprinse încercări de reproducere a speciei în condiții de captivitate de către amatori, cu rezultate pozitive.

9. Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în: Anexa II a Convenției de la Berna, 1979; Anexa IV a Directivei Habitate; Cartea Roșie a Republicii Moldova (ed. a II-a).

10. Măsurile de protecție: Interzicerea distrugerii habitatelor specifice naturale și a colecționării fluturilor.

11. Bibliografia: 1. Rákosy, 2013; 2. Поликсена (*Zerynthia polyxena*), 2014.

1.

Denumirea Speciei: *Colias chrysotheme* (Gălbioară-aurie).

2. Statutul: Specie vulnerabilă [Vulnerable (VU)].

3. Răspîndirea: În Republica Moldova a fost semnalată pe sectoare de stepă în preajma s. Cosăuți (Soroca), s. Vadul lui Isac (Cahul), s. Iagorlâc (Dubăsari), s. Bugeac (Comrat), s. Vrancești (Sângerei), s. Slobozia Mare (Cahul). Peste hotarele țării arealul speciei cuprinde zonele de stepă și silvostepă din Europa Centrală (Austria, Bulgaria, Ungaria, Cehia, Slovacia, România) până în Transbaikalia de Est.

4. Habitatul: Parcelele cu vegetație de stepă sau terenurile rămase neprelucrate.

5. Aspectul efectivului: Efectivul speciei este mic.

6. Factorii limitativi: Distrugerea habitatelor și a vegetației de stepă.

7. Particularitățile biologice: Pe parcursul anului specia dezvoltă 2-3 generații. Fluturii zboară din aprilie până în septembrie, hrănindu-se cu nectar de flori. Femela depune ouăle câte unul pe partea superioară a frunzelor plantelor-gazdă ale omizilor din genurile *Vicia*, *Coronilla*, *Astragalus* etc.

8. Reproducerea în captivitate: -----

9. Starea de protecție: Specie inclusă în Lista Roșie a fluturilor diurni din Europa.

10. Măsurile de protecție: Crearea rezervațiilor mici de stepă.

11. Bibliografia: 1. Коршунов, 2002; 2. Львовский, Моргун, 2007; 3. Андреев et al., 2012.

1.

Denumirea Speciei: Leptidea morsei (Albiliță-mică).

2. Statutul: Specie vulnerabilă [Vulnerable (VU)].

3. Răspândirea: În Republica Moldova a fost semnalată în părțile de centru și de nord. Peste hotarele ei este răspândită în Europa de Est, zona temperată a Asiei, pe insula Sahalin și în Japonia.

4. Habitatul: Poienile umede și drumurile umbrite de pădure.

5. Aspectul efectivului: Efectivul speciei este mic.

6. Factorii limitativi: Degradarea și distrugerea biotopilor forestieri.

7. Particularitățile biologice: Biologia speciei este insuficient studiată. Se cunoaște că în regiunile meridionale ea dezvoltă două generații pe an și perioada de zbor a fluturilor corespunde lunilor aprilie–iunie și iulie–august. Omizile se hrănesc pe plante din genurile Lathyrus și Vicia.

8. Reproducerea în captivitate: -----

9. Starea de protecție: Specie inclusă în Lista Roșie a fluturilor diurni din Europa.

10. Măsurile de protecție: Interzicerea distrugerii habitatelor specifice naturale și a colecționării fluturilor.

11. Bibliografia: 1. Székely, 2008; 2. Коршунов, 2002.

1.	 <p>Denumirea Speciei: <i>Hamearis lucina</i> (Fluture-pestriț-de-pădure).</p>
2.	<p>Statutul: Specie critic periclitată [Critically Endangered (CR)].</p>
3.	<p>Răspîndirea: În Republica Moldova se întâlnește în zonele de centru și de nord. Peste hotarele țării arealul speciei cuprinde Europa Centrală și de Sud, Asia Mică.</p>
4.	<p>Habitatul: Poienile și lizierele pădurilor.</p>
5.	<p>Aspectul efectivului: În general efectivul speciei este mic, dar local (în populații izolate) fluturii sunt frecvenți.</p>
6.	<p>Factorii limitativi: Pășunatul și cositul fânului în poienile și lizierele pădurilor.</p>
7.	<p>Particularitățile biologice: Pe parcursul anului specia dezvoltă două generații. Zborul fluturilor a fost înregistrat din aprilie până în septembrie. Femela depune ouăle pe partea inferioară a plantelor-gazdă ale omizilor din genurile <i>Primula</i> și <i>Lysimachia</i>. Hibernează în stadiul de larvă sub resturi vegetale la suprafața solului.</p>
8.	<p>Reproducerea în captivitate: -----</p>
9.	<p>Starea de protecție: Specie ocrotită de lege.</p>
10.	<p>Măsurile de protecție: Conservarea habitatelor specifice forestiere.</p>
11.	<p>Bibliografia: 1. Коршунов, 2002.</p>

1.	 <p>Denumirea Speciei: <i>Lycaena virgaureae</i> (Albăstrița-măcrișului).</p>
2.	Statutul: Specie critic periclitată [Critically Endangered (CR)].
3.	Răspândirea: În Republica Moldova se întâlnește în zonele centrală și de nord. Peste hotarele țării este răspândită în Europa, Caucaz, Siberia, Orientul Îndepărtat.
4.	Habitatul: Luncile cu vegetație abundentă; pășunile cu vegetație florigenă bogată și suficient de umedă.
5.	Aspectul efectivului: Specie cu potențial de a deveni un fluture obișnuit sau frecvent întâlnit.
6.	Factorii limitativi: Urbanizarea; arderea ierburilor uscate; pășunatul excesiv.
7.	Particularitățile biologice: Specia dezvoltă o singură generație pe an. Mezohigrofilă, cu dimorfism sexual bine pronunțat. Hibernează ouăle cu embrionii formați, uneori larvele neonate și eclozate, care rămân în corion. Primăvara larvele eclozate se hrănesc pe măcriș și la completa dezvoltare se împușcă. Zborul adulților are loc din iulie până în septembrie. Planta preferată a speciei este cimbrulde-câmp, de la care consumă nectarul. Pentru nutriția larvelor femela depune ouăle pe părțile uscate ale plantelor-gazdă: măcrișul-de-luncă sau cel mărunț, piciorul-caprei, odoleanul, pătrunjelul-sălbatic.
8.	Reproducerea în captivitate: -----
9.	Starea de protecție: Specie inclusă în Lista Roșie a IUCN – categoria LC pentru Europa.
10.	Măsurile de protecție: Reducerea impactului antropogen: reglarea pășunatului și a cositului pentru furaj în biotopii cu densitate semnificativă a speciei; interzicerea arderii vegetației uscate și a colecționării fluturilor.
11.	Bibliografia: 1. Cozari, 2008.

1.

Denumirea Speciei: *Maculinea arion* (Albăstrița-cimbrișorului).

2. Statutul: Specie vulnerabilă [Vulnerable (VU)].

3. Răspândirea: În Republica Moldova se întâlnește în zona de centru. Peste hotarele țării este semnalată în toată Europa.

4. Habitatul: Luncile însoțite și uscate, cu structură vegetală ierboasă și fără impurități; solul calcaros și nisipos.

5. Aspectul efectivului: Este o specie rară.

6. Factorii limitativi: Urbanizarea; arderea ierburilor uscate; pășunatul excesiv.

7. Particularitățile biologice: Specia dezvoltă o singură generație pe an. Fluturii preferă nectarul de cimbrișor-de-câmp, iarba-șarpelui, busuioc-floare-mare, amă-reală, stejărel, sparcetă, mazărice, mazăroi-sălbatic. Femela depune ouăle solitar, pe mugurii floral ai plantelor-gazdă: lămâioară, cimbrișor-de-câmp, cimbru-foios, maghiran și sovârf. Dezvoltarea larvei parcurge 2 etape evidente: fitofagă și zoofagă (în simbioză cu furnicile); în total durează cca 9 luni.

8. Reproducerea în captivitate: Este imposibilă, fiind necesar de aplicat tehnologiile conform entomologiei tehnice, care sunt complicate și costisitoare.

9. Starea de protecție: Specie inclusă în Lista Roșie a IUCN – categoria EN, criteriul A2bc pentru Europa; Anexele II și IV ale Directivei Habitate, Anexa II a Convenției de la Berna, 1979; Cartea Roșie a Ucrainei.

10. Măsurile de protecție: Reducerea impactului antropogen; reglarea pășunatului și a cositului furajelor în biotopii cu densitate semnificativă; interzicerea arderii vegetației uscate și a colecționării fluturilor.

11. Bibliografia: 1. Cozari, 2008; 2. Ionescu, 1962.

1.

Denumirea Speciei: Plebejus argyrognomon (Albăstriță-argintie / albăstrița-leguminoaselor).

2. Statutul: Specie vulnerabilă [Vulnerable (VU)].

3. Răspândirea: În Republica Moldova se întâlnește pe întreg teritoriul. Peste hotarele țării este răspândită în Europa, Siberia de Sud, Mongolia; a fost semnalată din Altai până în Japonia.

4. Habitatul: Preferă câmpiile și luncile cu diversitate florigenă, fiind dependentă de biotopii locali și suficient de umezi.

5. Aspectul efectivului: Este o specie rară.

6. Factorii limitativi: Urbanizarea; arderea ierburilor uscate; pășunatul excesiv.

7. Particularitățile biologice: Specia dezvoltă 1-2 generații pe an. Hibernează ouăle, iar uneori și larvele. Adulții zboară în lunile mai–iunie (generația 1) și în iulie–septembrie (generația a 2-a). Ponta este depusă pe frunzele plantelor-gazdă: mazărice, unghia-găii, lucernă, sulfină comună, trifoi, trifoi-corniculat, sparceță. Larvele se dezvoltă în simbioză cu unele specii de furnici: Lasius niger, L. alienus, Myrmica sabuleti, M. scabrinodis, Camponotus vagus.

8. Reproducerea în captivitate: Este imposibilă, fiind necesară aplicarea tehnologiilor conform entomologiei tehnice, care sunt complicate și costisitoare.

9. Starea de protecție: Specie inclusă în Lista Roșie a IUCN – categoria LC pentru Europa.

10. Măsurile de protecție: Reducerea impactului antropogen; reglarea pășunatului și a cositului furajelor în biotopii cu densitate semnificativă a speciei; interzicerea arderii vegetației uscate și a colecționării fluturilor.

11. Bibliografia: 1. Timuș, Derjanschi, 2011.

1.	 <p>Denumirea Speciei: Polyommatus daphnis (Albăstriță-dafnis / fluture-meleagr).</p>
2.	Statutul: Specie vulnerabilă [Vulnerable (VU)].
3.	Răspîndirea: În Republica Moldova se întâlnește în zonele de nord (Soroca), de centru și de sud (Vulcănești). Peste hotarele țării este semnalată în toată Europa până la est de Marea Neagră, inclusiv în Iran.
4.	Habitatul: Luncile însorite și uscate, cu o cantitate mare de vegetație florigenă de pe pantele calcaroase; pășunile bogate și cu solul ce conține calcar.
5.	Aspectul efectivului: În timpul împerecherii fluturii formează o imagine falsă despre densitatea mare, dar în general sunt solitari și rari.
6.	Factorii limitativi: Pășunatul și cositul furajelor în afara limitelor admise.
7.	Particularitățile biologice: Specia dezvoltă o singură generație pe an, este nemigratoare. Hibernează ouăle sau larvele. Adulții zboară din iunie până în august și se hrănesc suplimentar pe plantele nectarogene. Femela depune ouăle pe frunzele plantelor-gazdă: lintea-neagră, unghia-găii, sparcetă, cimbru, cununiță, ghizdei. Larvele consumă frunzele o perioadă mai îndelungată – până la 4 luni; unele conviețuiesc în simbioză cu câteva specii de furnici: furnica-de-grădină-migratoare, furnica-mare-de-luncă și furnica-neagră-de-flori.
8.	Reproducerea în captivitate: -----
9.	Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în: Lista Roșie a IUCN – categoria LC pentru Europa; Cartea Roșie a Republicii Moldova (ed. a II-a).
10.	Măsurile de protecție: Interzicerea pășunatului excesiv și a cositului în biotopii cu densitate mare a speciei; restrângerea zonelor de odihnă neautorizată; interzicerea colecționării fluturilor.
11.	Bibliografia: 1. Vereșceaghin, 2001(1).

1.

Denumirea Speciei: Tomares nogelii (Licanidă-nogel / albăstriță-tomares).

2.	Statutul: Specie critic periclitată [Critically Endangered (CR)].
3.	Răspândirea: În Republica Moldova se întâlnește în zonele de centru și de nord. Peste hotarele țării este răspândită în România, Ucraina, Rusia, Asia Mică, Orientul Apropiat.
4.	Habitatul: Specie monofagă (dependentă de planta-gazdă), habitează în stepă pe povârnișurile ravenelor și ale altor pante.
5.	Aspectul efectivului: Se întâlnesc exemplare rare și solitare.
6.	Factorii limitativi: Urbanizarea; arderea ierburilor uscate; pășunatul excesiv.
7.	Particularitățile biologice: Specia dezvoltă o singură generație pe an. Mirmecofilă. Adulții zboară în prima decadă a lunii mai până în prima decadă a lui iunie. Femela depune ponta (1-4 ouă) în inflorescențele în formare ale diferitor plante din genul Astragalus, fiind dependentă de A. ponticus Pall., pe care se dezvoltă larvele în decurs de 2835 de zile. Acest proces are loc în inflorescențe, apoi în fructele în formare, astfel hrănindu-se în exclusivitate cu organele generative. Larvele se împupeză în sol, dar mai probabil în galeriile din furnicar, rămânând în aceste locuri pentru hibernare.
8.	Reproducerea în captivitate: -----
9.	Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în: Lista Roșie a IUCN – categoria VU pentru Europa și RE; Cartea Roșie a Republicii Moldova (ed. a II-a).
10.	Măsurile de protecție: Diminuarea impactului antropogen: reducerea pășunatului și a cositului în biotopii cu densitate semnificativă a speciei; interzicerea arderii vegetației uscate și a colecționării fluturilor.
11.	Bibliografia: 1. Vereșceaghin, 2001(2).

1.

Denumirea Speciei: Apatura iris (Fluture-cu-irizații).

2. Statutul: Specie vulnerabilă [Vulnerable (VU)].

3. Răspândirea: În Republica Moldova se întâlnește preponderent în luncile fl. Nistru și r. Prut. Arealul speciei este de tip disjunctiv: Europa Centrală și de Sud, Asia Mică, apoi – Transbaikalia, ținutul Primorie al Rusiei, China, Coreea și Japonia.

4. Habitatul: Sălcișurile și plopișurile din luncile râurilor.

5. Aspectul efectivului: Efectivul speciei este mic.

6. Factorii limitativi: Degradarea și distrugerea biotopilor forestieri de luncă.

7. Particularitățile biologice: Specia dezvoltă o singură generație pe an. Fluturii zboară de la mijlocul lui iunie până la sfârșitul lui august. Omizile se hrănesc pe diferite specii de salcie (Salix) și plop (Populus).

8. Reproducerea în captivitate: -----

9. Starea de protecție: Specie ocrotită de lege.

10. Măsurile de protecție: Conservarea habitatelor naturale de sălcișuri și plopișuri din luncile râurilor.

11. Bibliografia: 1. Некрутенко, 1985.

1.

Denumirea Speciei: Apatura metis (Fluture-metis).

2. Statutul: Specie vulnerabilă [Vulnerable (VU)].

3. Răspîndirea: În Republica Moldova a fost semnalată în luncile fl. Nistru și r. Prut. Peste hotarele ei arealul speciei cuprinde Europa de SudEst și Est, partea de sud a Siberiei, Transbaikalia, ținutul Primorie al Rusiei, insula Sahalin, China, Coreea și Japonia.

4. Habitatul: Pădurile de salcie și plop din luncile râurilor.

5. Aspectul efectivului: Efectivul speciei este mic.

6. Factorii limitativi: Degradarea și distrugerea biotopilor forestieri de luncă.

7. Particularitățile biologice: Specia dezvoltă o singură generație pe an. Fluturii zboară din iunie până la sfârșitul lui august, preponderent în coroanele arborilor. La suprafața solului sunt atrași de resturi organice în stare de descompunere sau se hrănesc cu seva din crăpăturile scoarței plantelor-gazdă.

8. Reproducerea în captivitate: -----

9. Starea de protecție: Specie inclusă în: Lista Roșie a fluturilor diurni din Europa; Anexa II a Convenției de la Berna, 1979; Anexa IV a Directivei Habitare.

10. Măsurile de protecție: Conservarea habitatelor naturale de sălcișuri și plopișuri din luncile râurilor.

11. Bibliografia: 1. МоргуН, 2002.

1.

Denumirea Speciei: Coenonympha hero (Fluture-hero).

2. Statutul: Specie critic periclitată [Critically Endangered (CR)].

3. Răspândirea: În Republica Moldova se întâlnește în zonele de centru și de nord. Peste hotarele țării este răspândită în Europa Centrală și de Est, Kazahstanul de Nord, sudul Siberiei, ținutul Primorie al Rusiei, pe insula Sahalin și în Coreea.

4. Habitatul: Poienile și lizierele pădurilor.

5. Aspectul efectivului: Efectivul speciei este mic.

6. Factorii limitativi: Pășunatul și cositul fânului în poienile și lizierele pădurilor.

7. Particularitățile biologice: Specia dezvoltă o singură generație pe an. Zborul fluturilor are loc în lunile iunie–iulie. Omizile se hrănesc pe plante graminee spontane din genurile Poa, Calamagrostis, Melica, Elymus, Hordeum etc. Hibernează în stadiul de larvă.

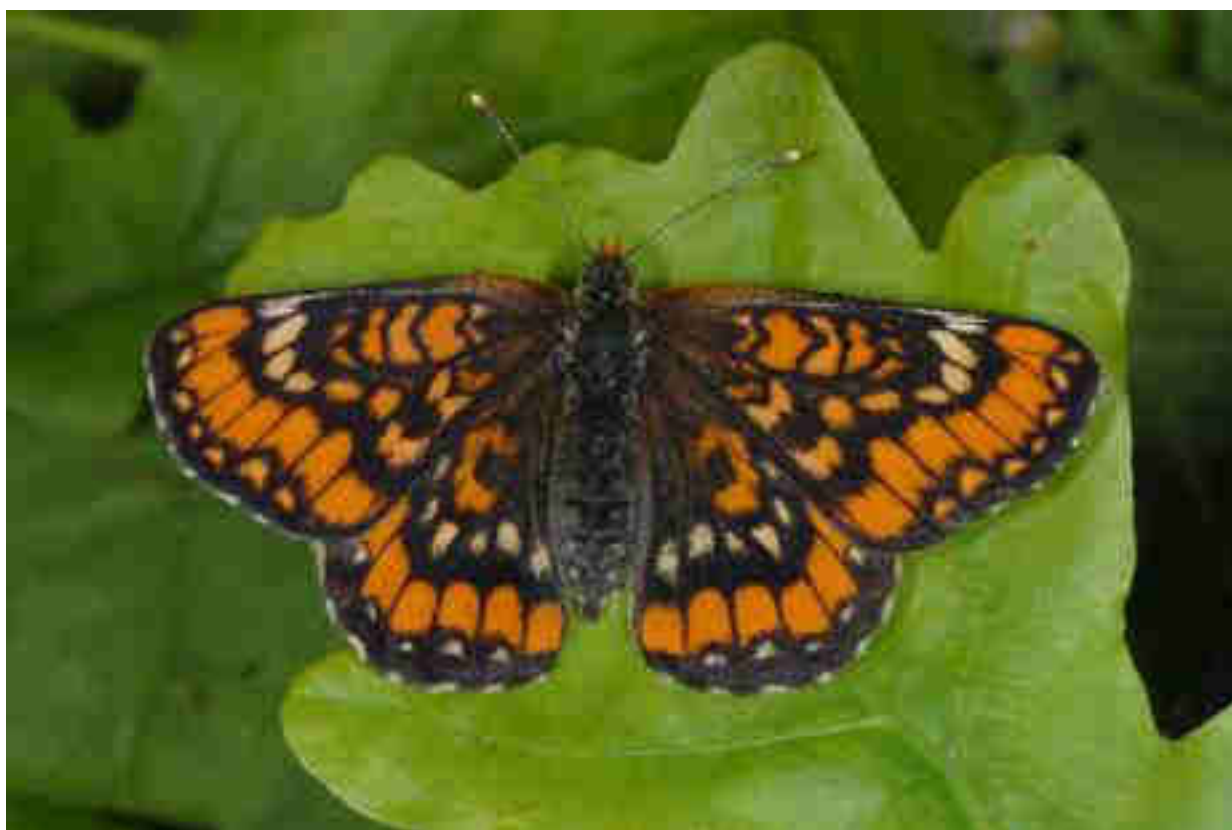
8. Reproducerea în captivitate: -----

9. Starea de protecție: Specie inclusă în: Lista Roșie a fluturilor diurni din Europa; Anexa II a Convenției de la Berna, 1979; Anexa IV a Directivei Habitare.

10. Măsurile de protecție: Conservarea habitatelor specifice naturale.

11. Bibliografia: 1. Коршунов, 2002.

1.

Denumirea Speciei: Euphydryas maturna (Fluture-maturna).

2. Statutul: Specie periclitată [Endangered (EN)].

3. Răspândirea: În Republica Moldova se întâlnește pe întreg teritoriul. Arealul speciei cuprinde zona temperată a Eurasiei: spre nord ajunge până la silvotundră, spre est – până în Iakutia și Transbaikalia.

4. Habitatul: Lizierele pădurilor și parcelele cu arbuști.

5. Aspectul efectivului: În general efectivul speciei este mic, dar local (în populații izolate) fluturii sunt frecvenți.

6. Factorii limitativi: Pășunatul și cositul fânului în lizierele pădurilor și sectoarele cu arbuști.

7. Particularitățile biologice: Specia dezvoltă o singură generație pe an. Zborul fluturilor se observă de la sfârșitul lunii mai până în iulie–august. Omizile se hrănesc pe diferite plante din genurile Veronica, Ribes, Populus, Salix, Plantago etc.

8. Reproducerea în captivitate: -----

9. Starea de protecție: Specie inclusă în: Lista Roșie a fluturilor diurni din Europa.

10. Măsurile de protecție: Conservarea habitatelor specifice ale speciei.

11. Bibliografia: 1. Некрутенко, 1985; 2. Андреев et al., 2012.

1.

Denumirea Speciei: Limenitis populi (Fluture-mare-al-plopului).

2. **Statutul:** Specie periclitată [Endangered (EN)].

3. **Răspîndirea:** În Republica Moldova a fost semnalată în luncile fl. Nistru și r. Prut. Peste hotarele țării arealul speciei cuprinde Europa Centrală și de Sud, sudul Siberiei, Transbaikalia, ținutul Primorie al Rusiei, insula Sahalin, China, Mongolia, Coreea și Japonia.

4. **Habitatul:** Sălcișurile și plopișurile din luncile râurilor.

5. **Aspectul efectivului:** Efectivul speciei este mic.

6. **Factorii limitativi:** Degradarea și distrugerea biotopilor forestieri de luncă.

7. **Particularitățile biologice:** Specia dezvoltă o singură generație pe an. Adulții zboară în iunie– iulie. Fluturii sunt greu de observat, deoarece se ascund în coronamentul arborilor și rar coboară la nivelul solului. Deseori sunt atrași de mirosul hoiturilor sau al dejecțiilor animaliere, de solul umed sau scurgerile din scoarța arborilor-gazdă, de unde extrag substanțele necesare existenței. Omizile se hrănesc pe diferite specii de salcie (Salix) și plop (Populus). Hibernează în stadiul de larvă.

8. **Reproducerea în captivitate:** -----

9. **Starea de protecție:** Specie ocrotită de lege.

10. **Măsurile de protecție:** Conservarea habitatelor naturale de sălcișuri și plopișuri din luncile râurilor.

11. **Bibliografia:** 1. Niculescu, 1965; 2. Андреев, Держанский, 1999.

1.

Denumirea Speciei: Neptis sappho (Fluture-pestriț-Sappho).

2. Statutul: Specie vulnerabilă [Vulnerable (VU)].

3. Răspândirea: În Republica Moldova se întâlnește în zonele de centru și de nord. Peste hotarele țării este răspândită în zona temperată a Eurasiei, inclusiv în partea de sud a Siberiei, China, Coreea, Japonia.

4. Habitatul: Poienile și lizierele umede ale pădurilor.

5. Aspectul efectivului: Efectivul speciei este mic.

6. Factorii limitativi: Degradarea și distrugerea biotopilor forestieri.

7. Particularitățile biologice: Pe parcursul anului dezvoltă două generații. Zborul fluturilor a fost înregistrat din aprilie până în septembrie. Omizile se hrănesc pe plante din familia Leguminosae, mai ales din genurile Lathyrus, Vicia și Caragana. Hibernează în stadiul de larvă.

8. Reproducerea în captivitate: -----

9. Starea de protecție: Specie inclusă în Lista Roșie a fluturilor diurni din Europa.

10. Măsurile de protecție: Interzicerea distrugerii habitatelor specifice naturale și a colecționării fluturilor.

11. Bibliografia: 1. Коршунов, 2002; 2. Rákosy, 2013.

1.

Denumirea Speciei: *Nymphalis xanthomelas* (Fluture-multicolor-roșcat / vulpe-rară).

2. Statutul: Specie vulnerabilă [Vulnerable (VU)].

3. Răspîndirea: În Republica Moldo- va se întâlnește în zonele de centru și de nord, dar prin pădurile de luncă ale Nistrului și Prutului poate pătrunde până la sudul țării. Arealul speciei cuprinde zona temperată a Eurasiei – din Europa Centrală și de Sud până în insula Sahalin și Japonia.

4. Habitatul: Poienile și lizierele umede ale pădurilor, mai ales ale celor de luncă.

5. Aspectul efectivului: Efectivul speciei este mic.

6. Factorii limitativi: Degradarea și distrugerea biotopilor forestieri.

7. Particularitățile biologice: Specia dezvoltă o singură generație pe an. Fluturii zboară din luna martie până la jumătatea lui mai (generația hibernantă), iar din iunie până în septembrie–octombrie – adulții generației noi. Omizile se hrănesc cu frunzele plantelor din genurile *Salix*, *Populus* și *Alnus*. Adulții consumă seva din crăpăturile scoarței arborilor-gazdă și sucurile rezultate din fermentarea fructelor. Hibernează în stadiul de adult. Insectele mature pot să migreze la distanțe mari.

8. Reproducerea în captivitate: -----

9. Starea de protecție: Specie inclusă în Lista Roșie a fluturilor diurni din Europa.

10. Măsurile de protecție: Interzicerea distrugerii habitatelor specifice naturale și a colecționării fluturilor.

11. Bibliografia: 1. Коршунов, 2002; 2. Rákosy, 2013.

1.	 <p>Denumirea Speciei: Calosoma sycophanta (Calosomă-mirositoare).</p>
2.	Statutul: Specie vulnerabilă [Vulnerable (VU)].
3.	Răspândirea: În Republica Moldova se întâlnește în pădurile de foioase din zonele de centru și de nord. Peste hotarele țării a fost semnalată în toată Europa, Africa de NordVest, Caucaz, în regiunile muntoase din Asia Centrală, în ținutul Altai.
4.	Habitatul: Pădurile de foioase (îndeosebi cele de stejar), precum și perdelele forestiere de protecție, parcurile și livezile. În munți se ridică până la înălțimea de 1 500–2 000 m.
5.	Aspectul efectivului: Efectivul speciei este mic.
6.	Factorii limitativi: Defrișarea și tratamentul cu pesticide al pădurilor.
7.	Particularitățile biologice: Specia dezvoltă o singură generație pe an. Iernează în stadiul de adult în sol și litieră. Adulții hibernanți revin din latență la sfârșitul primăverii. Împerecherea și depunerea ouălor au loc la sfârșitul lunii mai–începutul lui iunie. Dezvoltarea post embrionară durează 2,5-3 luni. Noua generație de adulți apare la sfârșitul verii–începutul toamnei și supraviețuiește în general un an, în unele cazuri doi sau trei. Este un prădător foarte activ, consumând larvele multor fluturi nocturni, inclusiv omida-păroasă-a-stejarului.
8.	Reproducerea în captivitate: -----
9.	Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în Cartea Roșie a Republicii Moldova (ed. a II-a).
10.	Măsurile de protecție: Interzicerea colecționării gândacilor; reducerea tratamentului cu substanțe chimice toxice în păduri și în fâșiile forestiere în perioada de reproducere a speciei.
11.	Bibliografia: 1. Cartea Roșie a Republicii Moldova, 2001; 2. Neculiseanu et al., 2002.

1.	 <p>Denumirea Speciei: Carabus bessarabicus (Carabidă-besarabică).</p>
2.	Statutul: Specie critic periclitată [Critically Endangered (CR)].
3.	Răspîndirea: În Republica Moldova a fost semnalată în s. Hârbovăț (Anenii Noi). Arealul speciei se extinde în zona de stepă a Ucrainei (mai frecvent în partea răsăriteană), în Kazahstan, Caucazul de Nord, Crimeea.
4.	Habitatul: Suprafețele nevalorificate din teritoriile stepicole.
5.	Aspectul efectivului: În decursul secolului trecut, specia a fost întâlnită o singură dată (or. Tighina, 1937).
6.	Factorii limitativi: Distrugerea stepelor virgine; pășunatul excesiv și utilizarea nereglementată a pesticidelor.
7.	Particularitățile biologice: Este un prădător polifag, consumând diferite nevertebrate edafice. În decursul anului, există două perioade de activitate ale adultului: prima – în aprilie-mai; a doua – în septembrie. Ciclul de dezvoltare durează un an.
8.	Reproducerea în captivitate: -----
9.	Starea de protecție: Specie inclusă în Anexa II a Convenției de la Berna, 1979.
10.	Măsurile de protecție: Conservarea și protejarea biotopilor caracteristici (a suprafețelor stepicole virgine); interzicerea colecționării gândacilor; reducerea tratamentelor cu substanțe chimice toxice în teritoriile stepicole.
11.	Bibliografia: 1. Neculiseanu et al., 2000; 2. Neculiseanu, 2003.

1.	 <p>Denumirea Speciei: Carabus clathratus (Carabidă-clatratus).</p>
2.	<p>Statutul: Specie periclitată [Endangered (EN)].</p>
3.	<p>Răspîndirea: În Republica Moldova a fost semnalată în zonele de centru și de sud. Arealul speciei cuprinde toată Europa, Asia (zona temperată), ajungând până în Coreea și Japonia.</p>
4.	<p>Habitatul: Specie higrofilă. Se întâlnește în vecinătatea bazinelor acvatice, în locurile mlăștinoase și umbrite, uneori în apă.</p>
5.	<p>Aspectul efectivului: În majoritatea zonelor, efectivul speciei este foarte redus și continuă să scadă.</p>
6.	<p>Factorii limitativi: Poluarea bazinelor acvatice; cositul și distrugerea vegetației din zonele de coastă.</p>
7.	<p>Particularitățile biologice: Specia dezvoltă o singură generație pe an. Iernează în stadiul de adult. Femelele depun ponta primăvara sau la începutul verii, larvele eclozând peste 6-15 zile. Perioada de dezvoltare (de la ou până la adult) variază în funcție de temperatură (larva poate suporta lipsa de hrană timp îndelungat) și durează 1,5-4 luni. Atât adulții, cât și larvele sunt prădători polifagi, consumând diferite nevertebrate (moluște, râme, insecte).</p>
8.	<p>Reproducerea în captivitate: -----</p>
9.	<p>Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în Cartea Roșie a Republicii Moldova (ed. a II-a).</p>
10.	<p>Măsurile de protecție: Interzicerea colecționării gândacilor; protejarea biotopilor caracteristici.</p>
11.	<p>Bibliografia: 1. Cartea Roșie a Republicii Moldova, 2001; 2. Neculiseanu et al., 2002; 3. Toderaș et al., 2007.</p>

1.

Denumirea Speciei: Carabus hungaricus (Carabidă-ungarică).

2. Statutul: Specie critic periclitată [Critically Endangered (CR)].

3. Răspîndirea: În Republica Moldova a fost semnalată în Codrii Centrali. Peste hotarele țării este răspândită în Austria, Bulgaria (partea vestică), România, Rusia (ținuturile Krasnodar și Stavropol, regiunile Saratov și Volgograd), Serbia, Slovacia, Ucraina, Ungaria, Crimeea, Caucaz.

4. Habitatul: Specie stepicolă. Preferă suprafețele nevalorificate din teritoriile stepicole.

5. Aspectul efectivului: Efectivul speciei este mic.

6. Factorii limitativi: Din cauza valorificării intensive a stepelor, arealul speciei se reduce semnificativ.

7. Particularitățile biologice: Adulții și larvele sunt prădători polifagi, consumând larve de Elateridae și alte nevertebrate. Biologia speciei este insuficient cunoscută. Adulții sunt activi în decursul perioadei aprilie–octombrie, iar larvele – în iulie. Iernează în stadiul de imago în sol.

8. Reproducerea în captivitate: Se reproduc numai în condiții naturale.

9. Starea de protecție: Specie inclusă în Anexa II a Convenției de la Berna, 1979.

10. Măsurile de protecție: Reducerea tratamentelor cu substanțe chimice toxice în teritoriile stepicole; conservarea și protejarea biotopilor caracteristici (a suprafețelor stepicole virgine cu vegetație caracteristică); interzicerea colecționării gândacilor; inițierea unui program de conservare a speciei pe teritoriul Republicii Moldova.

11. Bibliografia: 1. Neculiseanu et al., 2000; 2. Neculiseanu, 2003.

1.

Denumirea Speciei: Carabus intricatus (Carabidă-confuză).

2. Statutul: Specie vulnerabilă [Vulnerable (VU)].

3. Răspândirea: În Republica Moldova se întâlnește în zonele de centru și de nord. Peste hotarele țării este răspândită în Europa continentală, cu excepția Spaniei, Suediei și a Norvegiei.

4. Habitatul: Pădurile de foioase și cele de conifere; mai frecvent pădurile de fag și stejar. Adulții deseori pot fi găsiți sub scoarța arborilor, uneori până la 3–4 m de la suprafața solului.

5. Aspectul efectivului: În majoritatea zonelor, efectivul speciei este foarte redus și continuă să scadă.

6. Factorii limitativi: Reducerea habitatului și a bazei trofice prin distrugerea arborilor bătrâni.

7. Particularitățile biologice: Specia dezvoltă o singură generație pe an. Noua generație de adulți apare la sfârșitul verii–începutul toamnei. Iernează în stadiul de adult în sol, litieră, sub buturugile putrede etc. Insectele adulte sunt active din aprilie–mai până toamna. Ziua se adăpostesc sub scoarța trunchiurilor căzute la pământ, în litieră, sub buturugi. Adulții și larvele speciei sunt prădători polifagi, consumând diferite nevertebrate (moluște, râme, larve de insecte etc.).

8. Reproducerea în captivitate: Se înmulțește numai în condiții naturale.

9. Starea de protecție: Specie ocrotită de lege.

10. Măsurile de protecție: Conservarea și protejarea pădurilor bătrâne; interzicerea colecționării gândacilor; reducerea tratamentelor cu substanțe chimice toxice.

11. Bibliografia: 1. Neculiseanu et al., 2002; 2. Baban, 2006; 3. Toderăș et al., 2007.

1.

Denumirea Speciei: Carabus ullrichii (Carabida-lui-Ulrih).

2. Statutul: Specie vulnerabilă [Vulnerable (VU)].

3. Răspândirea: În Republica Moldova se întâlnește în zona Codrilor Centrali și în unele ecosisteme forestiere din zona de nord a țării. Peste hotarele țării este răspândită în Europa Centrală și de Sud-Est. A fost semnalată în Austria, Belgia, Bulgaria, Cehia, Germania, Polonia, România, Ucraina, fosta Iugoslavie, Luxemburg.

4. Habitatul: Diverse tipuri de păduri de foioase și de conifere.

5. Aspectul efectivului: În majoritatea zonelor efectivul speciei este foarte redus și continuă să scadă.

6. Factorii limitativi: Defrișarea pădurilor și distrugerea biotopilor acestei specii; colecționarea în masă a gândacilor etc.

7. Particularitățile biologice: Atât adulții, cât și larvele sunt prădători polifagi, consumând diferite nevertebrate pedobionte. Specia dezvoltă o singură generație pe an, fiind activă în decursul perioadei mai–august. Adulții sunt mai activi în timpul nopții, iar ziua se adăpostesc sub frunzare, buturugi etc.

8. Reproducerea în captivitate: -----

9. Starea de protecție: Specie ocrotită de lege.

10. Măsurile de protecție: Conservarea și protejarea biotopilor caracteristici.

11. Bibliografia: 1. Neculiseanu et al., 2002; 2. Baban, 2006.

1.

Denumirea Speciei: Carabus variolosus (Carabidă-vario).

2. Statutul: Specie critic periclitată [Critically Endangered (CR)].

3. Răspândirea: În Republica Moldova se întâlnește în zona de centru. Peste hotarele ei este răspândită în Europa Centrală și de Sud-Est.

4. Habitatul: Diferite tipuri de păduri, cu preferință cele umede; uneori este observată chiar în mediul acvatic. Poate fi văzută frecvent și în regiunile muntoase de până la 1 700 m altitudine.

5. Aspectul efectivului: Este o specie foarte rară.

6. Factorii limitativi: Distrugerea habitatelor acestei specii; prelucrarea ecosistemelor forestiere cu preparate chimice toxice; colecționarea speciei de către amatori.

7. Particularitățile biologice: Biologia insectei este insuficient studiată. Se reproduce în locuri foarte umede. Este un prădător polifag, consumă nevertebrate edafice și chiar acvatice (crustacee, amfipode). Fiind o specie hidrofilă, populează diverse tipuri de păduri, preferând locurile umbrite și mlăștinoase; ziua se ascunde sub diferite obiecte.

8. Reproducerea în captivitate: Se înmulțește numai în condiții naturale.

9. Starea de protecție: Specie ocrotită de lege.

10. Măsurile de protecție: Conservarea și protejarea biotopilor caracteristici; reducerea tratamentelor cu substanțe chimice toxice în masivele forestiere; interzicerea colecționării gândacilor.

11. Bibliografia: 1. Neculiseanu et al., 2000; 2. Neculiseanu, 2003.

1.	 <p data-bbox="220 1032 1136 1072">Denumirea Speciei: Carabus violaceus (Carabidă-violacee).</p>
2.	Statutul: Specie vulnerabilă [Vulnerable (VU)].
3.	Răspândirea: În Republica Moldova se întâlnește în zonele de centru și de nord. Peste hotarele țării este răspândită în Europa continentală, începând cu Spania și până la 70o latitudine nordică, în Caucazul de Nord, Siberia Occidentală. A fost semnalată în Anglia, Belarus, Irlanda, România, Rusia, Ucraina etc.
4.	Habitatul: Toate tipurile de păduri, preponderent cele de foioase; deseori poate fi întâlnită în diferite culturi agricole.
5.	Aspectul efectivului: Efectivul speciei este mic și continuă să scadă.
6.	Factorii limitativi: Distrugerea locurilor de trai și înrăutățirea bazei trofice a speciei din cauza defrișării pădurilor.
7.	Particularitățile biologice: Specia dezvoltă o singură generație pe an, cu reproducere în perioada de toamnă. Iernează atât adulții, cât și larvele. A fost semnalată zburând la sursele de lumină. Adulții și larvele sunt prădători polifagi; consumă râme, păianjeni, larve și adulți ai gândacului-de-Colorado etc.
8.	Reproducerea în captivitate: -----
9.	Starea de protecție: Specie ocrotită de lege.
10.	Măsurile de protecție: Protejarea biotopilor caracteristici; interzicerea colecționării gândacilor.
11.	Bibliografia: 1. Neculiseanu et al., 2000; 2. Toderaș et al., 2007.

1.	 <p>Denumirea Speciei: Ocypus olens (Stafilin-mirositor).</p>
2.	Statutul: Specie vulnerabilă [Vulnerable (VU)].
3.	Răspândirea: În Republica Moldova se întâlnește în pădurile din zonele de nord (Briceni), de centru (rezervațiile științifice „Codru”, „Plaiul Fagului”, Rezervația Naturală „Seliște-Leu”, s. Sadova) și de sud (Rezervația Naturală „Flămânda”) etc. Peste hotarele țării este răspândită în Europa, Caucaz, Africa de Nord.
4.	Habitatul: Zonele de stepă, silvostepă; terenurile degradate; câmpiile, livezile etc.
5.	Aspectul efectivului: Efectivul este redus.
6.	Factorii limitativi: Distrugerea habitatelor în urma proceselor de: defrișare, desecare, poluare, pășunat; extinderea terenurilor agricole etc.
7.	Particularitățile biologice: Adulții și larvele sunt prădători polifagi. Consumă diverse specii de insecte (coleoptere: Cantharidae, Calathus fuscipes), nematozi, gasteropode, frunzare în stare de putrefacție, hârtie gofrată etc. Hibernează adulții și larvele. Este o specie timpurie: adulții reîncep activitatea biologică primăvara în lunile martie–aprilie, larvele – mai târziu.
8.	Reproducerea în captivitate: -----
9.	Starea de protecție: Specie ocrotită de lege.
10.	Măsurile de protecție: Conservarea și protejarea biocenozelor; creșterea numărului ariilor protejate; studierea continuă a bioecologiei și a punctelor de înmulțire pe teritoriul republicii; interzicerea pășunatului excesiv; interzicerea distrugerii habitatelor specifice naturale și a colecționării gândacilor.
11.	Bibliografia: 1. Smetana, 2004; 2. Stan, 2010; 3. Горькавый, 2009; 4. Ocypus olens, 1984.

1.

Denumirea Speciei: *Lucanus cervus* (Rădașcă).

2. Statutul: Specie vulnerabilă [Vulnerable (VU)].

3. Răspândirea: În Republica Moldova se întâlnește pe întreg teritoriul. Peste hotarele ei este răspândită în toată Europa, Crimeea, Asia Centrală, Africa de Nord.

4. Habitatul: Pădurile bătrâne cu esențe foioase, preponderent de cvercinee; deseori grădinile și parcurile.

5. Aspectul efectivului: Este o specie rară.

6. Factorii limitativi: Efectivul speciei scade din cauza distrugerii pădurilor seculare, a buștenilor căzuți la pământ, precum și a perioadei îndelungate de dezvoltare (5-6 ani).

7. Particularitățile biologice: Ciclul evolutiv durează 5-6 ani. Zborul și împerecherea adulților au loc în lunile iulie–august. Ouăle sunt depuse în scorburi, cioturi putrede sau în sol la rădăcinile copacilor. Larvele eclozate se hrănesc cu lemnul putred. Transformarea în pupă are loc peste câteva luni, iar adulții apar în 1-2 săptămâni. Ei părăsesc camera nimfală și ies la suprafața solului în lunile mai–iunie, iar primul zbor îl fac în amurg. Adulții se hrănesc cu sucul care se scurge din arborii lezați. În stadiile preimaginale specia preferă lemnul descompus și semidescompus al arborilor seculari.

8. Reproducerea în captivitate: Se înmulțește numai în condiții naturale.

9. Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în: Anexa III a Convenției de la Berna, 1979; Anexa II a Directivei Habitate; Cartea Roșie a Republicii Moldova (ed. a II-a).

10. Măsurile de protecție: Conservarea și protejarea pădurilor bătrâne de cvercinee; interzicerea colecționării gândacilor; protejarea arborilor bătrâni din pădurile de foioase.

11. Bibliografia: 1. Cartea Roșie a Republicii Moldova, 2001; 2. Neculiseanu et al., 1992; 3. Toderaș et al., 2007.

1.

Denumirea Speciei: Gnorimus octopunctatus (Gândac-pestriț-cu-opt-puncte).

2. Statutul: Specie critic periclitată [Critically Endangered (CR)].

3. Răspândirea: În Republica Moldova a fost semnalată o singură dată în pădurea de la Bahmut (1987) și în Rezervația Științifică „Plaiul Fagului”. Peste hotarele țării este răspândită în toată Europa.

4. Habitatul: Pădurile bătrâne cu esențe foioase, în special făgetele și stejăretele.

5. Aspectul efectivului: Efectivul numeric și densitatea populațiilor sunt scăzute, deoarece specia se află la marginea arealului pădurilor de foioase din Europa.

6. Factorii limitativi: Tăierea copacilor bătrâni și uscați și dezrădăcinarea buturugilor; numărul mic de habitate.

7. Particularitățile biologice: Ciclul reproductiv durează un an. Larva se dezvoltă în lemnul putred și umed al diferitor esențe cu frunze căzătoare. Hibernează în stadiul de larvă. În primăvara următoare larva se transformă în pupă, iar ulterior apar adulții. Imago poate fi observat deseori pe diferite inflorescențe. Preferă în special pădurile închise, reci, umede și bătrâne.

8. Reproducerea în captivitate: Nu se reproduce.

9. Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în: Anexa III a Convenției de la Berna, 1979; Anexa II a Directivei Habitare; Cartea Roșie a Republicii Moldova (ed. a II-a).

10. Măsurile de protecție: Interdicții- le de exploatare forestieră, inclusiv de extragere a copacilor bătrâni și uscați; interzicerea colecționării gândacilor; reducerea tratamentelor cu substanțe chimice toxice în ecosistemele forestiere.

11. Bibliografia: 1. Neculiseanu et al., 2002; 2. Neculiseanu et al., 2015.

1.

Denumirea Speciei: *Oryctes nasicornis* (Gândac-rinocer / caraban).

2. Statutul: Specie vulnerabilă [Vulnerable (VU)].

3. Răspândirea: În Republica Moldova se întâlnește pe întreg teritoriul. Peste hotarele ei este răspândită în toată Europa, Crimeea, Caucazul de Nord, Asia Centrală, Kazahstanul de Nord, Siria, Iran, Siberia de Vest, Africa de Nord.

4. Habitatul: Pădurile de foioase, precum și teritoriile stepicole.

5. Aspectul efectivului: Efectivul speciei se reduce sau se menține constant la nivelul speciilor rare.

6. Factorii limitativi: Scăderea bazei trofice ca rezultat al reducerii numărului de arbori bătrâni cu scorburi, al înlăturării cioturilor și tulpinilor de arbori putrezi, al deficitului gunoiului de grajd putred și al stogurilor de fân.

7. Particularitățile biologice: Ciclul evolutiv durează 4-5 ani. Larvele se dezvoltă în composturi și în lemnul descompus al diferitor arbori cu esențe foioase în decursul a 4 ani. Ele se hrănesc cu rădăcini de plante, în special de trandafir și viță-de-vie, însă daunele pricinuite nu sunt mari. Transformarea larvei în pupă are loc primăvara și durează aproape o lună, iar adulții trăiesc doar o singură vară, fiind activi din luna aprilie până la sfârșitul verii.

8. Reproducerea în captivitate: -----

9. Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în Cartea Roșie a Republicii Moldova (ed. a II-a).

10. Măsurile de protecție: Protejarea arborilor seculari și bătrâni din pădurile de foioase.

11. Bibliografia: 1. Cartea Roșie a Republicii Moldova, 2001; 2. Neculiseanu et al., 1992; 3. Toderaș et al., 2007.

1.

Denumirea Speciei: *Osmoderma barnabita* (Pustnic / gândac-sihastru).

2. Statutul: Specie vulnerabilă [Vulnerable (VU)].

3. Răspândirea: În Republica Moldova specia a fost semnalată într-un singur exemplar la Tighina. Peste hotarele țării este răspândită în Europa de Vest și de Est, în nord-estul Chinei, pe Peninsula Coreeană și în Rusia.

4. Habitatul: Este o specie saproxilică. Se dezvoltă în acumulările de mușchi din lemn, în special de la baza arborilor. Preferă pădurile de foioase.

5. Aspectul efectivului: Efectivul este mic, se întâlnește rar.

6. Factorii limitativi: Tăierea pădurilor bătrâne.

7. Particularitățile biologice: Trăiește în cea mai mare parte în arbori scorburoși, în principal la nivelul inferior al pădurii. Adulții zboară seara și noaptea, uneori se observă la lumină și sunt activi în august și septembrie. Specia este fitofagă, consumă sucul derivat din copaci. Larvele se dezvoltă în lemnul putred de esențe tari. Insectele mature se observă din aprilie până în septembrie. Generația se dezvoltă 2-3 ani.

8. Reproducerea în captivitate: Nu se reproduce.

9. Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în: Anexa II a Convenției de la Berna, 1979; Anexele II și IV ale Directivei Habitare.

10. Măsurile de protecție: Preîntâmpinarea degradării sau a pierderii calității habitatului; evitarea fragmentării și izolării populațiilor speciei.

11. Bibliografia: 1. Forsmark, 2012; 2. Andreev et al., 2012; 3. Audisio et al., 2007.

1.

Denumirea Speciei: Protactia aeruginosa (Cetonischemă-aeruginosa).

2. Statutul: Specie vulnerabilă [Vulnerable (VU)].

3. Răspândirea: În Republica Moldova a fost semnalată în Codrii Centrali, Codrii Tigheci, Rezervația științifică „Plaiul Fagului”, în pădurile de lângă s. Brânzeni (Edineț) și în alte localități. Peste hotarele țării este răspândită în toată Europa. La nord ajunge până la Sankt-Petersburg, iar la est – până la Astrahan, Kazahstan, Caucaz, Asia Mică (partea vestică).

4. Habitatul: Pădurile bătrâne cu esențe foioase, în special fâgetele și pădurile de cvercinee.

5. Aspectul efectivului: Efectivul este mic.

6. Factorii limitativi: Diminuarea efectivului speciei are loc în urma reducerii zonelor împădurite și a extragerii arborilor bătrâni aflați în descompunere.

7. Particularitățile biologice: Ciclul reproductiv durează 1-2 ani. Larva se dezvoltă în lemnul putred al diferitor esențe cu frunze căzătoare (stejar, fag, păr, măr etc.). Adulții zboară în timpul zilei, în decursul perioadei mai–septembrie și pot fi observați pe fructe sau pe trunchiurile diversilor arbori, consumând seva acestora.

8. Reproducerea în captivitate: În condiții de laborator, ciclul de dezvoltare este redus până la șase luni.

9. Starea de protecție: Specie ocrotită de lege.

10. Măsurile de protecție: Păstrarea arborilor bătrâni în habitatele naturale; interzicerea colecționării adulților și a larvelor; protejarea habitatului natural al speciei prin lege.

11. Bibliografia: 1. Медведев, 1964; 2. Neculiseanu et al., 2002; 3. Bacal, 2005.

1.

Denumirea Speciei: *Elater ferrugineus* (Pocritor-roșcat).

2. Statutul: Specie periclitată [En- dangered (EN)].

3. Răspândirea: În Republica Moldova a fost semnalată în Codri și în pădurile din lunca Nistrului. Peste hotarele țării este răspândită în Europa Centrală, de Sud și în Caucaz.

4. Habitatul: Adulții și larvele se dezvoltă în trunchiurile copacilor bătrâni de foioase.

5. Aspectul efectivului: Efectivul este mic.

6. Factorii limitativi: Tăierea și extragerea copacilor bătrâni și morți; concurența cu alte specii xilofage.

7. Particularitățile biologice: Specie asociată cu pădurile de foioase, activă în amurg. Zboară din luna mai până în august. Larvele se dezvoltă în solul de la baza trunchiului. Adulții apar în vara anului următor. Ciclul de viață este cuprins între 4 și 6 ani.

8. Reproducerea în captivitate: Poate fi reprodusă în captivitate.

9. Starea de protecție: Specie ocrotită de lege.

10. Măsurile de protecție: Acordarea statutului de arie protejată habitatului în care a fost semnalată specia; interdicțiile de exploatare forestieră, inclusiv de extragere a copacilor bătrâni și uscați; interzicerea colecționării gândacilor.

11. Bibliografia: 1. Barševskis, Nitcis, 2011; 2. Forsmark, 2012; 3. Neculiseanu et al., 1992; 4. Cartea Roșie a Republicii Moldova, 2001.

1.

Denumirea Speciei: *Ischnodes sanguinicollis* (Pocnitor-işnodes).

2. Statutul: Specie periclitată [En- dangered (EN)].

3. Răspândirea: În Republica Moldova a fost semnalată în pădurea de la Ivancea, însă pe întreg arealul se întâlnește foarte rar. Peste hotarele țării este răspândită în toată Europa, Caucaz și în Siria.

4. Habitatul: Pădurile bătrâne cu esențe foioase.

5. Aspectul efectivului: Numărul indivizilor este mic.

6. Factorii limitativi: Extragerea arborilor bătrâni din habitatele naturale.

7. Particularitățile biologice: Ciclul reproductiv durează 3 ani. Larva se dezvoltă în lemnul putred al diferitor esențe cu frunze căzătoare. Hibernează atât larvele, cât și adulții. Împuparea și hibernarea adulților are loc în lemn. Imago apare în primele zile calde ale anului următor. Larva se dezvoltă timp de 14 luni în solul mai mult sau mai puțin vâscos, consumând diverse deșeuri organice. Insectele mature sunt active în decursul perioadei mai-iulie.

8. Reproducerea în captivitate: Se reproduce doar în condiții naturale.

9. Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în Cartea Roșie a Republicii Moldova (ed. a II-a).

10. Măsurile de protecție: Protejarea și conservarea pădurilor bătrâne cu esențe foioase; reducerea tratamentelor cu substanțe chimice; interzicerea colecționării gândacilor.

11. Bibliografia: 1. Neculiseanu et al., 1992; 2. Cartea Roșie a Republicii Moldova, 2001.

1.	 <p>Denumirea Speciei: Porthmidius austriacus (Pocnitor-portmidius).</p>
2.	<p>Statutul: Specie critic periclitată [Critically Endangered (CR)].</p>
3.	<p>Răspîndirea: În Republica Moldova a fost semnalată în zona de centru (pădurea Ivancea). Peste hotarele țării se întâlnește în Europa Centrală și de Sud-Est, Asia Mică.</p>
4.	<p>Habitatul: Pădurile bătrâne cu esențe foioase, în special de stejar; microstațiile foarte umede, nisipoase.</p>
5.	<p>Aspectul efectivului: Efectivul speciei este mic pe întreg teritoriul, doar pe alocuri pot fi observate grupuri numeroase.</p>
6.	<p>Factorii limitativi: Activitățile legate de secarea băltoacelor și defrișarea pădurilor duc la dispariția speciei.</p>
7.	<p>Particularitățile biologice: Specie termofilă, asociată cu pădurile din zona de stepă, ai căror copaci au lemnul moale. Larvele se întâlnesc în microstații foarte umede, în solul și litiera pădurilor. Împuparea are loc la sfârșitul verii. Adulții apar în luna mai și zboară până în iunie, pot fi observați pe diferite specii de plante, inflorescențe etc.</p>
8.	<p>Reproducerea în captivitate: Se reproduce în condiții naturale.</p>
9.	<p>Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în Cartea Roșie a Republicii Moldova (ed. a II-a).</p>
10.	<p>Măsurile de protecție: Conservarea și protejarea biotopilor caracteristici speciei; interzicerea colecționării adulților și a larvelor.</p>
11.	<p>Bibliografia: 1. Neculiseanu et al., 1992; 2. Cartea Roșie a Republicii Moldova, 2001.</p>

1.	 <p>Denumirea Speciei: Cerophytum elateroides (Cerofită).</p>
2.	<p>Statutul: Specie critic periclitată [Critically Endangered (CR)].</p>
3.	<p>Răspândirea: În Republica Moldova a fost înregistrată în partea centrală a Codrilor. Peste hotarele ei este răspândită în Europa Centrală și de Est, Anglia, în partea de nord a regiunii mediteraneene și în Sicilia.</p>
4.	<p>Habitatul: Larvele viețuiesc la baza trunchiurilor, în lemnul putred al arborilor de fag, stejar, tei, mesteacăn, nuc etc. Perioada de activitate cuprinde lunile aprilie–iunie.</p>
5.	<p>Aspectul efectivului: Este o specie rară pentru Europa. În Republica Moldova a fost semnalată doar în pădurea de la Ivancea (Orhei).</p>
6.	<p>Factorii limitativi: Tăierea copacilor bătrâni, uscați și dezlăcăinarea buturugilor; micșorarea numărului de habitate.</p>
7.	<p>Particularitățile biologice: Larvele pot fi observate în lemnul aflat în descompunere de la baza copacilor. Adulții sunt activi primăvara devreme pe plante sau în lemnul putred.</p>
8.	<p>Reproducerea în captivitate: Se înmulțește doar în condiții naturale.</p>
9.	<p>Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în Cartea Roșie a Republicii Moldova (ed. a II-a).</p>
10.	<p>Măsurile de protecție: Conservarea arborilor bătrâni în habitatele naturale; interzicerea colecționării adulților și a larvelor; protejarea habitatului natural al speciei prin lege.</p>
11.	<p>Bibliografia: 1. Richard et al., 2010; 2. Neculiseanu et al., 1992; 3. Cartea Roșie a Republicii Moldova, 2001.</p>

1.

Denumirea Speciei: Cucujus cinnaberinus (Cucujidă-cinaberinus).

2. Statutul: Specie critic periclitată [Critically Endangered (CR)].

3. Răspîndirea: În Republica Moldova specia a fost semnalată în zonele de nord (Rezervația științifică „Pădurea Domnească”) și de centru (Rezervația științifică „Codru”). Peste hotarele țării este răspândită în toată Europa.

4. Habitatul: Pădurile bătrâne cu esențe foioase, mai rar cele de conifere sau combinate. Atât larvele, cât și adulții pot fi găsiți sub scoarța arborilor bătrâni.

5. Aspectul efectivului: Este o specie foarte rară.

6. Factorii limitativi: Distrugerea habitatelor acestei specii prin tăierea sanitară a copacilor în păduri și reducerea numărului arborilor seculari (mai ales de 120-140 de ani).

7. Particularitățile biologice: Biologia insectei este insuficient studiată. Având forma corpului foarte plată, atât larvele, cât și adulții sunt perfect adaptați pentru a trăi sub scoarța copacilor. Specia se dezvoltă sub scoarța arborilor bătrâni cu frunze căzătoare (în special de stejar și arțar). În țară au fost colectați indivizi adulți sub scoarța unui plop foarte bătrân.

8. Reproducerea în captivitate: -----

9. Starea de protecție: Specie inclusă în: Anexa II a Convenției de la Berna, 1979; Anexa II a Directivei Habitate.

10. Măsurile de protecție: Conservarea și protejarea biotopilor caracteristici (arborii seculari din pădurile de foioase); interzicerea colecționării gândacilor.

11. Bibliografia: 1. Neculiseanu et al., 2002; 2. Baban, 2006.

1.

Denumirea Speciei: *Aromia moschata* (Croitor-mosc).

2. Statutul: Specie vulnerabilă [Vulnerable (VU)].

3. Răspândirea: În Republica Moldova se întâlnește în zonele de centru, de nord și în pădurile din lunca fl. Nistru. Peste hotarele țării este răspândită în toată Europa, Caucazul de Nord, Siberia de Vest.

4. Habitatul: Pădurile cu esențe foioase; larvele preferă lemnul copacilor cu frunze căzătoare, iar adulții – trunchiurile arborilor.

5. Aspectul efectivului: Până de curând în țară era o specie obișnuită. Astăzi însă efectivul ei este mic și continuă să scadă.

6. Factorii limitativi: Distrugerea locurilor de trai și înrăutățirea bazei trofice din cauza defrișării, a tratamentului chimic al pădurilor.

7. Particularitățile biologice: Se dezvoltă în trunchiurile de sălcii bătrâne, mai rar în arborii de plop și pe plantele cu flori. Zborul adulților se produce în perioada iunie–august. Dezvoltarea embrionară are loc în decursul a 20-26 de zile. Larvele eclozate își construiesc galerii sub scoarța copacilor, apoi se adâncesc în lemn, formând galerii șerpuitoare. Larvele preferă lemnul umed și descompus al arborilor sănătoși, verticali. După a treia iernare fac niște galerii mai adânci în lemn unde se împupeză. Generația tânără apare în luna iulie.

8. Reproducerea în captivitate: Se reproduce numai în condiții naturale.

9. Starea de protecție: Specie ocrotită de lege.

10. Măsurile de protecție: Conservarea biotopilor caracteristici; reducerea tratamentelor cu substanțe chimice toxice în ecosistemele forestiere.

11. Bibliografia: 1. Neculiseanu et al., 1992; 2. Toderaș et al., 2007.

1.

Denumirea Speciei: *Cerambyx cerdo* (Croitor-mare-al-stejarului).

2. Statutul: Specie critic periclitată [Critically Endangered (CR)].

3. Răspândirea: În Republica Moldova se întâlnește în zonele de nord și de centru. Peste hotarele țării este răspândită în toată Europa, Crimeea, Caucaz, Asia Mică, Africa de Nord.

4. Habitatul: Pădurile bătrâne cu esențe foioase, preferându-le în special pe cele de cvercinee; uneori poate fi întâlnită și în parcurile bătrâne.

5. Aspectul efectivului: În ultimul timp a devenit o specie rară.

6. Factorii limitativi: Tăierile sanitare în păduri și reducerea numărului arborilor de stejari seculari (mai ales de 120-140 de ani).

7. Particularitățile biologice: Specia se dezvoltă în lemnul stejarului, al fagului, ulmului, frasinului etc. Femela depune câte 2-3 ouă pe trunchiurile arborilor sănătoși, în fisurile sau rănile scoarței. După circa 14 zile apare larva, care inițial se hrănește cu scoarță, ierneză, iar la mijlocul verii anului următor pătrunde în lemn. După o a doua iernare larva devine matură. Stadiul nimfal durează 5-6 săptămâni. În decursul aceluiași an apare imago care ierneză în camerele nimfale. În vara anului următor are loc zborul și reproducerea. Ciclul de dezvoltare durează 3 ani.

8. Reproducerea în captivitate: Se reproduce numai în condiții naturale.

9. Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în: Lista Roșie a IUCN; Anexa II a Convenției de la Berna, 1979; Anexele II și IV ale Directivei Habitare; Cartea Roșie a Republicii Moldova (ed. a II-a).

10. Măsurile de protecție: Conservarea și protejarea biotopilor caracteristici; interzicerea colecționării gândacilor; reducerea tratamentelor cu substanțe chimice toxice.

11. Bibliografia: 1. Cartea Roșie a Republicii Moldova, 2001; 2. Neculiseanu et al., 2002; 3. Toderaș et al., 2007.

1.

Denumirea Speciei: Dorcadion equestre (Croitor-cu-cruce).

2. **Statutul:** Specie critic periclitată [Critically Endangered (CR)].

3. **Răspândirea:** În Republica Moldova a fost semnalată în Rezervația științifică „Plaiul Fagului”. Arealul speciei cuprinde toată Europa, partea de nord a Asiei Mici, Caucazul de Vest, Transcaucazia, Crimeea.

4. **Habitatul:** Se întâlnește în zonele de stepă și silvostepă; populează complexul vegetal al stepelor cu graminee și cel al antestepelor. Apariții ocazionale pot fi semnalate și în zonele montane.

5. **Aspectul efectivului:** Efectivul speciei este mic și continuă să scadă.

6. **Factorii limitativi:** Distrugerea suprafețelor stepicole cu vegetație caracteristică, ce servește drept habitat pentru această specie.

7. **Particularitățile biologice:** Biologia insectei este insuficient studiată. Larvele se dezvoltă în sol și se hrănesc cu rădăcinile diferitor ierburi. Adulții apar primăvara devreme și pot fi observați până în luna mai. Deoarece aripile posterioare nu sunt dezvoltate, specia nu zboară.

8. **Reproducerea în captivitate:** -----

9. **Starea de protecție:** Specie ocrotită de lege.

10. **Măsurile de protecție:** Conservarea și protejarea biotopilor caracteristici (suprafețele stepicole cu vegetație specifică); cercetarea răspândirii speciei pe teritoriul țării; interzicerea colecționării gândacilor.

11. **Bibliografia:** 1. Neculiseanu et al., 1992; 2. Conspectul diversității biologice, 2011.

1.

Denumirea Speciei: Morimus asper funereus (Croitor-cenușiu).

2. Statutul: Specie critic periclitată [Critically Endangered (CR)].

3. Răspândirea: În Republica Moldova se întâlnește pe întreg teritoriul. Peste hotarele ei este răspândită în toată Europa.

4. Habitatul: Pădurile cu esențe foioase; apariții ocazionale ale speciei au fost semnalate și în pădurile de conifere.

5. Aspectul efectivului: Efectivul speciei este mic.

6. Factorii limitativi: Tăierea copacilor bătrâni și uscați; numărul mic de habitate.

7. Particularitățile biologice: Se dezvoltă în fag și stejar. Adulții pot fi observați în decursul perioadei mai–iulie pe trunchiurile copacilor. Inițial larvele se dezvoltă sub scoarța copacilor putrezi, iar ulterior în lemnul acestora. Stadiul larvar durează nu mai puțin de 2 ani. Larvele se împușează primăvara sau la începutul verii.

8. Reproducerea în captivitate: Nu se reproduce.

9. Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în Cartea Roșie a Republicii Moldova (ed. a II-a).

10. Măsurile de protecție: Protejarea și conservarea arborilor bătrâni din pădurile de foioase; interzicerea colecționării gândacilor; reducerea tratamentelor cu substanțe chimice în ecosistemele forestiere.

11. Bibliografia: 1. Neculiseanu et al., 2002; 2. Neculiseanu et al., 1992; 3. Cocârță, Gliga, 2013.

1.

Denumirea Speciei: Purpuricenens kaehleri (Croitor-Kaehleri).

2. Statutul: Specie critic periclitată [Critically Endangered (CR)].

3. Răspândirea: În Republica Moldova a fost semnalată în zonele centrală și de nord. Peste hotarele țării este răspândită în Europa de Vest, Caucaz, Asia Mică, în partea europeană a Rusiei, pe țărmul de sud al Crimeii.

4. Habitatul: Pădurile de foioase, îndeosebi cele de stejar.

5. Aspectul efectivului: Efectivul speciei este mic și continuă să scadă.

6. Factorii limitativi: Reducerea habitatului și a bazei trofice ca rezultat al distrugerii arborilor bătrâni.

7. Particularitățile biologice: Zborul adulților se observă în perioada mai–iulie, de obicei pe florile umbelifere. Larva se dezvoltă în lemnul semidescompus, formând galerii. Populează arborii de stejar, salcie, precum și unii pomi fructiferi. Ciclul de dezvoltare durează 2-3 ani.

8. Reproducerea în captivitate: -----

9. Starea de protecție: Specie ocrotită de lege.

10. Măsurile de protecție: Conservarea și protejarea arborilor seculari; instituirea regimului de protecție în locurile de trai ale speciei; interzicerea colecționării gândacilor.

11. Bibliografia: 1. Panin, Săvulescu, 1961; 2. Gurău, 2007.

1.

Denumirea Speciei: Rosalia alpina (Croitor-alpin).

2. Statutul: Specie critic periclitată [Critically Endangered (CR)].

3. Răspîndirea: În Republica Moldova a fost semnalată în zona centrală a Codrilor. Peste hotarele țării este răspândită în Europa Centrală și Mediteraneană, Caucazul de Nord, Transcaucazia, în zona de silvostepă a Ucrainei, în Crimeea și Siria.

4. Habitatul: Complexul climatic al fagului și coniferelor, mai rar – cel al stejarului.

5. Aspectul efectivului: Specia se întâlnește rar, este pe cale de dispariție.

6. Factorii limitativi: Extragerea arborilor bătrâni și uscați din păduri a contribuit la diminuarea efectivului speciei.

7. Particularitățile biologice: Preferă pădurile de foioase. Perioada de dezvoltare durează 2-3 ani. Femela depune ouăle în lemnul proaspăt tăiat al arborilor bătrâni semiuscați, în crăpăturile sau rănilor scoarței. Adulții sunt activi în zilele însorite, zboară în decursul perioadei iunie–septembrie și se hrănesc pe florile de Umbelliferae.

8. Reproducerea în captivitate: -----

9. Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în Cartea Roșie a Republicii Moldova (ed. a II-a).

10. Măsurile de protecție: Conservarea și protejarea pădurilor bătrâne de fag; interzicerea colecționării gândacilor.

11. Bibliografia: 1. Cartea Roșie a Republicii Moldova, 2001; 2. Neculiseanu et al., 2002; 3. Nicollet, Lempérière, 2002.

1.	 <p>Denumirea Speciei: Libelloides macaronius (Ascalaf-pestriț).</p>
2.	<p>Statutul: Specie critic periclitată [Critically Endangered (CR)].</p>
3.	<p>Răspândirea: În Republica Moldova se întâlnește în zona de sud. Peste hotarele țării este răspândită în Crimeea, Transcaucazia, munții Asiei Centrale, Kazahstan, Siberia de Vest Europa de Sud și în bazinul Mării Mediterane.</p>
4.	<p>Habitatul: Terenurile înțelenite; lizierele pădurilor de gârneț; poienile pădurilor de foioase.</p>
5.	<p>Aspectul efectivului: Se întâlnesc indivizi izolați doar în zona de sud a republicii.</p>
6.	<p>Factorii limitativi: Pășunatul excesiv și cositul în lizierele pădurilor; valorificarea terenurilor înțelenite și a celor neproductive.</p>
7.	<p>Particularitățile biologice: Specie diurnă. Adulții zboară cu viteză mare la cca 2–3 m înălțime. Sunt activi mai ales pe timp senin de la sfârșitul lunii iunie până în august. Larvele sunt răpitoare, având piesele aparatului bucal foarte mari și puternice; trăiesc sub pietre, în diferite ascunzișuri; urmăresc jertfa în iarbă, sub scoarța putredă a buturugilor, în litieră; vânează diferite insecte. Spre deosebire de leul- furnicilor, insecta nu construiește pâlnii în sol sau nisip pentru a pândi jertfa. Particularitățile biologice sunt studiate insuficient.</p>
8.	<p>Reproducerea în captivitate: -----</p>
9.	<p>Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în Cartea Roșie a Republicii Moldova (ed. a II-a).</p>
10.	<p>Măsurile de protecție: Studiarea profundă a biologiei speciei și concretizarea ariei de răspândire; elaborarea unor măsuri de protecție.</p>
11.	<p>Bibliografia: 1. Костин et al., 1981; 2. Горностаев, 1970; 3. Парамонов, 1971.</p>

1.

Denumirea Speciei: *Onconotus servillei* (Cosașul-lui-Servillei).

2. Statutul: Specie critic periclitată [Critically Endangered (CR)].

3. Răspândirea: În Republica Moldova a fost semnalată în Rezervația naturală de plante medicinale „Bugeac” și în s. Răscăieți (Ștefan-Vodă). Peste hotarele țării are o răspândire central-asiatico-pontică.

4. Habitatul: Terenurile cu vegetație tipic stepică cu semiarbuști.

5. Aspectul efectivului: În sectorul de stepă din Rezervația naturală de plante medicinale „Bugeac”, densitatea speciei este de 0,2 ex./ha.

6. Factorii limitativi: Distrugerea habitatului din cauza prelucrării terenurilor virgine, a incendierii acestora și a pășunatului excesiv.

7. Particularitățile biologice: Specie geofilă, praticolă, xerofilă. Atât adulții, cât și larvele stau ascunse în tufișuri, în special la baza lor. Iernează în stadiul de ou. Larvele eclozează în martie–aprilie. Adulții pot fi observați din luna iunie până la sfârșitul lui august–septembrie.

8. Reproducerea în captivitate: -----

9. Starea de protecție: Specie inclusă în Lista Roșie a IUCN.

10. Măsurile de protecție: Conservarea habitatelor caracteristice speciei de pe teritoriul țării; interzicerea colecționării acestei insecte, a pășunatului excesiv etc.

11. Bibliografia: 1. Iorgu I., Iorgu E., 2008; 2. Heller, 2004; 3. Stahi, Derjanschi, 2011.

1.	 <p>Denumirea Speciei: Saga pedo (Cal-de-stepă).</p>
2.	<p>Statutul: Specie critic periclitată [Critically Endangered (CR)].</p>
3.	<p>Răspândirea: În Republica Moldova se întâlnește foarte rar. Reprezentanții ei pot fi observați în special în sectoarele stepicole. Peste hotarele țării are o răspândire central-asiatico-sud-europeană și a fost semnalată în peste 20 de țări din Europa.</p>
4.	<p>Habitatul: Biotopii xerofili și mezoxerofili, unde predomină plantele din genurile Poa, Bromopsis, Elytrigia etc.</p>
5.	<p>Aspectul efectivului: În sectorul de stepă din apropierea s. Slobozia-Dușca (Criuleni), densitatea speciei este de 1,6 ex./ha, iar în s. Răscăieți (Ștefan-Vodă) – 0,3 ex./ha.</p>
6.	<p>Factorii limitativi: Distrugerea habitatului din cauza prelucrării terenurilor virgine; pășunatul excesiv.</p>
7.	<p>Particularitățile biologice: Specie nocturnă, fitobiontă. Reprezintă una dintre cele mai mari insecte din republică. Apariția larvelor are loc primăvara, trece 8 vârste larvare, iar femelele pot fi întâlnite în luna iulie. Depunerea pontelor are loc în sol, peste 3-4 săptămâni după transformarea în stadiul de imago. Prolificitatea constituie 7-8 ouă. Specie prădătoare, se hrănește cu insecte de dimensiuni mici, diferite ortoptere etc.</p>
8.	<p>Reproducerea în captivitate: -----</p>
9.	<p>Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în: Anexa II a Convenției de la Berna, 1979; Anexa IV a Directivei Habitare; Cartea Roșie a Republicii Moldova (ed. a II-a).</p>
10.	<p>Măsurile de protecție: Conservarea habitatelor caracteristice speciei de pe teritoriul țării; interzicerea colecționării acestei insecte, a pășunatului excesiv etc.</p>
11.	<p>Bibliografia: 1. Iorgu I., Iorgu E., 2008; 2. Stahi, Derjanschi, 2011.</p>

1.

Denumirea Speciei: Poecilimon ukrainicus (Cosaș-ucrainean-cu-ovipozitor-sub-formă-de-seceră).

2. Statutul: Specie critic periclitată [Critically Endangered (CR)].

3. Răspîndirea: În Republica Moldova aria de răspîndire include zona de silvostepă. Peste hotarele țării se întâlnește în regiunile de sud-vest ale Ucrainei, ajungând până la Nipru și în partea de sud a Platoului Central Rusesc, având un caracter aparent relict.

4. Habitatul: Lizierele stepizate ale dumbrăvilor de stejar.

5. Aspectul efectivului: Pe teritoriul țării în ultimii ani specia n-a fost observată.

6. Factorii limitativi: Efectivul numeric scăzut al populațiilor; aratul lizierelor pădurilor; cositul, pășunatul excesiv.

7. Particularitățile biologice: Specie fitofagă, se hrănește cu flori și polen de plante dicotiledonate. Indivizii acestei specii pot fi observați ziua pe inflorescențele plantelor erbacee. Copularea și depunerea ponte are loc în luna august. Ouăle sunt de obicei depuse în tulpinile plantelor erbacee. Larvele apar în luna mai, iar perioada larvară durează 2,5-3 luni.

8. Reproducerea în captivitate: -----

9. Starea de protecție: Specie ocrotită de lege.

10. Măsurile de protecție: Conservarea habitatelor caracteristice speciei de pe teritoriul țării; interzicerea colecționării acestei insecte, a pășunatului excesiv etc.

11. Bibliografia: 1. Glovacinski, Novațki, 2004; 2. Красная книга Белгородской области, 2005.

1.	 <p data-bbox="220 1059 1117 1093">Denumirea Speciei: Ameles decolor (Călugăriță-incoloră).</p>
2.	Statutul: Specie vulnerabilă [Vulnerable (VU)].
3.	Răspîndirea: În Republica Moldova se întâlnește în zona de sud. Arealul speciei este de tip mediteraneean, fiind semnalată în Spania (inclusiv Insulele Baleare), Franța, Italia, Peninsula Balcanică, Africa de Nord.
4.	Habitatul: Zonele uscate cu vegetație joasă și rară.
5.	Aspectul efectivului: Se întâlnește pe teritoriile stepizate, populațiile fiind numeric reduse.
6.	Factorii limitativi: Distrugerea habitatelor din cauza prelucrării terenurilor virgine; pășunatul excesiv.
7.	Particularitățile biologice: Specia dezvoltă o generație pe an și iernează în stadiul de ou în ooteci de pe vegetația uscată. Apariția larvelor are loc în aprilie, iar a adulților – în iulie–septembrie. Atât larvele, cât și adulții sunt prădători, consumând insecte de talie mică, spre exemplu muștele etc.
8.	Reproducerea în captivitate: -----
9.	Starea de protecție: Specie ocrotită de lege.
10.	Măsurile de protecție: Conservarea habitatelor caracteristice speciei de pe teritoriul țării; interzicerea colecționării acestei insecte, a pășunatului excesiv, a incendierii vegetației uscate; interzicerea lucrărilor de arat și a cositului acestor sectoare.
11.	Bibliografia: 1. Battiston, Fontana, 2005.

1.	 <p>Denumirea Speciei: Bolivaria brachyptera (Bolivarie-cu-aripile-reduce).</p>
2.	<p>Statutul: Specie critic periclitată [Critically Endangered (CR)].</p>
3.	<p>Răspândirea: În Republica Moldova se întâlnește în zona de sud. Peste hotarele țării este răspândită în Asia Mică, Orientul Mijlociu, Caucaz și Transcaucazia, în estul Kazahstanului, Asia Centrală, în sud-vestul Mongoliei. Pe teritoriul Ucrainei a fost semnalată în regiunile Odesa, Herson și în Crimeea.</p>
4.	<p>Habitatul: Sectoarele de stepă slab degradate și semideșert cu vegetație, unde sunt prezente asociațiile de Artemisia – graminee.</p>
5.	<p>Aspectul efectivului: Efectivul numeric al populațiilor este scăzut.</p>
6.	<p>Factorii limitativi: Distrugerea habitatelor din cauza prelucrării terenurilor virgine; pășunatul excesiv.</p>
7.	<p>Particularitățile biologice: Specia dezvoltă o singură generație pe an. Iernează în stadiul de ou în ootecile de pe vegetația uscată. Larvele apar la sfârșitul lunii mai– începutul lui iunie, iar insectele adulte – de la sfârșitul lunii iunie– începutul lui iulie. Este un prădător activ, hrana principală constituind, în special, ortopterele, cu dimensiuni mici ale corpului, precum și alte insecte.</p>
8.	<p>Reproducerea în captivitate: -----</p>
9.	<p>Starea de protecție: Specie ocrotită de lege.</p>
10.	<p>Măsurile de protecție: Conservarea habitatelor caracteristice speciei; interzicerea colecționării acestei insecte, a pășunatului excesiv, a incendiilor plantelor uscate etc.</p>
11.	<p>Bibliografia: 1. Красная книга..., 2004; 2. Червона книга..., 2009.</p>

1.

Denumirea Speciei: Erythromma lindenii (Libelula-lui-Linden).

2. Statutul: Specie critic periclitată [Critically Endangered (CR)].

3. Răspîndirea: În Republica Moldova se întâlnește în zona de sud. Arealul speciei include Europa de Vest, Transcaucazia și Africa de NordVest.

4. Habitatul: Sectoarele silvice, parcurile, pâlcurile de arbori și tufari, luncile; mlaștinile, bazinele acvatice cu apă stătătoare și lin curgătoare.

5. Aspectul efectivului: Efectivul speciei este nesemnificativ.

6. Factorii limitativi: Distrugerea sau degradarea habitatelor terestre în urma activităților antropice; desecarea și poluarea bazinelor acvatice.

7. Particularitățile biologice: Specia dezvoltă o generație la doi ani. Iernează în stadiul de larvă. Adulții apar la mijlocul lunii mai și zborul lor durează până în august. După copulație are loc depunerea pantei în țesuturile plantelor acvatice sau în mlaștinile din vecinătatea bazinelor. Stadiul embrionar durează cca 3-4 săptămâni, iar cel larvar – doi ani. Adulții și larvele sunt prădători, consumând alte insecte cu dimensiuni mai mici.

8. Reproducerea în captivitate: -----

9. Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în: Anexa II a Convenției de la Berna, 1979; Anexa II a Directivei Habitate, Cartea Roșie a Republicii Moldova (ed. a II-a).

10. Măsurile de protecție: Conservarea habitatelor caracteristice speciei; interzicerea colecționării acestei insecte; protejarea bazinelor acvatice împotriva poluării chimice și organice.

11. Bibliografia: 1. Cartea Roșie a Republicii Moldova, 2001.

1.

Denumirea Speciei: *Anax imperator* (Libelulă-imperială).

2. Statutul: Specie vulnerabilă [Vulnerable (VU)].

3. Răspândirea: În Republica Moldova se întâlnește pe întreg teritoriul. Arealul speciei este de tip central-paleartic-vestic.

4. Habitatul: Masculii se concentrează lângă zonele acvatice; femelele preferă lizierele, vegetația arbusticolă; larvele populează apele stătătoare și puțin curgătoare.

5. Aspectul efectivului: Efectivul speciei este mic.

6. Factorii limitativi: Principalii factori sunt poluarea bazinelor acvatice, utilizarea pesticidelor etc.

7. Particularitățile biologice: Specia dezvoltă o generație la doi ani. Ierneză în stadiul de larvă în bazinele acvatice. Adulții apar la sfârșitul lunii mai–mijlocul lui august. Ouăle sunt depuse în țesuturile vii ale plantelor acvatice. Larvele se dezvoltă 2 ani, trecând prin cca 12 năpârliri. Adulții și larvele sunt prădători, consumând diverse organisme acvatice de talie mică: crustacee, larve de broaște, pești, alte libelule, muște, țânțari etc.

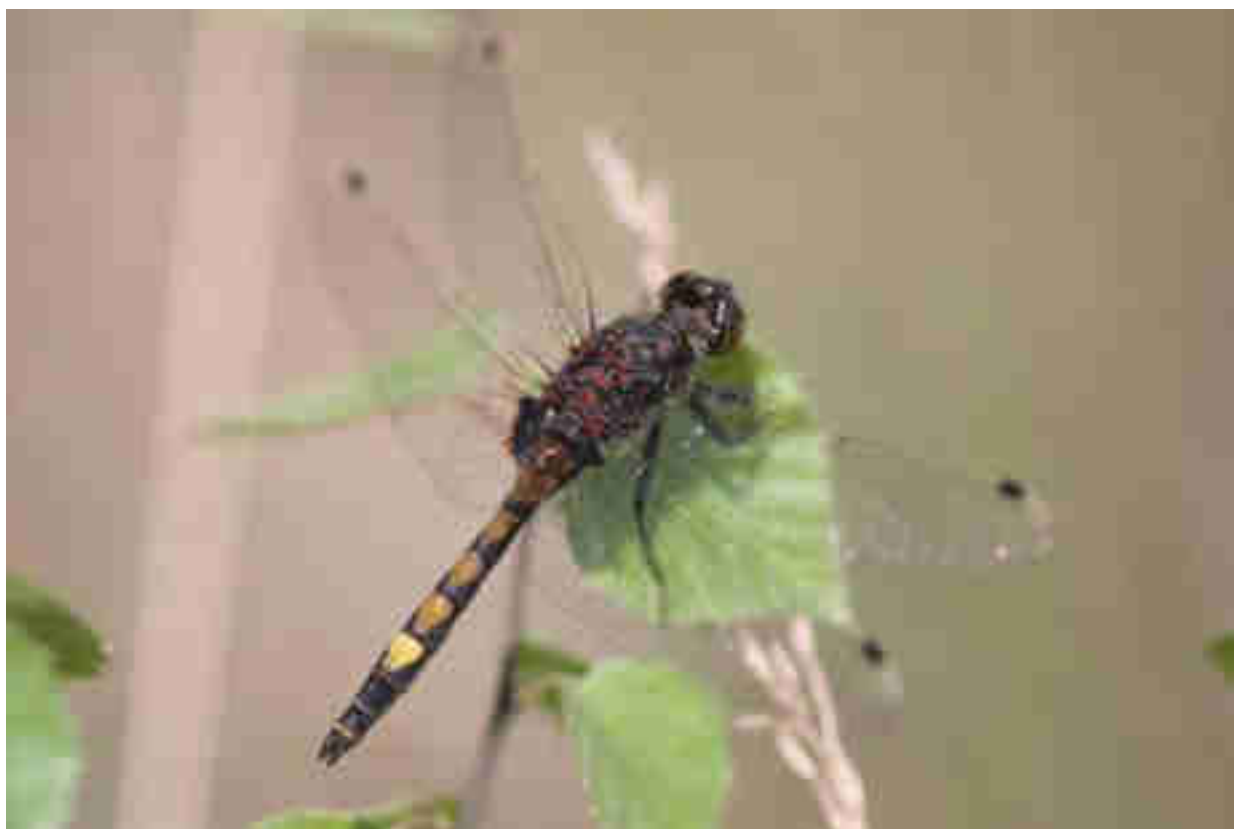
8. Reproducerea în captivitate: -----

9. Starea de protecție: Specie ocrotită de lege.

10. Măsurile de protecție: Cercetarea răspândirii speciei pe teritoriul țării; conservarea biotopilor caracteristici; protejarea bazinelor acvatice împotriva poluării.

11. Bibliografia: 1. Neculiseanu et al., 1992; 2. Красная книга..., 2004; 3. Червона книга..., 2009.

1.

Denumirea Speciei: *Leucorrhinia pectoralis* (Libelulă-de-baltă).

2.	Statutul: Specie critic periclitată [Critically Endangered (CR)].
3.	Răspândirea: În Republica Moldova se întâlnește în zona de sud. Peste hotarele țării are o răspândire euro-siberiană și este frecventă în Europa Centrală și de Est.
4.	Habitatul: Bazinele de apă dulce mezotrofice ca lacurile de pădure izolate, mlaștinile; brațele moarte ale râurilor; apele puțin acide până la neutre.
5.	Aspectul efectivului: Se întâlnește rar pe teritoriul țării. A fost observată în regiunea Cioburciu–Răscăieți.
6.	Factorii limitativi: Activitățile antropice care duc la poluarea apelor prin utilizarea pesticidelor etc.
7.	Particularitățile biologice: Specia dezvoltă o generație la doi ani. Iernează în stadiul de adult în bazinele acvatice. Adulții apar de la mijlocul lunii aprilie, iar copulația are loc în prima decadă a lunii mai. Pontecele sunt depuse în partea inferioară a plantelor acvatice. Larvele se dezvoltă cca 2 ani și trec prin mai multe năpârliri. Adulții și larvele sunt prădătoare, consumând alte insecte mici, în special fânțarii.
8.	Reproducerea în captivitate: -----
9.	Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în: Anexa II a Convenției de la Berna, 1979; Anexele II și IV ale Directivei Habitate.
10.	Măsurile de protecție: Conservarea biotopilor și protejarea bazinelor acvatice împotriva poluării.
11.	Bibliografia: 1. Dijkstra, 2007; 2. Стрекозы Белоруси (Odonata of Belarus).

COLEMOLE / COLLEMBOLA

1.	
	<p>Denumirea Speciei: Lathriopyga nistru (Latriopiga-nistrului).</p>
2.	<p>Statutul: Specie vulnerabilă [Vulnerable (VU)].</p>
3.	<p>Răspîndirea: În prezent este cunoscută numai în Republica Moldova. Se întâlnește în canioanele nistrene și în zonele adiacente Nistrului Mijlociu și Inferior. Gen cu numai 10 specii distribuite, în special, în regiunea mediteraneeană a Europei. Unicul reprezentant al genului în fauna Republicii Moldova.</p>
4.	<p>Habitatul: Populează litiera tufărișurilor de pe malurile Nistrului.</p>
5.	<p>Aspectul efectivului: Specie rară.</p>
6.	<p>Factorii limitativi: Distrugerea și poluarea habitatelor naturale; pășunatul.</p>
7.	<p>Particularitățile biologice: Corpul plat, mărimea până la 1,5 mm. Biologia nu este studiată. Specie hemiedafică, mezoxerofilă, activă în decursul întregului an; participă activ la descompunerea resturilor vegetale și la formarea humusului din sol.</p>
8.	<p>Reproducerea în captivitate: Se înmulțește numai în condiții naturale.</p>
9.	<p>Starea de protecție: Specie ocrotită de lege.</p>
10.	<p>Măsurile de protecție: Evidențierea biotopilor caracteristici speciei și luarea lor sub ocrotire; controlul periodic al densității speciei; protejarea habitatelor împotriva poluării.</p>
11.	<p>Bibliografia: 1. Bușmachi et al., 2010.</p>

CRUSTACEE / CRUSTACEANS

1.	Denumirea Speciei: <i>Paramysis baeri bispinosa</i> (<i>Paramizis ber bispinos</i>).
2.	Statutul: Specie periclitată [Endangered (EN)].
3.	Răspândirea: În Republica Moldova se întâlnește în cursul inferior al Nistrului și în lacul Cahul. Peste hotarele țării populează cursurile inferioare ale fl. Kuban, Don, Nipru, Dunărea, apele dulci ale României, Bulgariei.
4.	Habitatul: Lacurile cu ape dulci și salmastre; zonele cu fund nisipos sau puțin nisipos, preferându-le pe cele cu puțin mâl și cu regim de oxigen favorabil.
5.	Aspectul efectivului: Densitatea speciei constituie cca 1-2 ind./m ² în cursul inferior al Nistrului și 5- 10 ind./m ² în lacul Cahul. Efectivul acestui crustaceu se reduce. În perioada 2009–2014 nu a fost înregistrat.
6.	Factorii limitativi: Poluarea bazinelor cu ape industriale reziduale și menajere; înnămolirea intensă a biotopilor nisipoși.
7.	Particularitățile biologice: Unul dintre cei patru reprezentanți ai genului în fauna Republicii Moldova. Specie stenobiontă, oxifilă. Longevitatea – circa un an. Prolificitatea – 68-170 de ouă. În perioada de reproducere (aprilie– octombrie) formează patru generații. Indivizii tineri ajung la maturitate la 40-45 de zile, având lungimea corpului de 16–17 mm.
8.	Reproducerea în captivitate: Se înmulțește numai în condiții naturale.
9.	Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în Cartea Roșie a Republicii Moldova (ed. a II-a).
10.	Măsurile de protecție: Controlul periodic al densității speciei; prevenirea poluării bazinelor de apă; introducerea speciei în unele lacuri de acumulare.
11.	Bibliografia: 1. Животный мир Молдавии. Мшанки..., 1984; 2. Мордухай-Болтовской, 1960.

BIVALVE / BIVALVES

1.	
	Denumirea Speciei: Hypanis colorata (Hipanis-colorat).
2.	Statutul: Specie periclitată [Endangered (EN)].
3.	Răspândirea: În Republica Moldova se întâlnește în lacul de acumulare de la Cuciurgan. Peste hotarele ei este răspândită în sistemele estuare ale fl. Nistru, Nipru, Bug, Don, Kuban, Volga, în Marea Caspică, în ecosistemele acvatice ale României și Bulgariei.
4.	Habitatul: Preferă apele cu mineralizarea excesivă (până la 1 g/l), biotopii nisipoși și mîlos-nisipoși.
5.	Aspectul efectivului: Frecvența întâlnirii – 5–10%, densitatea nu depășește 40 ind./m ² . Perioada 2009– 2014: doar în 2014 au fost depistați 31 de indivizi ai speciei în lacul refrigerent Cuciurgan, densitatea fiind egală cu 6-200 ind./m ² . Efectivul speciei se reduce.
6.	Factorii limitativi: Modificarea regimurilor de oxigen și hidrodinamic în lacul Cuciurgan; impurificarea apei în urma funcționării centralei termoelectrice.
7.	Particularitățile biologice: Se înmulțește începând cu al doilea an de viață. Perioada de înmulțire – lunile mai–septembrie. Prolificitatea – până la câteva sute de mii de ouă, care se fecundează în apă. Din acestea apar larve-veligher liber plutitoare. Viața de plancton a larvelor durează vara circa două săptămâni, apoi ele se scufundă și se transformă în animale mature, care sunt mai rezistente la salinitatea ridicată a apei decât tineretul. Molusca pierde capacitatea de a respira normal, dacă conținutul de oxigen din apă scade până la 1 mg/l.
8.	Reproducerea în captivitate: Se înmulțește numai în condiții naturale.
9.	Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în Cartea Roșie a Republicii Moldova (ed. a II-a).
10.	Măsurile de protecție: Controlul periodic al densității speciei și luarea ei sub protecție; aplicarea unor măsuri pentru prevenirea poluării lacului refrigerent Cuciurgan.
11.	Bibliografia: 1. Жадин, 1952; 2. Марковский, 1953; 3. Мордухай-Болтовской, 1960.

1.	Denumirea Speciei: <i>Hypanis laeviuscula fragilis</i> (Hipanis-neted-fragil).
2.	Statutul: Specie critic periclitată [Critically Endangered (CR)].
3.	Răspândirea: În Republica Moldova se întâlnește în cursul inferior al Nistrului, în lacul de acumulare de la Cuciurgan. Peste hotarele țării a fost semnalată în sistemele estuare ale fl. Dunărea, Nistru, Bug, în ecosistemele acvatice ale României, Bulgariei.
4.	Habitatul: Biotopii nămolurilor cenușii și ai nisipurilor înnămolite.
5.	Aspectul efectivului: Se întâlnesc indivizi izolați, în ultimii ani se înregistrează foarte rar. În 2009–2014 au fost semnalate doar cochilii în lacul refrigerent Cuciurgan și lacul Cahul.
6.	Factorii limitativi: Creșterea salinității apei; poluarea râurilor și lacurilor.
7.	Particularitățile biologice: Nu sunt studiate. Trăiește în apele dulci și cu salinitate mică, la adâncimea de 2–6 m. Subspecie tipică pentru bazinul Mării Negre. Reprezentant al faunei caspice autohtone relict.
8.	Reproducerea în captivitate: Se înmulțește numai în condiții naturale.
9.	Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în Cartea Roșie a Republicii Moldova (ed. a II-a).
10.	Măsurile de protecție: Controlul periodic al densității speciei și studierea particularităților biologice; intensificarea protecției ecosistemelor acvatice împotriva poluării.
11.	Bibliografia: 1. Жадин, 1952; 2. Мордухай-Болтовской, 1960.

1.	 <p>Denumirea Speciei: Hypanis pontica (Hipanis-de-marea neagră).</p>
2.	<p>Statutul: Specie periclitată [Endangered (EN)].</p>
3.	<p>Răspîndirea: În Republica Moldova se întâlnește în lacul refrigerent Cuciurgan, în cursul inferior al Nistrului. Peste hotarele țării a fost semnalată în sistemele estuare ale fl. Dunărea, Nipru, Bug, Don, în ecosistemele acvatice ale României, Bulgariei.</p>
4.	<p>Habitatul: Nămolurile și nisipurile înnămolite.</p>
5.	<p>Aspectul efectivului: În lacul refrigerent Cuciurgan densitatea speciei în sectorul mijlociu variază periodic între 40 și 80 ind./m², în sectorul inferior se întâlnește mai rar. Actualmente efectivul speciei continuă să scadă. În toamna 2012 a fost înregis trat doar 1 exemplar în sectorul superior al lacului Cuciurgan.</p>
6.	<p>Factorii limitativi: Salinitatea înaltă a apei, conținutul mare de substanțe organice în depunerile de fund.</p>
7.	<p>Particularitățile biologice: Unul dintre cei patru reprezentanți ai genului în fauna Republicii Moldova. Fecundarea ouălor are loc direct în apă; din ele se dezvoltă larve-veligher liber plutitoare, care la început viețuiesc în plancton, apoi se așază la fund și cresc, devenind animale liber târătoare. Se reproduce din aprilie până la sfârșitul lui august. Larvele trăiesc în plancton 14-16 zile; densitatea maximă este atinsă în luna iunie.</p>
8.	<p>Reproducerea în captivitate: Se înmulțește numai în condiții naturale.</p>
9.	<p>Starea de protecție: Specie ocrotită de lege, inclusă în Cartea Roșie a Republicii Moldova (ed. a II-a).</p>
10.	<p>Măsurile de protecție: Evidențierea tuturor biotopilor caracteristici speciei și luarea lor sub ocrotire.</p>
11.	<p>Bibliografia: 1. Жадин, 1952; 2. Марковский, 1953; 3. Марковский, 1955.</p>

